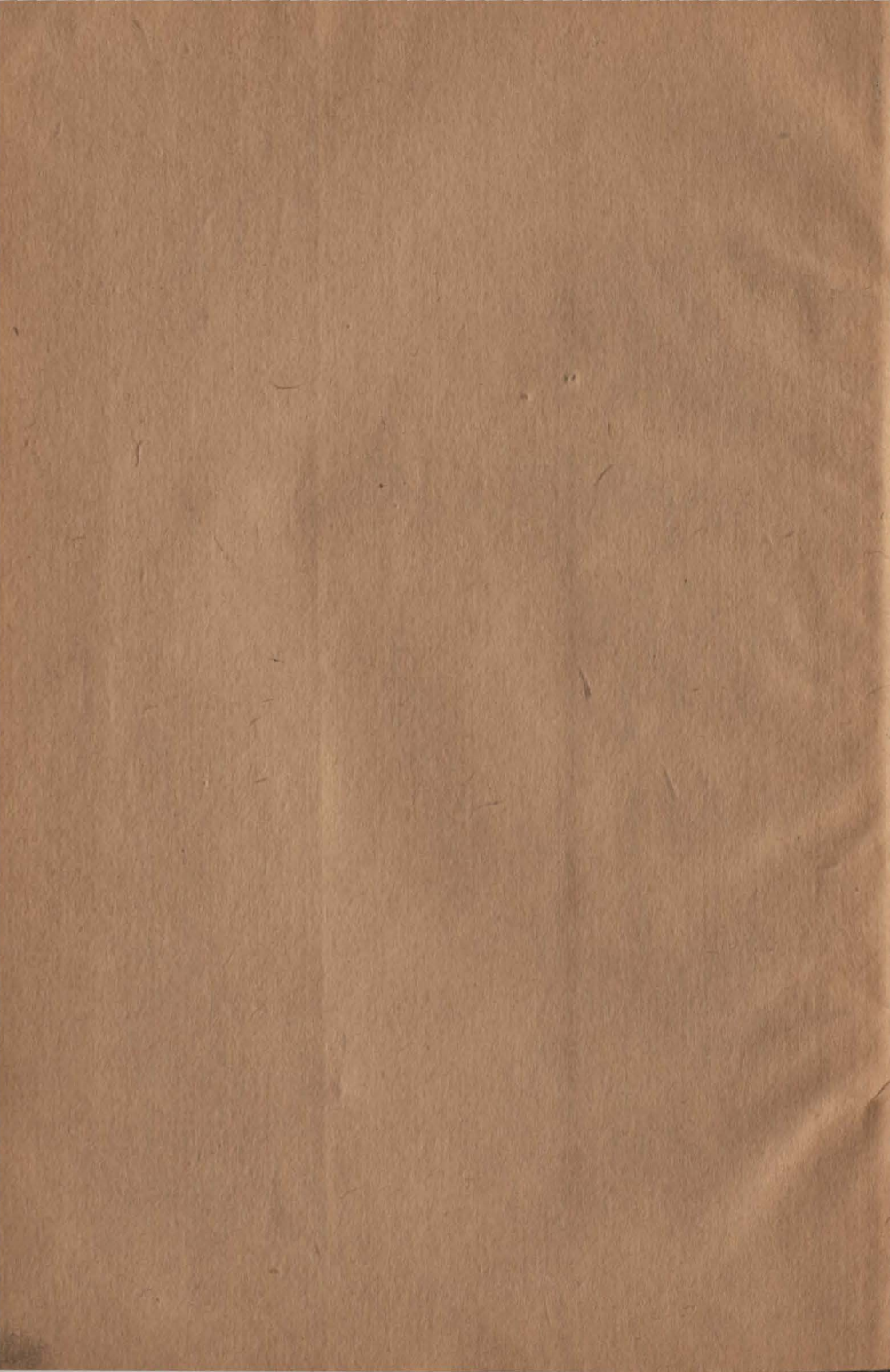

Wydz. Bibl. Prawnicza

1806078501

ZBIOR PRAWA CYW. U.J.

Inw: 30585

Dziół: II 15

w: t: egz: 1

Województwo Śląskie

(Ustawy konstytucyjne — sądownictwo
niektóre inne ustawy i rozporządzenia)

Wojewodschaft Schlesien

(Verfassungsgesetze — Gerichtswesen
einige andere Gesetze und Verordnungen)

zestawił — zusammengestellt von
Dr. Zygmunt Przybylski

BIBL. SEMIN. PRAWN. N.3.

Inw: 2841

Dziół: XI 23

w: t: egz: 3

Warszawa-Poznań
Nakładem Ministerstwa Sprawiedliwości
Tłocznia Państwowa w Poznaniu

1922

WYDZIAŁ IWA BIBLIOTEKA PRAWNICZA	
UNIWERSYTETU JANA MIELONSKIEGO	
FUNDACJA MIELONSKIEGO	
	11- Wos- 1922 9

Braciom Górnoślazakom

WSTĘP.

Objęcie przez Rzeczpospolitą Polską przyznanych jej obszarów Górnego Śląska wywołało szereg zmian w życiu prawnem tej nowej dzielnicy Polski; jedne z nich nastąpiły automatycznie skutkiem zmiany suwerenności i zmiany w stosunkach przynależności państwowej, inne znów musiano dopiero wprowadzić celem uzgodnienia dotychczasowego stanu prawnego ze zmienionymi warunkami państwowymi oraz ze zobowiązaniami, zaciągniętymi w polsko-niemieckiej konwencji górnośląskiej. Odnośne prace ustawodawcze są jeszcze w toku; ale już w chwili obecnej zachodzi pilna potrzeba ułatwienia ludności przyznanych Polsce obszarów Górnego Śląska przeglądu dotychczasowych wyników tej działalności organów władzy ustawodawczej Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsza praca, podjęta w ramach działalności wydawniczej Ministerstwa Sprawiedliwości, uwzględnia w pierwszym rzędzie przepisy, odnoszące się do zarządu i wymiaru sprawiedliwości; zaznajamia jednak ludność górnośląskiej części Województwa Śląskiego także z polskimi ustawami zasadniczymi, które stanowią główne podwaliny ustroju i państwowego życia prawnego Rzeczypospolitej Polskiej i Województwa Śląskiego, a zarazem zawierają linje wytyczne programu ustawodawczego i administracyjnego na przyszłość.

VORWORT.

Infolge der Übernahme durch die Republik Polen der ihr zugesprochenen Gebietsteile Oberschlesiens hat der in diesen neuen Landesteilen Polens geltende Rechtszustand mancherlei Änderung erfahren; einige dieser Änderungen haben sich als Folgen des Suveränitätswechsels und der geänderten Staatsangehörigkeitsverhältnisse von selbst ergeben, — andere mussten hingegen erst eingeführt werden, damit der bisherige Rechtszustand mit dem Wechsel der Staatsgewalt sowie mit den im oberschlesischen polnisch-deutschen Abkommen übernommenen Verpflichtungen in Einklang gebracht werde. Die darauf hinzielenden Arbeiten der Gesetzgebungsorgane sind noch nicht abgeschlossen; allein schon jetzt erscheint es dringend notwendig, der Bevölkerung der Polen zugesprochenen Gebietsteile Oberschlesiens es zu erleichtern, sich mit den bisherigen Ergebnissen der erwähnten Tätigkeit der gesetzgebenden Organe der Republik Polen vertraut zu machen.

Die vorliegende Arbeit bewegt sich innerhalb der durch die Verlagstätigkeit des Justizministeriums gezogenen Grenzen und berücksichtigt deshalb in erster Linie die Bestimmungen, welche die Justizverwaltung und die Rechtspflege betreffen; sie macht aber die Einwohner des oberschlesischen Teiles der Wojewodschaft Schlesien auch mit denjenigen polnischen Grundgesetzen bekannt, welche der Verfassung und dem staatsrechtlichen Leben der Republik Polen und der Wojewodschaft Schlesien als Hauptgrundlagen dienen und zugleich die Richtlinien für die künftige legislative und administrative Tätigkeit andeuten.

Licząc się z żywotnym interesem, jaki dla nowych współobywateli narodowości polskiej i niemieckiej przedstawia rychle zaznajomienie się ze wspomnianymi przepisami, przystąpiono do druku tej książki już w chwili obejmowania nowej dzielnicy polskiej przez Rzeczpospolitą, a umieszczano w niej odnośne ustawy i rozporządzenia w miarę ich publikacji w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej i w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości. Na rzecz hasła: „bis dat qui cito dat” musiano zatem dopuścić się kilku odchyień od zasady systematycznego uszeregowania poszczególnych ustaw i rozporządzeń według przedmiotów, których dotyczą. Chęć rychłego przysłużenia się ludności Województwa Śląskiego zbiorem niniejszym oraz nawet legislacyjnych i administracyjnych prac przygotowawczych nad uruchomieniem sądownictwa polskiego w Województwie Śląkiem, wśród których opracowano ten zbiór przepisów, niechaj posłużą choć w części za usprawiedliwienie niektórych usterek przekładu, których w tem wydaniu na czas usunąć już nie zdołano.

Poznań, we wrześniu 1922 r.

DR. PRZYBYLSKI.

Da das Interesse unserer neuen Mitbürger sowohl der polnischen wie auch der deutschen Nationalität es dringend notwendig erscheinen liess, sie mit den besagten Vorschriften tunlichst bald vertraut zu machen, wurde gleichzeitig mit der Übernahme der oberschlesischen Gebietsteile durch die Republik Polen mit der Drucklegung dieses Buches begonnen; die einschlägigen Gesetze und Verordnungen wurden in der Zeitfolge, wie sie durch den Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oder den Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości bekannt gemacht wurden, in Druck gegeben. Zu Gunsten des Grundsatzes: „bis dat qui cito dat“ mussten daher mehrere Abweichungen von dem Erfordernis einer systematischen Anordnung der einzelnen Gesetze und Verordnungen nach den von ihnen behandelten Materien zugelassen werden. Der Wunsch, das vorliegende Buch der Bevölkerung der Wojewodschaft Schlesien tunlichst bald zur Verfügung zu stellen, sowie die Überfülle der mit der Einführung der polnischen Gerichte in der Wojewodschaft Schlesien verbundenen legislativen und Verwaltungsarbeiten, inmitten deren Ausführung an dem vorliegenden Buche gearbeitet wurde, möge — sei es auch nur zum Teile — für manche Mängel der Übersetzung, die in dieser Auflage des Buches nicht mehr rechtzeitig behoben werden konnten, als Entschuldigung gelten.

Poznań, im September 1922.

DR. PRZYBYLSKI.

TREŚĆ.

	Strona
Wstęp	IV
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	1
Ustawa przechodnia do ustawy konstytucyjnej	76
Statut organiczny Województwa Śląskiego	78
I. Rozporządzenie zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa	112
II. Rozporządzenie o zmianach w terytorjalnej organizacji sądów	148
III. Rozporządzenie o rocie przysięgi	154
IV. Rozporządzenie o aplikacji sądowej	158
V. Rozporządzenie o sędziach komisaryjnych i podprokuratorach komisaryjnych oraz o sędziach pokoju	170
VI. Rozporządzenie zaprowadzające zmiany ustawy o stosunkach służbowych pisarzy sądowych	174
VII. Rozporządzenie o służbie przygotowawczej średnich urzędników sądowych	180
VIII. Rozporządzenie o sądowej służbie kancelaryjnej	200
IX. Rozporządzenie zmieniające niektóre przepisy niemieckiej ustawy o postępowaniu karnem	210
X. Rozporządzenie o postępowaniu sądowem w sprawach podlegających rozpoznaniu Sądu Najwyższego	234
XI. Rozporządzenie o biegu czasokresów zawitych	244
XII. Rozporządzenie zmieniające niektóre przepisy o postępowaniu dyscyplinarnem przeciw sędziom	246
XIII. Rozporządzenie o adwokaturze	250
XIV. Rozporządzenie o dalszem urzędowaniu pruskich notariuszów	272
XV. Ustawa o rozciągnięciu na ziemie G. S. Konstytucji R. P. i niektórych innych ustaw	274
XVI. Rozporządzenie o uposażeniu funkcyjnarjuszów władz wymiaru sprawiedliwości	288
XVII. Rozporządzenie w sprawie diet i kosztów podróży funkcyjnarjuszów wymiaru sprawiedliwości	296
XVIII. Rozporządzenie o odznakach dla funkcyjnarjuszów wymiaru sprawiedliwości	304

	Strona
XIX. Rozporządzenie w przedmiocie izb karnych przy sądach powiatowych	308
XX. Rozporządzenie w przedmiocie utworzenia sądów pokoju	310
XXI. Rozporządzenie w przedmiocie zmiany niektórych postanowień o notaryjacie	312
XXII. Ustawa w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy o sądach doraźnych	310
XXIII. Rozporządzenie dotyczące tekstu ustawy w przedmiocie sądów doraźnych	320
XXIV. Ustawa w przedmiocie sądów doraźnych	322
XXV. Rozporządzenie dotyczące wykonania ustawy w przedmiocie sądów doraźnych	334
XXVI. Rozporządzenie w przedmiocie przepisów przejściowych o używaniu języka polskiego w sądownictwie i notaryjacie	346
XXVII. Rozporządzenie w przedmiocie mianowania oraz wynagradzania sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych	350
XXVIII. Ustawa o ratyfikacji układu polsko-niemieckiego w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości	354
XXIX. Układ polsko-niemiecki w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości	356
XXX. Ustawa w przedmiocie ratyfikacji polsko-niemieckiego układu o amnestji	408
XXXI. Polsko-niemiecki układ w przedmiocie amnestji	410
Wykaz okręgów sądowych	422
Skorowidz	437
Errata	443

INHALT.

	Seite
Vorwort	V
Die Verfassung der Republik Polen	1
Übergangsgesetz zum Verfassungsgesetze	77
Das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien	79
I. Verordnung betreffend Änderung der Gerichtsverfassung	118
II. Verordnung betr. Änderung der territorialen Organisation der Gerichte	149
III. Verordnung betr. die Eidesformel	165
IV. Verordnung betr. den Vorbereitungsdienst der Gerichtsapplikanten	159
V. Verordnung betr. die kommissarischen Richter, kommissarischen Unterstaatsanwälte sowie Friedensrichter	171
VI. Verordnung betr. die Einführung von Änderungen im Gesetze betr. die Dienstverhältnisse der Gerichtsschreiber	175
VII. Verordnung betr. den Vorbereitungsdienst der mittleren Gerichtsbeamten	181
VIII. Verordnung betr. den Gerichtskanzleidienst	201
IX. Verordnung betr. Änderung einzelner Bestimmungen der deutschen Strafprozessordnung	211
X. Verordnung betr. das Verfahren in den Rechtssachen, in welchen das Oberste Gericht zu entscheiden hat	235
XI. Verordnung über den Lauf der Notfristen	245
XII. Verordnung betr. Änderung einiger Vorschriften über das Disziplinarverfahren gegen Richter	247
XIII. Verordnung betr. die Rechtsanwaltschaft	251
XIV. Verordnung betr. das weitere Amtieren der preussischen Notare	273
XV. Gesetz betr. Ausdehnung des Geltungsbereichs des Verfassungsgesetzes und einiger anderer Gesetze	275
XVI. Verordnung über das Dienst Einkommen der bei den Justizbehörden angestellten Funktionäre	289
XVII. Verordnung betr. die Tagegelder und Reisekosten der bei den Justizbehörden angestellten Funktionäre	297

	Seite
XVIII. Verordnung betr. die Dienstabzeichen für Justiz- angestellte	305
XIX. Verordnung betr. die Strafkammern bei den Kreis- gerichten	309
XX. Verordnung betr. Bildung der Friedensgerichte	311
XXI. Verordnung betr. Änderung einiger Bestimmungen über das Notariat	313
XXII. Gesetz betr. Ausdehnung des Geltungsbereichs des Gesetzes über die Standgerichte	317
XXIII. Verordnung betr. die Fassung des Gesetzes betr. die Standgerichte	321
XXIV. Gesetz betr. die Standgerichte	323
XXV. Verordnung betr. die Ausführung des Gesetzes, betr. die Standgerichte	335
XXVI. Verordnung betr. die Übergangsvorschriften über den Ge- brauch der polnischen Sprache bei den Gerichten und im Notariat	341
XXVII. Verordnung betr. Ernennung sowie Entlohnung der kommissarischen Richter und kommissa- rischen Unterstaatsanwälte bei den Bezirks- gerichten	351
XXVIII. Gesetz über die Ratifikation des polnisch-deutschen Abkommens betr. die Überleitung der Rechtspflege	355
XXIX. Polnisch-Deutsches Abkommen betr. die Über- leitung der Rechtspflege	357
XXX. Gesetz betreffend die Ratifikation des polnisch-deut- schen Abkommens über die Gewährung von Straf- freiheit	409
XXXI. Polnisch-deutsches Abkommen über die Gewährung von Straffreiheit	411
Verzeichnis der Gerichtsbezirke	422
Sachregister	440
Errata	443

Ustawa

z dnia 17 marca 1921 roku.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(Dz. Ust. Nr. 44 poz. 267.)

Gesetz

vom 17. März 1921.

DIE VERFASSUNG DER REPUBLIK POLEN.

(Dz. Ust. Nr. 44 Pös. 267.)

W Imię Boga Wszechmogącego!

My, Naród Polski, dziękując Opatrzności za wyzwolenie nas z półtorawiekowej niewoli, wspominając z wdzięcznością męstwo i wytrwałość ofiarnej walki pokoleń, które najlepsze wysiłki swoje sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały, nawiązując do świetnej tradycji wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja — dobro całej, zjednoczonej i niepodległej Matki-Ojczyzny mając na oku, a pragnąc Jej byt niepodległy, potęgę i bezpieczeństwo oraz ład społeczny utwierdzić na wiekuistych zasadach prawa i wolności, pragnąc zarazem zapewnić rozwój wszystkich Jej sił moralnych i materialnych dla dobra całej odradzającej się ludzkości, wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej równość, a pracy poszanowanie, należne prawa i szczególną opiekę Państwa zabezpieczyć — tę oto Ustawę Konstytucyjną na Sejmie Ustawodawczym Rzeczypospolitej Polskiej uchwalamy i stanowimy.

ROZDZIAŁ I.

Rzeczpospolita.

Artykuł 1.

Państwo Polskie jest Rzeczpospolitą.

Artykuł 2.

Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm

Im Namen Gottes des Allmächtigen!

Indem wir, das Polnische Volk, der Vorsehung für unsere Befreiung aus der anderthalbhundertjährigen Knechtschaft danken, der Tapferkeit und Ausdauer des opferreichen Kampfes ganzer Generationen, welche ihre besten Kräfte der Sache der Unabhängigkeit fortdauernd als Opfer darbrachten, dankerfüllt gedenken, an die glanzreiche Überlieferung der ewig denkwürdigen Verfassung vom 3. Mai anknüpfen, — auf das Wohl des ganzen, vereinigten und unabhängigen Vaterlandes — unserer Mutter — bedacht und vom Wunsche beseelt sind, Sein unabhängiges Dasein, Seine Macht und Sicherheit sowie die gesellschaftliche Ordnung nach den ewigen Grundsätzen des Rechts und der Freiheit zu befestigen und zugleich die Entwicklung aller Seiner sittlichen und materiellen Kräfte zum Wohle der gesamten wiederauflebenden Menschheit sicherzustellen, allen Staatsbürgern der Republik die Gleichheit, Achtung der Arbeit, die gehörigen Rechte und den besonderen Schutz des Staates zu gewährleisten, — beschliessen wir im Gesetzgebenden Landtag der Republik Polen dieses Verfassungsgesetz.

ABSCHNITT I.

Die Republik.

Artikel 1.

Der Polnische Staat ist eine Republik.

Artikel 2.

Die höchste Gewalt in der Republik Polen gehört dem Volke. Die Organe des Volkes sind im Bereiche der Gesetzgebung der

i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości — niezawisłe Sądy.

ROZDZIAŁ II.

Władza ustawodawcza.

Artykuł 3.

Zakres ustawodawstwa państwowego obejmuje stanowienie wszelkich praw publicznych i prywatnych i sposobu ich wykonania.

Niema ustawy bez zgody Sejmu, wyrażonej w sposób, regulaminowo ustalony.

Ustawa, uchwalona przez Sejm, zyskuje moc obowiązującą w czasie, przez nią samą określonym.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 roku

w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

(Dz. Ustaw Nr. 66 poz. 400.)

Artykuł 1.

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej będą ogłaszane:

1. ustawy sejmowe,
2. ratyfikowane przez Sejm umowy międzynarodowe,
3. powszechne obowiązujące rozporządzenia Rządu, wydane na podstawie istniejących ustaw,
4. oświadczenia rządowe, które w myśl obowiązujących przepisów w Dzienniku Ustaw umieszczane być winny.

W razie wątpliwości, czy dane rozporządzenie jest powszechnie obowiązujące i czy jako takie ma być umieszczone w Dzienniku Ustaw — rozstrzyga sprawę Rada Ministrów.

Artykuł 2.

Wszelkie ogłoszenia statutów i zmian statutów tych spółek, które w myśl ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. (Dz. Praw nr. 39, poz. 282) i innych jeszcze postanowień obowiązujących na obszarze b. zaboru rosyjskiego są skutecznie w Dzienniku Praw Państwa — mają odbywać się przez umieszczenie ich w gazecie rządowej.

Sejm und der Senat, im Bereiche der vollziehenden Gewalt — der Präsident der Republik gemeinschaftlich mit den verantwortlichen Ministern, im Bereiche der Rechtspflege — die unabhängigen Gerichte.

ABSCHNITT II.

Die Gesetzgebende Gewalt.

Artikel 3.

Der Bereich der Staatsgesetzgebung umfasst die Festsetzung aller öffentlichen und privaten Rechte und der Art deren Ausführung.

Ohne die in einer den Vorschriften der Geschäftsordnung entsprechenden Form geäußerte Zustimmung des Sejm kann ein Gesetz nicht entstehen.

Das vom Sejm beschlossene Gesetz tritt in dem Zeitpunkte in Kraft, den es selbst festsetzt.

GESETZ

vom 31. Juli 1919

betreffend die Herausgabe des Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

(Dz. Ust. Nr. 66 Pos. 400.)

Artikel 1.

Durch den Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej werden verkündet:

1. die vom Sejm gefassten Gesetze,
  2. die vom Sejm ratifizierten internationalen Verträge,
  3. die auf Grund geltender Gesetze erlassenen allgemein verbindlichen Verordnungen der Regierung,
  4. die Erklärung der Regierung, die gemäss den geltenden Vorschriften durch den Dziennik Ustaw bekanntzumachen sind.
- Besteht ein Zweifel darüber, ob eine Verordnung allgemein verbindlich und als solche durch den Dziennik Ustaw bekanntzumachen ist, so ist die Entscheidung des Ministerrats einzuholen.

Artikel 2.

Alle Bekanntmachungen von denjenigen Gesellschaftssatzungen und deren Änderungen, die gemäss dem Gesetze vom 29. April 1919 (Dz. Praw Nr. 39 Pos. 282) und gemäss den sonstigen, in den ehem. russischen Landesteilen Polens geltenden Bestimmungen durch den Dziennik Praw Państwa erfolgen, — sind durch Einrückung in das Regierungsamtsblatt zu bewirken.

Artykuł 3.

Ustawy, rozporządzenia i inne akty, w art. 1 wymienione, uważa się jako prawnie ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dniem wyjścia tego numeru Dziennika Ustaw, w którym są umieszczone. Ten dzień ma być wyraźnie w odnośnym dzienniku wymieniony.

Artykuł 4.

Moc obowiązującą ogłoszonych w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej aktów, w art. 1 wymienionych, zaczyna się, o ile w nich inaczej nie postanowiono, po upływie dni 14-tu po dniu ich ogłoszenia.

Artykuł 5.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej wydaje Minister Sprawiedliwości.

Artykuł 6.

Każdy numer Dziennika Ustaw wysyłany będzie bezpłatnie po jednym egzemplarzu wszystkim sądom, władzom centralnym, państwowym urządowi administracyjnemu, a nadto tym innym urządowi państwowym, których spis Rada Ministrów na wniosek odnośnego Ministerstwa zatwierdzi, prócz tego będą otrzymywać bezpłatnie uniwersytety i biblioteki publiczne na żądanie po 3 egzemplarze, inne zaś wyższe uczelnie po jednym egzemplarzu Dziennika. Dziennik ten prenumerować może każdy urząd komunalny i wszystkie osoby tak fizyczne, jak prawne.

Artykuł 7.

Wysyłka tak miejscowa, jak i zamiejscowa Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jest wolna od opłaty pocztowej. Prenumeratę winien przyjmować każdy urząd pocztowy.

Artykuł 8.

Rozesłanie urzędowych egzemplarzy Dziennika Ustaw winno nastąpić nie później niż w ciągu 24 godzin po wydrukowaniu.

Artykuł 9.

Warunki prenumeraty Dziennika Ustaw ustala Minister Sprawiedliwości.

Artykuł 10.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, z tą chwilą tracą moc obowiązującą art. 21 dekretu 1-go Rady Regencyjnej o tymczasowej organizacji władz naczelnych w Królestwie Polskiem (Dz. Pr. Król. Polsk. Nr. 1), jak również wszystkie inne na obszarach b. zaboru rosyjskiego i austriackiego dotychczas obowiązujące postanowienia, o ile sprzeczne są z treścią niniejszej ustawy.

Artikel 3.

Die im Art. 1 genannten Gesetze, Verordnungen und sonstigen Akte sind mit dem Tage der Herausgabe jener Nummer des Dziennik Ustaw, in welchem sie enthalten sind, als gesetzlich bekanntgemacht anzusehen. Dieser Tag ist in der bezüglichen Nummer des Dziennik ausdrücklich anzugeben.

Artikel 4

Die durch den Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej bekanntgemachten, im Art. 1 genannten Akte treten, sofern in ihnen nichts anderes bestimmt ist, nach Ablauf von 14 Tagen nach ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Artikel 5.

Der Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej wird vom Justizminister herausgegeben.

Artikel 6.

Jede Nummer des Dziennik Ustaw wird in je einem Exemplar an alle Gerichte, Zentral- und Staatsverwaltungsbehörden, ferner auch an sonstige staatliche Ämter unentgeltlich versendet werden, deren Verzeichnis auf Antrag des zuständigen Ministeriums vom Ministerrat genehmigt werden wird, ausserdem werden die Universitäten und öffentlichen Bibliotheken auf ihr Verlangen je 3 Exemplare, die anderen höheren Lehranstalten je ein Exemplar des Dziennik unentgeltlich erhalten. Dieses Gesetzblatt kann durch jede Kommunalbehörde und durch jede physische oder juristische Person entgeltlich bezogen werden.

Artikel 7.

Die lokale und die auswärtige Versendung des Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej erfolgt portofrei. Das Bezugsgeld ist von jedem Postamte anzunehmen.

Artikel 8.

Die Versendung der amtlichen Exemplare des Dziennik Ustaw hat nicht später als binnen 24 Stunden nach seinem Erscheinen im Druck zu erfolgen.

Artikel 9.

Die Bezugsbedingungen für den Dziennik Ustaw werden von dem Justizminister festgesetzt.

Artikel 10.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Bekanntmachung in Kraft, gleichzeitig treten der Art. 21 des 1-ten Dekrets des Regentenschaftsrats, betreffend die vorläufige Verfassung der Obersten Behörden im Königreich Polen (Dz. Pr. Król. Polsk. Nr. 1), wie auch alle anderen, in den ehem. russischen und österreichischen Landesteilen Polens bisher geltenden Bestimmungen ausser Kraft, sofern sie mit den Vorschriften dieses Gesetzes im Widerspruch stehen.

Termin wejścia w życie niniejszej ustawy na obszarach b. zaboru pruskiego oznaczy uchwała Rady Ministrów.

Artykuł 11.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek

Trąpczyński.

Prezydent Ministrów

w z. *S. Wojciechowski.*

Minister Sprawiedliwości

Supiński.

Rzeczpospolita Polska, opierając swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, przekaze przedstawicielstwom tego samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowemi.

Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki obywateli, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią.

Artykuł 4.

Ustawa państwowa ustala corocznie budżet Państwa na rok następny.

Artykuł 5.

Ustalanie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta może nastąpić jedynie w drodze ustawodawczej.

Artykuł 6.

Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zmiana i obciążenie nieruchomości państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanowienie ceł i monopolów, ustalenie systemu monetarnego, jakoteż przyjęcie gwarancji finansowej przez Państwo — może nastąpić tylko na mocy ustawy.

Artykuł 7.

Rząd przedstawi corocznie zamknięcie rachunków państwowych do parlamentarnego zatwierdzenia.

Der Zeitpunkt des Inkrafttretens dieses Gesetzes in den ehem. preussischen Landesteilen Polens wird durch Beschluss des Ministerrats bestimmt werden.

Artikel 11.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes wird der Justizminister betraut.

Der Marschall

Trampczyński.

Der Ministerpräsident

i. V. S. *Wojciechowski.*

Der Justizminister

Supiński.

Da die Republik Polen ihre Verfassung auf dem Grundsatz breiter territorialer Selbstverwaltung aufbaut, wird sie den Vertretungen dieser Selbstverwaltung den hierzu geeigneten, durch Staatsgesetze näher zu begrenzenden Bereich der Gesetzgebung, zumal aus dem Gebiete der Verwaltung, Kultur und Wirtschaft übertragen.

Von Behörden erlassene Verordnungen, aus denen sich Rechte oder Pflichten der Staatsbürger ergeben, treten nur dann in Kraft, wenn sie auf Grund gesetzlicher Ermächtigung und unter Berufung auf das Gesetz erlassen sind.

Artikel 4.

Der Staatshaushaltsplan des Staates wird alljährlich durch ein Staatsgesetz für das nächste Jahr festgesetzt.

Artikel 5.

Die Festsetzung der Präsenzstärke des Heeres und die Bewilligung der alljährlichen Rekrutenaushebung kann nur im Wege der Gesetzgebung erfolgen.

Artikel 6.

Die Aufnahme einer Staatsanleihe, die Veräusserung, der Tausch oder die Belastung des unbeweglichen Staatsvermögens, die Auflage von Steuern und öffentlichen Abgaben, die Einführung von Zöllen und Monopolen, die Festsetzung des Münzsystems, sowie die Übernahme einer Finanzgarantie durch den Staat — kann nur kraft Gesetzes erfolgen.

Artikel 7.

Die Regierung hat alljährlich den Rechnungsabschluss des Staatshaushalts zur parlamentarischen Genehmigung vorzulegen.

Artykuł 8.

Sposób wykonania parlamentarnej kontroli nad długami Państwa określi oddzielna ustawa.

Artykuł 9.

Do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków Państwa, przedstawiania corocznie Sejmowi wniosku o udzieleniu lub odmówieniu Rządowi absolutorjum — jest powołana Najwyższa Izba Kontroli, oparta na zasadzie kolegialności i niezależności sędziowskiej członków jej kolegium, usuwalnych tylko uchwałą Sejmu, większością $\frac{3}{5}$ głosujących. Organizację Najwyższej Izby Kontroli i sposób jej działania określi szczegółowo osobna ustawa.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zajmuje stanowisko równorzędne ministrowi, nie wchodzi jednak w skład Rady Ministrów, a jest za sprawozdanie swego urzędu i za podległych mu urzędników odpowiedzialny bezpośrednio przed Sejmem.

Artykuł 10.

Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. Wnioski i projekty ustaw, pociągające za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, muszą podawać sposób ich użycia i pokrycia.

Artykuł 11.

Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem.

Artykuł 12.

Prawo wybierania ma każdy obywatel Polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw. Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Artikel 8.

Die Art der Ausführung der parlamentarischen Staatsschuldenkontrolle wird durch ein besonderes Gesetz geregelt werden.

Artikel 9.

Zur finanziellen Beaufsichtigung der gesamten Staatsverwaltung, zur Prüfung der Rechnungsabschlüsse des Staates, zur alljährlichen Vorlage an den Sejm des Antrags auf Erteilung oder auf Verweigerung des Absolutatoriums an die Regierung — ist die Oberste Kontrollkammer berufen, welche in ihrem Aufbau auf die Grundsätze der Kollegialität und der richterlichen Unabhängigkeit der Mitglieder ihres Kollegiums sich stützt, die nur durch einen mit $\frac{3}{5}$ Mehrheit der abgegebenen Stimmen gefassten Beschluss des Sejm abgesetzt werden können. Die Organisation der Obersten Kontrollkammer und ihre Wirksamkeit wird im einzelnen durch ein besonderes Gesetz geregelt werden.

Der Präsident der Obersten Kontrollkammer ist in bezug auf seinen Rang einem Minister gleichgestellt, jedoch kein Mitglied des Ministerrats, und ist für seine Amtsführung sowie für die ihm unterstellten Beamten dem Sejm unmittelbar verantwortlich.

Artikel 10.

Das Recht, Gesetzesvorschläge zu machen, steht der Regierung und dem Sejm zu. Gesetzesanträge und Gesetzentwürfe, welche Ausgaben aus dem Staatsschatz nach sich ziehen, müssen die Art ihrer Verwendung und Deckung angeben.

Artikel 11.

Der Sejm besteht aus Abgeordneten, welche auf fünf Jahre, vom Tage der Eröffnung des Sejm an gerechnet, in allgemeiner, geheimer, unmittelbarer, gleicher Verhältniswahl gewählt werden.

Artikel 12.

Wahlberechtigt ist jeder polnische Staatsangehörige ohne Unterschied des Geschlechts, der am Tage der Bekanntmachung der Wahlen das 21. Lebensjahr vollendet hat, im vollen Besitz der bürgerlichen Rechte sich befindet und mindestens seit dem der Bekanntmachung der Wahlen im Dziennik Ustaw vorausgehenden Tage seinen Wohnsitz im Wahlbezirk hat. Das Stimmrecht darf nur persönlich ausgeübt werden. Aktive Militärpersonen sind nicht stimmberechtigt.

Artykuł 13.

Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania do Sejmu, nie wyjmując wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania, o ile ukończył lat 25.

Artykuł 14.

Nie mogą korzystać z prawa wyborczego obywatele, skazani za przestępstwa, które określi ordynacja wyborcza, jako pociągające za sobą czasową lub stałą utratę prawa wybierania, wybieralności, a także piastowania mandatu poselskiego.

Artykuł 15.

Państwowi urzędnicy administracyjni, skarbowi i sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach, w których pełnią swą służbę. Przepis ten nie dotyczy urzędników, pełniących swą służbę przy władzach centralnych.

Artykuł 16.

Pracownicy państwowi i samorządowi, z chwilą wyboru na posła, otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego urlop. Przepis ten nie dotyczy ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Lata, spędzone na wykonaniu mandatu poselskiego, liczą się do lat służby.

Artykuł 17.

Poseł, obejmujący płatną służbę państwową, traci mandat; przepis ten nie dotyczy powołania na stanowiska ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Artykuł 18.

Bliższe postanowienia o wyborach posłów do Sejmu określi ordynacja wyborcza.

Artikel 13.

Wahlfähig ist jeder wahlberechtigte Staatsangehörige, aktive Militärpersonen nicht ausgenommen, ohne Rücksicht auf seinen Wohnsitz, sofern er das 25. Lebensjahr vollendet hat.

Artikel 14.

Staatsangehörige, welche wegen strafbarer Handlungen verurteilt werden, die nach den Bestimmungen der zu erlassenden Wahlordnung den zeitweisen oder dauernden Verlust der Wahlberechtigung, der Wahlfähigkeit, sowie auch des Abgeordnetenmandats nach sich ziehen, dürfen nicht vom Wahlrecht Gebrauch machen.

Artikel 15.

Im Staatsdienst befindliche Verwaltungs-, Finanz- und Gerichtsbeamte können in den Bezirken, in denen sie ihren Dienst versehen, nicht gewählt werden. Diese Vorschrift findet auf Beamte, welche bei Zentralbehörden ihren Dienst versehen, keine Anwendung.

Artikel 16.

Staatsangestellte oder bei den Selbstverwaltungskörpern Angestellte erhalten mit dem Zeitpunkt ihrer Wahl zu Abgeordneten für die Dauer ihres Abgeordnetenmandats Urlaub. Diese Vorschrift findet auf Minister, Unterstaatssekretäre und Lehrer an höheren Lehranstalten keine Anwendung.

Die in Ausübung des Abgeordnetenmandats verbrachten Jahre werden auf die Dienstjahre angerechnet.

Artikel 17.

Mit der Übernahme einer besoldeten Stelle im Staatsdienste verliert der Abgeordnete sein Mandat; diese Bestimmung gilt nicht im Falle der Berufung auf Posten eines Ministers, eines Unterstaatssekretärs oder eines Lehrers an höheren Lehranstalten.

Artikel 18.

Das Nähere über die Wahl der Sejmaggeordneten wird in der Wahlordnung bestimmt werden.

Artykuł 19.

Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga Sąd Najwyższy.

Artykuł 20.

Posłowie są przedstawicielami całego narodu i nie są krępowani żadnymi instrukcjami wyborców.

Posłowie składają na ręce Marszałka wobec Izby następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wedle najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego, jako całości“.

Artykuł 21.

Posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w Sejmie, lub poza Sejmem, wchodzącą w zakres wykonania mandatu poselskiego, ani w czasie trwania mandatu, ani po jego wygaśnięciu. Za przemówienia i odezwania się tudzież manifestacje w Sejmie posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem. Za naruszenie prawa osoby trzeciej mogą być pociągnięci do odpowiedzialności sądowej, o ile władza sądowa uzyska na to zezwolenie Sejmu.

Postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, ulegnie na żądanie Sejmu zawieszeniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Bieg przedawnienia przeciw posłowi w postępowaniu karnem ulega przerwie na czas trwania mandatu poselskiego.

Przez cały czas trwania mandatu posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej, ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu. W wypadku schwytania posła na gorącym uczynku zbrodni pospolitej, jeżeli jego przytrzymanie jest niezbędne dla

Artikel 19.

Die nicht beanstandeten Wahlen werden vom Sejm auf ihre Gültigkeit geprüft. Über die Gültigkeit der beanstandeten Wahlen entscheidet das Oberste Gericht.

Artikel 20.

Die Abgeordneten sind Vertreter des ganzen Volkes und an keine Instruktionen der Wähler gebunden.

Die Abgeordneten leisten in die Hand des Marschalls vor der versammelten Kammer folgendes Gelöbnis:

„Als Sejmaggeordneter der Republik Polen gelobe ich feierlich, dass ich nach meinem besten Wissen und Gewissen ausschliesslich zum Wohl des Polnischen Staates als eines Ganzen redlich wirken werde“.

Artikel 21.

Kein Abgeordneter darf wegen seiner in den Bereich der Ausübung des Abgeordnetenmandats fallenden, im Sejm oder ausserhalb des Sejm entwickelten Tätigkeit, sei es während der Dauer seines Mandats sei es nach dessen Erlöschen, zur Verantwortung gezogen werden. Für die im Sejm gehaltenen Reden, vorgebrachten Äusserungen und Kundgebungen sind die Abgeordneten nur dem Sejm gegenüber verantwortlich. Wegen Verletzung des Rechtes einer dritten Person dürfen sie zur gerichtlichen Verantwortung gezogen werden, sofern die Gerichtsbehörde hierzu die Genehmigung des Sejm erlangt.

Ein strafgerichtliches Verfahren, ein Verwaltungsstrafverfahren oder ein Disziplinarverfahren, welches gegen einen Abgeordneten, bevor er das Abgeordnetenmandat erlangt hat, eingeleitet worden ist, ist auf Verlangen des Sejm bis zum Erlöschen des Mandats auszusetzen.

Der Lauf der Verjährung gegen einen Abgeordneten im Strafverfahren wird für die Dauer des Abgeordnetenmandats gehemmt.

Während der ganzen Dauer des Mandats dürfen die Abgeordneten ohne Genehmigung des Sejm weder zur strafgerichtlichen, verwaltungsstrafrechtlichen und disziplinarischen Verantwortung gezogen noch ihrer persönlichen Freiheit beraubt werden. Wird ein Abgeordneter bei Verübung eines gemeinen Verbrechens

zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości, względnie dla unieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia o tem Marszałka Sejmu dla uzyskania zezwolenia Sejmu na areszt i dalsze postępowanie karne. Na żądanie Marszałka przytrzymany musi być niezwłocznie uwolniony.

USTAWA

z dnia 8 kwietnia 1919 r.

o nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego.

(Dz. Praw Nr. 31 poz. 263.)

Artykuł 1.

Członkowie Sejmu Ustawodawczego nie mogą być nigdy pociągani do odpowiedzialności prawnej za swoją działalność w Sejmie lub poza Sejmem, wchodzącą w zakres wykonywania mandatu poselskiego.

Za przemówienia i odezwania się, tudzież manifestacje w Sejmie lub komisjach sejmowych odpowiadają tylko przed Sejmem podług przepisów regulaminu sejmowego.

Artykuł 2.

Przez cały czas trwania Sejmu Ustawodawczego posłowie nie mogą być w żadnym wypadku pozbawieni wolności.

W tymże samym czasie nie wolno żadnej władzy sądowej lub administracyjnej wdrażać przeciwko nim postępowania karnego lub dyscyplinarnego bez uprzedniej zgody Sejmu.

Postępowanie karne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, winno być na żądanie Sejmu zawieszone aż do wygaśnięcia tegoż mandatu.

Artykuł 3.

Członkowie Sejmu Ustawodawczego, badani jako świadkowie przed sądami, władzami administracyjnymi i dyscyplinarnymi, mają prawo uchylenia się od zeznań co do faktów, które im w wykonywaniu zawodu poselskiego do wiadomości podano, jakoteż co do osób, od których pośrednio lub bezpośrednio wiadomość o tych faktach uzyskali.

Artykuł 4.

Mieszkanie członków Sejmu Ustawodawczego jest nietykalne.

auf frischer Tat ergriffen und ist seine Festnahme unumgänglich notwendig, damit die Handhabung der Gerechtigkeit sichergestellt, beziehungsweise damit die Folgen der Straftat unschädlich gemacht werden, so ist die Gerichtsbehörde verpflichtet, den Sejm marschall unverzüglich hiervon zu verständigen, um für die Fortdauer der Haft und für die Fortsetzung des Strafverfahrens die Genehmigung des Sejm einzuholen. Der Festgenommene muss auf Verlangen des Marschalls unverzüglich in Freiheit gesetzt werden.

GESETZ

vom 8. April 1919

betr. die Unverletzlichkeit der Mitglieder des Sejm Ustawodawczy.

(Dz. Praw Nr. 31, Pos. 263.)

Artikel 1.

Die Mitglieder des Sejm Ustawodawczy dürfen wegen ihrer in den Bereich der Ausübung des Abgeordnetenmandats fallenden, im Sejm oder ausserhalb des Sejm entwickelten Tätigkeit niemals zur gesetzlichen Verantwortung gezogen werden.

Ihre Reden und Ausserungen sowie Kundgebungen im Sejm oder in Sejmausschüssen verantworten sie nur vor dem Sejm nach Massgabe der Bestimmungen dessen Geschäftsordnung.

Artikel 2.

Während der ganzen Dauer der Tagung des Sejm Ustawodawczy kann den Abgeordneten in keinem Fall die Freiheit entzogen werden.

Während derselben Zeit darf gegen sie von keiner Gerichts- oder Verwaltungsbehörde ein Straf- oder ein Disziplinarverfahren ohne vorgängige Zustimmung des Sejm eingeleitet werden.

Das gegen einen Abgeordneten vor Erlangung des Abgeordnetenmandats eingeleitete Straf- oder Disziplinarverfahren ist auf Verlangen des Sejm bis zum Erlöschen seines Mandats einzustellen.

Artikel 3.

Werden Mitglieder des Sejm Ustawodawczy vor Gerichten, Verwaltungsbehörden oder Disziplinarbehörden als Zeugen vernommen, so sind sie berechtigt, über Tatsachen, welche ihnen in Ausübung ihres Abgeordnetenmandats zur Kenntnis gelangt sind, sowie über Personen, von denen sie die Kenntnis über jene Tatsachen mittelbar oder unmittelbar erlangt haben, das Zeugnis zu verweigern.

Artikel 4.

Die Wohnung der Mitglieder des Sejm Ustawodawczy ist unverletzlich.

Wkroczenie do mieszkania, rewizja domowa i zatrzymanie papierów oraz wszelakich ruchomości może mieć miejsce jedynie na podstawie nakazu władzy sądowej w tych wypadkach, w których członkowie rodziny posła, wspólnie z nim mieszkający, lub domownicy ścigani są z powodu popełnienia czynów karygodnych, i powinno być wyłącznie do tych osób ograniczone.

Artykuł 5.

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdania z jawnych obrad Sejmu i komisji sejmowych, ani też za częściowy lub zupełny przedruk tychże jawnych obrad, zgodny z urzędowym stenograficznym protokołem.

Te sprawozdania i przedruki nie podlegają konfiskacie i wolne są od cenzury.

Artykuł 6.

Członkowie Sejmu Ustawodawczego mogą bez pozwolenia i zawiadomienia władz zwolywać zgromadzenia celem zdania sprawy z działalności sejmowej. Na tych zgromadzeniach przedstawiciele i organy władzy nie mają prawa mieszania się do obrad.

Artykuł 7.

Listy i telegramy, wystosowane do członków Sejmu Ustawodawczego, jakoteż korespondencja tychże ostatnich — nie podlegają żadnej cenzurze.

Władze mogą zatrzymać tylko telegramy, których treść narusza tajemnice wojskowe i państwowe.

Artykuł 8.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek
Trampczyński.

Za Prezydenta Ministrów
Minister Spraw Wewnętrznych
S. Wojciechowski.
Minister Sprawiedliwości
Supiński.

Artykuł 22.

Posel nie może na swoje ani na obce imię kupować lub uzyskiwać dzierżaw dóbr państwowych, przyjmować dostaw publicznych i robót rządowych ani otrzymywać od Rządu koncesji lub innych korzyści osobistych.

Betreten ihrer Wohnung, Haussuchungen und Beschlagnahme von Papieren oder allerlei Fahrnissen dürfen nur auf Grund eines gerichtlichen Befehls in Fällen, in denen Familienmitglieder des Abgeordneten, die gemeinsam mit ihm wohnen, oder Hausgenossen wegen strafbarer Handlungen verfolgt werden, stattfinden und sollen ausschliesslich auf diese Personen beschränkt werden.

Artikel 5.

Wegen wahrheitsgetreuer Berichte über öffentliche Beratungen des Sejm und der Sejmausschüsse, oder wegen teilweisen oder vollen, mit dem amtlichen stenographischen Protokoll übereinstimmenden Nachdrucks dieser öffentlichen Beratungen darf niemand zur Verantwortung gezogen werden.

Diese Berichte und Nachdrücke unterliegen nicht der Beschlagnahme und sind von der Zensur befreit.

Artikel 6.

Die Mitglieder des Sejm Ustawodawczy dürfen ohne Erlaubnis und ohne Benachrichtigung der Behörden zum Zwecke der Berichterstattung über die Sejmtätigkeit Versammlungen einberufen. Bei diesen Versammlungen haben die Vertreter und Organe der Behörden kein Recht, in die Beratungen einzugreifen.

Artikel 7.

An Mitglieder des Sejm Ustawodawczy gerichtete Briefe und Telegramme, sowiederer Korrespondenz — unterliegen keiner Zensur.

Von Behörden dürfen nur Telegramme zurückgehalten werden, durch deren Inhalt Militär- und Staatsgeheimnisse verletzt werden.

Artikel 8.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Bekanntmachung in Kraft.

Der Marschall
Trampczyński.

Für den Ministerpräsidenten
der Minister des Innern
S. Wojciechowski.

Der Justizminister
Supiński.

Artikel 22.

Der Abgeordnete darf weder auf eigenen noch auf fremden Namen Staatsgüter kaufen oder in Pacht nehmen, öffentliche Lieferungen und von der Regierung gegebene Arbeiten übernehmen oder von der Regierung Konzessionen oder sonstige persönliche Vorteile annehmen.

Posel nie może również otrzymywać od Rządu żadnych odznaczeń, z wyjątkiem wojskowych.

Artykuł 23.

Posel nie może być redaktorem odpowiedzialnym.

Artykuł 24.

Posłowie otrzymują djety w wysokości, regulaminem określonej, i mają prawo bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji dla podróży po całym obszarze Rzeczypospolitej.

Artykuł 25.

Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, otwiera, odracza i zamyka Sejm i Senat.

Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie najpóźniej w październiku na sesję zwyczajną celem uchwalenia budżetu, stanu liczebnego i poboru wojska, oraz innych spraw bieżących.

Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Sejm w każdym czasie na sesję nadzwyczajną wedle własnego uznania, a winien to uczynić na żądanie $\frac{1}{3}$ ogółu posłów w ciągu dwóch tygodni.

Inne wypadki zebrania się Sejmu na sesję nadzwyczajną określa Konstytucja.

Odroczenie wymaga zgody Sejmu, jeżeli ma być w ciągu tej samej sesji zwyczajnej powtórzone, lub jeżeli przerwa ma trwać dłużej, niż 30 dni.

Sejm, zwołany w październiku na sesję zwyczajną, nie może być zamknięty przed uchwaleniem budżetu.

Artykuł 26.

Sejm może się rozwiązać mocą własnej uchwały, powziętej większością $\frac{2}{3}$ głosów, przy obecności połowy ustawowej liczby posłów. Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać Sejm za zgodą $\frac{3}{5}$ ustawowej liczby członków Senatu.

Der Abgeordnete darf ebensowenig Auszeichnungen, die militärischen ausgenommen, von der Regierung erhalten.

Artikel 23.

Der Abgeordnete darf nicht verantwortlicher Redakteur sein.

Artikel 24.

Die Abgeordneten beziehen Tagesgelder in der durch die Geschäftsordnung festgesetzten Höhe und sind berechtigt, Verkehrsmittel des Staates für Reisen im gesamten Gebiete der Republik Polen unentgeltlich zu benutzen.

Artikel 25.

Der Präsident der Republik beruft, eröffnet, vertagt und schliesst den Sejm und den Senat.

Der Sejm ist auf den dritten Dienstag nach dem Wahltag zur ersten Sitzung und alljährlich spätestens im Oktober zu einer ordentlichen Sitzung zwecks Beschlussfassung über den Staatshaushalt, die Präsenzstärke des Heeres und die Truppenaushebung, sowie über andere laufende Angelegenheiten einzuberufen.

Der Präsident der Republik kann nach seinem Ermessen jederzeit den Sejm zu einer ausserordentlichen Sitzung einberufen, und auf Verlangen von $\frac{1}{3}$ der Gesamtzahl der Abgeordneten muss er dies binnen zwei Wochen tun.

Sonstige Fälle, in denen sich der Sejm zu einer ausserordentlichen Sitzung versammelt, sind in der Verfassung bestimmt.

Zur Vertagung ist die Einwilligung des Sejms erforderlich, wenn sie im Laufe derselben ordentlichen Sitzung wiederholt wird, oder wenn die Unterbrechung länger als 30 Tage dauern soll.

Der im Oktober zur ordentlichen Sitzung einberufene Sejm darf nicht vor Beschlussfassung über den Staatshaushalt geschlossen werden.

Artikel 26.

Der Sejm kann sich auf Grund eigenen Beschlusses auflösen, wenn dieser bei Anwesenheit der Hälfte der gesetzlichen Anzahl der Abgeordneten mit einer $\frac{2}{3}$ Stimmenmehrheit gefasst wird. Der Präsident der Republik kann mit Einwilligung von $\frac{3}{5}$ der gesetzlichen Anzahl der Senatsmitglieder den Sejm auflösen.

Równocześnie w obu wypadkach z samego prawa rozwiązuje się Senat.

Wybory odbędą się w ciągu 90 dni od dnia rozwiązania; termin ich będzie oznaczony bądź w uchwale Sejmu, bądź w orędiu Prezydenta o rozwiązaniu Sejmu.

Artykuł 27.

Posłowie wykonywają swe prawa i obowiązki poselskie osobiście.

Artykuł 28.

Sejm wybiera ze swego grona Marszałka i jego zastępców, sekretarzy i komisje.

Mandaty Marszałka i jego zastępców trwają po rozwiązaniu Sejmu aż do ukonstytuowania się nowego Sejmu.

Artykuł 29.

Sposób i porządek obrad sejmowych, rodzaj i ilość komisji, liczbę wicemarszałków i sekretarzy, prawa i obowiązki Marszałka — określa regulamin sejmowy.

Marszałek mianuje urzędników sejmowych, za których działania odpowiada przed Sejmem.

Artykuł 30.

Posiedzenia Sejmu są jawne. Na wniosek Marszałka, przedstawiciela Rządu lub 30 posłów może Sejm uchwalić tajność posiedzenia.

Artykuł 31.

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu i komisji sejmowej.

Artykuł 32.

Do prawomocności uchwał potrzebna jest zwykła większość głosów przy obecności przynajmniej $\frac{1}{3}$ ogółu ustawowej liczby posłów, o ile inne przepisy Konstytucji nie zawierają odmiennych postanowień.

In beiden Fällen löst sich gleichzeitig kraft Gesetzes der Senat auf.

Die Wahlen finden binnen 90 Tagen nach dem Tage der Auflösung statt; der Wahltermin wird entweder im Sejmbeschlusse oder in der die Auflösung des Sejm betreffenden Botschaft des Präsidenten anberaumt werden.

Artikel 27.

Die Abgeordneten üben ihre Rechte und Pflichten als Abgeordnete persönlich aus.

Artikel 28.

Der Sejm wählt aus seiner Mitte den Marschall und dessen Vertreter, die Schriftführer und die Ausschüsse.

Die Mandate des Marschalls und seiner Vertreter dauern nach der Auflösung des Sejm bis zur Konstituierung des neuen Sejm.

Artikel 29.

Die Art und Weise sowie die Ordnung der Beratungen des Sejm, die Arten und die Anzahl der Ausschüsse, die Zahl der Vizemarschalle und der Schriftführer werden durch die Geschäftsordnung des Sejm geregelt.

Der Marschall ernennt die Sejmbeamten, für deren Amtsführung er gegenüber dem Sejm die Verantwortung trägt.

Artikel 30.

Die Sitzungen des Sejm sind öffentlich. Auf Antrag des Marschalls, des Vertreters der Regierung oder von 30 Abgeordneten kann der Sejm das Abhalten einer geheimen Sitzung beschliessen.

Artikel 31.

Wegen wahrheitsgetreuen Berichts über eine öffentliche Sitzung des Sejm und eines Sejmausschusses darf niemand zur Verantwortung gezogen werden.

Artikel 32.

Für Rechtsgültigkeit der Beschlüsse ist einfache Stimmenmehrheit bei Anwesenheit von mindestens $\frac{1}{3}$ der gesetzlichen Anzahl der Abgeordneten erforderlich, sofern nicht andere Bestimmungen der Verfassung abweichende Vorschriften enthalten.

Artykuł 33.

Posłowie mają prawo zwracać się z interpelacjami do Rządu bądź do poszczególnych ministrów w sposób, regulaminem przepisany. Minister ma obowiązek udzielić odpowiedzi ustnie lub pisemnie w terminie nie dłuższym, niż 6 tygodni, albo w umotywowanem oświadczeniu usprawiedliwić brak rzeczowej odpowiedzi. Na żądanie interpelantów odpowiedź musi być Sejmowi zakomunikowana. Sejm może odpowiedź Rządu uczynić przedmiotem dyskusji i uchwały.

Artykuł 34.

Sejm może wyłaniać i назначać dla zbadania poszczególnych spraw nadzwyczajne komisje z prawem przesłuchiwania stron interesowanych oraz wzywania świadków i rzeczoznawców. Zakres działania i uprawnień tych komisji uchwała Sejm.

Artykuł 35.

Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. Jeżeli Senat nie podniesie w ciągu 30 dni od dnia doręczenia mu uchwalonego projektu ustawy żadnych przeciwko niemu zarzutów — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy. Na wniosek Senatu Prezydent Rzeczypospolitej może zarządzić ogłoszenie ustawy przed upływem 30 dni.

Jeżeli Senat postanowi projekt, uchwalony przez Sejm, zmienić lub odrzucić, powinien zapowiedzieć to Sejmowi w ciągu powyższych 30 dni, a najdalej w ciągu następnych dni 30 zwrócić Sejmowi z proponowanemi zmianami.

Jeżeli Sejm zmiany, przez Senat proponowane, uchwali zwykłą większością, albo odrzuci większością $\frac{11}{20}$ głosujących — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy w brzmieniu, ustalonym ponowną uchwałą Sejmu.

Artikel 33.

Die Abgeordneten sind berechtigt, die Regierung oder einzelne Minister in geschäftsordnungsmässiger Weise zu interpellieren. Der Minister ist verpflichtet, in einer Frist von höchstens 6 Wochen mündliche oder schriftliche Antwort zu geben, oder das Ausbleiben einer sachlichen Antwort in einer mit Gründen versehenen Erklärung zu rechtfertigen. Auf Verlangen der Interpellierenden muss die Antwort dem Sejm mitgeteilt werden. Der Sejm kann die Antwort der Regierung zum Gegenstande der Erörterung und Beschlussfassung machen.

Artikel 34.

Zur Untersuchung einzelner Angelegenheiten kann der Sejm ausserordentliche Untersuchungsausschüsse mit der Berechtigung aus seiner Mitte bilden und einsetzen, beteiligte Parteien zu vernehmen sowie Zeugen und Sachverständige zu laden. Der Wirkungskreis und die Grenzen der Befugnisse solcher Ausschüsse werden durch Sejmbeschluss bestimmt.

Artikel 35.

Jeder vom Sejm angenommene Gesetzentwurf wird dem Senat zur Prüfung überwiesen. Erhebt der Senat binnen 30 Tagen nach dem Tage der Zustellung des angenommenen Gesetzentwurfs gegen diesen keine Einwendungen, — so ordnet der Präsident der Republik die Bekanntmachung des Gesetzes an. Auf Antrag des Senats kann der Präsident der Republik die Bekanntmachung des Gesetzes vor Ablauf von 30 Tagen anordnen.

Beschliesst der Senat den vom Sejm angenommenen Gesetzentwurf zu ändern oder abzulehnen, so soll er dies dem Sejm innerhalb der oben erwähnten 30 Tage mitteilen und spätestens im Laufe der nächsten 30 Tage den Entwurf samt den vorgeschlagenen Änderungen an den Sejm zurückleiten.

Werden die vom Senat vorgeschlagenen Änderungen vom Sejm mit einfacher Stimmenmehrheit angenommen, oder mit Mehrheit von $\frac{11}{20}$ der Abstimmenden abgelehnt, — so ordnet der Präsident der Republik die Bekanntmachung des Gesetzes in der durch neuerlichen Sejmbeschluss festgestellten Fassung an.

Artykuł 36.

Senat składa się z członków, wybranych przez poszczególne województwa w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośrednim, równem i stosunkowem. Każde województwo stanowi jeden okrąg wyborczy, przyczem w stosunku do liczby mandatów sejmowych na ilość mieszkańców liczba mandatów do Senatu wynosi $\frac{1}{4}$ część. Prawo wybierania do Senatu ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 30 i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku; nie tracą jednak prawa wyborczego świeżo osiedli koloniści, którzy opuścili poprzednie miejsce zamieszkania, korzystając z reformy rolnej; również nie tracą tego prawa robotnicy, którzy zmienili miejsce pobytu wskutek zmiany miejsca pracy, oraz urzędnicy państwowi, przeniesieni służbowo. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, posiadający prawo wybierania do Senatu, nie wyłączając wojskowych w służbie czynnej; o ile z dniem ogłoszenia wyborów ukończył lat 40.

Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy z kadencją Sejmu.

Nikt nie może być jednocześnie członkiem Sejmu i Senatu.

Artykuł 37.

Postanowienia artykułów 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32 i 33 stosują się odpowiednio także do Senatu, względnie jego członków.

Artykuł 38.

Żadna ustawa nie może stać w sprzeczności z niniejszą Konstytucją, ani naruszać jej postanowień.

ROZDZIAŁ III.

Władza wykonawcza.

Artykuł 39.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedm bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgro-

Artikel 36.

Der Senat besteht aus den von einzelnen Wojewodschaften in allgemeiner, geheimer, unmittelbarer, gleicher Verhältniswahl gewählten Mitgliedern. Jede Wojewodschaft bildet einen eigenen Wahlbezirk, wobei die Zahl der Senatsmandate $\frac{1}{4}$ Teil der auf die Einwohnerzahl entfallenden Zahl der Sejmmandate ausmacht. Wahlberechtigt zum Senat ist jeder Wähler zum Sejm, welcher am Tage der Bekanntmachung der Wahlen das 30. Lebensjahr vollendet hat und an diesem Tage im Wahlbezirk mindestens seit einem Jahr seinen Wohnsitz hat; des Wahlrechts werden aber nicht die neu angesiedelten Kolonisten verlustig, welche aus Anlass der Landreform ihren früheren Wohnsitz aufgegeben haben; ebensowenig verlieren das Wahlrecht Arbeiter, die infolge Wechsels ihrer Arbeitsstätte den Aufenthaltsort verlegt haben, sowie dienstlich versetzte Staatsbeamte. Wahlfähig ist jeder zum Senat wahlberechtigte Staatsbürger, aktive Militärpersonen nicht ausgenommen, sofern er mit dem Tage der Bekanntmachung der Wahlen das 40. Lebensjahr vollendet hat.

Die Wahlperiode des Senats beginnt und endet mit der Wahlperiode des Sejms.

Niemand kann gleichzeitig Mitglied des Sejms und des Senats sein.

Artikel 37.

Die Bestimmungen der Artikel 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32 und 33 finden auch auf den Senat beziehungsweise auf seine Mitglieder entsprechende Anwendung.

Artikel 38.

Kein Gesetz darf mit dieser Verfassung im Widerspruche stehen noch ihre Bestimmungen verletzen.

ABSCHNITT III.

Die vollziehende Gewalt.

Artikel 39.

Der Präsident der Republik wird auf sieben Jahre von dem zur Nationalversammlung vereinigten Sejm und Senat mit abso-

madzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmioletnia swego urzędowania.

Jeżeli zwołanie nie nastąpi na 30 dni przed upływem siedmioletnia, Sejm i Senat łączą się z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem.

Artykuł 40.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu, oraz w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny — zastępuje go Marszałek Sejmu.

Artykuł 41.

W razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Sejm i Senat łączą się natychmiast na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe celem wyboru Prezydenta.

Gdyby Sejm był rozwiązany w chwili, gdy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, Marszałek Sejmu zarządzi niezwłocznie nowe wybory do Sejmu i Senatu.

Artykuł 42.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej przez trzy miesiące nie sprawuje urzędu, Marszałek zwoła niezwłocznie Sejm i podda jego uchwale, czy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej należy uznać za opróżniony.

Uchwała, uznająca urząd za opróżniony, zapada większością $\frac{3}{5}$ głosów przy obecności przynajmniej połowy ustawowej, to jest ordynacją wyborczą ustalonej, liczby posłów.

Artykuł 43.

Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.

luter Stimmenmehrheit gewählt. Die Nationalversammlung wird vom Präsidenten der Republik im letzten Vierteljahr der sieben Jahre seiner Amtsführung einberufen.

Erfolgt die Einberufung nicht 30 Tage vor Ablauf der sieben Jahre, so vereinigen sich der Sejm und der Senat kraft Gesetzes selbst zur Nationalversammlung auf Einladung des Sejmmarschalls und unter dessen Vorsitz.

Artikel 40.

Ist der Präsident der Republik nicht imstande, sein Amt auszuüben oder ist das Amt des Präsidenten infolge seines Todes, Verzichts oder aus einem anderen Anlass erledigt, — so wird er durch den Sejmmarschall vertreten.

Artikel 41.

Im Falle einer Erledigung des Amts des Präsidenten der Republik vereinigen sich der Sejm und der Senat sofort kraft Gesetzes selbst auf Einladung des Sejmmarschalls und unter dessen Vorsitz zur Nationalversammlung zwecks Vornahme der Präsidentenwahl.

Sollte der Sejm zur Zeit der Erledigung des Amts des Präsidenten der Republik aufgelöst sein, so hat der Sejmmarschall ungesäumt die Neuwahlen zum Sejm und zum Senat auszuschreiben.

Artikel 42.

Übt der Präsident der Republik drei Monate sein Amt nicht aus, so hat der Marschall ungesäumt den Sejm einzuberufen und zur Beschlussfassung die Frage vorzulegen, ob das Amt des Präsidenten der Republik als erledigt anzusehen sei.

Der Beschluss, womit das Amt als erledigt erklärt wird, ergeht bei Anwesenheit von mindestens der Hälfte der gesetzlichen d. h. der durch die Wahlordnung festgesetzten Zahl der Abgeordneten mit einer $\frac{3}{5}$ Stimmenmehrheit.

Artikel 43.

Der Präsident der Republik übt die vollziehende Gewalt durch die dem Sejm verantwortlichen Minister und die diesen unterstellten Beamten aus.

Artykuł 44.

Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi ministrami i zarządza ogłoszenie ich w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej.

Prezydent Rzeczypospolitej, celem wykonania ustaw i z powołaniem się na upoważnienie ustawowe, ma prawo wydawać rozporządzenia wykonawcze, zarządzenia, rozkazy i zakazy i przeprowadzenie ich użyciem przymusu zapewnić.

Takież prawo w swoim zakresie działania mają ministrowie i władze im podległe.

Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.

Artykuł 45.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i odwołuje Prezesa Rady Ministrów, na jego wniosek mianuje i odwołuje ministrów, a na wniosek Rady Ministrów obsadza urzędy cywilne i wojskowe, zastrzeżone w ustawach.

Każdy urzędnik Rzeczypospolitej musi podlegać ministrowi, który za jego działania odpowiada przed Sejmem.

Nominacje urzędników kancelarii cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej kontrasygnuje Prezes Rady Ministrów i jest za ich działania odpowiedzialny przed Sejmem.

Artykuł 46.

Prezydent Rzeczypospolitej jest zarazem najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa, nie może jednak sprawować naczelnego dowództwa w czasie wojny.

Naczelnego Wodza sił zbrojnych Państwa na wypadek wojny mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych, który za akty, związane z dowództwem w czasie wojny, jak i za wszelkie sprawy kierownictwa wojskowego — odpowiada przed Sejmem.

Artikel 44.

Der Präsident der Republik zeichnet die Gesetze zusammen mit den verantwortlichen Ministern und ordnet ihre Bekanntmachung im Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej an.

Der Präsident der Republik ist berechtigt, zwecks Ausführung der Gesetze und unter Berufung auf die gesetzliche Ermächtigung Ausführungsverordnungen, Verfügungen, Gebote und Verbote zu erlassen und ihre Durchführung durch Zwangsmassregeln zu sichern.

Das gleiche Recht steht den Ministern und den diesen unterstellten Behörden innerhalb ihres Wirkungskreises zu.

Jeder Regierungsakt des Präsidenten der Republik bedarf zu seiner Gültigkeit der Gegenzeichnung des Ministerratspräsidenten und des zuständigen Ministers, welche durch die Gegenzeichnung des Aktes für diesen die Verantwortung übernehmen.

Artikel 45.

Der Präsident der Republik ernennt und entlässt den Ministerratspräsidenten, ernennt und entlässt auf dessen Antrag die Minister und besetzt auf Antrag des Ministerrats die in den Gesetzen der Besetzung durch ihn vorbehaltenen Zivil- und Militärämter.

Jeder Beamte der Republik muss einem Minister unterstehen, der seine Tätigkeit dem Sejm gegenüber verantwortet.

Die Ernennungen der Beamten der Zivilkanzlei des Präsidenten der Republik werden vom Ministerratspräsidenten gegenzeichnet, der für deren Tätigkeit dem Sejm verantwortlich ist.

Artikel 46.

Der Präsident der Republik ist zugleich oberster Befehlshaber der Wehrmacht des Staates, darf jedoch nicht zur Kriegszeit den Oberbefehl führen.

Den Oberbefehlshaber der Wehrmacht des Staates ernennt für den Kriegsfall der Präsident der Republik auf Antrag des Ministerrats in Gemässheit des Vorschlages des Kriegsministers, welcher für die zur Kriegszeit mit dem Kommando verbundenen Akte, wie auch für alle Angelegenheiten der Heeresleitung — dem Sejm verantwortlich ist.

Artykuł 47.

Prawo darowania i złagodzenia kary, oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego w poszczególnych wypadkach — przysługuje Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Prezydent nie może stosować tego prawa do ministrów, zasądzonych na skutek postawienia ich w stan oskarżenia przez Sejm.

Amnestja może być udzielona tylko w drodze ustawodawczej.

Artykuł 48.

Prezydent Rzeczypospolitej reprezentuje Państwo na zewnątrz, przyjmuje przedstawicieli dyplomatycznych państw obcych i wysyła przedstawicieli dyplomatycznych Państwa Polskiego do państw obcych.

Artykuł 49.

Prezydent Rzeczypospolitej zawiera umowy z innemi państwami i podaje je do wiadomości Sejmu.

Umowy handlowe i celne oraz umowy, które stale obciążają Państwo pod względem finansowym, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic Państwa, a także przymierza — wymagają zgody Sejmu.

Artykuł 50.

Prezydent Rzeczypospolitej może wypowiedzieć wojnę i zawrzeć pokój tylko za uprzednią zgodą Sejmu.

Artykuł 51.

Za czynności urzędowe Prezydent Rzeczypospolitej nie jest odpowiedzialny ani parlamentarnie, ani cywilnie.

Za zdradę kraju, pogwałcenie Konstytucji lub przestępstwa karne — Prezydent Rzeczypospolitej może być pociągnięty do odpowiedzialności tylko przez Sejm uchwałą, powziętą większością $\frac{3}{5}$ głosów, przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów. Sprawę rozpatruje i wyrok wydaje Trybunał Stanu według postanowień osobnej ustawy. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu — Prezydent Rzeczypospolitej jest zawieszony w urzędowaniu.

Artikel 47.

Das Recht, die Strafe nachzusehen und zu mildern, sowie die Folgen der strafgerichtlichen Verurteilung in Einzelfällen zu erlassen, — steht dem Präsidenten der Republik zu.

Der Präsident darf dieses Recht nicht gegenüber den Ministern anwenden, welche infolge ihrer vom Sejm beschlossenen Versetzung in den Anklagestand verurteilt werden.

Amnestie kann nur im Wege der Gesetzgebung gewährt werden.

Artikel 48.

Der Präsident der Republik vertritt den Staat nach aussen, empfängt die diplomatischen Vertreter fremder Staaten und entsendet die diplomatischen Vertreter des Polnischen Staats nach fremden Staaten.

Artikel 49.

Der Präsident der Republik schliesst mit fremden Staaten Verträge und bringt sie zur Kenntnis des Sejms.

Handels- und Zollverträge sowie Verträge, welche den Staat in finanzieller Beziehung dauernd belasten, oder für Staatsbürger verbindliche rechtliche Bestimmungen enthalten, oder eine Änderung der Staatsgrenzen festsetzen, wie auch Bündnisse bedürfen der Zustimmung des Sejms.

Artikel 50.

Der Präsident der Republik darf nur nach vorgängiger Zustimmung des Sejms Krieg erklären und Frieden schliessen.

Artikel 51.

Der Präsident der Republik ist für seine Amtshandlungen weder dem Parlament noch zivilrechtlich verantwortlich.

Wegen eines Landesverrats, Verfassungsbruchs, oder wegen strafbarer Handlungen kann der Präsident der Republik nur durch den Sejm auf Grund eines bei Anwesenheit von mindestens der halben gesetzmässigen Anzahl der Abgeordneten mit einer $\frac{3}{5}$ Stimmenmehrheit gefassten Beschlusses zur Verantwortung gezogen werden. Solcher Fall wird durch den Staatsgerichtshof nach den Bestimmungen eines besonderen Gesetzes erhoben und durch Urteil entschieden. Mit dem Zeitpunkte der Versetzung in den Anklagestand vor den Staatsgerichtshof ist der Präsident der Republik vom Amte suspendiert.

Artykuł 52.

Prezydent Rzeczypospolitej otrzymuje uposażenie według przepisów osobnej ustawy.

Artykuł 53.

Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu, ani należeć do składu Sejmu lub Senatu.

Artykuł 54.

Przed objęciem urzędu Prezydent Rzeczypospolitej składa w Zgromadzeniu Narodowym przysięgę następującej treści:

„Przysięgam Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, i ślubuję Tobie, Narodzie Polski, na urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, który obejmuję: praw Rzeczypospolitej, a przede wszystkim Ustawy Konstytucyjnej święcie przestrzegać i bronić; dobru powszechnemu Narodu ze wszystkich sił wiernie służyć; wszelkie zło i niebezpieczeństwo od Państwa czujnie odwracać; godności imienia polskiego strzec niezachwianie; sprawiedliwość względem wszystkich bez różnicy obywateli za pierwszą sobie mieć cnotę; obowiązkom urzędu i służby poświęcić się niepodzielnie. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Amen.“

Artykuł 55.

Ministrowie tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Artykuł 56.

Rada Ministrów ponosi solidarną odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną za ogólny kierunek działalności Rządu.

Pozatem ponoszą ją ministrowie oddzielnie, każdy w swoim zakresie za działalność w urzędzie, a to zarówno za zgodność tej działalności z Konstytucją i innymi ustawami Państwa, za działanie podległych im organów, jak i za kierunek swej polityki.

Artikel 52.

Der Präsident der Republik bezieht einen Gehalt nach den Bestimmungen eines besonderen Gesetzes.

Artikel 53.

Der Präsident der Republik darf kein anderes Amt bekleiden und weder dem Sejm noch dem Senat angehören.

Artikel 54.

Der Präsident der Republik leistet vor der Übernahme seines Amtes vor der Nationalversammlung folgenden Eid:

„Ich schwöre bei Gott dem Allmächtigen und Dreieinigen und gelobe Dir, Polnisches Volk, dass ich im Amte des Präsidenten der Republik, das ich übernehme: die Rechte der Republik und vor allen das Verfassungsgesetz heilig hüten und schützen; dem allgemeinen Wohl des Volkes mit allen Kräften treu dienen; alles Übel und jede Gefahr vom Staate wachsam abwenden; die Würde des polnischen Namens unerschütterlich behüten; Gerechtigkeit gegenüber allen Staatsbürgern ohne Unterschied als meine erste Tugend ansehen; den Pflichten des Amtes und des Dienstes mich ungeteilt widmen werde. So wahr mir Gott und Seines Sohnes Heilige Marter helfe. Amen.“

Artikel 55.

Die Minister bilden den Ministerrat unter dem Vorsitze des Ministerratspräsidenten.

Artikel 56.

Der Ministerrat trägt solidarisch für die allgemeinen Richtlinien der Tätigkeit der Regierung verfassungsmässige und parlamentarische Verantwortung.

Ausserdem tragen die einzelnen Minister sie selbständig, jeder in seinem Wirkungskreise, für die Amtsführung, und zwar sowohl für die Übereinstimmung dieser Amtsführung mit der Verfassung und den anderen Staatsgesetzen, für die Amtsführung der ihnen unterstellten Organe, als auch für die Richtlinien der eigenen Politik.

Artykuł 57.

W tymże samym zakresie obowiązuje ministrów solidarna i indywidualna odpowiedzialność za akty rządowe Prezydenta Rzeczypospolitej.

Artykuł 58.

Do odpowiedzialności parlamentarnej pociąga ministrów Sejm zwyczajną większością. Rada Ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu.

Artykuł 59.

Konstytucyjną odpowiedzialność ministrów i sposób jej urzeczywistnienia określi osobna ustawa.

Uchwała, stawiająca ministra w stan oskarżenia, musi być powzięta w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów większością $\frac{3}{5}$ oddanych głosów.

Rozpoznanie spraw i wydanie wyroku należy do Trybunału Stanu. Minister nie może uchylić się od odpowiedzialności konstytucyjnej przez zrzeczenie się urzędu. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia minister jest zawieszony w urzędowaniu.

Artykuł 60.

Ministrowie i delegowani przez nich urzędnicy mają prawo brać udział w posiedzeniach sejmowych i przemawiać poza koleją mówców, zapisanych do głosu; w głosowaniach mogą brać udział, o ile są posłami.

Artykuł 61.

Ministrowie nie mogą piastować żadnego innego urzędu ani uczestniczyć w zarządzie i władzach kontrolujących towarystw i instytucji, na zysk obliczonych.

Artikel 57.

In demselben Umfang lastet auf den Ministern die solidarische und persönliche Verantwortlichkeit für Regierungsakte des Präsidenten der Republik.

Artikel 58.

Zur parlamentarischen Verantwortung werden die Minister durch den Sejm mit einfacher Stimmenmehrheit gezogen. Auf Verlangen des Sejms treten der Ministerrat und jeder einzelne Minister zurück.

Artikel 59.

Die verfassungsmässige Verantwortung der Minister und die Art ihrer Verwirklichung wird durch ein besonderes Gesetz geregelt werden.

Der Beschluss, durch welchen ein Minister in den Anklagestand versetzt wird, muss in Anwesenheit von mindestens der halben gesetzlichen Anzahl der Abgeordneten mit einer Mehrheit von $\frac{3}{5}$ der abgegebenen Stimmen gefasst worden.

Die Prüfung der Sache und die Urteilsfällung liegt dem Staatsgerichtshof ob. Der Minister kann sich durch Verzicht auf sein Amt nicht der verfassungsmässigen Verantwortung entziehen. Mit dem Zeitpunkte der Versetzung in den Anklagestand ist der Minister von seinem Amt suspendiert.

Artikel 60.

Die Minister und die durch sie abgeordneten Beamten sind berechtigt, an den Sejmsitzungen teilzunehmen und ausser der Reihe der zum Wort gemeldeten Redner das Wort zu ergreifen; an den Abstimmungen dürfen sie teilnehmen, sofern sie Abgeordnete sind.

Artikel 61.

Die Minister dürfen kein anderes Amt bekleiden, noch Mitglieder der Verwaltung und der Aufsichtsorgane von auf Gewinnerzielung gerichteten Gesellschaften und Anstalten sein.

Artykuł 62.

Jeżeli urząd ministra sprawuje tymczasowy kierownik ministerstwa, odnoszą się do niego wszelkie przepisy o urzędzie ministra.

Prezes Rady Ministrów w razie potrzeby porucza swoje zastępstwo jednemu z ministrów.

Artykuł 63.

Liczbę, zakres działania i wzajemny stosunek ministrów, jak również kompetencje Rady Ministrów określi osobna ustawa.

Artykuł 64.

Trybunał Stanu składa się z Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jako przewodniczącego, oraz dwunastu członków, których wybierają z poza swego grona: ośmiu Sejm i czterech Senat.

Członkami Trybunału Stanu mogą być wybrane osoby, nie piastujące żadnego urzędu państwowego i używające pełni praw obywatelskich.

Wyboru członków Trybunału Stanu dokonywają Sejm i Senat natychmiast po ukonstytuowaniu się na cały okres kadencji sejmowej.

Artykuł 65.

Dla celów administracyjnych Państwo Polskie podzielone będzie w drodze ustawodawczej na województwa, powiaty i gminy miejskie i wiejskie, które będą równocześnie jednostkami samorządu terytorjalnego.

Jednostki samorządowe mogą się łączyć w związki dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu.

Związki takie mogą otrzymywać charakter publiczno-prawny tylko na podstawie osobnej ustawy.

Artykuł 66.

W organizacji administracji państwowej przeprowadzona będzie zasada dekoncentracji. Organy administracji państwowej

Artikel 62.

Wird das Amt eines Ministers von einem einstweiligen Leiter des Ministeriums wahrgenommen, so finden auf diesen alle das Ministeramt betreffenden Vorschriften Anwendung.

Der Ministerratspräsident überträgt im Bedarfsfalle seine Vertretung einem der Minister.

Artikel 63.

Die Anzahl, der Wirkungskreis und das gegenseitige Verhältnis der Minister zueinander, sowie die Zuständigkeit des Ministerrats werden durch ein besonderes Gesetz geregelt werden.

Artikel 64.

Der Staatsgerichtshof wird vom Ersten Präsidenten des Obersten Gerichts als Vorsitzenden und von zwölf Mitgliedern gebildet, von denen acht vom Sejm und vier vom Senat aus einem ausserhalb dieser Körperschaften stehenden Personenkreis gewählt werden.

Zu Mitgliedern des Staatsgerichtshofs können Personen gewählt werden, die kein Staatsamt bekleiden und im Vollbesitz der bürgerlichen Rechte sich befinden.

Die Wahl der Mitglieder des Staatsgerichtshofs wird vom Sejm und vom Senat gleich nach deren Konstituierung für die ganze Wahlperiode des Sejm vorgenommen.

Artikel 65.

Zum Zwecke der Verwaltung wird der Polnische Staat im Wege der Gesetzgebung in Wojewodschaften, Kreise sowie städtische und ländliche Gemeinden eingeteilt werden, welche zugleich territoriale Selbstverwaltungseinheiten sein werden.

Einheiten der Selbstverwaltung können zur Durchführung der in den Bereich der Selbstverwaltung fallenden Aufgaben sich zu Verbänden zusammenschliessen.

Solche Verbände können öffentlich-rechtlichen Charakter nur kraft eines besonderen Gesetzes erhalten.

Artikel 66.

Die Staatsverwaltung wird nach dem Grundsatz der Dezentralisation eingerichtet werden. Organe der Staatsverwaltung

w poszczególnych jednostkach terytorjalnych mają być przytem zespolone w jednym urzędzie pod jednym zwierzchnikiem. Zarazem uwzględniona będzie zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów, w wykonaniu zadań tych urzędów w granicach, określonych ustawami.

Artykuł 67.

Prawo stanowienia w sprawach, należących do zakresu działania samorządu, przysługuje radom obieralnym. Czynności wykonawcze samorządu wojewódzkiego i powiatowego należą do organów, utworzonych na zasadzie zespolenia kolegów, obieranych przez ciała reprezentacyjne, z przedstawicielami państwowych władz administracyjnych i pod ich przewodnictwem.

Artykuł 68.

Obok samorządu terytorjalnego osobna ustawa powoła samorząd gospodarczy dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego, a mianowicie: Izby rolnicze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze, pracy najemnej i inne, połączone w Naczelną Izbę Gospodarczą Rzeczypospolitej, których współpracę z władzami państwowymi w kierowaniu życiem gospodarczem i w zakresie zamierzeń ustawodawczych określą ustawy.

Artykuł 69.

Źródła dochodowe Państwa i samorządu będą ustawami ściśle rozgraniczone.

Artykuł 70.

Państwo będzie sprawowało nadzór nad działalnością samorządu przez wydziały samorządu wyższego stopnia; nadzór ten mogą jednak ustawy przekazać częściowo sądownictwu administracyjnemu.

Wypadki, w których uchwały organów samorządu wymagać będą wyjątkowo zatwierdzenia przez organy samorządu wyższego stopnia lub przez ministerstwa, będą określone ustawami.

in einzelnen territorialen Einheiten sollen hierbei zu einem Amte unter einem Vorgesetzten vereinigt werden. Zugleich wird der Grundsatz der Beteiligung der durch Wahl zu berufenden Staatsbürger bei der Erfüllung der diesen Ämtern obliegenden Aufgaben innerhalb der in den Gesetzen gezogenen Grenzen berücksichtigt werden.

Artikel 67.

Das Entscheidungsrecht in den zur Zuständigkeit der Selbstverwaltung gehörenden Sachen steht den durch Wahl zu bildenden Räten zu. Die Vollziehungsgeschäfte der Selbstverwaltung der Wojewodschaft und des Kreises liegen Organen ob, welche nach dem Grundsatz der Vereinigung der durch Vertretungskörper gewählten Kollegien mit den Vertretern der Verwaltungsstaatsbehörden und unter deren Vorsitz gebildet werden.

Artikel 68.

Neben der territorialen Selbstverwaltung wird durch besonderes Gesetz die wirtschaftliche Selbstverwaltung für einzelne Gebiete des wirtschaftlichen Lebens geschaffen werden und zwar: Landwirtschaftskammern, Handelskammern, Gewerbekammern, Handwerkskammern, Kammern für Lohnarbeit und andere Kammern, welche in der Obersten Wirtschaftskammer der Republik vereinigt sein, und deren Zusammenarbeit mit den Staatsbehörden an der Leitung des Wirtschaftslebens und auf dem Gebiet der Gesetzgebungspolitik durch Gesetze geregelt werden wird.

Artikel 69.

Die Einnahmequellen des Staats und jene der Selbstverwaltung werden durch Gesetze genau abgegrenzt werden.

Artikel 70.

Der Staat wird die Aufsicht über die Tätigkeit der Selbstverwaltung durch Ausschüsse der Selbstverwaltung höherer Ordnung führen; diese Aufsicht kann jedoch durch Gesetze teilweise der Verwaltungsgerichtsbarkeit übertragen werden.

Fälle, in welchen die Beschlüsse der Selbstverwaltungsorgane ausnahmsweise der Genehmigung durch Organe der Selbstverwaltung höherer Ordnung oder durch Ministerien bedürfen, werden durch Gesetze bestimmt werden.

Artykuł 71.

Odwołanie się od orzeczeń organów zarówno rządowych jak i samorządowych dopuszczone będzie tylko do jednej wyższej instancji, o ile ustawy nie przewidują w tym względzie wyjątków.

Artykuł 72.

Ustawy przeprowadzą zasadę, iż od karnych orzeczeń władz administracyjnych, zapadłych w drugiej instancji, będzie przysługiwało stronom prawo odwołania się do właściwego sądu.

Artykuł 73.

Do orzekania o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji tak rządowej jak i samorządowej powoła osobna ustawa sądownictwo administracyjne, oparte w swej organizacji na współdziałaniu czynnika obywatelskiego i sędziowskiego z Najwyższym Trybunałem Administracyjnym na czele.

ROZDZIAŁ IV.

Sądownictwo.

Artykuł 74.

Sądy wymierzają sprawiedliwość w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 75.

Organizacja, zakres i sposób działania wszelkich sądów będą określone w drodze ustawodawczej.

Artykuł 76.

Sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, o ile ustawa nie zawiera innego postanowienia, jednakże sędziowie pokoju z reguły wybierani są przez ludność.

Urząd sędziowski może objąć tylko osoba, odpowiadająca warunkom, przez prawo wymaganym.

Artikel 71.

Für die Berufung gegen Entscheidung der Regierungsorgane wie auch der Selbstverwaltungsorgane soll nur eine und zwar höhere Instanz gegeben sein, sofern nicht Ausnahmen in dieser Hinsicht in Gesetzen vorgesehen sind.

Artikel 72.

Die Gesetze werden dem Grundsatz Geltung verschaffen, dass gegen in zweiter Instanz ergangene Strafbescheide der Verwaltungsbehörden den Beteiligten das Recht der Berufung an das zuständige Gericht zustehen soll.

Artikel 73.

Zur Entscheidung über die Gesetzmässigkeit der Verwaltungsakte im Bereich der Regierungsverwaltung wie auch im Bereich der Selbstverwaltung wird durch ein besonderes Gesetz die Verwaltungsgerichtsbarkeit eingeführt werden, die in ihrer Organisation auf einem Zusammenwirken des richterlichen und des bürgerlichen Elements aufgebaut sein soll, mit dem Obersten Verwaltungsgerichtshof an der Spitze.

ABSCHNITT IV.

Die Gerichtsbarkeit.

Artikel 74.

Die Gerichte üben die Gerechtigkeit im Namen der Republik Polen aus.

Artikel 75.

Die Verfassung, der Wirkungskreis und das Verfahren sämtlicher Gerichte werden im Wege der Gesetzgebung festgesetzt werden.

Artikel 76.

Die Richter werden vom Präsidenten der Republik ernannt, sofern ein Gesetz nicht ein anderes bestimmt, jedoch werden die Friedensrichter in der Regel von der Bevölkerung gewählt.

Das Richteramt darf nur eine solche Person übernehmen, die den im Gesetz vorgesehenen Anforderungen entspricht.

Artykuł 77.

Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Orzeczenia sądowe nie mogą być zmienione ani przez władzę ustawodawczą, ani przez władzę wykonawczą.

Artykuł 78.

Sędzia może być złożony z urzędu, zawieszony w urzędowaniu, przeniesiony na inne miejsce urzędowania lub w stan spoczynku wbrew swojej woli jedynie mocą orzeczenia sądowego i tylko w wypadkach, w ustawie przewidzianych.

Przepis ten nie dotyczy wypadku, gdy przeniesienie sędziego na inne miejsce lub w stan spoczynku jest wywołane zmianą w organizacji sądów, postanowioną w drodze ustawy.

Artykuł 79.

Sędziowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karnej ani pozbawieni wolności bez uprzedniej zgody wskazanego przez ustawę sądu, o ile nie są schwytani na gorącym uczynku, lecz i w tym wypadku może sąd zażądać niezwłocznie uwolnienia aresztowanego.

Artykuł 80.

Odrębne stanowisko sędziów, ich prawa i obowiązki oraz uposażenie określi osobna ustawa.

Artykuł 81.

Sądy nie mają prawa badania ważności ustaw, należycie ogłoszonych.

Artykuł 82.

Rozprawy przed sądem orzekającym, zarówno w sprawach cywilnych jak karnych, są jawne, o ile ustawy w tym względzie nie przewidują wyjątku.

Artykuł 83.

Do orzekania o zbrodniach, zagrożonych cięższymi karami, i o przestępstwach politycznych będą powołane sądy przy-

Artikel 77.

Die Richter sind in Ausübung ihres richterlichen Amtes unabhängig und nur den Gesetzen unterworfen.

Gerichtliche Entscheidungen können weder durch die gesetzgebende noch durch die vollziehende Gewalt geändert werden.

Artikel 78.

Ein Richter darf wider seinen Willen nur kraft eines gerichtlichen Erkenntnisses und nur in den im Gesetze vorgesehenen Fällen seines Amtes enthoben, vom Amte suspendiert, an eine andere Amtsstelle oder in den Ruhestand versetzt werden.

Diese Bestimmung findet keine Anwendung, wenn die Versetzung des Richters an eine andere Stelle oder in den Ruhestand durch eine vom Gesetz bestimmte Veränderung in der Einrichtung der Gerichte hervorgerufen ist.

Artikel 79.

Die Richter dürfen ohne vorgängige Genehmigung des durch Gesetz bezeichneten Gerichts weder zur strafrechtlichen Verantwortung gezogen noch ihrer Freiheit beraubt werden, sofern sie nicht auf frischer Tat ergriffen werden, aber selbst in diesem Falle kann das Gericht die ungesäumte Freilassung des Verhafteten fordern.

Artikel 80.

Die Sonderstellung der Richter, ihre Rechte und Pflichten sowie ihre Besoldung werden durch ein besonderes Gesetz geregelt werden.

Artikel 81.

Die Prüfung der Gültigkeit gehörig bekanntgemachter Gesetze steht den Gerichten nicht zu.

Artikel 82.

Die Verhandlungen vor dem erkennenden Gerichte sind sowohl in Zivil- wie auch in Strafsachen öffentlich, sofern nicht die Gesetze Ausnahmen hiervon vorsehen.

Artikel 83.

Zur Rechtsprechung über mit schweren Strafen bedrohte Verbrechen sowie über politische strafbare Handlungen sind

sięgłych. Czyny, podlegające sądom przysięgłych, organizację tych sądów i tok postępowania — określą szczegółowe ustawy.

Artykuł 84.

Ustanawia się Sąd Najwyższy do spraw sądowych, cywilnych i karnych.

Artykuł 85.

Organizację sądów wojskowych, ich właściwość, tok postępowania, oraz prawa i obowiązki członków tych sądów określą osobne ustawy.

Artykuł 86.

Do rozstrzygania sporów o właściwość między władzami administracyjnymi a sądami będzie powołany na mocy ustawy osobny Trybunał Kompetencyjny.

ROZDZIAŁ V.

Powszechne obowiązki i prawa obywatelskie.

Artykuł 87.

Obywatel polski nie może być równocześnie obywatelem innego państwa.

Artykuł 88.

Obywatelstwo polskie nabywa się:

- a) przez urodzenie z rodziców, mających obywatelstwo polskie,
- b) przez nadanie obywatelstwa ze strony powołanej władzy państwowej.

Inne postanowienia co do obywatelstwa polskiego, jego nabycia oraz utraty określają osobne ustawy.

USTAWA

z dnia 20 stycznia 1920 roku
o obywatelstwie Państwa Polskiego.
(Dz. Ust. Nr. 7 poz. 44.)

Artykuł 1.

Obywatel polski nie może być jednocześnie obywatelem państwa innego.

Schwurgerichte berufen. Die zur Zuständigkeit der Schwurgerichte gehörenden strafbaren Handlungen, ihre Verfassung und das Verfahren vor ihnen werden durch besondere Gesetze geregelt werden.

Artikel 84.

Für zivil- und strafgerichtliche Sachen wird ein Oberstes Gericht gebildet.

Artikel 85.

Die Organisation der Militärgerichte, ihre Zuständigkeit, das Verfahren, sowie die Rechte und Pflichten der Mitglieder dieser Gerichte werden durch besondere Gesetze geregelt werden.

Artikel 86.

Zur Entscheidung der Zuständigkeitsstreitigkeiten zwischen Verwaltungsbehörden und Gerichten wird durch Gesetz ein besonderer Kompetenzgerichtshof berufen werden.

ABSCHNITT V.

Grundrechte und Pflichten der Staatsangehörigen.

Artikel 87.

Ein polnischer Staatsangehöriger kann nicht gleichzeitig Staatsangehöriger eines fremden Staates sein.

Artikel 88.

Die polnische Staatsangehörigkeit wird erworben:

- a) durch Geburt von Eltern, die die polnische Staatsangehörigkeit besitzen,
- b) durch Verleihung der Staatsangehörigkeit seitens der zuständigen Staatsbehörden.

Sonstige Bestimmungen betreffend die polnische Staatsangehörigkeit, deren Erwerb und Verlust, werden in besonderen Gesetzen getroffen werden.

GESETZ

vom 20. Januar 1920

über die polnische Staatsangehörigkeit.

(Dz. Ust. Nr. 7, Pos. 44.)

Artikel 1.

Ein polnischer Staatsangehöriger darf nicht zugleich fremder Staatsangehöriger sein.

Artykuł 2.

Z chwilą ogłoszenia ustawy niniejszej prawo obywatelstwa polskiego służy każdej osobie bez różnicy płci, wieku, wyznania i narodowości, która:

1. jest osiedlona na obszarze Państwa Polskiego, o ile jej nie służy obywatelstwo innego państwa. Za osiedlonego w Państwie Polskiem w znaczeniu niniejszej ustawy jest uważany, kto:
  - a) jest zapisany lub ma prawo być zapisanym do ksiąg stałej ludności b. Królestwa Polskiego;
  - b) ma prawo swojszczyzny w jednej z gmin na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Austriackiego lub Węgierskiego;
  - c) miał już przed 1-ym stycznia 1908 r. z tytułu obywatelstwa niemieckiego stałe miejsce zamieszkania na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Pruskiego;
  - d) był zapisany do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach b. Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodzą w skład Państwa Polskiego;
2. urodziła się na obszarze Państwa Polskiego, o ile nie służy jej obywatelstwo innego Państwa;
3. ponadto której na mocy traktatów międzynarodowych obywatelstwo polskie przysługuje.

Artykuł 3.

Obywatele państw innych pochodzenia polskiego oraz ich potomkowie uznani będą za obywateli Państwa Polskiego, skoro po powrocie do Polskiego Państwa w urzędzie administracyjnym miejsca swego zamieszkania złożą dowody pochodzenia polskiego wraz z oświadczeniem, że chcą być obywatelami polskimi i zrzekają się obywatelstwa innego państwa.

Artykuł 4.

Obywatelstwo polskie nabywa się:

1. przez urodzenie,
2. przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie,
3. przez zamażpójście,
4. przez nadanie,
5. przez przyjęcie urzędu publicznego lub przyjęcie do służby wojskowej w Państwie Polskiem, o ile nie uczyniono przeciwnego zastrzeżenia.

Artikel 2.

Mit der Bekanntmachung dieses Gesetzes steht das Recht der polnischen Staatsangehörigkeit jeder Person -- ohne Unterschied des Geschlechts, des Alters, des Glaubens und der Nationalität -- zu, welche:

1. im polnischen Staatsgebiete ansässig ist, sofern sie nicht fremde Staatsangehörige ist. Als im Polnischen Staate ansässig gilt im Sinne dieses Gesetzes jeder, der:
  - a) in Bücher der ständigen Einwohner des ehem. Königreichs Polen eingetragen oder eingetragen zu werden berechtigt ist;
  - b) in einer der Gemeinden jenes polnischen Staatsgebiets heimatsberechtigt ist, das vorher einen Bestandteil von Österreich oder von Ungarn gebildet hat;
  - c) bereits vor dem 1. Januar 1908 als deutscher Staatsangehöriger in jenem polnischen Staatsgebiet seinen ständigen Wohnsitz hatte, das vorher einen Bestandteil von Preussen gebildet hat;
  - d) in einer Stadt -- oder Dorfgemeinde oder in einer Ständeorganisation der zum polnischen Staatsgebiete gehörenden Länder des ehem. Russischen Kaiserreichs eingetragen war;
2. im polnischen Staatsgebiet geboren ist, sofern sie nicht fremde Staatsangehörige ist; ferner
3. welcher auf Grund internationaler Verträge das Recht der polnischen Staatsangehörigkeit zusteht.

Artikel 3.

Fremde Staatsangehörige polnischer Abstammung, sowie ihre Nachkommen werden als polnische Staatsangehörige anerkannt werden, wenn sie nach ihrer Rückkehr nach dem Polnischen Staate bei der Verwaltungsbehörde ihres Wohnorts den Beweis ihrer polnischen Abstammung beibringen und die Erklärung abgeben, dass sie polnische Staatsangehörige sein wollen und auf die fremde Staatsangehörigkeit verzichten.

Artikel 4.

Die polnische Staatsangehörigkeit wird erworben:

1. durch Geburt,
2. durch Legitimation, Anerkennung oder Annahme an Kindesstatt,
3. durch Eheschliessung,
4. durch Verleihung,
5. durch Anstellung bei einem öffentlichen Amte oder durch Eintritt in den Militärdienst im Polnischen Staate, sofern nicht das Gegenteil vorbehalten wird.

Artykuł 5.

Przez urodzenie dzieci ślubne nabywają obywatelstwo ojca, dzieci nieślubne — obywatelstwo matki. Dzieci rodziców niewiadomych, urodzone lub znalezione na obszarze Państwa Polskiego, uważane będą za obywateli polskich, o ile nie wykaże się ich inne obywatelstwo.

Artykuł 6.

Przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie dziecko, liczące nie więcej niż 18 lat, nabywa obywatelstwo ojca lub matki, względnie innej osoby, uznającej lub przysposabiającej.

Artykuł 7.

Przez zamążpójście nabywa obywatelstwo polskie cudzoziemka, poślubiająca obywatela polskiego.

Artykuł 8.

Nadanie obywatelstwa polskiego nastąpić może na prośbę osoby, pragnącej je uzyskać, jeżeli wykaże:

1. że prowadziła nieposzlakowany tryb życia,
2. że przebywa stale przynajmniej od 10 lat w granicach Państwa Polskiego,
3. że posiada środki utrzymania lub zarobkowania dla siebie i swojej rodziny,
4. że posiada znajomość języka polskiego.

Za małoletnich oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, wnoszą prośbę o nadanie im obywatelstwa polskiego ich prawni zastępcy.

Artykuł 9.

W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, obywatelstwo polskie może być nadane osobom, nie odpowiadającym poszczególnym warunkom z pośród wymienionych w art. 8, zwłaszcza na obszarze b. Cesarstwa Rosyjskiego, jaki wchodzi w skład Państwa Polskiego. W żadnym jednak razie obywatelstwo polskie nie może być nadane osobom, ukaranym przez sądy polskie za przestępstwa, pociągające za sobą ograniczenie praw, dopóki to ograniczenie trwa, tudzież osobom znajdującym się w stanie upadłości.

Artykuł 10.

Obywatelka polska, która przez zamążpójście za cudzoziemca utraciła obywatelstwo polskie, odzyskuje je, jeżeli po ustaniu tego mał-

Artikel 5.

Durch die Geburt erwerben die ehelichen Kinder die Staatsangehörigkeit des Vaters, die unehelichen Kinder — die Staatsangehörigkeit der Mutter. Im polnischen Staatsgebiet geborene oder aufgefundene Kinder unbekannter Eltern gelten als polnische Staatsangehörige, sofern nicht ihre anderweitige Staatsangehörigkeit erwiesen wird.

Artikel 6.

Durch die Legitimation, Anerkennung oder Annahme an Kindesstatt erwirbt ein nicht über 18 Jahre altes Kind die Staatsangehörigkeit des Vaters oder der Mutter, beziehungsweise der anderen Person, die es anerkannt oder an Kindesstatt annimmt.

Artikel 7.

Durch die Eheschliessung erwirbt eine Ausländerin, die einen polnischen Staatsangehörigen heiratet, die polnische Staatsangehörigkeit.

Artikel 8.

Die Verleihung der polnischen Staatsangehörigkeit kann auf Antrag der darum ersuchenden Person erfolgen, wenn diese nachweist:

1. dass sie einen unbescholtenen Lebenswandel geführt hat,
2. dass sie mindestens seit 10 Jahren innerhalb der polnischen Staatsgrenzen sich ständig aufhält,
3. dass sie Unterhalts- oder erwerbsmittel für sich und ihre Familie besitzt,
4. dass sie die Kenntnis der polnischen Sprache besitzt.

Für minderjährige oder andere beschränkt geschäftsfähige Personen wird der Antrag auf Verleihung der polnischen Staatsangehörigkeit von ihren gesetzlichen Vertretern gestellt.

Artikel 9.

In Ausnahmefällen, die eine besondere Berücksichtigung verdienen, kann die polnische Staatsangehörigkeit Personen verliehen werden, welche einzelnen der im Art. 8 angeführten Bedingungen nicht entsprechen, zumal in jenem Gebiet des ehem. Russischen Kaiserreichs, welches dem polnischen Staat angehört. In keinem Falle darf jedoch die polnische Staatsangehörigkeit an Personen, welche durch polnische Gerichte wegen strafbarer Handlungen bestraft werden, die eine Beschränkung der Rechte nach sich ziehen, solange diese Beschränkung dauert, oder an im Konkurs befindliche Personen verliehen werden.

Artikel 10.

Eine polnische Staatsangehörige, die durch die Eheschliessung mit einem Ausländer die polnische Staatsangehörigkeit verloren

żeństwa i osiedleniu się w Polsce złoży odpowiednie oświadczenie w urzędzie administracyjnym miejsca swego zamieszkania.

Artykuł 11.

Utrata obywatelstwa polskiego następuje:

1. przez nabycie obcego obywatelstwa;
2. przez przyjęcie urzędu publicznego lub wstąpienie do służby wojskowej w państwie obcym bez zgody Rządu Polskiego.

Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, nabyć mogą obywatelstwo obce nie inaczej, jak po wyjednaniu na to zezwolenia od Ministra Spraw Wojskowych, w przeciwnym razie wobec Państwa Polskiego nie przestaną być uważane za obywateli polskich.

Artykuł 12.

O nadaniu i utracie obywatelstwa polskiego rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych, po zasięgnięciu w wypadkach nadawania obywatelstwa opinii gminy, w której dana osoba jest zamieszkała, tudzież właściwego urzędu administracyjnego.

Minister Spraw Wewnętrznych jest władny przekazać uprawnienia, wynikające z niniejszego artykułu, władzom administracyjnym II-ej instancji.

Artykuł 13.

Nadanie i utrata obywatelstwa polskiego, o ile inaczej nie zastrzega postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych, rozciąga się na żonę nabywającego lub tracącego obywatelstwo polskie, tudzież na jego dzieci w wieku do lat 18.

Artykuł 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Artykuł 15.

Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Marszałek
Trampczyński.

Prezydent Ministrów
L. Skulski.

Minister Spraw Wewnętrznych
S. Wojciechowski.

hat, erlangt diese wieder, wenn sie nach dem Aufhören dieses Ehebandes bei Verwaltungsbehörde ihres Wohnorts entsprechende Erklärung abgibt.

Artikel 11.

Die polnische Staatsangehörigkeit geht verloren:

1. durch den Erwerb einer fremden Staatsangehörigkeit,
2. durch die in einem fremden Staate ohne Einverständnis der Polnischen Regierung erfolgte Annahme der Anstellung in einem öffentlichen Amte oder durch ebensolchen Eintritt in den Militärdienst.

Zum aktiven Militärdienste verpflichtete Personen können die fremde Staatsangehörigkeit nur derart erwerben, dass sie sich hierzu zuvor die Erlaubnis des Kriegsministers verschaffen, sonst hören sie dem Polnischen Staat gegenüber nicht auf, als polnische Staatsangehörige zu gelten.

Artikel 12.

Über die Verleihung und den Verlust der polnischen Staatsangehörigkeit entscheidet der Minister des Innern, nachdem er zuvor in Fällen der Verleihung eine gutachtliche Äusserung der Gemeinde, in welcher der Bewerber seinen Wohnsitz hat, sowie der zuständigen Verwaltungsbehörde einzuholen hat.

Der Minister des Innern ist befugt, die ihm auf Grund dieses Artikels zustehenden Befugnisse den Verwaltungsbehörden zweiter Instanz zu übertragen.

Artikel 13.

Sofern in der Entscheidung des Ministers des Innern nicht ein anderes vorbehalten wird, erstreckt sich die Verleihung und der Verlust der polnischen Staatsangehörigkeit auf die Ehefrau der Person, welche die polnische Staatsangehörigkeit erwirbt oder verliert, sowie auf ihre nicht über 18 Jahre alten Kinder.

Artikel 14.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Bekanntmachung in Kraft.

Artikel 15.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes wird der Minister des Innern beauftragt.

Der Marschall
Trampezyński.

Der Ministerpräsident
L. Skulski.

Der Minister des Innern
S. Wojciechowski.

Artykuł 89.

Pierwszym obowiązkiem obywatela jest wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 90.

Każdy obywatel ma obowiązek szanowania i przestrzegania Konstytucji Państwa i innych obowiązujących ustaw i rozporządzeń władz państwowych i samorządowych.

Artykuł 91.

Wszyscy obywatele są obowiązani do służby wojskowej. Rodzaj i sposób, porządek i czas trwania służby, zwolnienie od tego obowiązku oraz wszelkie świadczenia na cele wojskowe będą określone w drodze ustawodawczej.

Artykuł 92.

Wszyscy obywatele mają obowiązek ponosić wszelkie ciężary i świadczenia publiczne, ustanowione na podstawie ustaw.

Artykuł 93.

Wszyscy obywatele są obowiązani szanować władzę prawną i ułatwiać spełnianie jej zadań oraz sumiennie pełnić obowiązki publiczne, do jakich powoła ich naród lub właściwa władza.

Artykuł 94.

Obywatele mają obowiązek wychowania swoich dzieci na prawych obywateli Ojczyzny i zapewnienia im co najmniej początkowego wykształcenia.

Obowiązek ten określi bliżej osobna ustawa.

Artykuł 95.

Rzeczpospolita Polska zapewnia na swoim obszarze zupełną ochronę życia, wolności i mienia wszystkim bez różnicy pochodzenia, narodowości, języka, rasy lub religii.

Cudzoziemcy używają pod warunkiem wzajemności równych praw z obywatelami Państwa Polskiego, oraz mają równe z nimi obowiązki, o ile ustawy wyraźnie nie wymagają obywatelstwa polskiego.

Artikel 89.

Allererste Pflicht des Staatsangehörigen ist die Treue zur Republik Polen.

Artikel 90.

Jeder Staatsangehörige hat die Pflicht, die Staatsverfassung und andere geltende Gesetze und Verordnungen der Staatsbehörden und der Selbstverwaltungsbehörden zu ehren und zu beobachten.

Artikel 91.

Alle Staatsangehörigen sind wehrpflichtig. Die Art und Weise, Organisation und Dauer des Dienstes, die Befreiung von dieser Pflicht sowie sämtliche Leistungen für Militärzwecke werden im Wege der Gesetzgebung festgesetzt werden.

Artikel 92.

Alle Staatsangehörigen sind verpflichtet, sämtliche auf Grund der Gesetze auferlegte öffentliche Lasten und Leistungen zu tragen.

Artikel 93.

Alle Staatsangehörigen sind verpflichtet, die rechtmässige Obrigkeit zu achten und ihr die Erfüllung ihrer Aufgaben zu erleichtern sowie öffentliche Pflichten, die ihnen das Volk oder die zuständige Behörde auferlegt, gewissenhaft zu erfüllen.

Artikel 94.

Die Staatsangehörigen haben die Pflicht, ihre Kinder zu rechtschaffenen Bürgern des Vaterlandes zu erziehen und ihnen mindestens Elementarschulbildung angedeihen zu lassen.

Diese Pflicht wird durch ein besonderes Gesetz des Näheren geregelt werden.

Artikel 95.

Die Republik Polen sichert auf ihrem Gebiete allen ohne Unterschied ihrer Herkunft, Nationalität, Sprache, Rasse oder Religion vollen Schutz des Lebens, der Freiheit und der Habe zu.

Ausländer geniessen unter der Bedingung der Gegenseitigkeit gleiche Rechte wie polnische Staatsangehörige und haben mit diesen gleiche Pflichten, sofern nicht die Gesetze ausdrücklich polnische Staatsangehörigkeit voraussetzen.

Artykuł 96.

Wszyscy obywatele są równi wobec prawa. Urzędy publiczne są w równej mierze dla wszystkich dostępne na warunkach, prawem przepisanych.

Rzeczpospolita Polska nie uznaje przywilejów rodowych ani stanowych, jak również żadnych herbów, tytułów rodowych i innych, z wyjątkiem naukowych, urzędowych i zawodowych. Obywatelowi Rzeczypospolitej nie wolno przyjmować bez zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej tytułów ani orderów cudzoziemskich.

Artykuł 97.

Ograniczenia wolności osobistej, zwłaszcza rewizja osobista i aresztowanie, dopuszczalne są tylko w wypadkach, prawem przepisanych, i w sposób, określony ustawami na podstawie polecenia władz sądowych.

O ileby polecenie sądowe nie mogło być wydane natychmiast, powinno być doręczone najpóźniej w ciągu 48 godzin z podaniem przyczyn rewizji lub aresztowania.

Aresztowani, którym w przeciągu 48 godzin nie podano na piśmie z podpisem władz sądowych przyczyny aresztowania, odzyskują niezwłocznie wolność.

Ustawy określają środki przymusowe, przysługujące władzom administracyjnym dla przeprowadzenia ich zarządzeń.

Artykuł 98.

Nikt nie może być pozbawiony sądu, któremu z prawa podlega. Sądy wyjątkowe są dopuszczalne tylko w wypadkach, oznaczonych ustawami, wydanymi przed popełnieniem czynu karygodnego. Ściganie obywatela i wymierzenie kary jest dopuszczalne tylko na zasadzie obowiązującej ustawy. Kary, połączone z udręczeniami fizycznymi, są niedozwolone i nikt takim karom podlegać nie może.

Żadna ustawa nie może zamykać obywatelowi drogi sądowej dla dochodzenia krzywdy i straty.

Artykuł 99.

Rzeczpospolita Polska uznaje wszelką własność, czy to osobistą poszczególnych obywateli, czy to zbiorową związków oby-

Artikel 96.

Alle Staatsangehörigen sind vor dem Gesetze gleich. Öffentliche Ämter sind unter den gesetzlich vorgeschriebenen Bedingungen allen gleich zugänglich.

Die Republik Polen erkennt keine Vorrechte der Geburt oder des Standes, Wappen, Geburts- und sonstige Titel, mit Ausnahme der wissenschaftlichen, der Amts- und Berufstitel, an. Staatsangehörige der Republik dürfen ohne Genehmigung des Präsidenten der Republik keine ausländischen Titel oder Orden annehmen.

Artikel 97.

Beschränkungen der persönlichen Freiheit, zumal Durchsuchung der Person und Verhaftung, sind nur in den gesetzlich vorgesehenen Fällen und in der durch Gesetze bezeichneten Weise auf Anordnung der Gerichtsbehörden zulässig.

Sofern ein gerichtlicher Auftrag nicht sofort erlassen werden konnte, soll er spätestens binnen 48 Stunden unter Angabe der Gründe der Durchsuchung oder Verhaftung zugestellt werden.

Verhaftete, denen nicht binnen 48 Stunden der Grund ihrer Verhaftung schriftlich unter Unterschrift der Gerichtsbehörde mitgeteilt wird, erlangen die Freiheit unverzüglich wieder.

Zwangsmittel, welche den Verwaltungsbehörden zur Durchsetzung ihrer Anordnungen zustehen, werden durch Gesetze festgesetzt.

Artikel 98.

Niemand darf dem für ihn gesetzlich zuständigen Gericht entzogen werden. Ausnahmegerichte sind nur in den durch vor Begehung der strafbaren Handlung erlassene Gesetze festgesetzten Fällen zulässig. Verfolgung eines Staatsangehörigen und Strafverhängung sind nur auf Grund eines geltenden Gesetzes statthaft. Mit körperlichen Martern verbundene Strafen sind unerlaubt und niemand darf solchen Strafen unterworfen werden.

Kein Gesetz darf einem Staatsangehörigen zur Verfolgung von Unrecht und Schaden den gerichtlichen Weg versperren.

Artikel 99.

Die Republik Polen erkennt jedes Eigentum, sei es das persönliche der einzelnen Staatsangehörigen, sei es das Gesamt-

wateli, instytucji, ciał samorządowych i wreszcie samego Państwa, jako jedną z najważniejszych podstaw nstroju społecznego i porządku prawnego, oraz poręcza wszystkim mieszkańcom, instytucjom i społecznościom ochronę ich mienia, a dopuszcza tylko w wypadkach, ustawą przewidzianych, zniesienie lub ograniczenie własności, czy to osobistej, czy to zbiorowej, ze względów wyższej użyteczności, za odszkodowaniem. Tylko ustawa może postanowić, jakie dobra i w jakim zakresie, ze względu na pożytek ogółu, mają stanowić wyłącznie własność Państwa, oraz o ile prawa obywateli i ich prawnie uznanych związków do swobodnego użytkowania ziemi, wód, minerałów i innych skarbów przyrody — mogą, ze względów publicznych, doznać ograniczenia.

Ziemia, jako jeden z najważniejszych czynników bytu narodu i Państwa, nie może być przedmiotem nieograniczonego obrotu. Ustawy określają przysługujące Państwu prawo przymusowego wykupu ziemi, oraz regulowania obrotu ziemią, przy uwzględnieniu zasady, że ustrój rolny Rzeczypospolitej Polskiej ma się opierać na gospodarstwach rolnych, zdolnych do prawidłowej wytwórczości i stanowiących osobistą własność.

Artykuł 100.

Mieszkanie obywatela jest nietykalne. Naruszenie tego prawa przez wejście do mieszkania, rewizję domową i zajęcie papierów lub ruchomości, poza koniecznością wykonania zarządzeń administracyjnych, opartych na wyraźnem upoważnieniu ustawowem, może nastąpić tylko na polecenie władz sądowych w sposób i w wypadkach, ustawą przepisanych.

Artykuł 101.

Każdy obywatel ma wolność obrania sobie na obszarze Państwa miejsca zamieszkania i pobytu, przesiedlania się i wy-

eigentum der Vereinigungen von Staatsangehörigen, der Anstalten, Selbstverwaltungskörper und schliesslich auch das des Staates selbst, als eine der wichtigsten Grundlagen der Gesellschaftsordnung und der Rechtsordnung an, sowie verbürgt allen Einwohnern, Anstalten und Gesellschaften den Schutz ihrer Habe, und lässt eine Aufhebung oder Beschränkung sei es des persönlichen sei es des Gesamteigentums nur in den im Gesetze vorgesehenen Fällen aus Gründen der höheren Gemeinnützigkeit gegen Entschädigung zu. Nur das Gesetz darf bestimmen, welche Güter und in welchem Umfang sie mit Rücksicht auf den Nutzen der Gemeinschaft ausschliesslich das Eigentum des Staates bilden sollen, sowie inwieweit die Rechte der Staatsangehörigen und ihrer rechtlich anerkannten Vereinigungen auf freie Nutzniessung von Boden, Gewässern, Mineralien und sonstigen Naturschätzen — aus öffentlichen Gründen beschränkt werden dürfen.

Der Boden als einer der wichtigsten Existenzfaktoren für das Volk und den Staat, darf nicht Gegenstand eines unbeschränkten Umsatzes sein. Durch Gesetze wird das dem Staat zustehende Recht geregelt werden, den Boden zwangsweise auszukaufen, sowie den Bodenverkehr zu regulieren, unter Festhalten an dem Grundsatz, dass die Organisation der Landwirtschaft der Republik Polen sich auf Landwirtschaften stützen soll, die zur regelrechten Produktion fähig sind und persönliches Eigentum bilden.

Artikel 100.

Die Wohnung des Staatsangehörigen ist unverletzlich. Die Verletzung dieses Rechts durch Betreten der Wohnung, durch Hausdurchsuchung und durch Beschlagnahme von Papieren oder Fahrnissen darf — ausser dem Falle der notwendigen Durchführung der auf einer ausdrücklichen gesetzlichen Ermächtigung beruhenden Verwaltungsanordnungen — nur kraft Auftrags der Gerichtsbehörden in der Form und in den Fällen erfolgen, die das Gesetz vorschreibt.

Artikel 101.

Jedem Staatsangehörigen steht es frei, sich im Staatsgebiet seinen Wohnsitz und Aufenthaltsort zu wählen, zu übersiedeln

chodźtwa, niemniej wolność wyboru zajęcia i zarobkowania oraz przenoszenia swej własności.

Ograniczenie tych praw może wprowadzić tylko ustawa.

Artykuł 102.

Praca, jako główna podstawa bogactwa Rzeczypospolitej, pozostawać ma pod szczególną ochroną Państwa.

Każdy obywatel ma prawo do opieki Państwa nad jego pracą, a w razie braku pracy, choroby, nieszczęśliwego wypadku i niedołęstwa — do ubezpieczenia społecznego, które ustali osobna ustawa.

Państwo ma obowiązek udostępnienia także opieki moralnej i pociechy religijnej obywatelom, którymi się bezpośrednio opiekuje w zakładach publicznych, jak: zakłady wychowawcze, koszary, szpitale, więzienia, przytułki.

Artykuł 103.

Dzieci bez dostatecznej opieki rodzicielskiej, zaniedbane pod względem wychowawczym — mają prawo do opieki i pomocy Państwa w zakresie, oznaczonym ustawą.

Odjęcie rodzicom władzy nad dzieckiem może nastąpić tylko w drodze orzeczenia sądowego.

Osobne ustawy normują opiekę macierzyństwa.

Praca zarobkowa dzieci niżej lat 15, praca nocna kobiet i robotników młodocianych w gałęziach przemysłu, szkodliwych dla ich zdrowia, jest zakazana.

Stałe zatrudnianie pracą zarobkową dzieci i młodzieży w wieku szkolnym jest zakazane.

Artykuł 104.

Każdy obywatel ma prawo swobodnego wyrażania swoich myśli i przekonań, o ile przez to nie narusza przepisów prawa.

Artykuł 105.

Poręcza się wolność prasy. Nie może być wprowadzona cenzura ani system koncesyjny na wydawanie druków. Nie może być odjęty dziennikom i drukom krajowym debit pocz-

und auszuwandern, wie auch seinen Beruf und Erwerbszweig zu wählen, sowie sein Eigentum zu übertragen.

Einschränkungen dieser Rechte können nur durch Gesetz eingeführt werden.

Artikel 102.

Die Arbeit als Hauptgrundlage des Reichtums der Republik hat unter dem besonderen Schutz des Staates zu stehen.

Jeder Staatsangehörige hat ein Recht auf den Schutz des Staates für seine Arbeit und für den Fall eines Arbeitsmangels, einer Krankheit, eines Unfalls oder einer Gebrechlichkeit — auf die durch ein besonderes Gesetz zu regelnde soziale Versicherung.

Der Staat ist verpflichtet, auch sittliche Fürsorge und Trostmittel der Religion denjenigen Staatsangehörigen zugänglich zu machen, welche er in den öffentlichen Anstalten, wie Erziehungsanstalten, Kasernen, Krankenhäuser, Gefangenhäuser, Versorgungsanstalten, in seiner unmittelbaren Obhut hat.

Artikel 103.

Kinder, die hinreichende elterliche Fürsorge entbehren, oder deren Erziehung verwahrlost ist, haben ein Recht auf Schutz und Hilfe des Staates im gesetzlichen Umfange.

Die Entziehung der elterlichen Gewalt über ein Kind darf nur im Wege gerichtlicher Entscheidung erfolgen.

Besondere Gesetze regeln den Schutz der Mutterschaft.

Erwerbsarbeit von Kindern unter 15 Jahren, Nacharbeit von Frauen und jugendlichen Arbeitern in gesundheitsschädlichen Gewerbebezügen ist untersagt.

Ständige Beschäftigung von Kindern im schulpflichtigen Alter ist untersagt.

Artikel 104.

Jeder Staatsangehörige hat das Recht, seine Gedanken und Meinung frei zu äussern, sofern er dadurch nicht Rechtsvorschriften verletzt.

Artikel 105.

Die Pressfreiheit wird gewährleistet. Weder Zensur- noch Konzessionssystem für Herausgabe von Druckschriften dürfen eingeführt werden. Den inländischen Zeitungen und Druck-

towy, ani ograniczone ich rozpowszechnienie na obszarze Rzeczypospolitej.

Ustawa osobna określi odpowiedzialność za nadużycie tej wolności.

Artykuł 106.

Tajemnica listów i innej korespondencji może być naruszona tylko we wypadkach, prawem przewidzianych.

Artykuł 107.

Obywatele mają prawo wносить pojedynczo lub zbiorowo petycje do wszelkich ciał reprezentacyjnych i władz publicznych, państwowych i samorządowych.

Artykuł 108.

Obywatele mają prawo koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń i związków.

Wykonanie tych praw określają ustawy.

Artykuł 109.

Każdy obywatel ma prawo zachowania swej narodowości i pielęgnowania swojej mowy i właściwości narodowych.

Osobne ustawy państwowe zabezpieczą mniejszościom w Państwie Polskiem pełny i swobodny rozwój ich właściwości narodowościowych przy pomocy autonomicznych związków mniejszości o charakterze publiczno-prawnym w obrębie związków samorządu powszechnego.

Państwo będzie miało w stosunku do ich działalności prawo kontroli oraz uzupełnienia w razie potrzeby ich środków finansowych.

Artykuł 110.

Obywatele polscy, należący do mniejszości narodowościowych, wyznaniowych lub językowych, mają równe z innymi obywatelami prawo zakładania, nadzoru i zawiadywania swoim własnym kosztem zakładów dobroczynnych, religijnych i społecznych, szkół i innych zakładów wychowawczych, oraz używania w nich swobodnie swej mowy i wykonywania przepisów swej religii.

werken darf das Postdebit nicht entzogen, noch ihre Verbreitung im Gebiet der Republik beschränkt werden.

Die Verantwortung wegen Missbrauchs dieser Freiheit wird durch besonderes Gesetz geregelt werden.

Artikel 106.

Das Briefgeheimnis und das Geheimnis sonstiger Korrespondenz darf nur in gesetzlich vorgesehenen Fällen verletzt werden.

Artikel 107.

Die Staatsangehörigen haben das Recht, sich einzeln oder gemeinsam mit Bittschriften an alle Vertretungskörper und öffentlichen Staats- und Selbstverwaltungsbehörden zu wenden.

Artikel 108.

Die Staatsangehörigen haben das Koalitionsrecht, das Recht, sich zu versammeln sowie Gesellschaften und Vereine zu bilden.

Die Ausübung dieser Rechte wird durch Gesetze geregelt.

Artikel 109.

Jeder Staatsangehörige hat das Recht, seine Nationalität zu bewahren, sowie seine Sprache und nationalen Eigenschaften zu pflegen.

Besondere Staatsgesetze werden den Minoritäten im Polnischen Staate volle und freie Entwicklung ihrer nationalen Eigenschaften mit Hilfe von autonomen Minderheitsverbänden öffentlich-rechtlichen Charakters im Rahmen der Verbände der allgemeinen Selbstverwaltung sichern.

Der Staat wird ihrer Wirksamkeit gegenüber das Überwachungsrecht sowie das Recht haben, im Bedarfsfalle ihre finanziellen Mittel zu ergänzen.

Artikel 110.

Polnische Staatsangehörige, die zu nationalen, konfessionellen oder sprachlichen Minoritäten gehören, haben gleich anderen Staatsangehörigen das Recht, wohltätigkeits-religiöse und soziale Anstalten, Schulen und andere Erziehungsanstalten auf ihre eigenen Kosten zu gründen, zu beaufsichtigen und zu verwalten, sowie in diesen sich ihrer Sprache frei zu bedienen und ihre Religion zu üben.

Artykuł 111.

Wszystkim obywatelom poręcza się wolność sumienia i wyznania. Żaden obywatel nie może być z powodu swego wyznania i przekonań religijnych ograniczony w prawach, przysługujących innym obywatelom.

Wszyscy mieszkańcy Państwa Polskiego mają prawo wolnego wyznawania zarówno publicznie jak prywatnie swej wiary i wykonywania przepisów swej religii lub obrządku, o ile to nie sprzeciwia się porządkowi publicznemu ani obyczajności publicznej.

Artykuł 112.

Wolności wyznania nie wolno używać w sposób przeciwny ustawom. Nikt nie może uchylać się od spełnienia obowiązków publicznych z powodu swoich wierzeń religijnych. Nikt nie może być zmuszony do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych, o ile nie podlega władzy rodzicielskiej lub opiekuńczej.

Artykuł 113.

Każdy związek religijny, uznany przez Państwo, ma prawo urządzać zbiorowe i publiczne nabożeństwa, może samodzielnie prowadzić swe sprawy wewnętrzne, może posiadać i nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zarządzać nim i rozporządzać, pozostaje w posiadaniu i używaniu swoich fundacji i funduszków, tudzież zakładów dla celów wyznaniowych, naukowych i dobroczynnych. Żaden związek religijny jednak nie może stawać w sprzeczności z ustawami Państwa.

Artykuł 114.

Wyznanie rzymsko-katolickie, będące religią przeważającą większości narodu, zajmuje w Państwie naczelne stanowisko wśród równouprawnionych wyznań.

Kościół Rzymsko-Katolicki rządzi się własnymi prawami. Stosunek Państwa do Kościoła będzie określony na podstawie układu ze Stolicą Apostolską, który podlega ratyfikacji przez Sejm.

Artikel 111.

Allen Staatsangehörigen wird Gewissens- und Glaubensfreiheit verbürgt. Kein Staatsangehöriger darf wegen seines Bekenntnisses oder seiner religiösen Überzeugung in den anderen Bürgern zustehenden Rechten beschränkt werden.

Alle Einwohner des Polnischen Staates haben das Recht, ihren Glauben sowohl öffentlich wie auch privat frei zu bekennen und die Vorschriften ihrer Religion oder Konfession zu üben, sofern dies nicht gegen die öffentliche Ordnung oder gegen die öffentliche Sittlichkeit verstösst.

Artikel 112.

Von der Glaubensfreiheit darf nicht in einer gesetzwidrigen Weise Gebrauch gemacht werden. Niemand darf sich wegen seiner religiösen Anschauungen der Erfüllung der öffentlichen Pflichten entziehen. Niemand darf zur Teilnahme an religiösen Übungen oder Gebräuchen gezwungen werden, sofern er nicht unter der elterlichen oder vormundschaftlichen Gewalt steht.

Artikel 113.

Jede vom Staat anerkannte Religionsgesellschaft hat das Recht, gemeinsame und öffentliche Gottesdienste zu verrichten, darf ihre inneren Angelegenheiten selbständig verwalten, bewegliches und unbewegliches Eigentum besitzen und erwerben, verwalten und darüber verfügen, verbleibt im Besitz und Gebrauch ihrer Stiftungen und Fonds, sowie ihrer Anstalten für Konfession-, Lehr- und Wohltätigkeitszwecke. Keine Religionsgesellschaft darf jedoch zu den Staatsgesetzen im Gegensatz stehen.

Artikel 114.

Der römisch-katholische Glaube, als die Religion der überwiegenden Mehrheit des Volkes, nimmt im Staat unter den gleichberechtigten Konfessionen eine vorherrschende Stellung ein.

Die römisch-katholische Kirche verwaltet sich selbst nach ihren eigenen Gesetzen. Das Verhältnis des Staates zur Kirche wird auf Grund eines der Ratifikation des Sejm unterliegenden Abkommens mit dem Apostolischen Stuhl geregelt werden.

Artykuł 115.

Kościół mniejszości religijnych i inne prawnie uznane związki religijne rządzą się same własnymi ustawami, których uznania Państwo nie odmówi, o ile nie zawierają postanowień, sprzecznych z prawem.

Stosunek Państwa do tych Kościołów i wyznań będzie ustalany w drodze ustawowej po porozumieniu się z ich prawnymi reprezentacjami.

Artykuł 116.

Uznanie nowego lub dotąd prawnie nieuznanego wyznania nie będzie odmówione związkom religijnym, których urzędnicy, nauka i ustrój nie są przeciwne porządkowi publicznemu ani obyczajności publicznej.

Artykuł 117.

Badania naukowe i ogłaszanie ich wyników są wolne. Każdy obywatel ma prawo nauczać, założyć szkołę lub zakład wychowawczy i kierować niemi, skoro uczyni zadość warunkom, w ustawie przepisany, w zakresie kwalifikacji nauczycieli, bezpieczeństwa powierzonych mu dzieci i lojalnego stosunku do Państwa.

Wszystkie szkoły i zakłady wychowawcze, zarówno publiczne jak i prywatne, podlegają nadzorowi władz państwowych w zakresie, przez ustawy określonym.

Artykuł 118.

W zakresie szkoły powszechnej nauka jest obowiązkową dla wszystkich obywateli Państwa. Czas, zakres i sposób pobierania tej nauki określi ustawa.

Artykuł 119.

Nauka w szkołach państwowych i samorządowych jest bezpłatna.

Państwo zapewni uczniom, wyjątkowo zdolnym a niezamożnym, stypendja na utrzymanie w zakładach średnich i wyższych.

Artikel 115.

Die Kirchen der religiösen Minoritäten und die anderen rechtlich anerkannten Religionsgesellschaften verwalten sich selbst nach ihren eigenen Gesetzen, deren Anerkennung vom Staate nicht zu versagen ist, wenn sie keine Bestimmungen erhalten, die mit dem Recht im Widerspruch stehen.

Das Verhältnis des Staates zu diesen Kirchen und Konfessionen wird nach Verständigung mit deren rechtmässigen Vertretungen im gesetzlichen Wege festgestellt werden.

Artikel 116.

Die Anerkennung einer neuen oder einer bisher noch nicht rechtlich anerkannten Konfession wird den Religionsgesellschaften nicht versagt werden, deren Einrichtungen, Lehre und Verfassung weder der öffentlichen Ordnung noch der öffentlichen Sittlichkeit widersprechen.

Artikel 117.

Wissenschaftliche Forschungen und Bekanntmachung ihrer Ergebnisse sind frei. Jeder Staatsangehörige hat das Recht, Unterricht zu erteilen, Schulen oder Erziehungsanstalten zu gründen und zu leiten, sobald er den Bedingungen genügt, welche in Bezug auf die Befähigung der Lehrer, auf die Sicherheit der ihm anvertrauten Kinder und auf das loyale Verhalten zum Staate im Gesetze vorgeschrieben sind.

Alle öffentlichen und privaten Schulen unterstehen im durch Gesetze bezeichneten Umfange der staatsbehördlichen Aufsicht.

Artikel 118.

Im Rahmen der allgemeinen Schule besteht für alle Staatsangehörigen die Schulpflicht. Zeit, Umfang und die Art der Gewährung dieses Unterrichts werden durch Gesetz bestimmt werden.

Artikel 119.

Der Unterricht in den durch den Staat und oder durch Selbstverwaltungskörperschaften verwalteten Schulen ist unentgeltlich.

Der Staat wird hervorragend befähigten und unbemittelten Schülern Unterhaltsstipendien für mittlere und höhere Lehranstalten gewährleisten.

Artykuł 120.

W każdym zakładzie naukowym, którego program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanym w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, jest nauka religii dla wszystkich uczniów obowiązkową. Kierownictwo i nadzór nauki religii w szkołach należy do właściwego związku religijnego z zastrzeżeniem naczelnego prawa nadzoru dla państwowych władz szkolnych.

Artykuł 121.

Każdy obywatel ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaką mu wyrządziły organy władzy państwowej, cywilnej lub wojskowej, przez działalność urzędową, niezgodną z prawem lub obowiązkami służby. Odpowiedzialnem za szkodę jest Państwo solidarnie z winnymi organami; wniesienie skargi przeciw Państwu i przeciw urzędnikom nie jest zależne od zezwolenia władzy publicznej. Tak samo odpowiedzialne są gminy i inne ciała samorządowe oraz organy tychże.

Przeprowadzenie tej zasady określają osobne ustawy.

Artykuł 122.

Postanowienia o prawach obywatelskich stosują się także do osób, należących do siły zbrojnej. Wyjątki od tej zasady określają osobne ustawy wojskowe.

Artykuł 123.

Siła zbrojna może być użyta tylko na żądanie władzy cywilnej przy ścisłym zachowaniu ustaw do uśmierzenia rozruchów lub do przymusowego wykonania przepisów prawnych. Wyjątki od tej zasady dopuszczalne są tylko na mocy ustaw o stanie wyjątkowym i wojennym.

Artykuł 124.

Czasowe zawieszenie praw obywatelskich: wolności osobistej (art. 97), nietykalności mieszkania (art. 100), wolności prasy (art. 105), tajemnicy korespondencji (art. 106), prawa

Artikel 120.

In jeder, durch Staat oder Selbstverwaltungskörper ganz oder teilweise erhaltenen Lehranstalt, deren Lehrplan die Ausbildung der Jugend unter 18 Jahren umfasst, ist der Religionsunterricht für alle Schüler obligatorisch. Die Leitung und Aufsicht über den Religionsunterricht in den Schulen gehört zur zuständigen Religionsgesellschaft, vorbehaltlich des Oberaufsichtsrechts der Schulbehörden des Staates.

Artikel 121.

Jeder Staatsangehörige hat das Recht auf Ersatz des Schadens, den ihm die Organe der zivilen oder militärischen Staatsgewalt durch eine mit dem Gesetz oder den Dienstpflichten nicht übereinstimmende amtliche Tätigkeit zugefügt haben. Verantwortlich für den Schaden ist der Staat, solidarisch mit den schuldigen Organen; die Erhebung der Klage gegen den Staat und gegen die Beamten hängt von der Bewilligung einer öffentlichen Behörde nicht ab. Die gleiche Verantwortung trifft Gemeinden und andere Selbstverwaltungskörper sowie deren Organe.

Die Durchführung dieses Grundsatzes wird durch besondere Gesetze geregelt.

Artikel 122.

Die Bestimmungen über die staatsbürgerlichen Rechte finden auch auf die zur Wehrmacht gehörenden Personen Anwendung. Ausnahmen von diesem Grundsatz werden durch besondere Militärgesetze festgesetzt.

Artikel 123.

Die Wehrmacht darf zur Unterdrückung von Unruhen und zur zwangsweisen Durchführung der Rechtsvorschriften nur auf Aufforderung der Zivilbehörde unter strenger Beobachtung der Gesetze herangezogen werden. Ausnahmen von diesem Grundsatz sind nur kraft des Gesetzes über den Ausnahme- und Kriegszustand zulässig.

Artikel 124.

Einstweilige Aufhebung der staatsbürgerlichen Rechte: der persönlichen Freiheit (Art. 97), Unverletzlichkeit der Wohnung (Art. 100), der Pressfreiheit (Art. 105), des Briefgeheimnisses

koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń (art. 108) może nastąpić dla całego obszaru państwowego lub dla miejscowości, w których okaże się konieczne ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Zawieszenie takie zarządzić może tylko Rada Ministrów za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej podczas wojny albo gdy grozi wybuch wojny, jakoteż w razie rozruchów wewnętrznych lub rozległych knozań o charakterze zdrady stanu, zagrażających Konstytucji Państwa albo bezpieczeństwu obywateli.

Zarządzenie takie Rady Ministrów w czasie trwania sesji sejmowej musi być natychmiast przedstawione Sejmowi do zatwierdzenia. W razie wydania takiego zarządzenia, mającego obowiązywać na obszarze, obejmującym więcej, niż jedno województwo, w czasie przerwy w obradach sejmowych — Sejm zbiera się automatycznie w ciągu dni 8 od ogłoszenia owego zarządzenia celem powzięcia odpowiedniej decyzji.

Jeśli Sejm odmówi zatwierdzenia, stan wyjątkowy natychmiast traci moc obowiązującą. Jeżeli Rada Ministrów zarządzi stan wyjątkowy po zakończeniu okresu sejmowego lub po rozwiązaniu Sejmu, zarządzenie Rządu powinno być przedstawione Sejmowi nowowybranemu niezwłocznie na pierwszym posiedzeniu.

Zasady te określi bliżej ustawa o stanie wyjątkowym.

Zasady czasowego zawieszenia wyżej wymienionych praw obywatelskich w czasie wojny na obszarze, objętym działaniami wojennymi, określi ustawa o stanie wojennym.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 125.

Zmiana Konstytucji może być uchwalona tylko w obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów, względnie członków Senatu, większością $\frac{2}{3}$ głosów.

(Art. 106), des Koalitions-, Versammlungs- und Vereinsrechts (Art. 108) darf für das ganze Staatsgebiet oder für Ortschaften Platz greifen, in denen sie aus Gründen der öffentlichen Sicherheit sich als notwendig erweist.

Solche Aufhebung darf nur vom Ministerrat mit Zustimmung des Präsidenten der Republik während eines Krieges oder bei drohender Kriegsgefahr, sowie in Fällen innerer Unruhen oder ausgedehnter hochverräterischer Umtriebe, welche die Staatsverfassung oder die Sicherheit der Staatsbürger bedrohen, angeordnet werden.

Derartige Anordnung des Ministerrats muss, wenn sie während der Sejmtagung erlassen wird, sofort dem Sejm zur Genehmigung vorgelegt werden. Wird solche Anordnung, die in einem über eine Wojewodschaft hinaus reichenden Gebiet gelten soll, während einer Unterbrechung der Sejmbesprechungen getroffen, — so tritt der Sejm binnen 8 Tagen nach der Bekanntmachung jener Verordnung automatisch zwecks entsprechender Beschlussfassung zusammen.

Wird die Genehmigung vom Sejm verweigert, so tritt der Ausnahmezustand sofort ausser Kraft. Verhängt der Ministerrat den Ausnahmezustand nach Schluss der Sejmsperiode oder nach Auflösung des Sejms, so soll die Anordnung der Regierung dem neu gewählten Sejm ungesäumt in der ersten Sitzung vorgelegt werden.

Diese Grundsätze werden in dem Gesetz über den Ausnahmezustand näher bestimmt werden.

Die Grundsätze einer einstweiligen Aufhebung der obenangeführten staatsbürgerlichen Rechte zur Kriegszeit in dem von Kriegsoperationen betroffenen Gebiete werden durch das Gesetz über den Kriegszustand festgesetzt werden.

ABSCHNITT VI.

Allgemeine Bestimmungen.

Artikel 125.

Eine Änderung der Verfassung kann nur bei Anwesenheit von mindestens halber gesetzlicher Anzahl der Abgeordneten beziehungsweise der Senatsmitglieder, mit $\frac{2}{3}$ Stimmenmehrheit beschlossen werden.

Wniosek o zmianę Konstytucji winien być podpisany co najmniej przez $\frac{1}{4}$ *) ustawowej liczby posłów, a zapowiedziany co najmniej na 15 dni.

Drugi z rzędu na zasadzie tej Konstytucji wybrany Sejm może dokonać rewizji Ustawy Konstytucyjnej własną uchwałą, powziętą większością $\frac{3}{5}$ głosujących, przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Co lat 25 po uchwaleniu niniejszej Konstytucji ma być Ustawa Konstytucyjna poddana rewizji zwyczajną większością Sejmu i Senatu, połączonych w tym celu w Zgromadzenie Narodowe.

ROZDZIAŁ VII.

Postanowienia przejściowe.

Artykuł 126.

Niniejsza Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ma moc obowiązującą z dniem jej ogłoszenia, względnie — o ile urzędzistnienie jej poszczególnych postanowień zawisło od wydania odpowiednich ustaw — z dniem ich wejścia w życie.

Wszelkie istniejące obecnie przepisy i urządzenia prawne, niezgodne z postanowieniami Konstytucji, będą najpóźniej do roku od jej uchwalenia przedstawione ciału ustawodawczemu do uzgodnienia z nią w drodze prawodawczej.

Marszałek
Trąpczyński.

Prezydent Ministrów
Witos.

Minister Spraw Wewnętrznych
Skulski.

Minister Spraw Zagranicznych
E. Sapieha.

---

*) Poprawione wedle obwieszczenia z 20. VI. 1921. Dz. Ust. Nr. 52 poz. 334.

Der Antrag auf Verfassungsänderung muss mindestens vom $\frac{1}{4}$ *) der gesetzlichen Anzahl der Abgeordneten unterschrieben und wenigstens 15 Tage vorher angezeigt werden.

Der zweitnächste, auf Grund dieser Verfassung gewählte Sejm darf eine Revision des Verfassungsgesetzes kraft eigenen Beschlusses vornehmen, der bei Anwesenheit von mindestens halber gesetzlicher Anzahl der Abgeordneten mit $\frac{3}{5}$ Stimmenmehrheit gefasst wird.

Alle 25 Jahre nach der Annahme dieser Verfassung soll das Verfassungsgesetz mit einfacher Stimmenmehrheit des Sejms und des Senats, die zu diesem Zweck sich zur Nationalversammlung vereinigen, einer Revision unterzogen werden.

ABSCHNITT VII.

Übergangsbestimmungen.

Artikel 126

Diese Verfassung der Republik Polen tritt mit dem Tage ihrer Bekanntmachung, beziehungsweise — sofern die Verwirklichung ihrer einzelnen Bestimmungen vom Erlassen entsprechender Gesetze abhängt — mit dem Tage deren Inkrafttretens in Kraft.

Alle gegenwärtig geltenden Rechtsvorschriften und Rechtseinrichtungen, die mit den Bestimmungen der Verfassung nicht im Einklang stehen, werden spätestens binnen einem Jahre nach der Annahme der Verfassung zwecks deren Anpassung an diese im Wege der Gesetzgebung dem gesetzgebenden Körper vorgelegt werden.

Der Marschall
Trampczyński.

Der Ministerratspräsident
Witos.

Der Minister des Innern
Skulski.

Der Minister des Äusseren
E. Sapieha.

---

*) Berichtigt gemäss der Bekanntmachung v. 20. VI. 1921, Dz. Ust. Nr. 52 Pos. 334.

Minister Spraw Wojskowych
Sosnkowski.

Minister Skarbu
Steczkowski.

Minister Sprawiedliwości
St. Nowodworski.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
M. Rataj.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych
J. Raczyński.

Minister Przemysłu i Handlu
S. Przanowski.

Minister Kolei Żelaznych
Jasiński.

Minister Poczty i Telegrafów
Stesłowicz.

Minister Robót Publicznych
G. Narutowicz.

Minister Pracy i Opieki Społecznej
J. Jankowski.

Minister Zdrowia Publicznego
w z. *Chodźko.*

Minister Apropowizacji
Grodziecki.

Minister Sztuki i Kultury
w z. *Jan Heurich.*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej
W. Kucharski.

Der Kriegsminister

Sosnkowski.

Der Finanzminister

Steczowski.

Der Justizminister

St. Nowodworski.

Der Minister für Religionskultus
und für öffentliche Bildung

M. Rataj.

Der Minister der Landwirtschaft und der Staatsgüter

J. Raczyński.

Der Minister für Handel und Gewerbe

S. Przanowski.

Der Eisenbahnminister

Jasiński.

Der Minister für Post und Telegraphen

Stesłowicz.

Der Minister für öffentliche Arbeiten

G. Narutowicz.

Der Minister für Arbeit und soziale Fürsorge

J. Jankowski.

Der Minister für öffentliche Gesundheit

i. V. *Chodźko.*

Der Aprovisionierungsminister

Grodziecki.

Der Minister für Kunst und Kultur

i. V. *Jan Heurich.*

Der Minister für die ehemals
preussischen Landesteile Polens

W. Kucharski.

USTAWA PRZECHODNIA

z dnia 18 maja 1921 roku

do Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.
w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej
Rzeczypospolitej.

(Dz. Ust. Nr. 44 poz. 268.)

Artykuł 1.

Sejm Ustawodawczy sprawuje swą władzę w dotychczasowym zakresie do chwili ukonstytuowania się władzy ustawodawczej na zasadach Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. i rozwiązuje się w tym dniu z mocy samego prawa.

Artykuł 2.

Prawa i obowiązki obecnego Naczelnika Państwa, określone w uchwale Sejmu dnia 20 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 19 poz. 226), trwają do chwili objęcia urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej, wybranego na podstawie Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 roku.

Artykuł 3.

Pierwsze wybory do Sejmu i Senatu na zasadzie nowej ordynacji wyborczej zarządzi na podstawie uchwały Sejmu Ustawodawczego Naczelnik Państwa, poczem w terminie, określonym w ust. 2 art. 25 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17-go marca 1921 r., zwoła on Sejm i Senat na pierwsze posiedzenie i otworzy je.

Artykuł 4.

Niezwłocznie, nie później jednak niż w 7 dni od dnia ukonstytuowania się Sejmu i Senatu, na zaproszenie Marszałka nowego Sejmu zbierze się Zgromadzenie Narodowe w celu wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.

Artykuł 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.

Marszałek

Trąpczyński.

Prezydent Ministrów

Witos.

ÜBERGANGSGESETZ

vom 18. Mai 1921

zum Verfassungsgesetze vom 17. März 1921, betreffend die
einstweilige Organisation der höchsten Gewalt
der Republik Polen.

(Dz. Ust. Nr. 44 Pos. 268.)

Artikel 1.

Der Gesetzgebende Sejm übt seine Gewalt im bisherigen Umfang bis zum Zeitpunkt der Konstituierung der gesetzgebenden Gewalt nach den Grundregeln des Verfassungsgesetzes vom 17. März 1921 aus und löst sich an diesem Tage kraft Gesetzes auf.

Artikel 2.

Die im Sejmbeschlusse vom 20. Februar 1919 (Dz. Pr. Nr. 19, Pos. 226) festgestellten Rechte und Pflichten des gegenwärtigen Staatsoberhauptes dauern bis zum Zeitpunkt des Amtsantritts des auf Grund des Verfassungsgesetzes vom 17. März 1921 gewählten Präsidenten der Republik fort.

Artikel 3.

Die ersten Wahlen zum Sejm und zum Senat nach der neuen Wahlordnung wird das Staatsoberhaupt auf Grund eines Beschlusses des Gesetzgebenden Landtags anordnen, woraufhin es in der im Art. 25, Abs. 2 des Verfassungsgesetzes vom 17. März 1921 bestimmten Frist den Landtag und den Senat zur ersten Sitzung einberufen und diese eröffnen wird.

Artikel 4.

Unverzüglich, allein nicht später als binnen 7 Tagen nach dem Tage der Konstituierung des Sejm und des Senats, wird auf Einladung des Marschalls des neuen Sejm die Nationalversammlung zwecks Vornahme der Wahl des Präsidenten der Republik zusammentreten.

Artikel 5.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage der Bekanntmachung des Verfassungsgesetzes vom 17. März in Kraft.

Der Marschall
Trampczyński.

Der Ministerpräsident
Witos.

USTAWA KONSTYTUCYJNA

z dnia 15 lipca 1920 r.

zawierająca statut organiczny Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497.)

I. Przepisy ogólne.

Artykuł 1.

Województwo Śląskie będzie obejmowało wszystkie ziemie śląskie przyznane Polsce, czy to ze Śląska Cieszyńskiego, czy też na mocy art. 88 Traktatu Wersalskiego z Niemcami z 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ustaw z 26 kwietnia 1920 r. Nr. 35 poz. 200).

Województwo Śląskie będzie nieodłączalną częścią składową Rzeczypospolitej Polskiej i będzie posiadało prawa samorządne stosownie do przepisów niniejszego statutu organicznego.

Artykuł 2.

Dotychczasowe prawa i rozporządzenia, obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszego statutu w granicach Śląska, pozostają w mocy nadal, o ile nie zostaną zmienione zgodnie z przepisami tego statutu.

Artykuł 3.

Wszyscy mieszkańcy Województwa Śląskiego, posiadający prawa obywatelstwa Rzeczypospolitej Polskiej, są równouprawnieni, a wszelkie prawa wyjątkowe zostaną zniesione z chwilą wejścia w życie niniejszego statutu.

II. Kompetencja ustawodawstwa i samorządu śląskiego

Artykuł 4.

Dla ustawodawstwa Sejmu Śląskiego są zastrzeżone sprawy następujące:

1. ustawodawstwo o używaniu języka polskiego i niemieckiego w służbie zewnętrznej wszelkich cywilnych władz i urzędów na obszarze Śląska,

VERFASSUNGSGESETZ

vom 15. Juli 1920

**enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft
Schlesien.**

(Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497.)

I. Allgemeine Bestimmungen.

Artikel 1.

Die Wojewodschaft Schlesien wird das gesamte Land Schlesien umfassen, das sei es von Teschener Schlesien sei es auf Grund des Versailler Vertrags mit Deutschland vom 28. Juni 1919 (Dz. Ustaw vom 26. April 1920 Nr. 35 Pos. 200) Polen zugesprochen wird.

Die Wojewodschaft Schlesien wird einen untrennbaren Bestandteil der Republik Polen bilden und nach Massgabe der Bestimmungen dieses organischen Statuts Selbstverwaltungsrechte besitzen.

Artikel 2.

Die am Tage des Inkrafttretens dieses Statuts innerhalb der Grenzen Schlesiens geltenden, bisherigen Gesetze und Verordnungen bleiben in Kraft, sofern sie nicht den Bestimmungen dieses Statuts entsprechend abgeändert werden.

Artikel 3.

Alle Einwohner der Wojewodschaft Schlesien, welche die staatsbürgerlichen Rechte der Republik Polen geniessen, sind gleichberechtigt, und alle Ausnahmegesetze werden mit dem Inkrafttreten dieses Statuts aufgehoben.

II. Zuständigkeit der Gesetzgebung und der Selbstverwaltung Schlesiens.

Artikel 4.

Der Gesetzgebung des Sejm Śląski sind folgende Angelegenheiten vorbehalten:

1. die Gesetzgebung, betreffend den Gebrauch der polnischen und der deutschen Sprache im äusseren Dienst aller Zivilbehörden und Ämter im Gebiete Schlesiens,

2. ustawodawstwo o ustroju śląskich władz administracyjnych i o samorządzie powiatowym i gminnym, tudzież podział administracyjny Śląska,

3. ustawodawstwo sanitarne w zakresie higieny publicznej i samorządowych urzędów sanitarnych z wyjątkiem przepisów o zwalczaniu chorób zaraźliwych i zaraz zwierzęcych,

4. ustawodawstwo o organizacji sił policyjnych i żandarmerji,

5. ustawodawstwo o policji budowlanej, ogniowej, drogowej i o utrzymywaniu dróg lądowych,

6. ustawodawstwo w zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego oraz zawodowego wszelkich typów i stopni,

7. ustawodawstwo w sprawach wyznaniowych z wykluczeniem spraw kościelnych, wchodzących w zakres polityki zagranicznej (Concordat),

8. ustawodawstwo o zaopatrzeniu ubogich i o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa,

9. ustawodawstwo we wszystkich sprawach, których przedmiotem jest ustawowa organizacja zawodowa rolnicza, organizacja kredytu rolniczego, komasacja gruntów, wytwórczość rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych na nie obszarów, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól (policja polowa) i zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych,

10. ustawodawstwo o meljoracjach rolnych,

11. ustawodawstwo wodne łącznie z ustawodawstwem o budownictwie wodnem, z wyjątkiem ustawodawstwa o sztucznych drogach wodnych, tudzież regulacji rzek żeglownych i granicznych,

12. ustawodawstwo o zaopatrzeniu ludności śląskiej w energję elektryczną dla celów prywatnych i publicznych,

13. ustawodawstwo o kolejach drugo- i trzeciorzędnych (lokalnych) oraz o komunikacji elektrycznej i motorowej,

2. die Gesetzgebung, betreffend die Verfassung der Verwaltungsbehörden Schlesiens und die Kreis- und Gemeindeselbstverwaltung, sowie die Verwaltungseinteilung Schlesiens,

3. die Gesetzgebung, betreffend das Gesundheitswesen im Bereiche der öffentlichen Hygiene und der gesundheitlichen Zwecken dienenden Einrichtungen der Selbstverwaltung mit Ausnahme der Vorschriften über die Bekämpfung von ansteckenden Krankheiten und Viehseuchen,

4. die Gesetzgebung, betreffend die Organisation der Polizei und der Gendarmerie,

5. die Gesetzgebung, betreffend die Bau-, Feuer-, Strassenpolizei und die Instandhaltung der Landstrassen,

6. die Gesetzgebung im Bereich des allgemeinen und des Fachschulwesens aller Art und Stufen,

7. die Gesetzgebung in Konfessionsangelegenheiten mit Ausschluss der in das Gebiet der auswärtigen Politik fallenden Kirchenangelegenheiten (Konkordat),

8. die Gesetzgebung, betreffend die Armenpflege und Bekämpfung der Bettelei und Landstreicherei,

9. die Gesetzgebung in allen Angelegenheiten, deren Gegenstand die gesetzliche landwirtschaftliche Berufsorganisation, Organisation des landwirtschaftlichen Kredits, Zusammenlegung von Grundstücken, land- und forstwirtschaftliche Produktion, sowie Bestellung und Benutzung der dazu bestimmten Bodenflächen ist, wie Forstwirtschaft, Jagd, Fischerei, Viehzucht, Feldschutz (Feldpolizei) und Einrichtungen zum Zwecke der Vertilgung von Feld- und Waldschädlingen,

10. die Gesetzgebung, betreffend landwirtschaftliche Meliorationen,

11. die Wassergesetzgebung samt der Wasserbaugesetzgebung, mit Ausnahme der Gesetzgebung, betreffend künstliche Wasserstrassen sowie die Regulierung der schiffbaren und der Grenzflüsse,

12. die Gesetzgebung, betreffend die Versorgung der Bevölkerung Schlesiens mit elektrischer Kraft zu privaten und zu öffentlichen Zwecken,

13. die Gesetzgebung, betreffend die Eisenbahnen zweiter und dritter Ordnung (Lokalbahnen), sowie den elektrischen und den Motorverkehr,

14. ustawy przeciwko lichwie, tudzież ustawodawstwo, zmierzające do ukrócenia spekulacji na każdym polu (spekulacji nieruchomościami, skup towarów, kwestja mieszkaniowa itd.),

15. ustawodawstwo w sprawie zakładów użyteczności publicznej względnie w sprawie robót publicznych, dokonanych na koszt Skarbu Śląskiego, tudzież w sprawie dotowanych ze Skarbu Śląskiego spółek akcyjnych lub kooperatyw,

16. ustalanie dorocznego budżetu śląskiego i zatwierdzanie zamknięć rachunkowych, zaciąganie pożyczek wojewódzkich, zbywanie, zamiana i obciążanie nieruchomego majątku wojewódzkiego i przyjęcie gwarancji finansowej przez Skarb Śląski.

Sprzedaż publiczna rent i innych obligacji wojewódzkich śląskich może być dokonywana poza granicami Śląska tylko za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu,

17. nakładanie podatków i opłat publicznych śląskich stosownie do przepisów ustawy, przewidzianej w art. 5.

Artykuł 5.

Zakres spraw Sejmu Śląskiego w dziedzinie skarbowości, a zwłaszcza stosunek systemu podatkowego śląskiego do systemu podatkowego państwowego i wzajemny stosunek administracji skarbowej państwowej i śląskiej będą ustalone w równobrzmiących ustawach: państwowej i śląskiej. Projekt tych ustaw będzie ułożony przez Radę Ministrów w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

Do tego czasu obowiązują na terenie Województwa Śląskiego:

1. ustawy o podatkach i opłatach, które obowiązywały na Śląsku dnia 1-go stycznia 1919 roku;

2. ustawy o podatkach i opłatach, wprowadzonych później przez rządy niemiecki, pruski lub czeski i komisje międzysojusznicze o tyle, o ile ich ważność będzie utrzymana ustawą Sejmu Śląskiego;

14. die Wuchergesetzgebung, sowie die Gesetzgebung zur Unterdrückung der Spekulation auf jedem Gebiet (Spekulation mit Liegenschaften, Aufkauf von Waren, Wohnungsfrage u. s. w.),

15. die Gesetzgebung, betreffend öffentliche Wohlfahrtseinrichtungen beziehungsweise auf Kosten des Finanzfonds Schlesiens ausgeführte öffentliche Arbeiten, sowie betreffend die vom Finanzfond Schlesiens dotierten Aktiengesellschaften und Genossenschaften,

16. die Festsetzung des Jahresbudgets Schlesiens und Genehmigung der Rechnungsabschlüsse, Aufnahme der Wojewodschaftsanleihen, Veräußerung, Tausch und Belastung des unbeweglichen Vermögens der Wojewodschaft und Übernahme der finanziellen Bürgschaft durch den Finanzfond Schlesiens.

Öffentlicher Verkauf von Renten und sonstigen Schuldverschreibungen der Wojewodschaft Schlesien darf ausserhalb der Grenzen Schlesiens nur mit Erlaubnis des Finanzministeriums vorgenommen werden.

17. die Festsetzung von Steuern und öffentlichen Abgaben Schlesiens gemäss den Vorschriften des im Art. 5 vorgesehenen Gesetzes.

Artikel 5.

Der Wirkungskreis des Sejm Śląski auf dem Gebiete des Finanzwesens, und insbesondere das Verhältnis des Steuersystems Schlesiens zum Steuersystem des Staates und das gegenseitige Verhältnis der Steuerverwaltung des Staates und jener Schlesiens werden in gleichlautenden Gesetzen: einem des Staates und einem Schlesiens, festgelegt werden. Der Entwurf dieser Gesetze wird durch den Ministerrat im Einvernehmen mit dem Wojewodschaftsrat verfasst werden.

Bis dahin gelten auf dem Gebiet der Wojewodschaft Schlesien:

1. die Steuer- und Gebührengesetze, die am 1. Januar 1919 in Schlesien gegolten haben;

2. die Gesetze, welche in einer späteren Zeit durch die deutsche, preussische, oder tschechische Regierung und die interalliierten Kommissionen eingeführte Steuern und Gebühren betreffen, sofern deren Geltung durch ein Gesetz des Sejm Śląski aufrecht erhalten wird;

3. ustawy o dodatkach do podatków bezpośrednich, uchwalone na potrzeby województwa przez Sejm Śląski, które bez zgody Ministra Skarbu nie będą mogły przekraczać 100%;

4. obowiązywać będą wreszcie i te podatki i opłaty, które zostały jednolicie uregulowane przez ustawy państwowe na całym terenie Rzeczypospolitej, a których moc rozciąga się także na terytorjum Województwa Śląskiego. W wypadku tym podatki te i opłaty wchodzi w miejsce analogicznych podatków i opłat, poprzednio obowiązujących.

Sejm Śląski mocen będzie ujednolicić podatki, dotąd pobierane na ziemiach śląskich, i utrzymać te systemy, które w czasie objęcia władzy przez Polskę na tych ziemiach obowiązywały, o ile nie będzie się to sprzeciwiało powyższemu punktowi 4.

Dochód z podatków i opłat, pobieranych ze Śląska, wpływać będzie do Skarbu Śląskiego, który też prowadzi administrację podatkową.

Z tych dochodów oddaje Skarb Śląski na potrzeby ogólnopństwowe część, odpowiadającą liczbie mieszkańców i sile podatkowej Śląska, a obliczoną w sposób podany w dodatku.

Kwotę należną ustala corocznie Rada Ministrów na podstawie wniosków Rady Wojewódzkiej i publikuje swą decyzję wraz ze szczegółowem uzasadnieniem.

Artykuł 6.

We wszystkich sprawach, nie zastrzeżonych dla Śląska, jest ustawodawstwo śląskie właściwem, o ile Województwo Śląskie jest wyraźnie wyjętem z pod zakresu działania odnośnej ustawy państwowej.

Ustawodawstwo śląskie będzie jednak zawsze uprawnione do wydawania przepisów cywilnych i karnych w sprawach, zastrzeżonych dla ustawodawstwa śląskiego.

3. die durch den Sejm Śląski für Bedürfnisse der Wojewodschaft beschlossenen Gesetze, betreffend die Zuschläge zu den direkten Steuern, welche ohne Einverständnis des Finanzministers 100 % nicht werden überschreiten dürfen;

4. schliesslich werden auch diejenigen Steuern und Gebühren zu entrichten sein, welche durch Staatsgesetze einheitlich für das ganze Gebiet der Republik geregelt sind, deren Geltung sich auch auf das Gebiet der Wojewodschaft Schlesien erstreckt. In diesem Falle treten diese Steuern und Gebühren an die Stelle entsprechender Steuern und Gebühren, die vor ihnen gegolten haben.

Der Sejm Śląski wird befugt sein, die in den Teilgebieten Schlesiens bisher erhobenen Steuern einheitlich zu regeln und die zur Zeit der Übernahme der Staatsgewalt durch Polen in diesen Ländern geltenden Systeme aufrechtzuerhalten, sofern dies nicht der obigen Bestimmung unter Nummer 4 widersprechen wird.

Der Ertrag der in Schlesien erhobenen Steuern und Gebühren wird in die Kasse des Finanzfonds Schlesiens fliessen, welcher auch die Steuerverwaltung führen wird.

Von diesen Einnahmen gibt der Finanzfond Schlesiens einen der Einwohnerzahl und der Steuerkraft Schlesiens entsprechenden und in der im Anhang angegebenen Weise berechneten Teil für allgemeine Staatsbedürfnisse ab.

Der zu leistende Betrag wird alljährlich auf Grund der Anträge des Wojewodschaftsrats durch den Ministerrat festgestellt, und dessen Entscheidung samt eingehender Begründung veröffentlicht.

Artikel 6.

Die Gesetzgebung Schlesiens ist für alle, Schlesien nicht vorbehaltenen Sachen zuständig, sofern die Wojewodschaft Schlesien aus dem Geltungsbereich des betreffenden Staatsgesetzes ausdrücklich ausgenommen ist.

Die Gesetzgebung Schlesiens wird jedoch immer berechtigt sein, in den ihr vorbehaltenen Angelegenheiten zivil- und strafrechtliche Vorschriften zu erlassen.

Artykuł 7.

Ustawodawstwo o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych, tudzież wdów i sierot wojennych, jest rzeczą Sejmu Śląskiego tak długo, dopóki ustawodawstwo państwowe nie zapewni klasie robotniczej, względnie inwalidom, wdowom i sierotom wojennym w całej Rzeczypospolitej Polskiej lepszego lub przynajmniej takiego samego zaopatrzenia, co ustawy na Śląsku obowiązujące.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1920 r.

o zagwarantowaniu rent i świadczeń ubezpieczeniowych dla ubezpieczonych na Śląsku Górnym.

(Dzien. Ust. z r. 1921 Nr. 5 poz. 20.)

Artykuł 1.

Rzeczpospolita Polska przyjmuje na siebie gwarancję wypłaty w markach niemieckich wszelkich rent ubezpieczeniowych i innych świadczeń, należnych na zasadzie ustaw o ubezpieczeniach społecznych wszystkim ubezpieczonym na Śląsku Górnym, w wysokości nie niższej, niż dotychczas.

Artykuł 2.

Upoważnia się Rząd do wypłacania ubezpieczonym na Śląsku Górnym dodatków drożyznianych w miarę zmiany stosunków zarobkowych.

Artykuł 3.

Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Skarbu.

Artykuł 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem przyłączenia Śląska Górnego do Rzeczypospolitej Polskiej.

Marszałek
Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów
Witos.

Minister Pracy i Opieki Społecznej
E. Pełowski.

Minister Skarbu
Steczkowski.

Artikel 7.

Die Gesetzgebung, betreffend die soziale Versicherung und die Versorgung der Kriegsinvaliden sowie der Kriegswitwen und Kriegswaisen liegt dem Sejm Śląski solange ob, bis die Staatsgesetzgebung der Arbeiterklasse, beziehungsweise den Kriegsinvaliden, Kriegswitwen und Kriegswaisen für die ganze Republik keine bessere oder wenigstens keine gleiche Versorgung, wie die in Schlesien geltenden Gesetze, sicherstellt.

GESETZ

vom 18. Dezember 1920

betreffend Gewährleistung der Renten und Versicherungsleistungen zu Gunsten Versicherter in Oberschlesien.

(Dzien. Ust. J. 1921 Nr. 5 Pos. 20.)

Artikel 1.

Die Republik Polen leistet Gewähr dafür, dass alle Versicherungsrenten und andere auf Grund der Gesetze über die soziale Versicherung gebührende Leistungen allen Versicherten in Oberschlesien in deutscher Mark und nicht in einem geringeren, als dem bisherigen Betrage ausgezahlt werden.

Artikel 2.

Die Regierung wird ermächtigt, an Versicherte in Oberschlesien nach Massgabe wechselnder Erwerbsverhältnisse Teuerungszuschläge zu zahlen.

Artikel 3.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes werden der Minister für Arbeit und soziale Fürsorge und der Finanzminister beauftragt.

Artikel 4.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage des Anschlusses Oberschlesiens an die Republik Polen in Kraft.

Der Marschall
Trampczyński.

Der Ministerpräsident
Witos.

Der Minister für Arbeit und soziale Fürsorge
E. Pełowski.

Der Finanzminister
Steczowski.

Załącznik

*do ustawy z dnia 18 grudnia 1920 r.
o zagwarantowaniu rent i świadczeń
ubezpieczeniowych dla ubez-
pieczonych na Śląsku Górnym.*

UCHWAŁA SEJMU USTAWODAWCZEGO

z dnia 18 grudnia 1920 r.

w sprawie ustawodawstwa o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych tudzież wdów i sierot wojennych, jak również waluty na Śląsku Górnym.

Sejm stwierdza, że w myśl art. 7 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ustaw Nr. 73, poz. 497), ustawodawstwo o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych, tudzież wdów i sierot wojennych jest rzeczą Sejmu Śląskiego tak długo, dopóki ustawodawstwo państwowe nie zapewni klasie robotniczej względnie inwalidom, wdowom i sierotom wojennym w całej Rzeczypospolitej Polskiej lepszego lub przynajmniej takiego samego zaopatrzenia, co ustawy na Śląsku obowiązujące; że w myśl art. 9 i 10 tejże ustawy konstytucyjnej dla Województwa Śląskiego waluta niemiecka będzie pozostawiona na Śląsku Górnym tak długo, dopóki Sejm Województwa Śląskiego inaczej nie postanowi

Marszałek

Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów

Witos.

Minister Pracy i Opieki Społecznej

E. Pełowski.

Minister Skarbu

Stęczkowski.

Artykuł 8.

Zgody Sejmu Śląskiego będzie wymagało:

1. wszelkie ograniczanie ilościowe wytwórczości przedsiębiorstw śląskich w dziedzinie produkcji węgla, hutnictwa, wyrobów chemicznych, cementu i innych gałęzi produkcji, zatrudniających na Śląsku conajmniej tylu robotników, co odpowiednie przedsiębiorstwa w innych dzielnicach Polski razem wziętych;

2. wprowadzanie podatków od produkcji lub monopolu na węgiel, wyroby hutnicze, wyroby chemiczne, cement i inne ga-

Beilage zum obigen Gesetze.

BESCHLUSS DES SEJMU USTAWODAWCZEGO

vom 18. Dezember 1920

betreffend die Gesetzgebung über die Sozialversicherung und die Versorgung der Kriegsinvaliden sowie der Kriegswitwen und Kriegswaisen, wie auch betreffend die Währung in Oberschlesien.

Der Sejm stellt fest, dass gemäss dem Art. 7 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), die Gesetzgebung, betreffend die soziale Versicherung und die Versorgung der Kriegsinvaliden sowie der Kriegswitwen und Kriegswaisen solange dem Sejm Śląski obliegt, bis die Staatsgesetzgebung der Arbeiterklasse, beziehungsweise den Kriegsinvaliden, Kriegswitwen und Kriegswaisen für die ganze Republik keine bessere oder wenigstens keine gleiche Versorgung, wie die in Schlesien geltenden Gesetze, sicherstellt; dass gemäss dem Art. 9 und 10 desselben Verfassungsgesetzes die deutsche Währung solange, bis der Sejm der Wojewodschaft Schlesien nicht ein anderes bestimmt, in Oberschlesien aufrechterhalten werden wird.

Der Marschall
Trampczyński.

Der Ministerpräsident
Witos.

Der Minister für Arbeit und soziale Fürsorge
E. Pełowski.

Der Finanzminister
Steczowski.

Artikel 8.

Die Zustimmung des Sejmu Śląski wird erforderlich sein für:

1. jede quantitative Einschränkung der Produktivität schlesischer Unternehmungen auf dem Gebiete der Kohlen-, Hüttenproduktion, Produktion der chemischen Erzeugnisse, Zementproduktion und anderer Produktionszweige, die in Schlesien mindestens soviel Arbeiter beschäftigen, wie die entsprechenden Unternehmungen in den anderen Landesteilen Polens zusammen genommen;

2. Einführung von Produktionssteuern und Monopolisierung der Kohle, der Hüttenzeugnisse, der chemischen Erzeugnisse,

łęzie produkcji, zatrudniające na Śląsku conajmniej tylu robotników, co odpowiednie przedsiębiorstwa w innych dzielnicach Polski razem wziętych.

Podatek handlowy lub podatek konsumpcyjny nie będzie uważany za podatek od produkcji.

Artykuł 8a*).

Wszelkie zmiany ustaw, dotyczących górnictwa, przemysłu, handlu i rękodzielnictwa, obowiązujących w Województwie Śląskiem w dniu przejęcia Górnego Śląska przez Polskę, mogą nastąpić tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

*) Art. 1. A. ustawy konstytucyjnej z dnia 8 marca 1921 r. Dz. Ust. Nr. 26 poz. 146.

Artykuł 9.

Wprowadzenie waluty polskiej jako jedyne go prawnego środka płatniczego w Województwie Śląskiem, nastąpi w drodze porozumienia się Ministerstwa Skarbu z Radą Wojewódzką. W powyższy sposób zostanie ustalony sposób przejścia na walutę polską, przyczem będą obowiązywały przepisy art. 10.

Artykuł 10.

Znaki pieniężne w walucie niemieckiej, znajdujące się w posiadaniu ludności Województwa Śląskiego, nie będą poddane przymusowemu wykupowi na rzecz Skarbu Państwa, będą natomiast traktowane na równi z innemi walutami zagranicznymi, i jako takie dopuszczone do transakcji bankowych i giełdowych.

Przepisy art. 2 ustawy z dn. 20 listopada 1919 r. o walucie w obrębie b. dzielnicy pruskiej, według którego wszystkie zobowiązania w markach niemieckich winny być uiszczone markami polskimi w równej nominalnej sumie, nie znajdują w Województwie Śląskiem zastosowania.

Artykuł 11.

Połączenie administracji kolejowej na terenie Województwa Śląskiego z administracją kolejową państwową będzie przepro-

des Zements und anderer Produktionszweige, die in Schlesien mindestens soviele Arbeiter beschäftigen, wie die entsprechenden Unternehmungen in den anderen Landesteilen Polens zusammen genommen.

Die Handelssteuer oder auch die Verbrauchssteuer wird nicht als Produktionssteuer angesehen werden.

Artikel 8a.)*

Alle Änderungen der den Bergbau, das Gewerbe, den Handel und die Manufaktur betreffenden Gesetze, die am Tage der Übernahme Oberschlesiens durch Polen in der Wojewodschaft Schlesien gelten, dürfen nur mit Zustimmung des Sejm Śląski erfolgen.

*) Art. 1. A. des Verfassungsgesetzes v. 8. 3. 1921, — Dz. Ust. Nr. 26 Pos. 146.

Artikel 9.

Einführung der polnischen Währung als einzigen Zahlungsmittels in der Wojewodschaft Schlesien wird im Wege eines Einvernehmens des Finanzministeriums mit dem Wojewodschaftsrat erfolgen. In obiger Weise wird der Übergang zur polnischen Währung festgesetzt werden, wobei die Vorschriften des Art. 10 zur Anwendung gelangen werden.

Artikel 10.

Die im Besitz der Bevölkerung der Wojewodschaft Schlesien befindlichen deutschen Geldzeichen werden nicht zu Gunsten des Staatsärars zwangsweise ausgekauft, sondern vielmehr den anderen ausländischen Währungen gleich behandelt und als solche zu Bank- und Börsengeschäften zugelassen werden.

Die Bestimmungen des Art. 2 des Gesetzes vom 20. November 1919, betreffend die Währung im Gebiet der ehemals preussischen Landesteile Polens, wonach alle auf deutsche Mark lautenden Verpflichtungen in polnischer Mark in gleicher nomineller Summe zu begleichen sind, werden in der Wojewodschaft Schlesien keine Anwendung finden.

Artikel 11.

Die Vereinigung der Eisenbahnverwaltung im Gebiet der Wojewodschaft Schlesien mit der Staatseisenbahnverwaltung wird

wadzone stopniowo w porozumieniu Rządu Rzeczypospolitej z Radą Wojewódzką, względnie z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Artykuł 12.

Na własność Skarbu Śląskiego przechodzi położona w obrębie Województwa Śląskiego własność b. prowincjonalnego związku komunalnego śląskiego, a względnie funduszy i zakładów, pozostających pod zwierzchnim zarządem Sejmu i Wydziału Prowincjonalnego we Wrocławiu, tudzież własność b. funduszu krajowego śląskiego i innych funduszy i zakładów, pozostających pod zwierzchnim zarządem Sejmu Krajowego i Wydziału Krajowego w Opawie.

III. O Sejmie i ustawodawstwie śląkiem.

Artykuł 13.

Pierwszy Sejm Śląski będzie wybrany w głosowaniu powszechnem, bezpośredniem, równem, tajnem i stosunkowem. Na każdych 25.000 mieszkańców będzie przypadał jeden poseł.

Podział na okręgi wyborcze ustali Rada Ministrów na wniosek Tymczasowej Rady Wojewódzkiej. Wybory do Sejmu Śląskiego muszą się odbyć najdalej w ciągu 80 dni od chwili objęcia kraju przez władze polskie.

Wybory będą się odbywały według ordynacji wyborczej, obowiązującej przy wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, z tem zastrzeżeniem, że prawo wyborcze czynne przysługuje każdej osobie, posiadającej obywatelstwo polskie i zamieszkałej na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie. Gdyby ze względu na odrębne stosunki Śląska niektóre przepisy tej ordynacji nie mogły znaleźć zastosowania — zastąpi je Rada Ministrów na wniosek Tymczasowej Rady Wojewódzkiej innemi przepisami.

Artykuł 14.

Sejm Śląski uchwali ustawę o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego.

auf Grund des Einvernehmens der Regierung der Republik mit dem Wojewodschaftsrat beziehungsweise mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat stufenweise durchgeführt werden.

Artikel 12.

Ins Eigentum des Finanzfonds Schlesiens geht das im Bereiche der Wojewodschaft Schlesien liegende Vermögen über, das dem ehem. provinziationalen Kommunalverbände Schlesiens eigentümlich gehörte, beziehungsweise das Eigentum der Fonds und Anstalten, die unter der Oberverwaltung des Provinziallandtags und des Provinzialausschusses in Breslau standen, sowie das Eigentum des ehem. schlesischen Landesfonds und sonstiger Fonds und Anstalten, die unter der Oberverwaltung des Landtags und des Landesausschusses in Troppau standen.

III. Über den Sejm und die Gesetzgebung Schlesiens.

Artikel 13.

Der Sejm Śląski wird zum erstenmal in allgemeiner, unmittelbarer, gleicher und geheimer Verhältniswahl gewählt werden. Auf je 25.000 Einwohner wird ein Abgeordneter entfallen.

Die Einteilung in Wahlbezirke wird auf Antrag des Wojewodschaftsrats durch den Ministerrat festgestellt werden. Die Wahlen zum Sejm Śląski müssen spätestens binnen 80 Tagen nach Übernahme des Landes durch polnische Behörden stattfinden.

Die Wahlen werden nach der für die Wahlen zum Sejm der Republik Polen geltenden Wahlordnung mit der Massgabe vorgenommen werden, dass das aktive Wahlrecht jeder Person zusteht, die die polnische Staatsangehörigkeit besitzt und in Schlesien am Tage der Übernahme des Landes durch polnische Behörden ihren Wohnsitz hat. Sollten mit Rücksicht auf die besonderen Verhältnisse Schlesiens einige Bestimmungen dieser Wahlordnung keine Anwendung finden können, — so werden sie auf Antrag des Vorläufigen Wojewodschaftsrats vom Ministerrat durch andere Bestimmungen ersetzt werden.

Artikel 14.

Der Sejm Śląski wird ein Gesetz betreffend die innere Verfassung der Wojewodschaft Schlesien beschliessen.

Ustawa ta określi szczegółowo skład Śląskiego Sejmu Wojewódzkiego, ordynację wyborczą i prawo wyborcze do tegoż Sejmu, sposób uchwalania i ogłaszania ustaw śląskich, ewentualnie zaprowadzenie referendum ludowego, prawo Sejmu do wykonywania kontroli nad działalnością Rady Wojewódzkiej, zwłaszcza zaś prawo Sejmu do zwracania się z interpelacjami do wojewody i do Rady Wojewódzkiej, prawo Sejmu do urządzania ankiet lub do delegowania specjalnych komisji w obrębie ustawodawstwa śląskiego i administracji śląskiej, czas trwania mandatu wybieralnych członków Rady Wojewódzkiej, zakres działania i ustroj Izby Obrachunkowej Śląskiej i inne ważniejsze kwestje ustroju Sejmu Śląskiego, Rady Wojewódzkiej i jej departamentów administracyjnych, śląskiego urzędu wojewódzkiego i innych urzędów śląskich.

Artykuł 15.

Ustawa o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego będzie opublikowana w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej i w Dzienniku Ustaw Śląskich po podpisaniu jej przez Naczelnika Państwa. Naczelnik Państwa może odmówić swego podpisu, gdyby ustawa ta naruszała przepisy niniejszego statutu.

Decyzja Naczelnika Państwa winna nastąpić w ciągu 45 dni od dnia wręczenia Mu ustawy.

Zmiana ogłoszonej w ten sposób ustawy o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego może nastąpić tylko z zachowaniem warunków, w niniejszym artykule wyszczególnionych.

Artykuł 16.

Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga sąd, wyznaczony przez ustawę śląską, względnie co do pierwszego Sejmu Śląskiego — przez Sejm Śląski.

Artykuł 17.

Członkowie Sejmu Śląskiego korzystają z takich samych praw nietykalności poselskiej, co posłowie do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Dieses Gesetz wird die Zusammensetzung des Sejm Śląski der Wojewodschaft eingehend bestimmen, ausserdem die Wahlordnung und das Wahlrecht zu diesem Sejm, die Art der Beschliessung und Bekanntmachung der Gesetze Schlesiens, gegebenenfalls die Einführung eines Volksreferendums, das Recht des Sejm zur Beaufsichtigung der Tätigkeit des Wojewodschaftsrats, insbesondere aber das Recht des Sejm, Enqueten zu veranstalten und im Rahmen der Gesetzgebung und der Verwaltung Schlesiens besondere Kommissionen abzuordnen, die Mandatsdauer der wählbaren Mitglieder des Wojewodschaftsrats, den Wirkungskreis und die Verfassung der Rechnungskammer Schlesiens und sonstige wichtige Verfassungsfragen des Sejm Śląski, des Wojewodschaftsrats und seiner Verwaltungsdepartements, des Wojewodschaftsamtes und anderer Einrichtungen Schlesiens.

Artikel 15.

Das Gesetz, betreffend die innere Verfassung der Wojewodschaft Schlesien, wird nach seiner Unterzeichnung durch das Staatsoberhaupt durch den Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej und den Dziennik Ustaw Śląskich veröffentlicht werden. Das Staatsoberhaupt darf seine Unterschrift verweigern, wenn dieses Gesetz die Bestimmungen dieses Statuts verletzen würde.

Die Entscheidung des Staatsoberhauptes muss binnen 45 Tagen nach dem Tage erfolgen, an dem ihm das Gesetz eingehändigt wird.

Das derart bekanntgemachte Gesetz, betreffend die innere Verfassung der Wojewodschaft Schlesien, kann nur unter Einhaltung der in diesem Artikel angeführten Bedingungen abgeändert werden.

Artikel 16.

Der Sejm prüft die unbeanstandeten Wahlen auf ihre Gültigkeit. Über die Gültigkeit der beanstandeten Wahlen entscheidet das Gericht, welches durch ein Gesetz Schlesiens, beziehungsweise inbezug auf den ersten Sejm Śląski — durch den Sejm Śląski bestimmt wird.

Artikel 17.

Die Mitglieder des Sejm Śląski geniessen die gleichen Rechte der Unverletzlichkeit der Abgeordneten, wie die Abgeordneten zum Sejm der Republik Polen.

Artykuł 18.

Posłowie otrzymują diety w wysokości, określonej uchwałą Sejmu. Oprócz tego przysługuje im prawo bezpłatnego przejazdu na kolejach, w obrębie Śląska położonych.

Artykuł 19.

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu.

Artykuł 20.

Sejm wybiera ze swego grona marszałka i jego zastępców. Regulamin sejmowy określi prawa i obowiązki marszałka, liczbę wicemarszałków i sekretarzy, rodzaj i ilość komisji sejmowych, tudzież sposób i porządek obrad sejmowych.

Artykuł 21.

Naczelnik Państwa zwołuje, odracza i zamyka Sejm Śląski. Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie we wrześniu na sesję zwyczajną. Sesja ta nie może być ani odroczoną, ani zamkniętą przed uchwaleniem budżetu.

Naczelnik Państwa może zwołać Sejm Śląski w każdym czasie na sesję nadzwyczajną, winien zaś to uczynić na żądanie Rady Wojewódzkiej w ciągu dwóch tygodni.

Artykuł 22.

Ustawa o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego określi okres wyborczy Sejmu Śląskiego. Okres ten nie może trwać dłużej niż lat 5, licząc od dnia otwarcia Sejmu.

Naczelnik Państwa może rozwiązać Sejm Śląski, w wypadku tym jednak winien równocześnie zarządzić nowe wybory, które się muszą odbyć w ciągu 75 dni od dnia rozwiązania.

Artykuł 23.

Inicjatywa ustawodawcza w Sejmie Śląskim przysługuje wojewodzie z upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej, Radzie

Artikel 18.

Die Abgeordneten beziehen Tagegelder in der durch Sejm-beschluss festgesetzten Höhe. Ausserdem steht ihnen das Recht auf unentgeltliche Fahrt mit den in Schlesien gelegenen Eisenbahnen zu.

Artikel 19.

Niemand darf wegen wahrheitsgetreuer Berichte über öffentliche Sejmsitzung zur Verantwortung gezogen werden.

Artikel 20.

Der Sejm wählt aus seiner Mitte einen Marschall und dessen Vertreter. Die Geschäftsordnung des Sejm wird die Rechte und Pflichten des Marschalls, die Zahl der Vizemarschälle und der Sekretäre, die Art und Zahl der Sejmausschüsse, sowie die Art und Ordnung der Sejmberatungen bestimmen.

Artikel 21.

Das Staatsoberhaupt beruft, vertagt und schliesst den Sejm Śląski. Der Sejm muss am dritten Dienstag nach dem Wahltag zur ersten Sitzung und alljährlich im Oktober zur ordentlichen Tagung einberufen werden. Diese Tagung darf weder vertagt noch vor Beschliessung des Budgets geschlossen werden.

Das Staatsoberhaupt darf jederzeit den Sejm Śląski zu einer ausserordentlichen Tagung einberufen, und auf Verlangen des Wojewodschaftsrats muss er dies binnen zwei Wochen tun.

Artikel 22.

Das Gesetz, betreffend die innere Verfassung der Wojewodschaft Schlesien, wird die Wahlperiode des Sejm Śląski festsetzen. Diese Wahlperiode darf nicht über 5 Jahre, vom Tage der Eröffnung des Sejm an gerechnet, dauern.

Das Staatsoberhaupt kann den Sejm Śląski auflösen, hat aber in diesem Falle zugleich neue Wahlen anzuordnen, welche binnen 75 Tagen nach dem Tage der Auflösung stattfinden müssen.

Artikel 23.

Das Recht der Gesetzgebungsinitiative steht im Sejm Śląski dem Wojewoden kraft einer Ermächtigung durch die Regierung

Wojewódzkiej i posłom sejmowym stosownie do przepisów regulaminu sejmowego.

Wojewodzie, zastępcy wojewody, członkom Rady Wojewódzkiej oraz wydelegowanym przez wymienionych urzędnikom przysługuje prawo przemawiania w Sejmie poza kolejną zapisanych mówców. To samo prawo przysługuje Ministrom Rzeczypospolitej.

Ustawy śląskie nie mogą naruszać niniejszego statutu, praw obywatelskich, zagwarantowanych w ustawie konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, przepisów traktatów międzynarodowych, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, ani też przepisów innych ustaw państwowych, obowiązujących w dziedzinie, nie zastrzeżonej dla ustawodawstwa śląskiego.

IV. Władze administracyjne Województwa Śląskiego.

Artykuł 24.

Naczelnymi organami administracji Województwa Śląskiego są: wojewoda i Rada Wojewódzka.

Artykuł 25.

Rada Wojewódzka składa się z wojewody śląskiego, z tegoż zastępcy i 5 członków, wybranych w głosowaniu stosunkowym przez Sejm Śląski. Przepisy o sposobie wyboru tych członków uchwali Sejm Śląski.

Wojewodę i jego zastępcę mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Rady Ministrów.

Naczelnik Państwa może na wniosek Rady Ministrów zwolnić z urzędu wojewodę i jego zastępcę z prawem do emerytury.

Artykuł 26.

O ile ustawy państwowe lub śląskie stosownie do swych kompetencji nic innego nie przepiszą, łączy wojewoda w sobie zakres praw naczelnego prezesa Regencji, a względnie prezydenta kraju.

Wojewoda mianuje, odwołuje i przenosi wszystkich niższych i średnich urzędników podlegających mu władz państwowych

der Republik, dem Wojewodschaftsrat und den Sejmaggeordneten nach Massgabe der Bestimmungen der Geschäftsordnung des Sejm zu.

Dem Wojewoden, dem Stellvertreter des Wojewoden, den Mitgliedern des Wojewodschaftsrats sowie den durch die Genannten abgeordneten Beamten steht das Recht zu, vor dem Sejm ausser der Reihe der zum Wort gemeldeten Redner das Wort zu ergreifen. Das gleiche Recht steht den Ministern der Republik zu.

Die Gesetze Schlesiens dürfen dieses Statut, die im Verfassungsgesetze der Republik Polen gewährleisteten staatsbürgerlichen Rechte, die Bestimmungen der internationalen Verträge oder Vorschriften sonstiger für das der Gesetzgebung Schlesiens nicht vorbehaltene Gebiet geltender Staatsgesetze nicht verletzen.

IV. Verwaltungsbehörden der Wojewodschaft Schlesien.

Artikel 24.

Oberste Verwaltungsorgane der Wojewodschaft Schlesien sind: der Wojewode und der Wojewodschaftsrat.

Artikel 25.

Der Wojewodschaftsrat besteht aus dem Wojewoden Schlesiens, dessen Stellvertreter und 5 durch den Sejm Śląski durch Verhältniswahl gewählten Mitgliedern. Vorschriften über die Wahl dieser Mitglieder werden durch den Sejm Śląski beschlossen werden.

Der Wojewode und sein Stellvertreter werden auf Antrag des Ministerrats durch das Staatsoberhaupt ernannt.

Das Staatsoberhaupt kann auf Antrag des Ministerrats den Wojewoden und dessen Stellvertreter unter Belassung ihres Rechts auf Ruhegehalt des Amtes entheben.

Artikel 26.

Sofern die Staatsgesetze oder die Gesetze Schlesiens je nach deren Zuständigkeit nichts anderes bestimmen werden, vereinigt der Wojewode in seiner Person die Befugnisse eines Oberpräsidenten, beziehungsweise eines Landespräsidenten.

Der Wojewode ernennt, entlässt und versetzt alle unteren und mittleren Beamten der ihm in Schlesien unterstellten Staats-

na Śląsku oraz przedstawia Naczelnikowi Państwa przez Prezydenta Ministrów, a względnie odpowiednim Ministrom, nominację lub odwołanie wyższych urzędników tych władz.

Artykuł 27.

Rada Wojewódzka korzysta z praw, ustawą niniejszą i późniejszymi ustawami państwowymi lub śląskimi jej nadanych, tudzież z praw, nadanych ustawami pruskiemi Radzie Prowincjonalnej, względnie Wydziałowi Prowincjonalnemu, a względnie z praw, nadanych statutem krajowym lub innemi ustawami austriackimi Wydziałowi Krajowemu.

Artykuł 28.

O ile ustawy śląskie nic innego nie przepiszą, zastępuje Rada Wojewódzka w całym zakresie ustawodawstwa śląskiego organ, przewidziany dotychczas przez prawodawstwo dla zatwierdzenia rozporządzeń naczelnego prezesa lub prezesa Regencji.

Artykuł 29.

Aż do wydania ustaw przez Sejm Śląski wyda Rada Wojewódzka za zgodą wojewody przejściowe przepisy o używaniu języka polskiego we władzach i urzędach, szkołach itd.

Artykuł 30.

Rada Wojewódzka pełni aż do innego uregulowania sprawy ustawą lub w drodze, przewidzianej w art. 39, funkcje wydziału Regencji; o ileby była sądem administracyjnym, wystarcza obecność 4 członków Rady i sędziego, zamianowanego przez Naczelnika Państwa. W wypadku tym wojewoda i jego zastępca nie biorą udziału w Radzie.

Artykuł 31.

Radę Wojewódzką zwołuje wojewoda, musi ją zaś zwołać na żądanie trzech członków Rady. Rada rozstrzyga większością

behörden, sowie schlägt dem Staatsoberhaupt durch den Ministerpräsidenten, beziehungsweise den zuständigen Ministern höhere Beamte jener Behörden zur Ernennung oder zur Abberufung vor.

Artikel 27.

Der Wojewodschaftsrat hat die ihm durch dieses Gesetz und durch spätere Staatsgesetze oder Gesetze Schlesiens, sowie die durch preussische Gesetze dem Provinzialrat beziehungsweise dem Provinzialausschuss, beziehungsweise die durch Landesstatut oder durch andere österreichische Gesetze dem Landesausschuss verliehenen Befugnisse.

Artikel 28.

Sofern die Gesetze Schlesiens nichts anderes bestimmen werden, tritt der Wojewodschaftsrat im ganzen Bereich der Gesetzgebung Schlesiens an die Stelle des Organs, welches bis jetzt durch die Gesetzgebung zur Genehmigung von Verordnungen des Oberpräsidenten und des Regierungspräsidenten vorgesehen war.

Artikel 29.

Bis zum Erlass der Gesetze durch den Sejm Śląski wird der Wojewodschaftsrat mit Zustimmung des Wojewoden Übergangsbestimmungen betreffend den Gebrauch der polnischen Sprache bei Behörden, Ämtern, Schulen usw. treffen.

Artikel 30.

Bis zur anderweitigen Regelung der Angelegenheit durch ein Gesetz oder auf dem im Art. 39 vorgesehenen Wege richtet der Wojewodschaftsrat die Amtstätigkeit des Bezirksausschusses; sollte der Wojewodschaftsrat als ein Verwaltungsgericht tätig sein, so genügt die Anwesenheit von 4 Ratsmitgliedern und eines vom Staatsoberhaupt ernannten Richters. In diesem Fall nehmen der Wojewode und sein Stellvertreter an den Ratssitzungen nicht teil.

Artikel 31.

Den Wojewodschaftsrat beruft der Wojewode; auf Verlangen von drei Ratsmitgliedern muss er ihn berufen. Der Rat

głosów w obecności conajmniej trzech członków, nie licząc atoli wojewody, względnie tegoż zastępcy.

Artykuł 32.

Wojewodzie przysługuje prawo do zawieszania uchwał Rady, sprzeciwiających się ustawom lub przekraczających zakres działania Rady. W wypadkach takich oddaje wojewoda sprawę do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w Warszawie.

Artykuł 33.

Przeznaczonych dla spraw administracji państwowej wyższych urzędników urzędu wojewódzkiego od VIII klasy począwszy mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Rady Ministrów po wysłuchaniu wojewody.

Urzędników tych przenosi Naczelnik Państwa na wniosek wojewody, może ich zaś w ciągu pierwszych dwóch lat od objęcia kraju przez Polskę na wniosek Rady Wojewódzkiej usunąć z urzędu z prawem do emerytury.

Urzędnicy*) państwowi, urzędujący w Województwie Śląkiem, powinni w zasadzie pochodzić z Województwa Śląskiego. Przy obsadzaniu urzędów administracji państwowej na obszarze Województwa Śląskiego mają przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo urzędnicy, pochodzący z Województwa Śląskiego. Urzędnicy i pracownicy, tudzież robotnicy z Województwa Śląskiego, zatrudnieni w administracji państwowej, lub w przedsiębiorstwach państwowych w Województwie Śląkiem, mogą być przeniesieni do innych dzielnic Rzeczypospolitej Polskiej wbrew woli tylko wtenczas, jeżeli tego wymaga konieczne ich wyszkolenie, lub wydoskonalenie, albo przeważający interes służby państwowej.

*) Art. I B ustawy konstytucyjnej z dnia 8 marca 1921 r. Dz. Ust. Nr. 26 poz. 146.

Artykuł 34.

Urzędnicy śląscy, nauczyciele i urzędnicy komunalni składają przysięgę służbową według roty i w sposób przepisany dla urzędników Rzeczypospolitej.

entscheidet mit Stimmenmehrheit bei Anwesenheit von mindestens drei Mitgliedern, wobei aber der Wojewode beziehungsweise dessen Stellvertreter nicht mitzurechnen ist.

Artikel 32.

Der Wojewode ist berechtigt, Beschlüsse des Rats, die den Gesetzen widersprechen oder unter Überschreitung der Zuständigkeit des Rats gefasst werden, zu suspendieren. In solchen Fällen leitet der Wojewode die Sache an das Oberste Gericht in Warschau zur Entscheidung.

Artikel 33.

Die für Staatsverwaltungssachen bestimmten höheren Beamten der Wojewodschaftsbehörde von der VIII-ten Klasse an werden auf Antrag des Ministerrats nach Anhörung des Wojewoden vom Staatsoberhaupt ernannt.

Das Staatsoberhaupt versetzt diese Beamten auf Antrag des Wojewoden, während der ersten zwei Jahre nach der Übernahme des Landes durch Polen kann er sie aber auf Antrag des Wojewodschaftsrats ihres Amts unter Belassung des Rechts auf Ruhegehalt entheben.

Staatsbeamte*), die in der Wojewodschaft Schlesien amtieren, sollen in der Regel aus der Wojewodschaft Schlesien stammen. Bei Besetzung von Amtsstellen der Staatsverwaltung im Gebiet der Wojewodschaft Schlesien gebührt bei gleicher Eignung der Vorzug den aus der Wojewodschaft Schlesien stammenden Beamten. Beamte und Funktionäre sowie Arbeiter aus der Wojewodschaft Schlesien, die in der Staatsverwaltung oder in den Staatsunternehmungen in der Wojewodschaft Schlesien beschäftigt sind, dürfen gegen ihren Willen nach den anderen Landesteilen der Republik Polen nur dann versetzt werden, wenn dies wegen ihrer Ausbildung oder Vervollkommnung oder wegen überwiegender Interessen des Staatsdienstes unumgänglich notwendig wird.

*) Art. I B des Verfassungsgesetzes v. 8. 3. 1921 Dz. Ust. Nr. 26 poz. 146.

Artikel 34.

Beamte Schlesiens, Lehrer und Kommunalbeamte leisten den Diensteid nach der für Beamte der Republik vorgeschriebenen Eidesformel und Art.

Członkowie Rady Wojewódzkiej przysięgają, że będą pełnili obowiązki sumiennie, zgodnie z prawem i w zamiarze służenia Rzeczypospolitej Polskiej.

V. Sądy.

Artykuł 35.

Wszystkie sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 36.

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Radą Wojewódzką utworzy sąd apelacyjny dla Województwa Śląskiego, oznaczy jego siedzibę i wprowadzi rozporządzeniami nieodzowne zmiany w ustroju *) sądownictwa, adwokatury i notariatu oraz w ustawach postępowania sądowego. To upoważnienie Ministra Sprawiedliwości ustaje po upływie sześciu miesięcy od dnia objęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą Polską. Wydane przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia z mocą ustawy będą bezzwłocznie przedstawione Sejmowi Rzeczypospolitej, który może je zmienić lub uchylić.

*) Art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. Dz. Ust. nr. 85 poz. 608.

O ile ustawa państwowa nic innego nie przepisze, przysługują:

1. Sądowi apelacyjnemu, oznaczonemu w ust. 1, kompetencja sądu apelacyjnego we Wrocławiu i sądu kameralnego w Berlinie w stosunku do ziem z Śląska Pruskiego oraz sądu apelacyjnego w Krakowie i w Bernie w stosunku do ziem z Śląska Cieszyńskiego;

2. Sądowi Najwyższemu w Warszawie atrybucje sądu Rzeszy Niemieckiej w Lipsku, jako instancji rewizyjnej i zażaleniowej, z wyjątkiem spraw o przestępstwa, których akt oskarżenia nie kwalifikuje jako zbrodnie. W sprawach tych będzie sąd apelacyjny, oznaczony w ustępie 1, właściwą instancją do rozstrzygania zażaleń oraz rewizji, wniesionych przeciwko uchwałom

Mitglieder des Wojewodschaftsrats leisten den Eid, dass sie ihre Pflichten gewissenhaft, den Rechtsvorschriften gemäss und von der Absicht beseelt erfüllen werden, der Republik Polen zu dienen.

V. Gerichte.

Artikel 35.

Alle Gerichte sprechen die Urteile im Namen der Republik Polen.

Artikel 36.

Der Justizminister hat im Einvernehmen mit dem Wojewodschaftsrat ein Appellationsgericht für die Wojewodschaft Schlesien zu bilden, dessen Sitz zu bestimmen, und im Verordnungswege notwendige Änderungen der Verfassung*) der Gerichte, der Rechtsanwaltschaft und des Notariats, sowie notwendige Änderungen der Gesetze über das gerichtliche Verfahren einzuführen. Diese Berechtigung des Justizministers hört nach Ablauf von sechs Monaten nach dem Tage der Übernahme der Staatsgewalt in Oberschlesien durch die Republik Polen auf. Die vom Justizminister erlassenen Verordnungen mit Gesetzeskraft sind ungesäumt dem Sejm der Republik vorzulegen, welcher sie abändern oder aufheben kann.

*) Art. 1 des Gesetzes v. 18. 10. 1921 Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608.

Sofern durch ein Staatsgesetz nicht ein anderes bestimmt werden wird, stehen zu:

1. dem im Absatz 1 bezeichneten Appellationsgerichte die Zuständigkeit des Oberlandesgerichts Breslau und des Kammergerichts Berlin in Bezug auf das Teilgebiet von Preussisch-Schlesien, sowie die Zuständigkeit des Appellationsgerichts Krakau und des Appellationsgerichts Brünn gegenüber dem Teilgebiet von Teschen-Schlesien;

2. dem Obersten Gerichte in Warschau die Attributionen des Reichsgerichts in Leipzig als Revisions- und Beschwerdeinstanz, mit Ausnahme der Strafsachen, in denen die Anklageschrift strafbare Handlungen nicht als Verbrechen qualifiziert. Für diese Sachen wird das im Absatz 1 bezeichnete Appellationsgericht die zuständige Instanz sein zur Entscheidung über

sądów okręgowych, względnie wyrokom, wydanym przez nie jako sądów pierwszej instancji;

3. Sądowi Najwyższemu w Warszawie atrybucje Sądu Najwyższego w Wiedniu w stosunku do ziem z Śląska Cieszyńskiego.

Artykuł 37.

Nadzór nad wszystkimi sądami zwyczajnymi przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości.

Artykuł 38.

Mianowanie urzędników wymiaru sprawiedliwości dokonuje się na zasadach, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, a to w pierwszych 5 latach po wysłuchaniu wojewody.

Artykuł 39.

Ustawa śląska ustanoi w miejsce sądów niemieckich i pruskich, a względnie austriackich, które nie są sądami zwyczajnymi, sądy administracyjne z właściwością aż do ujednolnienia danego prawodawstwa dla całej Polski.

Celem bezzwłocznego utworzenia śląskiego trybunału administracyjnego wyda Tymczasowa Rada Wojewódzka stosowne przepisy przejściowe.

VI. Przepisy końcowe.

Artykuł 40.

Od chwili przyznania Polsce Śląska Cieszyńskiego aż do objęcia kraju przez Polskę na Górnym Śląsku rządzić będzie na Śląsku Cieszyńskim Komisja Tymczasowa, złożona z komisarza rządowego, z jego zastępcy i z 5 członków, mianowanych przez Radę Ministrów. Komisarza i jego zastępcę mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Rady Ministrów.

Od chwili przejęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą obejmą zarząd administracyjny Województwa Śląskiego zamianowani na wniosek Rady Ministrów przez Naczelnika Państwa

Beschwerden und Revisionen, die gegen Beschlüsse der Bezirksgerichte beziehungsweise gegen von Bezirksgerichten als Gerichten erster Instanz gefällte Urteile erhoben werden;

3. dem Obersten Gerichte in Warschau die Attributionen des Obersten Gerichtshofs in Wien in Bezug auf das Teilgebiet von Teschen-Schlesien.

Artikel 37.

Die Obergewalt über alle ordentlichen Gerichte steht dem Justizminister zu.

Artikel 38.

Die Ernennung von Justizbeamten erfolgt nach den in der Republik Polen geltenden Grundsätzen, und zwar in den ersten 5 Jahren nach Anhörung des Wojewoden.

Artikel 39.

Durch ein Gesetz Schlesiens werden an Stelle deutscher und preussischer beziehungsweise österreichischer Gerichte, welche nicht ordentliche Gerichte sind, Verwaltungsgerichte gebildet werden, die zuständig sein werden bis zur Vereinheitlichung der einschlägigen Gesetze für das ganze Polen.

Zwecks unverzüglicher Bildung eines Verwaltungsgerichtshofs für Schlesien hat der Vorläufige Wojewodschaftsrat entsprechende Übergangsvorschriften zu erlassen.

VI. Schlussbestimmungen.

Artikel 40.

In Teschen-Schlesien wird von dem Zeitpunkte an, in welchem Teschen-Schlesien Polen zugesprochen wird, bis zur Übernahme des in Oberschlesien zugesprochenen Gebiets durch Polen die Vorläufige Kommission regieren, bestehend aus einem Regierungskommissar, dessen Stellvertreter und 5 vom Ministerrat ernannten Mitgliedern. Der Kommissar und sein Stellvertreter werden auf Vorschlag des Ministerrats vom Staatsoberhaupt ernannt.

Von dem Zeitpunkte an, in welchem die Staatsgewalt in Oberschlesien durch die Republik Polen übernommen wird, wird die administrative Verwaltung der Wojewodschaft Schlesien

wojewoda i jego zastępca i Tymczasowa Rada Wojewódzka, złożona z 20 członków, mianowanych przez Radę Ministrów. Z tych 20 członków pochodzić będzie $\frac{3}{4}$ z Górnego Śląska, a $\frac{1}{4}$ ze Śląska Cieszyńskiego. Mianowanie nastąpi na wniosek wojewody z uwzględnieniem miejscowych potrzeb administracyjnych, gospodarczych i narodowościowych tak polskich jak i niemieckich.

Wojewoda *) w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką będzie miał do czasu zebrania się Sejmu Śląska władzę ustawodawczą w zakresie, zastrzeżonym dla ustawodawstwa śląskiego i w wypadkach, wymagających koniecznie niezwłocznego ustawodawczego uregulowania. Wydane na tej podstawie dekrety z mocą ustawy tracą swoją moc, o ile ich nie zatwierdzi Sejm Śląski, któremu muszą być na pierwszym posiedzeniu do zatwierdzenia przedłożone.

*) Art. 1 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449.

Czynność Tymczasowej Rady Wojewódzkiej ustaje z chwilą ukonstytuowania się Rady Wojewódzkiej, co nastąpić winno najpóźniej w 2 tygodnie po zebraniu się Sejmu Śląskiego.

Aż *) do ukonstytuowania się Rady Wojewódzkiej kompetencje jej, z wyjątkiem kompetencji, określonych w art. 9, wykonywać będzie Tymczasowa Rada Wojewódzka.

*) Art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. Dz. Ust. nr. 69 poz. 449.

Artykuł 41.

W ciągu pierwszych 10 lat od chwili objęcia Śląska przez Polskę nominacja wszystkich urzędników, których nie mianują lub nie wybierają władze lub instytucje śląskie, nie może nastąpić bez wysłuchania wojewody.

Artykuł 42.

Niniejsza ustawa konstytucyjna uchyla wszelkie dotychczasowe przepisy sprzeczne z jej postanowieniami.

Artykuł 43.

Wykonanie niniejszej ustawy należy do Prezydenta Ministrów.

von dem Wojewoden und seinem Stellvertreter, die auf Vorschlag des Ministerrats vom Staatsoberhaupt ernannt werden, und von dem aus 20 vom Ministerrat ernannten Mitgliedern bestehenden Vorläufigen Wojewodschaftsrat übernommen werden. Von diesen 20 Mitgliedern werden $\frac{3}{4}$ aus Oberschlesien und $\frac{1}{4}$ aus Teschen-Schlesien entnommen werden. Ihre Ernennung wird auf Vorschlag des Wojewoden erfolgen, wobei örtliche Verwaltungs-, wirtschaftliche und sowohl polnische wie auch deutsche nationale Bedürfnisse zu berücksichtigen sind.

Der Wojewode*) wird im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat bis zur Zeit des Zusammentritts des Sejm Śląski in dem der Gesetzgebung Schlesiens vorbehaltenen Bereiche und in Fällen, die eine sofortige gesetzliche Regelung dringend erheischen, die gesetzgebende Gewalt ausüben. Die auf dieser Grundlage erlassenen Dekrete mit Gesetzeskraft treten ausser Kraft, sofern sie nicht vom Sejm Śląski genehmigt werden, welchem sie in der ersten Sitzung zur Genehmigung vorgelegt werden müssen.

*) Art. 1 des Gesetzes v. 30. 7. 1921 Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449.

Die Tätigkeit des Vorläufigen Wojewodschaftsrats hört mit der Konstituierung des Wojewodschaftsrats auf, was spätestens binnen 2 Wochen nach dem Zusammentreten des Sejm Śląski zu erfolgen hat.

Bis*) zur Konstituierung des Wojewodschaftsrats werden seine Funktionen, mit Ausnahme der im Art. 9 bezeichneten Zuständigkeit, durch den Vorläufigen Wojewodschaftsrat ausgeübt werden.

*) Art. 2 des Gesetzes v. 30. 7. 1921 Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449.

Artikel 41.

Während der ersten 10 Jahre nach Übernahme Schlesiens durch Polen dürfen alle Beamten, die nicht durch Behörden oder Anstalten Schlesiens ernannt oder gewählt werden, nicht ohne Anhörung des Wojewoden ernannt werden.

Artikel 42.

Durch dieses Verfassungsgesetz werden alle bisherigen, seinen Bestimmungen widersprechenden Vorschriften aufgehoben.

Artikel 43.

Die Ausführung dieses Gesetzes liegt dem Ministerpräsidenten ob.

A r t y k u ł   44.

Ustawa, zmieniająca niniejszą ustawę konstytucyjną, a ograniczająca prawa ustawodawstwa lub samorządu śląskiego (artykuły 1, 4 do 12, 13 do 33, 36 do 42 i 44), wymagać będzie zgody Sejmu Śląskiego.

A r t y k u ł   45.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem objęcia Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską.

Dodatek do artykułu 5.

Należy obliczyć corocznie:

1. ludność cywilną Województwa Śląskiego, = a,
2. ludność cywilną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Województwem Śląskiem, = b,
3. dochód ogólny Skarbu Śląskiego z podatków i opłat pobieranych ze Śląska, atoli bez dochodu z dodatków od podatków (punkt 3 art. 5), = c,
4. dochód ogólny Skarbu Rzeczypospolitej i Skarbu Śląskiego z podatków i opłat wszelkiego rodzaju (bez dodatków do podatków), = d,
5. Skarb Śląski zatrzymuje na własne potrzeby część równą

$$\frac{c}{2} \cdot \frac{d}{2} \cdot a$$
 jącą się $+$

$$\frac{c}{2} \cdot \frac{d}{2} \cdot b$$
6. Skarb Śląski oddaje na potrzeby ogólnopolskie część

$$\frac{c}{2} \cdot \frac{d}{2} \cdot a$$
 równającą się $-$

$$\frac{c}{2} \cdot \frac{d}{2} \cdot b.$$

Marszałek
Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów
Witos.

Artikel 44.

Zur Erlassung eines Gesetzes, wodurch dieses Verfassungsgesetz abgeändert, und die Rechte der Gesetzgebung oder der Selbstverwaltung Schlesiens (Artikel 1, 4 bis 12, 13 bis 33, 36 bis 42 und 44) beschränkt werden, wird die Zustimmung des Sejm Śląski erforderlich sein.

Artikel 45.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage der Übernahme der Wojewodschaft Schlesien durch die Republik Polen in Kraft.

Anhang zum Artikel 5.

Alljährlich ist zu berechnen:

1. die Zivilbevölkerung der Wojewodschaft Schlesien, = a,
2. die Zivilbevölkerung der Republik Polen und der Wojewodschaft Schlesien zusammen genommen, = b,
3. der Gesamtertrag des Finanzfonds Schlesiens aus den in Schlesien erhobenen Steuern und Gebühren, allein ohne Ertrag aus den Steuerzuschlägen (Punkt 3 des Art. 5), = c,
4. der Gesamtertrag des Staatsschatzes der Republik und des Finanzfonds Schlesiens aus den Steuern und Gebühren aller Art (ohne Steuerzuschläge), = d,
5. der Finanzfond Schlesiens hält für eigene Bedürfnisse einen

c d a

Teil zurück, der $+$ gleich ist,

2 2 · b

6. der Finanzfond Schlesiens gibt für allgemeine Bedürfnisse

c d a

des Staates einen Teil ab, der $-$ gleich ist.

2 2 · b.

Der Marschall
Trąpczyński.

Der Ministerpräsident
Witos.

I.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

**zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa w górno-
śląskiej części Województwa Śląskiego.**

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85, poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69, poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Polskie władze i polscy funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości otrzymują następujące oznaczenia:

I. Sądy i Prokuratury:

„Sąd Powiatowy w ....“ (dotychczas: Amtsgericht in ....);

„Sąd Okręgowy w ....“ (dotychczas: Landgericht in ....);

„Sąd Apelacyjny w ....“ (dotychczas: Oberlandesgericht in ....);

„Prokuratura“ (dotychczas: Staatsanwaltschaft).

II. Oddziały sądowe:

„Sąd Ławniczy przy Sądzie Powiatowym w ....“ (dotychczas: Schöffengericht bei Amtsgericht in ....);

„Sąd Pokoju przy Sądzie Powiatowym w ....“;

„Wydział Hipoteczny Sądu Powiatowego w ....“ (dotychczas: Grundbuchamt des Amtsgerichts in ....);

„Wydział Cywilny“;

„Izba Cywilna“ (dotychczas: Zivilkammer);

I.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

**betreffend Änderung der Gerichtsverfassung
im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.**

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die polnischen Justizbehörden und Justizbeamten erhalten folgende Bezeichnungen:

I. Gerichte und Staatsanwaltschaften:

„Sąd Powiatowy w ....“ (Kreisgericht in ...., bisher: Amtsgericht in ....);

„Sąd Okręgowy w ....“ (Bezirksgericht in ...., bisher: Landgericht in ....);

„Sąd Apelacyjny w ....“ (Appellationsgericht in ...., bisher: Oberlandesgericht in ....);

„Prokuratura“ (Staatsanwaltschaft, bisher: Staatsanwaltschaft).

II. Gerichtsabteilungen:

„Sąd Ławniczy przy Sądzie Powiatowym w ....“ (Schöffengericht beim Kreisgericht in ...., bisher: Schöffengericht beim Amtsgericht in ....);

„Sąd Pokoju przy Sądzie Powiatowym w ....“ (Friedensgericht beim Kreisgericht in ....);

„Wydział Hipoteczny Sądu Powiatowego w ....“ (Hypothekenabteilung des Kreisgerichts in ...., bisher: Grundbuchamt des Amtsgerichts in ....);

„Wydział Cywilny“ (Zivilabteilung);

„Izba Cywilna“ (Zivilkammer, bisher: Zivilkammer);

- „Izba dla Spraw Handlowych“ (dotychczas: Kammer für Handelssachen);
- „Izba Karna“ (dotychczas: Strafkammer);
- „Senat Cywilny“ (dotychczas: Zivilsenat);
- „Senat Karny“ (dotychczas: Strafsenat);
- „Sekretariat Sądu“ (dotychczas: Gerichtsschreiberei).

III. Stanowiska sędziowskie i aplikantura sądowa:

- „Prezes Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Oberlandesgerichtspräsident);
- „Wiceprezes Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Vizepräsident des Oberlandesgerichts);
- „Prezes Senatu przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Senatspräsident beim Oberlandesgericht);
- „Sędzia Sądu Apelacyjnego“ (dotychczas: Oberlandesgerichtsrat);
- „Prezes Sądu Okręgowego“ (dotychczas: Landgerichtspräsident);
- „Wiceprezes Sądu Okręgowego“;
- „Dyrektor przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Landgerichtsdirektor);
- „Sędzia Sądu Okręgowego“ (dotychczas: Landgerichtsrat);
- „Naczelnik Sądu Powiatowego“ (dotychczas: Aufsichtsführender Richter);
- „Sędzia powiatowy“ (dotychczas: Amtsgerichtsrat);
- „Asesor sądowy“ (dotychczas: Gerichtsassessor);
- „Sędzia pokoju“;
- „Aplikant sądowy“ (dotychczas: Referendar).

IV. Stanowiska prokuratorskie:

- „Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Generalstaatsanwalt beim Oberlandesgericht);
- „Zastępca prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas: Oberstaatsanwalt als Vertreter des Generalstaatsanwalts beim Oberlandesgericht);

- „Izba dla Spraw Handlowych“ (Kammer für Handelssachen, bisher: Kammer für Handelssachen);
- „Izba Karna“ (Strafkammer, bisher: Strafkammer);
- „Senat Cywilny“ (Zivilsenat, bisher: Zivilsenat);
- „Senat Karny“ (Strafsenat, bisher: Strafsenat);
- „Sekretarjat Sądu“ (Gerichtssekretariat, bisher: Gerichtsschreiberei).

III. Richterstellen und Gerichtsapplikantur:

- „Prezes Sądu Apelacyjnego“ (Präsident des Appellationsgerichts, bisher: Oberlandesgerichtspräsident);
- „Wiceprezes Sądu Apelacyjnego“ (Vizepräsident des Appellationsgerichts, bisher: Vizepräsident des Oberlandesgerichts);
- „Prezes Senatu przy Sądzie Apelacyjnym“ (Senatspräsident beim Appellationsgericht, bisher: Senatspräsident beim Oberlandesgericht);
- „Sędzia Sądu Apelacyjnego“ (Richter des Appellationsgerichts, bisher: Oberlandesgerichtsrat);
- „Prezes Sądu Okręgowego“ (Präsident des Bezirksgerichts, bisher: Landgerichtspräsident);
- „Wiceprezes Sądu Okręgowego“ (Vizepräsident des Bezirksgerichts);
- „Dyrektor przy Sądzie Okręgowym“ (Direktor beim Bezirksgericht, bisher: Landgerichtsdirektor);
- „Sędzia Sądu Okręgowego“ (Richter des Bezirksgerichts, bisher: Landgerichtsrat);
- „Naczelnik Sądu Powiatowego“ (Kreisgerichtsvorsteher, bisher: Aufsichtführender Richter);
- „Sędzia powiatowy“ (Kreisrichter, bisher: Amtsgerichtsrat);
- „Asesor sądowy“ (Gerichtsassessor, bisher: Gerichtsassessor);
- „Sędzia pokoju“ (Friedensrichter);
- „Aplikant sądowy“ (Gerichtsapplikant, bisher: Referendar).

IV. Beamte der Staatsanwaltschaft:

- „Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (Staatsanwalt beim Appellationsgericht, bisher: Generalstaatsanwalt beim Oberlandesgericht);
- „Zastępca prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym“ (Vertreter des Staatsanwalts beim Appellationsgericht, bisher: Oberstaatsanwalt als Vertreter des Generalstaatsanwalts beim Oberlandesgericht);

„Podprokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (dotychczas:
Erster Staatsanwalt beim Oberlandesgericht);

„Prokurator przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas: Ober-
staatsanwalt als Leiter der Staatsanwaltschaft beim Land-
gericht);

„Podprokurator przy Sądzie Okręgowym“ (dotychczas:
Staatsanwaltschaftsrat);

„Podprokurator pomocniczy przy Sądzie Okręgowym“;

„Podprokurator przy Sądzie Powiatowym“ (dotychczas:
Amtsanwalt);

„Zastępca podprokuratora przy Sądzie Powiatowym“ (do-
tychczas Termindelegierter).

V. Stanowiska urzędników Sekretarjatów Sądów :

„Naczelný sekretarz sądowy“;

„Starszy sekretarz sądowy“;

„Sekretarz sądowy“;

„Podsekretarz sądowy“;

„Rejestrator sądowy“;

„Aspirant sądowy“;

„Praktykant sądowy“;

„Kancelista“.

VI. Stanowiska urzędników skarbowości sądowej określi zarząd
wymiaru sprawiedliwości w osobnem rozporządzeniu.

VII. Urzędnicy wykonawczy:

„Komornik sądowy“;

„Pomocnik komornika sądowego“.

VIII. Woźni:

„Naczelný woźny“;

„Starszy woźny“;

„Woźny“;

„Pomocnik woźnego“.

- „Podprokurator przy Sądzie Apelacyjnym“ (Unterstaatsanwalt beim Appellationsgericht, bisher: Erster Staatsanwalt beim Oberlandesgericht);
- „Prokurator przy Sądzie Okręgowym“ (Staatsanwalt beim Bezirksgericht, bisher: Oberstaatsanwalt als Leiter der Staatsanwaltschaft beim Landgericht);
- „Podprokurator przy Sądzie Okręgowym“ (Unterstaatsanwalt beim Bezirksgericht, bisher: Staatsanwaltschaftsrat);
- „Podprokurator pomocniczy przy Sądzie Okręgowym“ (Hilfsunterstaatsanwalt beim Bezirksgericht);
- „Podprokurator przy Sądzie Powiatowym“ (Unterstaatsanwalt beim Kreisgericht, bisher: Amtsanwalt);
- „Zastępca podprokuratora przy Sądzie Powiatowym“ (Vertreter des Unterstaatsanwalts beim Kreisgericht, bisher: Termindelegierter).

V. Beamte der Gerichtssekretariate:

- „Naczelný sekretarz sądowy“ (Vorsteher des Gerichtssekretariats);
- „Starszy sekretarz sądowy“ (Älterer Gerichtssekretär);
- „Sekretarz sądowy“ (Gerichtssekretär);
- „Podsekretarz sądowy“ (Untergerichtssekretär);
- „Rejestrator sądowy“ (Gerichtsregistrator);
- „Aspirant sądowy“ (Gerichtsaspirant);
- „Praktykant sądowy“ (Gerichtspraktikant);
- „Kancelista“ (Kanzlist).

VI. Die Bezeichnungen der Gerichtskassenbeamten werden durch die Justizverwaltung im Verordnungswege besonders festgesetzt werden.

VII. Vollstreckungsbeamte:

- „Komornik sądowy“ (Gerichtsvollzieher);
- „Pomocnik komornika sądowego“ (Gerichtsvollziehersgehilfe);

VIII. Gerichtsdiener:

- „Naczelný woźny“ (Vorsteher der Gerichtsdiener);
- „Starszy woźny“ (Älterer Gerichtsdiener);
- „Woźny“ (Gerichtsdiener);
- „Pomocnik woźnego“ (Gerichtsdienergehilfe).

Artykuł 2.

Niemiecka ustawa o ustroju sądownictwa z dnia 27 stycznia 1877 r. (Dz. Ust. Rzeszy 1877, str. 41; 1898, str. 371) ulega następującym zmianom:

1. § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnienie do piastowania urzędu sędziowskiego nabywa się przez złożenie egzaminu sędziowskiego w górno-śląskiej części Województwa Śląskiego albo w Województwach Poznańskim lub Pomorskim.

Dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego musi poprzedzić trzyletnia aplikacja sądowa.

Aplikantem sądowym może zostać obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który wykaże:

1. że z pomyślnym wynikiem zdał trzeci egzamin, przepisany dla Sekcji Prawniczej Wydziału Prawa i Nauk Ekonomiczno-politycznych Uniwersytetu Poznańskiego, lub
2. że, nie mając uprawnienia do zdawania egzaminu, pod L. 1. przytoczonego, zdał z pomyślnym wynikiem:
  - a) egzamin aplikancki po dniu 10 stycznia 1919 r. wedle przepisów, obowiązujących w Województwach Poznańskim lub Pomorskim, albo
  - b) egzamin referendarjuszowski wedle przepisów niemieckich lub pruskich najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo
3. że ukończył wydział prawny któregośkolwiek z polskich uniwersytetów państwowych i z pomyślnym wynikiem zdał wszystkie, na owym wydziale przepisane egzaminy teoretyczne.

Minister Sprawiedliwości może wyjątkowo dopuścić do aplikacji sądowej obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy ukończyli wydział prawny uniwersytetu zagranicznego.“

2. § 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionym do piastowania urzędu sędziowskiego jest dalej każdy zwyczajny profesor prawa jednego z polskich uniwersytetów państwowych.“

Artikel 2.

Das Deutsche Gerichtsverfassungsgesetz vom 27. Januar 1877 (RGBl. v. 1877, S. 41; v. 1898 S. 371) wird dahin geändert:

1. Der § 2 erhält die Fassung:

„Die Fähigkeit zum Richteramte wird durch die Ablegung der Richteramtsprüfung im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien oder in den Wojewodschaften Poznań oder Pomerellen erlangt.

Der Zulassung zur Richteramtsprüfung muss ein dreijähriger Vorbereitungsdienst als Gerichtsapplikant vorangehen.

Zum Gerichtsapplikanten kann ein Staatsangehöriger der Republik Polen ernannt werden, der den Nachweis erbringt:

1. dass er die dritte bei der Juristischen Sektion der Fakultät für die Rechts- und ekonomisch-politischen Wissenschaften an der Universität in Poznań vorgeschriebene Prüfung bestanden hat, oder
2. dass er, ohne zur Ablegung der unter Z. 1. bezeichneten Prüfung berechtigt zu sein, entweder
  - a) nach dem 10. Januar 1919 die Applikantenprüfung nach den in den Wojewodschaften Poznań und Pomerellen geltenden Vorschriften bestanden hat, oder
  - b) das Referendarexamen nach den deutschen oder preussischen Vorschriften spätestens im Laufe eines halben Jahres, vom letzten Tage des Monats an gerechnet, in welchem die Wojewodschaft Schlesien durch die Republik Polen übernommen wird, bestanden hat, oder
- 3) dass er die rechtswissenschaftliche Fakultät an einer polnischen Staatsuniversität absolviert und alle an jener Fakultät vorgeschriebenen theoretischen Prüfungen bestanden hat.

Der Justizminister ist befugt, Staatsangehörige der Republik Polen, welche die rechtswissenschaftliche Fakultät an einer ausländischen Universität absolviert haben, zur Gerichtsapplikatur ausnahmsweise zuzulassen“

2. Der § 4 erhält die Fassung:

„Zum Richteramte befähigt ist ferner jeder ordentliche Lehrer des Rechts an einer polnischen Staatsuniversität.“

3. § 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdolnionymi do piastowania urzędu sędziowskiego są także prawnicy, którzy wedle przepisów niemieckich lub pruskich złożyli egzamin asesorski najpóźniej w ciągu pół roku, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpi objęcie Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim, nabyli kwalifikacje na sędziego lub adwokata, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze austriackim, w cieszyńskiej części Województwa Śląskiego lub w b. Bośni i Hercegowinie nabyli kwalifikacje na sędziego, adwokata lub notariusza.“

4. W § 10 dodaje się dalsze postanowienia o brzmieniu następującem:

„Zarząd sprawiedliwości może mianować sędziów pokoju także z pośród osób, nie mających kwalifikacji, wymaganych w §§ 2, 4 lub 5.

Sędziów pokoju mianuje się na okres trzechletni; z ważnych przyczyn może nastąpić wcześniejsze zwolnienie od obowiązków sędziowskich.

Sędziowie pokoju i ich zastępcy składają przysięgę wedle roty, przepisanej dla sędziów; pod względem służbowym i dyscyplinarnym uważa się ich narówni z sędziami powiatowymi.

Każdy sędzia zawodowy, urzędujący przy sądzie, przy którym ustanowiono sąd pokoju, winien sędziemu pokoju udzielać potrzebnych wyjaśnień w kwestjach prawnych, wchodzących w zakres właściwości sądu pokoju.“

5. § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postanowienia §§ 2—9 nie stosują się do sędziów handlowych, ławników, sędziów niezawodowych i do przysięgłych. Do sędziów pokoju nie stosują się postanowienia §§ 6—8.“

6. § 22 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na czele sądów powiatowych stoją albo mianowani naczelnicy albo sędziowie, którym kierownictwo poruczono.

3. Der § 5 erhält die Fassung:

„Zum Richteramte befähigt sind auch Juristen, die das Assessorexamen nach den deutschen oder preussischen Vorschriften spätestens im Laufe eines halben Jahres, vom letzten Tage des Monats an gerechnet, in welchem die Wojewodschaft Schlesien durch die Republik Polen übernommen wird, abgelegt, oder die nach den in den ehemals russischen Landesteilen Polens geltenden Vorschriften die Befähigung zum Richteramte oder zum Rechtsanwalt, oder die nach den in den ehemals österreichischen Landesteilen Polens, im teschener Teile der Wojewodschaft Schlesien oder im ehemaligen Bosnien und Herzegovina geltenden Vorschriften die Befähigung zum Richteramte, zum Rechtsanwalt oder Notar erlangt haben.“

4. Dem § 10 werden folgende weitere Bestimmungen hinzugefügt:

„Die Justizverwaltung ist befugt, zu Friedensrichtern auch Personen zu ernennen, welche die gemäss den §§ 2, 4 oder 5 erforderliche Befähigung nicht besitzen.

Die Friedensrichter werden für die Dauer von drei Jahren ernannt; aus wichtigen Gründen kann eine frühere Abberufung vom Richteramte erfolgen.

Die Friedensrichter und ihre Vertreter leisten den Eid nach der für die Richter vorgeschriebenen Eidesformel; in dienstlicher und disziplinärer Beziehung werden sie den Kreisrichtern gleichgehalten.

Jeder bei einem Gericht, bei dem ein Friedensgericht errichtet ist, tätige Berufsrichter, ist verpflichtet, dem Friedensrichter die erforderlichen Auskünfte in den Rechtsfragen zu erteilen, die in den Bereich der Zuständigkeit des Friedensgerichts fallen.“

5. Der § 11 erhält die Fassung:

„Auf Handelsrichter, Schöffen, Laienrichter und Geschworene finden die Bestimmungen der §§ 2—9 keine Anwendung.

Auf Friedensrichter finden die Bestimmungen der §§ 6—8 keine Anwendung.“

6. Der § 22 erhält die Fassung:

„Den Kreisgerichten stehen entweder ernannte Vorsteher oder mit der Leitung betraute Richter vor.

Każdy sędzia powiatowy załatwia należące do niego sprawy jako sędzia jednostkowy.

Czynności sędziego w mniejszym sądzie powiatowym można poruczyć sędziemu innego sądu.“

7. W § 23 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1. spory o roszczenia z prawa majątkowego, których przedmiot w gotówce lub w wartości pieniężnej nie przekracza kwoty dziesięć tysięcy marek“;

b) pod L. 2 umieszcza się po słowach: „spory o szkodę wyrządzoną przez zwierzynę“ słowa: „wszystkie roszczenia o spełnienie uzasadnionego przez małżeństwo lub pokrewieństwo obowiązku utrzymania“.

8. Napis czwartego tytułu otrzymuje brzmienie następujące: „Sądy ławnicze i sądy pokoju.“

9. § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla przeprowadzania rozprawy i rozstrzygania w sprawach karnych tworzy się w sądach powiatowych sądy ławnicze albo obok lub zamiast nich sądy pokoju.“

10. § 26 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy ławnicze i sądy pokoju składają się z przewodniczącego i dwóch ławników; przewodniczącym jest w sądzie ławniczym sędzia powiatowy, a w sądzie pokoju sędzia pokoju.“

11. W § 27 wprowadza się zmiany następujące:

a) po słowach: „sądy ławnicze“ dodaje się w nawiasie słowa: „sądy pokoju“;

b) L. 3b otrzymuje brzmienie następujące:

„3b. dla występku naruszenia miru domowego w przypadku, przewidzianym w § 123 ust. 2 ustawy karnej“;

c) L. 4, 5, 6 i 7 otrzymują brzmienie następujące:

„4. dla występku kradzieży w przypadku, przewidzianym w § 242 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy skradzionych nie przenosi trzech tysięcy marek;

5. dla występku sprzeniewierzenia w przypadku, przewidzianym w § 246 ustawy karnej, jeżeli wartość rzeczy sprzeniewierzonych nie przenosi trzech tysięcy marek;

Jeder Kreisrichter erledigt die ihm obliegenden Geschäfte als Einzelrichter.

Die richterlichen Geschäfte eines kleinen Kreisgerichts können dem Richter eines anderen Gerichts übertragen werden.“

7. Der § 23 wird wie folgt geändert:

a) Nr. 1 erhält die Fassung:

„1. Streitigkeiten über vermögensrechtliche Ansprüche, deren Gegenstand an Geld oder Geldeswert die Summe von zehntausend Mark nicht übersteigt“;

b) in Nr. 2 treten nach den Worten: „Streitigkeiten wegen Wildschadens“ die Worte: „alle Ansprüche auf Erfüllung einer durch Ehe oder Verwandtschaft begründeten gesetzlichen Unterhaltspflicht“;

8. Die Überschrift des vierten Titels erhält die Fassung: „Schöffengerichte und Friedensgerichte“.

9. Der § 25 erhält die Fassung:

„Für die Verhandlung und Entscheidung von Strafsachen werden bei den Kreisgerichten Schöffengerichte oder an deren Stelle Friedensgerichte oder beide nebeneinander gebildet.“

10. Der § 26 erhält die Fassung:

„Die Schöffengerichte und die Friedensgerichte bestehen aus dem Vorsitzenden und zwei Schöffen; Vorsitzender ist beim Schöffengerichte der Kreisrichter, beim Friedensgerichte der Friedensrichter.“

11. Der § 27 wird wie folgt geändert:

a) nach den Worten: „Die Schöffengerichte“ wird das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt;

b) Nr. 3b. erhält die Fassung:

„3b. für das Vergehen des Hausfriedensbruchs im Falle des § 123 Abs. 2 des Strafgesetzbuchs“;

c) Nr. 4, 5, 6 und 7 erhalten die Fassung:

„4. für das Vergehen des Diebstahls im Falle des § 242 des Strafgesetzbuchs, wenn der Wert des Gestohlenen dreitausend Mark nicht übersteigt;

5. für das Vergehen der Unterschlagung im Falle des § 246 des Strafgesetzbuchs, wenn der Wert des Unterschlagenen dreitausend Mark nicht übersteigt;

6. dla występku oszustwa w przypadku, przewidzianym w § 263 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przenosi trzech tysięcy marek;
7. dla występku uszkodzenia rzeczy w przypadku, przewidzianym w § 303 ustawy karnej, jeżeli szkoda nie przenosi trzech tysięcy marek.“

12. § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) zależy od wartości rzeczy lub wysokości szkody, a przy rozprawie głównej okaże się, że wartość lub szkoda przenosi trzy tysiące marek, sąd orzeknie swoją niewłaściwość tylko wtedy, gdy z innych przyczyn odroczenie rozprawy przedstawia się jako wskazane.“

13. § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla występków, należących do właściwości izby karnej, prokurator może za wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 74, stworzyć właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) przez wniesienie aktu oskarżenia do tegoż sądu. Dotyczy to także zbrodni kradzieży i oszustwa w przypadkach, przewidzianych w §§ 243, 244 i 264 ustawy karnej, oraz zbrodni paserstwa w przypadku, przewidzianym w § 258 ustęp 1 L. 2 ustawy karnej.

Jeżeli przy czynach, sprzeciwiających się przepisom o porborze opłat i danin, władza administracyjna wnosi skargę publiczną, może stworzyć właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) w ten sam sposób jak prokurator.“

14. § 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile ustawa nie ustanawia wyjątków, ławnicy wykonują w czasie rozprawy głównej urząd sędziowski w pełnej ciągłości i z równym prawem głosu jak przewodniczący i biorą udział także w tych rozstrzygnięciach, mających zapaść w toku rozprawy głównej, które nie pozostają w związku z wydaniem wyroku i które można wydać także bez poprzedniej ustnej rozprawy.

6. für das Vergehen des Betrugs im Falle des § 263 des Strafgesetzbuchs, wenn der Schaden dreitausend Mark nicht übersteigt;
7. für das Vergehen der Sachbeschädigung im Falle des § 303 des Strafgesetzbuchs, wenn der Schaden dreitausend Mark nicht übersteigt.“

12. Der § 28 erhält die Fassung:

„Ist die Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) durch den Wert einer Sache oder den Betrag eines Schadens bedingt, und stellt sich in der Hauptverhandlung heraus, dass der Wert oder Schaden mehr als dreitausend Mark beträgt, so hat das Gericht seine Unzuständigkeit nur dann auszusprechen, wenn aus anderen Gründen die Aussetzung der Verhandlung geboten erscheint.“

13. Der § 29 erhält die Fassung:

„Für Vergehen, die zur Zuständigkeit der Strafkammer gehören, kann der Staatsanwalt mit Ausnahme der im § 74 vorgesehenen Fälle die Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) durch die Einreichung der Anklageschrift bei diesem Gerichte begründen. Das Gleiche gilt für die Verbrechen des Diebstahls und des Betrugs in den Fällen der §§ 243, 244 und 264 des Strafgesetzbuchs, sowie für das Verbrechen der Hehlerei in dem Falle des § 258 Abs. 1 Zif. 2 des Strafgesetzbuchs.

Erhebt bei Zuwiderhandlungen gegen die Vorschriften über die Erhebung öffentlicher Abgaben und Gefälle die Verwaltungsbehörde die öffentliche Klage, so kann sie die Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) in gleicher Weise begründen wie der Staatsanwalt.“

14. Der § 30 erhält die Fassung:

„Insoweit das Gesetz nicht Ausnahmen bestimmt, üben die Schöffen während der Hauptverhandlung das Richteramt im vollen Umfange und mit gleichem Stimmrechte wie der Vorsitzende aus und nehmen auch an denjenigen, im Laufe einer Hauptverhandlung zu erlassenden Entscheidungen teil, welche in keiner Beziehung zu der Urteilsfällung stehen, und welche auch ohne vorgängige mündliche Verhandlung erlassen werden können.

Rozstrzygnięcia w sądzie ławniczym, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia powiatowy.

Rozstrzygnięcia w sądzie pokoju, potrzebne poza rozprawą główną, wydaje sędzia pokoju za wyjątkiem mandatów karnych, które wydawać może sąd pokoju tylko w pełnym składzie; wykonanie wyroków w sprawach, podlegających sądowi pokoju, należy do sędziego powiatowego.

W sprawach pilnych może sędziego pokoju w razie jego nieobecności zastąpić sędzia powiatowy tak przy rozprawie głównej jakoteż poza nią, przyczem mandaty karne sędzia powiatowy wydaje bez współudziału ławników.“

15. § 32 L. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„2. osoby, przeciw którym jest wniesiony akt oskarżenia o zbrodnię lub występki, które mogą pociągnąć za sobą pozbawienie obywatelskich praw honorowych lub zdolności do piastowania urzędów publicznych.“

16. § 33 otrzymuje brzmienie następujące:

„Do sprawowania urzędu ławnika nie powinno się powoływać:

1. osób, które nie ukończyły jeszcze trzydziestego roku życia;
2. osób, które w okręgu danego sądu powiatowego nie mają miejsca zamieszkania;
3. osób, które dla siebie lub dla swej rodziny pobierają albo w ciągu ostatnich trzech lat pobierały wsparcie ubogich ze środków publicznych;
4. osób, które z powodu ułomności umysłu lub ciała nie są zdolne do sprawowania tego urzędu.“

17. W § 35 wprowadza się zmiany następujące:

a) L. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„1. członkowie Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmu Śląskiego, Tymczasowej Rady Wojewódzkiej i Rady Wojewódzkiej Województwa Śląskiego.“

b) L. 5 otrzymuje brzmienie następujące:

Die ausserhalb der Hauptversammlung beim Schöffengericht erforderlichen Entscheidungen werden vom Kreisrichter erlassen.

Die ausserhalb der Hauptverhandlung beim Friedensgericht erforderlichen Entscheidungen werden vom Friedensrichter erlassen, mit Ausnahme der Strafbefehle, die vom Friedensgericht nur in voller Besetzung erlassen werden können; die Urteilsvollstreckung in den zum Friedensgericht gehörenden Sachen liegt dem Kreisrichter ob.

In dringenden Angelegenheiten kann der Friedensrichter im Falle seiner Abwesenheit sowohl in- als auch ausserhalb der Hauptverhandlung vom Kreisrichter vertreten werden, wobei aber der Amtsrichter die Strafbefehle ohne Mitwirkung von Schöffen erlässt.“

15. Der § 32 Nr. 2 erhält die Fassung:

„2. Personen, gegen welche die Anklage wegen eines Verbrechens oder Vergehens erhoben ist, das die Aberkennung der bürgerlichen Ehrenrechte oder der Fähigkeit zur Bekleidung öffentlicher Ämter zur Folge haben kann.“

16. Der § 33 erhält die Fassung:

„Zu dem Amte eines Schöffen sollen nicht berufen werden:

1. Personen, welche das dreissigste Lebensjahr noch nicht vollendet haben;
2. Personen, welche im Bezirk des betreffenden Kreisgerichts keinen Wohnsitz haben;
3. Personen, welche für sich oder ihre Familie Armenunterstützung aus öffentlichen Mitteln empfangen oder in den drei letzten Jahren empfangen haben;
4. Personen, welche wegen geistiger oder körperlicher Gebrechen zu dem Amte nicht geeignet sind.“

17. Der § 35 wird wie folgt geändert:

a) Nr. 1 erhält die Fassung:

„1. Mitglieder des Sejm und des Senats der Republik Polen, des Sejm Śląski, des Vorläufigen Wojewodschaftsrats (Tymczasowa Rada Wojewódzka) und des Wojewodschaftsrats Schlesien (Rada Wojewódzka Województwa Śląskiego).“

b) Nr. 5 erhält die Fassung:

„5. osoby, które 65 rok życia ukończyły w chwili powołania lub ukończyłyby z upływem roku administracyjnego.“

18. § 36 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławników mianuje na określony czas prezes sądu okręgowego po wysłuchaniu władz administracyjnych. Mianowanych wpisuje się do list osobnych dla każdego sądu powiatowego.“

19. §§ 37—44 uchyla się.

20. § 45 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dnie zwyczajnych posiedzeń sądu ławniczego (sądu pokoju) ustala się na cały rok z góry.

Porządek, w jakim ławnicy mają brać udział w poszczególnych posiedzeniach zwyczajnych, ustali kierownik sądu powiatowego.“

21. § 46 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik sądu powiatowego zawiadomi ławników o dniach posiedzeń, w których mają brać udział, przyczem pouczy ich o skutkach prawnych niestawienia się.

W ten sam sposób zawiadomi się ławników, którzy w ciągu roku administracyjnego będą powoływani.“

22. § 48 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zajdzie potrzeba zarządzenia nadzwyczajnego posiedzenia sądu ławniczego (sądu pokoju), kierownik sądu powiatowego powoła ławników z listy.“

23. § 49 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy zajdzie potrzeba przybrania do poszczególnych posiedzeń innych niż powołanych pierwotnie ławników, zarządzenie odnośne wydaje kierownik sądu powiatowego.

W przypadkach nagłych może przewodniczący sądu ławniczego (sądu pokoju) zamiast pierwotnie powołanego ławnika na czas rozprawy powołać innego ławnika z listy lub inną odpowiednią osobę.“

„5. Personen, welche das fünfundsechzigste Lebensjahr zur Zeit ihrer Berufung vollendet haben oder dasselbe bis zum Ablaufe des Geschäftsjahres vollenden würden.“

18. Der § 36 erhält die Fassung:

„Die Schöffen werden vom Präsidenten des Bezirksgerichts nach Anhörung der Verwaltungsbehörden für eine bestimmte Zeitdauer ernannt. Die Ernannten werden für jedes Kreisgericht in gesonderte Verzeichnisse eingetragen.“

19. Die §§ 37—44 werden gestrichen.

20. Der § 45 erhält die Fassung:

„Die Tage der ordentlichen Sitzungen des Schöffengerichts (Friedensgerichts) werden für das ganze Jahr im voraus festgestellt.

Die Reihenfolge, in welcher die Schöffen an den einzelnen ordentlichen Sitzungen teilnehmen sollen, werden vom Leiter des Kreisgerichts bestimmt.“

21. Der § 46 erhält die Fassung:

„Der Leiter des Kreisgerichts setzt die Schöffen von den Sitzungstagen, an welchen sie in Tätigkeit zu treten haben, unter Hinweis auf die gesetzlichen Folgen das Ausbleibens in Kenntnis.

In gleicher Weise werden die im Laufe des Geschäftsjahres einzuberufenden Schöffen benachrichtigt.“

22. Der § 48 erhält die Fassung:

„Wenn die Anberaumung einer ausserordentlichen Sitzung des Schöffengerichts (Friedensgerichts) erforderlich wird, so werden vom Leiter des Kreisgerichts Schöffen nach dem Verzeichnis einberufen.“

23. Der § 49 erhält die Fassung:

„Wird zu einzelnen Sitzungen die Zuziehung anderer als der zunächst berufenen Schöffen erforderlich, so wird die entsprechende Anordnung vom Leiter des Kreisgerichts erlassen.

In dringenden Fällen kann der Vorsitzende des Schöffengerichts (Friedensgerichts) an Stelle des zunächst berufenen Schöffen für die Dauer der Verhandlung einen anderen Schöffen nach dem Verzeichnis oder eine andere geeignete Person berufen.“

24. § 52 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli nastanie lub wyjdzie na jaw niezdolność osoby mianowanej ławnikiem, wykreśli się ją z listy ławników na zarządzenie prezesa sądu okręgowego; aż do wydania tego zarządzenia nie wolno jej pociągać do pełnienia obowiązków.

Ławnika, co do którego po jego zamianowaniu zajądą lub wyjdą na jaw okoliczności, przy zaistnieniu których nie powinno się powoływać na urząd ławnika, nie należy już pociągać do pełnienia obowiązków; należy zawiadomić o tem prezesa sądu okręgowego.

Zarządzenia powyższe wydaje się po wysłuchaniu prokuratury i interesowanego ławnika.

Zażalenie nie jest dopuszczalne.“

25. Ustęp drugi § 53 otrzymuje brzmienie następujące:

„O podaniu rozstrzyga prezes sądu okręgowego po wysłuchaniu prokuratury. Zażalenie nie jest dopuszczalne.“

26. Ustęp pierwszy § 54 otrzymuje brzmienie następujące:

„Kierownik sądu powiatowego może ławnika na jego wniossek zwolnić z powodu zaszłych przeszkód od pełnienia obowiązków w poszczególnych dniach posiedzeń.“

27. § 55 uchyla się.

28. § 55 a. otrzymuje brzmienie następujące:

„Ławnicy otrzymują zwrot kosztów podróży i dniowe za każdy dzień pełnienia obowiązków.

Wysokość zwrotu kosztów i dniowego oznaczy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Przyjęcia dniowego odmawiać nie wolno.“

29. § 56 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na ławników, którzy bez należytego usprawiedliwienia nie przybyli w czasie oznaczonym na posiedzenie sądowe albo którzy ze spełnianiem swych obowiązków ociągają się w inny sposób, nakłada się po wysłuchaniu prokuratury w postępowaniu poza rozprawą ustną karę porządkową od pięciu marek do dziesięciu tysięcy marek oraz obowiązek ponoszenia kosztów, wywołanych ich niestawieniem się.

24. Der § 52 erhält die Fassung:

„Wenn die Unfähigkeit einer zum Schöffen ernannten Person eintritt oder bekannt wird, so ist sie auf Anordnung des Präsidenten des Bezirksgerichts von der Liste zu streichen; bis zum Erlass dieser Anordnung darf die Person zur Dienstleistung nicht herangezogen werden.

Ein Schöffe, hinsichtlich dessen nach seiner Ernennung Umstände eintreten oder bekannt werden, bei deren Vorhandensein eine Berufung zum Schöffenamte nicht erfolgen soll, ist zur Dienstleistung ferner nicht heranzuziehen; hiervon ist der Präsident des Bezirksgerichts zu benachrichtigen.

Obige Entscheidungen erfolgen nach Anhörung der Staatsanwaltschaft und des beteiligten Schöffen.

Beschwerde findet nicht statt.“

25. Der § 53 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Der Präsident des Bezirksgerichts entscheidet über das Gesuch nach Anhörung der Staatsanwaltschaft. Beschwerde findet nicht statt.“

26. Der § 54 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Der Leiter des Kreisgerichts kann einen Schöffen auf dessen Antrag wegen eingetretener Hinderungsgründe von der Dienstleistung an bestimmten Sitzungstagen entbinden.“

27. Der § 55 wird gestrichen.

28. Der § 55a erhält die Fassung:

„Die Schöffen erhalten Vergütung der Reisekosten und für jeden Tag der Dienstleistung Tagegelder.

Die Höhe der Reisekosten und Tagegelder wird durch Verordnung des Justizministers bestimmt.

Die Tagegelder dürfen nicht zurückgewiesen werden.“

29. Der § 56 erhält die Fassung:

„Schöffen, welche ohne genügende Entschuldigung zu den Sitzungen sich nicht rechtzeitig einfinden oder ihren Obliegenheiten in anderer Weise sich entziehen, sind nach Anhörung der Staatsanwaltschaft im Verfahren ausserhalb der Hauptverhandlung zu einer Ordnungsstrafe von fünf Mark bis zu zehntausend Mark, sowie in die durch ihr Nichterscheinen verursachten Kosten zu verurteilen.

Jeżeli ławnik swoje niestawienie się usprawiedliwi później dostatecznie, można zasądzenie w całości lub w części uchylić.

Przeciw uchwałom powyższym przysługuje skazanemu prawo zażalenia wedle przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu karnem.“

30. § 57 uchyla się.

31. Ustęp pierwszy § 58 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd okręgowy składa się z prezesa oraz odpowiedniej liczby sędziów sądu okręgowego, a w miarę potrzeby także z wiceprezesa i odpowiedniej liczby dyrektorów.“

32. § 59 otrzymuje brzmienie następujące:

„W sądach okręgowych tworzy się wydziały, izby cywilne i izby karne.

33. Ustęp pierwszy § 60 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy sądach okręgowych należy w miarę potrzeby ustanowić sędziów śledczych, którzy swoją siedzibę mogą mieć w okręgu sądu okręgowego także poza jego siedzibą.“

34. § 61 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na posiedzeniach plenarnych przewodniczy prezes. W izbach może przewodniczyć każdy członek sądu okręgowego. Przed początkiem roku administracyjnego prezes oznacza izbę, do której się przyłącza. O podziale przewodnictwa w innych izbach rozstrzyga większością głosów prezydjum, które stanowią prezes i przewodniczący izb; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.“

35. § 62 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przed początkiem roku administracyjnego na cały jego przeciąg rozdzieli się czynności między wydziały i izby oraz wyznaczy na stałe do poszczególnych wydziałów sędziów, a do poszczególnych izb członków, zaś na wypadek przeszkody z ich strony zwykłych zastępców. Każdy sędzia może być członkiem jednej lub kilku izb.

Erfolgt nachträglich genügende Entschuldigung des Nichterscheinens des Schöffen, so kann die Verurteilung ganz oder teilweise aufgehoben werden.

Gegen obige Entscheidungen findet Beschwerde von Seiten des Verurteilten nach den Vorschriften der deutschen Strafprozessordnung statt."

30. Der § 57 wird gestrichen.

31. Der § 58 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Die Bezirksgerichte werden mit einem Präsidenten und der erforderlichen Anzahl von Richtern des Bezirksgerichts und nach Bedarf auch mit einem Vizepräsidenten und der erforderlichen Anzahl von Direktoren besetzt.“

32. Der § 59 erhält die Fassung:

„Bei den Bezirksgerichten werden Abteilungen, Zivil- und Strafkammern gebildet.“

33. Der § 60 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Bei den Bezirksgerichten sind Untersuchungsrichter nach Bedürfnis zu bestellen, welche ihren Sitz innerhalb des Bezirks des Bezirksgerichts auch an Orten haben können, an welchen das Bezirksgericht seinen Sitz nicht hat.“

34. Der § 61 erhält die Fassung:

„Den Vorsitz im Plenum führt der Präsident. Den Vorsitz in den Kammern kann jedes Mitglied des Bezirksgerichts führen. Vor Beginn des Geschäftsjahres bestimmt der Präsident die Kammer, welcher er sich anschliesst. Über die Verteilung des Vorsitzes in den übrigen Kammern entscheidet mit Stimmenmehrheit das Präsidium, welches durch den Präsidenten und die Vorsitzenden der Kammern gebildet wird; im Falle der Stimmengleichheit gibt die Stimme des Präsidenten den Ausschlag.“

35. Der § 62 erhält die Fassung:

„Vor Beginn des Geschäftsjahres werden für die ganze Dauer desselben die Geschäfte unter die Abteilungen und Kammern verteilt sowie für die einzelnen Abteilungen die ständigen Richter und für die einzelnen Kammern die ständigen Mitglieder, für den Fall ihrer Verhinderung aber die regelmässigen Vertreter bestimmt. Jeder Richter kann Mitglied einer oder mehrerer Kammern sein.

Zarządzenia powyższe można w ciągu roku zmienić tylko wtedy, gdy okaże się to koniecznem ze względu na przeciążenie wydziału lub izby albo wskutek zmiany poszczególnych członków sądu lub trwałej przeszkody w ich urzędowaniu.“

36. Ustęp drugi § 63 uchyla się.

37. § 64 otrzymuje brzmienie następujące:

„Prezes może zarządzić, aby poszczególne śledztwa doprowadził do końca sędzia śledczy, którego ustanowienie z upływem roku administracyjnego gaśnie, tudzież aby izba lub wydział nawet po upływie roku administracyjnego w swym składzie poprzednim rozpoznały i rozstrzygnęły sprawy, w których rozprawa odbyła się już w ciągu roku administracyjnego.“

38. Ustęp drugi § 65 otrzymuje brzmienie następujące:

„Prezesa zastępuje we wszystkich innych czynnościach, przekazanych mu niniejszą ustawą, wiceprezes, a w sądach, w skład których wiceprezesi nie wchodzi, najstarszy latami urzędowania, w razie równości tych lat najstarszy wiekiem dyrektor, w sądach zaś, w skład których ani wiceprezesi ani dyrektorowie nie wchodzi, najstarszy latami urzędowania, a w razie równości tych lat najstarszy wiekiem sędzia sądu okręgowego.“

39. Ustęp pierwszy § 70 otrzymuje brzmienie następujące:

„Orzecznictwu wydziałów lub orzecznictwu izb dla spraw handlowych podlegają wszystkie spory cywilne, które nie są przekazane sądom powiatowym.“

40. W § 72 wprowadza się zmiany następujące:

a) Część druga pierwszego zdania ustępu pierwszego otrzymuje brzmienie następujące:

„rozstrzygają one o zażaleniach na zarządzenia sędziego śledczego i sędziego powiatowego (sędziego pokoju) oraz na rozstrzygnięcia sądu ławniczego (sądu pokoju).“

b) Drugie zdanie ustępu pierwszego uchyla się.

41. § 73 otrzymuje brzmienie następujące:

Die vorstehenden Anordnungen können im Laufe des Geschäftsjahres nur geändert werden, wenn dies wegen eingetretener Überlastung einer Abteilung oder Kammer oder infolge Wechsels oder dauernder Verhinderung einzelner Mitglieder des Gerichts erforderlich wird.“

36. Der § 63 Absatz 2 wird gestrichen.

37. Der § 64 erhält die Fassung:

„Der Präsident kann bestimmen, dass einzelne Untersuchungen von dem Untersuchungsrichter, dessen Bestellung mit dem Ablaufe des Geschäftsjahres erlischt, zu Ende geführt werden, sowie dass in einzelnen Sachen, in welchen während des Geschäftsjahres eine Verhandlung bereits stattgefunden hat, die Kammer oder die Abteilung in ihrer früheren Zusammensetzung auch nach Ablauf des Geschäftsjahres verhandle und entscheide.“

38. Der § 65 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Der Präsident wird in seinen übrigen durch dieses Gesetz ihm überwiesenen Geschäften durch den Vizepräsidenten, bei den Gerichten aber, die mit Vizepräsidenten nicht besetzt sind, durch den dem Dienstalder nach und bei gleichem Dienstalder der Geburt nach ältesten Direktor, und bei den Gerichten, die weder mit Vizepräsidenten noch mit Direktoren besetzt sind, durch den dem Dienstalder nach und bei gleichem Dienstalder der Geburt nach ältesten Richter des Bezirksgerichts vertreten.“

39. Der § 70 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Vor die Abteilungen oder vor die Kammern für Handelsachen gehören alle bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten, welche nicht den Kreisgerichten zugewiesen sind.“

40. Der § 72 wird wie folgt geändert:

a) Der zweite Teil des ersten Satzes des Absatzes 1 erhält die Fassung:

„sie entscheiden über Beschwerden gegen Verfügungen des Untersuchungsrichters, des Kreisrichters (Friedensrichters), sowie gegen Entscheidungen der Schöffengerichte (Friedensgerichte).“

b) Der zweite Satz des Absatzes 1 wird gestrichen.

41. Der § 73 erhält die Fassung:

„Izby karne jako sądy orzekające są właściwe:

1. dla występków, nienależących do właściwości sądów ławniczych (sądów pokoju),
2. dla zbrodni, należących do właściwości sądów przysięgłych.“

42. § 75 uchyla się.

43. § 76 otrzymuje brzmienie następujące:

„Izby karne jako sądy orzekające są również właściwe do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o odwołaniu przeciw wyrokom sądów ławniczych (sądów pokoju).“

44. § 77 otrzymuje brzmienie następujące:

„W wydziale rozstrzyga członek sądu okręgowego jako sędzia jednostkowy; izby cywilne rozstrzygają w gronie trzech sędziów, wliczając w to przewodniczącego.

Izby karne rozstrzygają na rozprawie głównej w gronie dwóch sędziów zawodowych i trzech sędziów niezawodowych, — poza rozprawą główną w gronie dwóch sędziów zawodowych, w którym to gronie przewodniczący ma głos decydujący.“

45. Po § 77 dodaje się § 77 a, o następującem brzmieniu:

„Do sędziów niezawodowych stosują się odpowiednio przepisy §§ 31—36 i §§ 45—56 z tą zmianą, że w miejsce kierownika sądu powiatowego wstępuje prezes sądu okręgowego, a w miejsce przewodniczącego sądu ławniczego (sądu pokoju) wstępuje przewodniczący izby karnej.“

46. § 80 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądy przysięgłych są właściwe dla następujących zbrodni:

- a) zdrada stanu, zdrada kraju (§§ 80—93 ustawy karnej);
- b) zbrodnie przeciw obyczajności w przypadkach, przewidzianych w §§ 176 L. 1, 2; 177 i 178 ustawy karnej;
- c) morderstwo (§ 211 ustawy karnej);
- d) zabójstwo (§§ 212—215 ustawy karnej);

„Die Strafkammern sind als erkennende Gerichte zuständig:

1. für die Vergehen, welche nicht zur Zuständigkeit der Schöffengerichte (Friedensgerichte) gehören,
2. für die Verbrechen, welche nicht zur Zuständigkeit der Schwurgerichte gehören.“

42. Der § 75 wird gestrichen.

43. Der § 76 erhält die Fassung:

„Die Strafkammern sind als erkennende Gerichte ferner zuständig für die Verhandlung und Entscheidung über das Rechtsmittel der Berufung gegen die Urteile der Schöffengerichte (Friedensgerichte).“

44. Der § 77 erhält die Fassung:

„Die Entscheidung in der Abteilung erfolgt durch ein Mitglied des Bezirksgerichts als Einzelrichter; die Zivilkammern entscheiden in der Besetzung von drei Richtern mit Einschluss des Vorsitzenden.

Die Strafkammern entscheiden in der Hauptverhandlung in der Besetzung von zwei Berufsrichtern und drei Laienrichtern — ausserhalb der Hauptverhandlung in der Besetzung von zwei Berufsrichtern, wobei die Stimme des Vorsitzenden den Ausschlag gibt.“

45. Nach dem § 77 wird als § 77a. folgende Vorschrift eingestellt:

„Auf Laienrichter finden die Bestimmungen der §§ 31—36 und 45—56 mit der Massgabe entsprechende Anwendung, dass an Stelle des Leiters des Kreisgerichts der Präsident des Bezirksgerichts und an Stelle des Leiters des Vorsitzenden des Schöffengerichts (Friedensgerichts) der Vorsitzende der Strafkammer tritt...“

46. Der § 80 erhält die Fassung:

„Die Schwurgerichte sind für folgende Verbrechen zuständig:

- a) Hochverrat, Landesverrat (§§ 80—93 des Strafgesetzbuchs);
- b) Verbrechen wider die Sittlichkeit in den Fällen der §§ 176, Zif. 1, 2; 177 und 178 des Strafgesetzbuchs);
- c) Mord (§ 211 des Strafgesetzbuchs);
- d) Totschlag (§ 212—215 des Strafgesetzbuchs);

e) rozmyślne podpalanie (§§ 306—308 ustawy karnej).“

47. § 100 a otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przy sądzie okręgowym zostanie utworzona izba dla spraw handlowych, wstępuje ona w miejsce wydziału według przepisów następujących.“

48. § 103 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przed izbą dla spraw handlowych przystępuje się do rozprawy nad skargą, nie podlegającą jej orzecznictwu, należy na wniosek pozwanego przekazać spór wydziałowi.

Jeżeli skarga albo wniesiona w przypadku, przewidzianym w § 506 ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych, skarga wzajemna jako skarga nie podlega właściwości izby dla spraw handlowych, izba ta także z urzędu jest uprawniona do przekazania sporu wydziałowi, dopóki nie odbędzie się rozprawa co do sprawy samej i na podstawie tej rozprawy nie ogłosi się uchwały. Przekazanie z urzędu nie może nastąpić z tej przyczyny, iż pozwany nie jest kupcem.“

49. § 104 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przed wydziałem dopuszczono do rozprawy skargę, podlegającą właściwości izby dla spraw handlowych, należy na wniosek pozwanego przekazać spór izbie dla spraw handlowych. Pozwany, nie zapisany w rejestrze handlowym, nie może opierać wniosku na tem, że jest kupcem.

Wniosek należy odrzucić, jeżeli skarga wzajemna, wniesiona w przypadku, przewidzianym w § 506 ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych, jako skarga nie należałaby do właściwości izby dla spraw handlowych.

Wydział nie ma prawa do przekazania sporu z urzędu.

Wydział ma prawo odrzucić wniosek także wtedy, gdy powód nań się zgodził.“

50. Ustęp pierwszy § 105 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli w sporze, zawisłym przed izbą dla spraw handlowych, skargę w myśl § 280 ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych rozszerzono przez podanie wniosku

e) vorsätzliche Brandstiftung (§§ 306—308 des Strafgesetzbuchs).“

47. Der § 100a erhält die Fassung:

„Ist bei einem Bezirksgericht eine Kammer für Handels-sachen gebildet, so tritt sie an die Stelle der Abteilung nach Massgabe der folgenden Vorschriften.“

48. Der § 103 erhält die Fassung:

„Wird vor der Kammer für Handelssachen eine vor dieselbe nicht gehörige Klage zur Verhandlung gebracht, so ist der Rechtsstreit auf Antrag des Beklagten an die Abteilung zu verweisen.

Gehört die Klage oder die im Falle des § 506 der Zivilprozessordnung erhobene Widerklage als Klage nicht vor die Kammer für Handelssachen, so ist diese auch von Amtswegen befugt, den Rechtsstreit an die Abteilung zu verweisen, solange nicht eine Verhandlung zur Hauptsache erfolgt und auf dieselbe ein Beschluss verkündet ist. Die Verweisung von Amtswegen kann nicht aus dem Grunde erfolgen, dass der Beklagte nicht Kaufmann ist.“

49. Der § 104 erhält die Fassung:

„Wird vor der Abteilung eine vor die Kammer für Handels-sachen gehörige Klage zur Verhandlung gebracht, so ist der Rechtsstreit auf Antrag des Beklagten an die Kammer für Handelssachen zu verweisen. Ein Beklagter, welcher nicht in das Handelsregister eingetragen ist, kann den Antrag nicht darauf stützen, dass er Kaufmann ist.

Der Antrag ist zurückzuweisen, wenn die im Falle des § 506 der Zivilprozessordnung erhobene Widerklage als Klage vor die Kammer für Handelssachen nicht gehören würde.“

Zu einer Verweisung von Amtswegen ist die Abteilung nicht befugt.

Die Abteilung ist zur Verwerfung des Antrags auch dann befugt, wenn der Kläger demselben zugestimmt hat.“

50. Der § 105 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Wird in einem bei der Kammer für Handelssachen anhängigen Rechtsstreite die Klage in Gemässheit des § 280 der Zivilprozessordnung durch den Antrag auf Feststellung eines

o ustalenie stosunku prawnego albo wniesiono skargę wzajemną, a skarga rozszerzona lub skarga wzajemna jako skarga nie podlega właściwości izby dla spraw handlowych, należy na wniosek przeciwnika przekazać spór wydziałowi.“

51. § 105 a. otrzymuje brzmienie następujące:

„§§ 102—105 stosują się odpowiednio do postępowania w instancji odwoławczej przed izbami dla spraw handlowych z tą odmianą, że w miejsce wydziałów wstępują izby cywilne.“

52. Ustęp pierwszy § 106 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wniosek o przekazanie sporu z wydziału lub izby cywilnej izbie dla spraw handlowych lub naodwrot jest dopuszczalny tylko przed wdaniem się podającego wniosek w rozprawę co do rzeczy.“

53. § 107 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przeciw rozstrzygnienu, przekazującemu spór wydziałowi lub izbie cywilnej albo izbie dla spraw handlowych, niema środka prawnego. Rozstrzygnięcie to jest obowiązujące dla wydziału lub izby cywilnej albo dla izby dla spraw handlowych, którym spór przekazano. Termin do dalszej rozprawy wyznacza się z urzędu i zawiadamia o nim strony.“

54. § 119 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd apelacyjny składa się z prezesa oraz odpowiedniej liczby prezesów senatu i sędziów sądu apelacyjnego, w razie potrzeby także z wiceprezesa.“

55. § 121 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postanowienia §§ 61—68 stosują się odpowiednio.“

56. § 123 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd apelacyjny jest właściwym do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o środkach prawnych:

1. odwołania przeciw wyrokom końcowym sądów okręgowych w cywilnych sprawach spornych;
2. rewizji przeciw wyrokom izb karnych, wydanym w pierwszej instancji w sprawach, w których kwalifikacja w akcie oskarżenia nie opiewa na zbrodnię;

Rechtsverhältnisses erweitert oder eine Widerklage erhoben und gehört die erweiterte Klage oder die Widerklage als Klage nicht vor die Kammer für Handelssachen, so ist der Rechtsstreit auf Antrag des Gegners an die Abteilung zu verweisen.“

51. Der § 105 a. erhält die Fassung:

„Die §§ 102 bis 105 finden auf das Verfahren in der Berufungsinstanz vor den Kammern für Handelssachen mit der Massgabe entsprechende Anwendung, dass an die Stelle der Abteilungen die Zivilkammern treten.“

52. Der § 106 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Der Antrag auf Verweisung des Rechtsstreits von einer Abteilung oder Zivilkammer an eine Kammer für Handelssachen oder umgekehrt ist nur vor der Verhandlung des Antragstellers zur Sache zulässig.“

53. Der § 107 erhält die Fassung:

„Gegen die Entscheidung über Verweisung eines Rechtsstreits an die Abteilung oder Zivilkammer oder an die Kammer für Handelssachen findet kein Rechtsmittel statt. Diese Entscheidung ist für die Abteilung oder Zivilkammer oder für die Kammer für Handelssachen, an welche der Rechtsstreit verwiesen wird, bindend. Der Termin zur weiteren mündlichen Verhandlung wird von Amtswegen bestimmt und den Parteien bekannt gemacht.“

54. Der § 119 erhält die Fassung:

„Das Appellationsgericht wird mit einem Präsidenten und der erforderlichen Anzahl von Senatspräsidenten und Richtern des Appellationsgerichts und im Bedarfsfalle auch mit einem Vizepräsidenten besetzt.“

55. Der § 121 erhält die Fassung:

„Die Bestimmungen der §§ 61—68 finden entsprechende Anwendung.“

56. Der § 123 erhält die Fassung:

„Das Appellationsgericht ist zuständig für die Verhandlung und Entscheidung über die Rechtsmittel:

1. der Berufung gegen die Endurteile der Bezirksgerichte in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten;
2. der Revision gegen Urteile der Strafkammern in erster Instanz in den Strafsachen, in welchen die Anklageschrift nicht auf ein Verbrechen lautet;

3. zażalenia przeciw rozstrzygnięciom sądów okręgowych w cywilnych sprawach spornych;

4. zażalenia przeciw karno-sądowym rozstrzygnięciom pierwszej instancji, o ile nie jest uzasadnioną właściwość izby karnej."

57. § 124 otrzymuje brzmienie następujące:

"Senaty sądu apelacyjnego orzekają w gronie trzech sędziów, wliczając w to przewodniczącego."

58. § 135 otrzymuje brzmienie następujące:

"W cywilnych sprawach spornych Sąd Najwyższy jest właściwym do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o środku prawnym rewizji przeciw wyrokowi końcowemu sądu apelacyjnego i zażalenia, wymienionego w ustępie drugim § 127 i w ustępie trzecim § 554a. ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych."

59. § 136 otrzymuje brzmienie następujące:

"W sprawach karnych Sąd Najwyższy jest właściwym do przeprowadzenia rozprawy i do rozstrzygnięcia o środku prawnym rewizji przeciw wyrokowi izb karnych, wydanym w pierwszej instancji, o ile nie jest uzasadniona właściwość sądu apelacyjnego, i przeciw wyrokowi sądów przysięgłych."

60. § 138 uchyla się.

61. W § 143 wprowadza się zmiany następujące:

a) Ustęp pierwszy L. 3 otrzymuje brzmienie następujące:

"3. przy sądach powiatowych oraz sądach ławniczych (sądach pokoju) jeden lub więcej urzędników podprokuratury; w razie potrzeby można tworzyć podprokuratury przy sądzie powiatowym, wspólne dla kilku sądów powiatowych oraz sądów ławniczych (sądów pokoju), należących do obwodu tego samego sądu okręgowego."

b) ustęp drugi otrzymuje brzmienie następujące:

"Zakres działania podprokuratorów przy sądach powiatowych nie rozciąga się na postępowanie przed sądzią powiatowym celem przygotowania skargi publicznej w sprawach karnych, podlegających właściwości sądów innych, niż sądów ławniczych (sądów pokoju)."

3. der Beschwerde gegen Entscheidungen der Bezirksgerichte in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten;

4. der Beschwerde gegen strafgerichtliche Entscheidungen erster Instanz, soweit nicht die Zuständigkeit der Strafkammer begründet ist.“

57. Der § 124 erhält die Fassung:

„Die Senate des Appellationsgerichts entscheiden in der Besetzung von drei Richtern mit Einschluss des Vorsitzenden.“

58. Der § 135 erhält die Fassung:

„In bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten ist das Oberste Gericht zuständig für die Verhandlung und Entscheidung über das Rechtsmittel der Revision gegen die Endurteile des Appellationsgerichts und der in dem § 127 Absatz 2 und in dem § 554 a Absatz 3 der Zivilprozessordnung angeführten Beschwerden.“

59. Der § 136 erhält die Fassung:

„In Strafsachen ist das Oberste Gericht zuständig für die Verhandlung und Entscheidung über das Rechtsmittel der Revision gegen Urteile der Strafkammern in erster Instanz, insoweit nicht die Zuständigkeit des Appellationsgerichts begründet ist, und gegen Urteile der Schwurgerichte.“

60. Der § 138 wird gestrichen.

61. Der § 143 wird wie folgt geändert:

a) Absatz 1 Zif. 3 erhält die Fassung:

„3. bei den Kreisgerichten und den Schöffengerichten (Friedensgerichten) durch einen oder mehrere Beamte der Unterstaatsanwaltschaft; im Bedarfsfalle können Unterstaatsanwaltschaften bei einem Kreisgericht gemeinsam für mehrere zum Bezirk desselben Bezirksgerichts gehörende Kreisgerichte und Schöffengerichte (Friedensgerichte) errichtet werden.“

b) Absatz 2 erhält die Fassung:

„Die Zuständigkeit der Unterstaatsanwälte bei den Kreisgerichten erstreckt sich nicht auf das kreisrichterliche Verfahren zur Vorbereitung der öffentlichen Klage in denjenigen Strafsachen, welche zur Zuständigkeit anderer Gerichte als der Schöffengerichte (Friedensgerichte) gehören.“

c) jako ustęp trzeci dodaje się przepis następujący:

„Prokurator przy sądzie apelacyjnym może zastępstwo podprokuratora przy sądzie powiatowym w uczestniczeniu przy rozprawach poruczyć ustanowionym w tym celu osobom, którym inne funkcje podprokuratora nie przysługują.“

62. Ustęp drugi § 146 otrzymuje brzmienie następujące:
„Urzędnicy podprokuratury przy sądzie powiatowym mogą pełnić urząd prokuratorski tylko przy sądach powiatowych oraz sądach ławniczych (sądach pokoju).“

Artykuł 3.

W czasie organizacji sądownictwa polskiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego zarząd wymiaru sprawiedliwości może mianować:

A. sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych z pośród osób, uzdolnionych do piastowania urzędu sędziowskiego w myśl §§ 2, 4 lub 5 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu art. 2 niniejszego rozporządzenia; sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych nie są stałymi urzędnikami państwowymi, mogą obok czynności sędziowskich lub prokuratorskich sprawować inny urząd lub zawód, a za czynności sędziowskie lub prokuratorskie otrzymują wynagrodzenie, ustalone w umowie z zarządem wymiaru sprawiedliwości;

B. sędziów śledczych pomocniczych i podprokuratorów pomocniczych przy sądach okręgowych z pośród:

a) aplikantów sądowych z Województwa Śląskiego albo z Województw Poznańskiego lub Pomorskiego albo z pośród tamtejszych prawników, mających kwalifikacje na aplikanta sądowego;

b) prawników z dyplomem ukończenia wydziału prawnego według przepisów, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim;

c) als Absatz 3 wird folgende Vorschrift eingestellt:

„Der Staatsanwalt beim Appellationsgericht kann die Vertretung des Unterstaatsanwalts beim Kreisgericht in der Teilnahme an Verhandlungen den zu diesem Zweck bestellten Personen übertragen, denen sonstige Dienstverrichtungen eines Unterstaatsanwalts nicht zustehen.“

62. Der § 146 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Beamte der Unterstaatsanwaltschaft beim Kreisgericht können das Amt der Staatsanwaltschaft nur bei den Kreisgerichten und den Schöffengerichten (Friedensgerichten) versehen.“

Artikel 3.

Während der Organisation des polnischen Gerichtswesens im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien ist die Justizverwaltung befugt, zu ernennen:

- A. zu kommissarischen Richtern und zu kommissarischen Unterstaatsanwälten bei den Bezirksgerichten Personen, die gemäss den §§ 2, 4 und 5 des Gerichtsverfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 dieser Verordnung zum Richteramte befähigt sind; kommissarische Richter und kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten sind nicht ständig angestellte Staatsbeamte, sie können neben der Erledigung der Amtsgeschäfte als Richter oder als Beamte der Staatsanwaltschaft auch ein anderes Amt oder einen anderen Beruf ausüben und erhalten für die Erledigung der Amtsgeschäfte als Richter oder als Beamte der Staatsanwaltschaft eine durch Vertrag mit der Justizverwaltung festgesetzte Entlohnung;
- B. zu Hilfsuntersuchungsrichtern und zu Hilfsunterstaatsanwälten bei den Bezirksgerichten:

- a) Gerichtsapplikanten der Wojewodschaft Schlesien oder der Wojewodschaften Poznań oder Pommerellen oder dortige Juristen, welche die Eignung zu Gerichtsapplikanten haben;
- b) Juristen, welche nach den in den ehemals russischen Landesteilen Polens geltenden Vorschriften ein Diplom über die Absolvierung einer rechtswissenschaftlichen Fakultät erlangt haben;

- c) prawników, którzy ukończyli uniwersytet austriacki lub uniwersytet b. dzielnicy austriackiej i wedle przepisów, tamże obowiązujących, złożyli z pomyślnym wynikiem na wydziale prawnym drugi egzamin państwowy.

Do sędziów komisorycznych nie stosują się postanowienia §§ 6 i 7, a do sędziów śledczych pomocniczych postanowienia §§ 6 i 8 ustawy o ustroju sądownictwa.

Artykuł 4.

Na czas od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia aż do końca odnośnego roku administracyjnego, zarządzenia, określone w §§ 61 i 62 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu art. 2 niniejszego rozporządzenia, wyda prezes sądu okręgowego.

Przepis ten stosuje się odpowiednio do sądu apelacyjnego.

Artykuł 5.

Działalność sądów przysięgłych zawiesza się.

W czasie zawieszenia sądów przysięgłych właściwemi do przeprowadzenia rozpraw i do orzekania w sprawach, wymienionych w § 80 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu art. 2 niniejszego rozporządzenia, są izby karne sądów okręgowych, które jednak w sprawach powyższych rozstrzygają przy rozprawie głównej w gronie dwóch sędziów zawodowych i pięciu sędziów niezawodowych.

Artykuł 6.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Przepisy, potrzebne do wykonania tego rozporządzenia, a w szczególności także szczegółowe przepisy o sędziach komisoryjnych i podprokuratorach komisoryjnych przy sądach okręgowych oraz o sędziach pokoju i o sądowej służbie kancelaryjnej wyda zarząd wymiaru sprawiedliwości.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

- c) Juristen, welche eine österreichische Universität oder eine Universität in den ehemals österreichischen Landesteilen Polens absolviert und nach den dort geltenden Vorschriften an einer rechtswissenschaftlichen Fakultät die zweite Staatsprüfung bestanden haben.

Auf kommissarische Richter finden die Bestimmungen der §§ 6 und 7, und auf Hilfsuntersuchungsrichter die Bestimmungen der §§ 6 und 8 des Gerichtsverfassungsgesetzes keine Anwendung.

Artikel 4.

Für die Zeit nach dem Inkrafttreten dieser Verordnung bis zum Ablauf des betreffenden Geschäftsjahres wird die in den §§ 61 und 62 des Gerichtsverfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 dieser Verordnung bezeichneten Anordnungen der Präsident des Bezirksgerichts treffen.

Diese Vorschrift findet auf das Appellationsgericht entsprechende Anwendung.

Artikel 5.

Die Tätigkeit der Schwurgerichte wird vorläufig eingestellt.

Während der Zeit, in der die Tätigkeit der Schwurgerichte vorläufig eingestellt ist, sind für die Verhandlung und Entscheidung der im § 80 des Gerichtsverfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 dieser Verordnung angeführten Sachen die Strafkammern bei den Bezirksgerichten zuständig, welche jedoch in obigen Sachen in der Hauptverhandlung in der Besetzung von zwei Berufsrichtern und fünf Laienrichtern entscheiden.

Artikel 6.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Die zur Ausführung dieser Verordnung erforderlichen Vorschriften, und insbesondere auch die näheren Vorschriften betreffend die kommissarischen Richter und kommissarischen Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten sowie betreffend die Friedensrichter sowie den Gerichtskanzleidienst werden von der Justizverwaltung erlassen.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

II.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

**o zmianach w terytorjalnej organizacji sądów
w Województwie Śląskiem.**

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 391.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497) w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego, co następuje:

ROZDZIAŁ PIERWSZY.**Sądy powiatowe.****Artykuł 1.**

Oprócz już istniejących na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego sądów powiatowych w Katowicach, Królewskiej Hucie, Lublińcu, Mikołowie, Mysłowicach, Pszczynie, Rybniku, Tarnowskich Górach, Wodzisławiu i Żorach tworzy się nowy sąd powiatowy z siedzibą w Rudzie.

Artykuł 2.

Do okręgu sądu powiatowego w Katowicach przyłącza się gminę Michałkowice, należącą dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Bytomiu.

Do okręgu sądu powiatowego w Królewskiej Hucie przyłącza się gminy Antoniów, Brzezina, Brzozowice Wieś i Dwór, Chropaczów, Frydenshuta, Huta Eintracht i Czarny Las, Kamień, Lipiny, Maciejkowice, Nowa Kopanina i Wielka Dąbrówka, na-

II.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

**betreffend die Änderung der territorialen Organisation
der Gerichte in der Wojewodschaft Schlesien.**

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 391.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608), in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449), verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrate (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

ERSTER ABSCHNITT.

Kreisgerichte.

Artikel 1.

Ausser den im Gebiet des oberschlesischen Teiles der Wojewodschaft Schlesien bereits bestehenden Kreisgerichten in Katowice (Kattowitz), Królewska Huta (Königshütte), Lubliniec (Lublinitz), Mikołów (Nikolai), Mysłowice (Mysłowitz), Pszczyna (Pless), Rybnik (Rybnik), Tarnowskie Góry (Tarnowitz), Wodzisław (Loslau) und Żory (Sohrau) wird ein neues Kreisgericht mit dem Sitze in Ruda (Ruda) gebildet.

Artikel 2.

Dem Kreisgerichtsbezirke in Katowice wird die bisher zum deutschen Amtsgerichtsbezirke in Bytom (Beuten) gehörende Gemeinde Michalkowice (Michalkowitz Gem.) zugelegt.

Dem Kreisgerichtsbezirke in Królewska Huta werden die bisher deutschen Amtsgerichtsbezirke in Bytom gehörenden Gemeinden Antoniów (Antonienhof), Brzezina (Birkenhain), Brzozowice Wieś i Dwór (Brzezowitz Dorf und Hof), Chopaczów

leżące dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Bytomiu.

Do okręgu sądu powiatowego w Mikołowie przyłącza się gminy Bujaków, Chudów, Paniowy i Paniówki, należące dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Zabrze.

Do okręgu sądu powiatowego w Rudzie należą gminy Chebzie, Godula i Orzegów z okręgu dotychczasowego niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Bytomiu oraz gminy Bielszowice, Kończyce, Makoszowy, Pawłów i Ruda z okręgu dotychczasowego niemieckiego okręgu sądu powiatowego (Amtsgericht) w Zabrze.

Do okręgu sądu powiatowego w Rybniku przyłącza się gminy Gierałtowice i Przyszowice, należące dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Gliwicach, oraz gminy Adamowice, Bogunice, Brzeziny, Kobyla, Kornowacz i Raszczyce, należące dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Raciborzu.

Do okręgu sądu powiatowego w Tarnowskich Górach przyłącza się gminy Szarlej, Wielkie Piekary, należące dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego (Amtsgericht) w Bytomiu.

Do okręgu sądu powiatowego w Wodzisławiu przyłącza się gminy Bełżnica, Bluszczów, Buków, Gorzyce Małe i folwark, Gorzyce Wielkie i folwark, Kamień, Ligota Tworkowska, Lubomia, Nieboszowy, Odra, Olza, Pogrzebień, Rogów, Syrynia i Uchylsko, należące dotąd do okręgu niemieckiego sądu powiatowego w Raciborzu.

(Schlesiengrube), Frydenshuta (Friedenshütte), Huta Eintracht i Czarny Las (Eintrachtshütte und Schwarzwald), Kamień (Kamin), Lipiny (Lipine), Maciejkowice (Maczeikowitz), Nowa Kopanina (Neu Kopanina) und Wielka Dąbrówka (Gross Dombrowka) zugelegt.

Dem Kreisgerichtsbezirke in Mikołów werden die bisher zum deutschen Amtsgerichtsbezirke in Zabrze (Zabrze) gehörenden Gemeinden Bujaków (Bujakow), Chudów (Chudow), Paniowy (Gross Paniow) und Paniówki (Klein Paniow) zugelegt.

Zum Kreisgerichtsbezirke in Ruda gehören aus dem bisherigen deutschen Amtsgerichtsbezirke in Bytom die Gemeinden Chebzie (Morgenroth), Godula (Godulahütte), Orzegów (Orzegow), und aus dem bisherigen deutschen Amtsgerichtsbezirke in Zabrze die Gemeinden Bielszowice (Billschowitz), Konczyce (Kunzendorf), Makoszowy (Makoschau), Pawłów (Paulshof) und Ruda.

Dem Kreisgerichtsbezirke in Rybnik werden die bisher zum deutschen Amtsgerichtsbezirke in Gliwice (Gleiwitz) gehörenden Gemeinden Gierałtowice (Gierałtowitz), Przyszowice (Preiswitz) und die bisher zum deutschen Amtsgerichtsbezirke in Racibórz (Ratibor) gehörenden Gemeinden Adamowice (Adamowitz), Bogunice (Bogunitz), Brzezie (Hohenbirken), Kobyla (Wilhelmsthal), Kornowacz (Kornowatz), Raszczyce (Raschütz) zugelegt.

Dem Kreisgerichtsbezirke in Tarnowskie Góry werden die bisher zum deutschen Amtsgerichtsbezirke in Bytom gehörenden Gemeinden Szarlej (Scharlei) und Wielkie Piekary (Deutsch Piekar) zugelegt.

Dem Kreisgerichtsbezirke in Wodzisław werden die bisher zum deutschen Amtsgerichtsbezirke in Racibórz gehörenden Gemeinden Belsznica (Belschnitz), Bluszczów (Bluschau), Buków (Bukau), Gorzyce Wielkie i folwark (Gross Gorschütz und Hof), Gorzyce Małe i folwark, (Klein Gorschütz und Hof), Kamień (Kamin), Ligota Tworkowska (Ellgut Tworkau), Lubomia (Lubom), Nieboszowy (Niebotschau), Odra (Odrau), Olza (Olsau), Pogrzebień (Pogrzebin), Rogów (Rogau), Syrynia (Syrin) und Uchylsko (Uhilsko) zugelegt.

ROZDZIAŁ DRUGI.

Sądy okręgowe.

Artykuł 3.

Oprócz już istniejącego na obszarze Województwa Śląskiego sądu okręgowego w Cieszynie tworzy się nowy sąd okręgowy z siedzibą w Katowicach.

Artykuł 4.

Do obwodu sądu okręgowego w Katowicach należą sądy powiatowe w Katowicach, Królewskiej Hucie, Lublińcu, Mikołowie, Mysłowicach, Pszczynie, Rudzie, Rybniku, Tarnowskich Górach, Wodzisławiu i Żorach.

ROZDZIAŁ TRZECI.

Sąd apelacyjny.

Artykuł 5.

Tworzy się sąd apelacyjny z siedzibą w Katowicach.

Artykuł 6.

Do obwodu sądu apelacyjnego w Katowicach należą sądy okręgowe w Cieszynie i Katowicach.

Artykuł 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w Województwie Śląskiem z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. Z. Rymowicz.

ZWEITER ABSCHNITT.

Bezirksgerichte.

Artikel 3.

Ausser dem im Gebiete der Wojewodschaft Schlesien bereits bestehenden Bezirksgerichte (bisher Kreisgerichte) (sąd okręgowy) in Cieszyn (Teschen) wird ein neues Bezirksgericht mit dem Sitze in Katowice gebildet.

Artikel 4.

Zum Bezirksgerichte in Katowice gehören die Kreisgerichte in Katowice, Królewska Huta, Lubliniec, Mikołów, Mysłówice, Pszczyna, Ruda, Rybnik, Tarnowskie Góry, Wodzisław und Żory.

DRITTER ABSCHNITT.

Appellationsgericht.

Artikel 5.

Es wird ein Appellationsgericht mit dem Sitze in Katowice gebildet.

Artikel 6.

Zum Bezirke des Appellationsgerichts in Katowice gehören das Kreisgericht (sąd okręgowy) in Cieszyn und das Bezirksgericht (sąd okręgowy) in Katowice.

Artikel 7.

Diese Verordnung tritt in der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage der Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

i. V. Z. *Rymowicz.*

III.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o rocie przysięgi dla sędziów, urzędników i niższych funkcejonarjuszów zarządu i wymiaru sprawiedliwości oraz dla notarjuszów w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 392.)

Na mocy ustępu 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ostatnim ustępem art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449), stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego, co następuje:

Artykuł 1.

Sędziowie składają przy objęciu urzędowania przysięgę według roty następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonym mi urzędzie sędziego przyczyniać się będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę; obowiązki urzędu mego spełniać będę gorliwie, sprawiedliwość bezstronnie według mego sumienia i zgodnie z przepisami prawa wymierzać, a tajemnicy urzędowej dochowam.

Tak mi Panie Boże dopomóż!”

Artykuł 2.

Urzędnicy i niżsi funkcejonarjusze zarządu i wymiaru sprawiedliwości składają przy objęciu urzędowania przysięgę według roty następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonym mi stanowisku urzędowym przyczyniać się będę w mym

III.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend die Eidesformel für Richter, Beamte und Unterfunktionäre der Justizverwaltung und der Rechtspflege sowie für Notare im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 392.)

Auf Grund des Art. 36, Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatze des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsräte (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die Richter leisten bei ihrem Amtsantritt einen Eid nach folgender Eidesformel:

„Ich schwöre bei Gott dem Allmächtigen, dass ich in dem mir übertragenen Richteramt innerhalb meines Wirkungskreises mit allen meinen Kräften zur Festigung der Freiheit, Unabhängigkeit und Macht der Republik Polen, der ich stets treu dienen werde, beitragen; meine Amtspflichten mit Eifer erfüllen, unparteiisch nach bestem Gewissen und den Rechtsvorschriften gemäss Recht sprechen und das Amtsgeheimnis wahren werde.

So wahr mir Gott helfe!“

Artikel 2.

Die Beamten und Unterfunktionäre der Justizverwaltung und der Rechtspflege leisten bei ihrem Amtsantritt einen Eid nach folgender Eidesformel:

„Ich schwöre bei Gott dem Allmächtigen, dass ich in dem mir übertragenen Amte innerhalb meines Wirkungskreises mit

zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę; wszystkich obywateli w równym mając zachowaniu, przepisów prawa strzec będę pilnie, obowiązki mego urzędu spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia mych przełożonych wykonywać dokładnie, a tajemnicy urzędowej dochowam.

Tak mi Panie Boże dopomóż!"

Artykuł 3.

Notariusze składają przed objęciem urzędowania przysięgę według rot, przytoczonej w art. 2.

Artykuł 4.

Postanowienia art. 1 i 2 nie stosują się do osób, które zostały już zaprzysiężone w myśl dekretu Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego z dnia 20 lutego 1918 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 4 poz. 6) lub w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 89 poz. 486) i przechodzą na stanowiska urzędowe w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Artykuł 5.

Do postępowania przy składaniu i odbieraniu przysięgi stosują się odpowiednio przepisy dotychczasowe.

Artykuł 6.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

allen meinen Kräften zur Festigung der Freiheit, Unabhängigkeit und Macht der Republik Polen, der ich stets treu dienen werde, beitragen; die Rechtsvorschriften unter gleicher Behandlung aller Staatsbürger genau befolgen, meine Amtspflichten mit Eifer und gewissenhaft erfüllen, die Aufträge meiner Vorgesetzten genau befolgen und das Amtsgeheimnis wahren werde.

So wahr mir Gott helfe!“

Artikel 3.

Die Notare leisten vor ihrem Amtsantritt einen Eid nach der im Art. 2 eingeführten Eidesformel.

Artikel 4.

Die Bestimmungen der Art. 1 und 2 finden keine Anwendung auf Personen, die bereits nach Massgabe des Dekrets des Regentschaftsrates des Königreichs Polen vom 20. Februar 1918 (Dekret Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego — Dz. Pr. PP. Nr. 4 Pos. 6) oder nach Massgabe der Verordnung des Minister-rats vom 22. November 1919 (Dz. Ust. Nr. 89 Pos. 486) vereidigt worden sind und in Amtsstellen im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien übertreten.

Artikel 5.

Auf das Verfahren bei der Leistung und Abnahme des Eides finden die bisherigen Vorschriften entsprechende Anwendung.

Artikel 6.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

IV.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o aplikacji sądowej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 393.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15-go lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449), stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Prawo przyjęcia na aplikację sądową przysługuje prezesowi sądu apelacyjnego; przeciw odrzuceniu wniosku o przyjęcie na aplikację sądową przysługuje kandydatowi do dni czternastu prawo zażalenia do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Prezes sądu apelacyjnego, przyjmując kandydata na aplikację sądową, mianuje go aplikantem sądowym.

Artykuł 2.

W czasie trzechletniej aplikacji sądowej aplikant winien poznać wszystkie gałęzie wymiaru sprawiedliwości oraz czynności sekretariatu sądu.

Aplikant może wykonywać czynności sekretarza sądowego.

Czas aplikacji sądowej należy z reguły rozłożyć w ten sposób, że się przydziela aplikanta w następującym porządku:

- a) na pierwsze sześć miesięcy do sądu powiatowego, w którym jest conajwyżej trzech sędziów;

IV.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend den Vorbereitungsdienst der Gerichtsapplikanten im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 393.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrate (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Das Recht der Zulassung zum Vorbereitungsdienste der Gerichtsapplikanten steht dem Präsidenten des Appellationsgerichts zu; wird der Antrag auf Zulassung zum Vorbereitungsdienste abgelehnt, so steht dem Kandidaten das Recht zu, binnen vierzehn Tagen Beschwerde an den Justizminister einzulegen.

Im Falle der Zulassung zum Vorbereitungsdienst wird der Kandidat vom Präsidenten des Appellationsgerichts zum Gerichtsapplikanten ernannt.

Artikel 2.

Während des dreijährigen Vorbereitungsdienstes hat sich der Applikant mit sämtlichen Zweigen der Rechtspflege sowie mit den Geschäften des Gerichtssekretariats vertraut zu machen.

Der Applikant kann die Verrichtungen eines Gerichtssekretärs wahrnehmen.

Die zum Vorbereitungsdienste bestimmte Zeit ist in der Regel derart einzuteilen, dass der Applikant überwiesen wird:

- a) für die ersten sechs Monate einem Kreisgericht mit höchstens drei Richtern;

- b) na dalsze dziewięć miesięcy do sądu okręgowego;
- c) na dalsze trzy miesiące do prokuratury;
- d) na dalsze sześć miesięcy do adwokata, który jest równocześnie notariuszem, lub do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej, Polskiej;
- e) na dalsze dziewięć miesięcy do sądu powiatowego, liczącego więcej niż trzech sędziów;
- f) na końcowe trzy miesiące do sądu apelacyjnego.

Artykuł 3.

Aplikantom sądowym, mianowanym sędziami śledczymi pomocniczymi lub podprokuratorami pomocniczymi przy sądach okręgowych, wlicza się z czasu służby, odbytej w tym charakterze do czasu trzechletniej aplikacji sądowej czasokres do dwóch lat.

Do trzechletniej aplikacji sądowej wlicza się:

1. w całości czas aplikacji sądowej, odbytej w b. dzielnicy pruskiej;
2. w całości czas aplikacji sądowej, odbytej do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przy sądach niemieckich;
3. czasokres co najwyżej półtora roku z aplikacji przy sądach innej dzielnicy Rzeczypospolitej Polskiej;
4. czasokres co najwyżej sześciu miesięcy z czasu urzędowania w innych urzędach Rzeczypospolitej Polskiej albo w czasie aż do dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w polskich publicznych instytucjach politycznych (plebiscytowych) lub społecznych na Górnym Śląsku;
5. czasokres co najwyżej jednego roku z czasu pełnienia służby wojskowej w czasie od dnia 1 sierpnia 1914 r. do dnia 1 stycznia 1922 r., lub wogóle w czasie wojny; w przypadkach L. 3, 4 i 5 jednak łącznie nie więcej niż dwa lata.

Aplikantom sądowym, którym w myśl powyższych przepisów wliczono pewien przeciąg czasu do aplikacji sądowej, należy pozostały na aplikację sądową czas rozłożyć w tym stosunku, aby z niego przypadło:

- b) für weitere neun Monate einem Bezirksgericht;
- c) für weitere drei Monate einer Staatsanwaltschaft;
- d) für weitere sechs Monate einem Rechtsanwalte, der gleichzeitig Notar ist, oder der General-Prokuratur der Republik Polen;
- e) für weitere neun Monate einem Kreisgericht mit mehr als drei Richtern;
- f) für die letzten drei Monate dem Appellationsgerichte.

Artikel 3.

Den zu Hilfsuntersuchungsrichtern oder zu Hilfsunterstaatsanwälten bei den Bezirksgerichten ernannten Gerichtsapplikanten wird die in dieser Eigenschaft zugebrachte Dienstzeit bis zu zwei Jahren auf den dreijährigen Vorbereitungsdienst angerechnet.

Auf den dreijährigen Vorbereitungsdienst ist anzurechnen:

1. die ganze Zeit des in den ehemals preussischen Landesteilen Polens zurückgelegten Vorbereitungsdienstes als Gerichtsapplikant;
2. die ganze Zeit des bis zum Tage des Inkrafttretens dieser Verordnung bei deutschen Gerichten zurückgelegten Vorbereitungsdienstes als Referendar;
3. höchstens anderthalb Jahre des bei den Gerichten anderer Landesteile der Republik Polen zurückgelegten Vorbereitungsdienstes als Gerichtsapplikant;
4. höchstens sechs Monate der amtlichen Beschäftigung bei sonstigen Behörden der Republik Polen oder in der Zeit bis zum Tage der Bekanntmachung dieser Verordnung bei polnischen öffentlichen, politischen (Abstimmungs-) oder sozialen Anstalten in Oberschlesien;
5. höchstens ein Jahr der militärischen Dienstleistung in der Zeit vom 1. August 1914 an bis zum 1. Januar 1922 oder überhaupt während des Krieges;
in den unter Nr. 3, 4 und 5 vorgesehenen Fällen aber insgesamt nicht mehr als zwei Jahre.

Den Gerichtsapplikanten, welchen im Sinne der vorstehenden Vorschriften ein Zeitraum auf den Vorbereitungsdienst angerechnet wurde, ist die übrige für den Vorbereitungsdienst verbliebene Zeit derart zu verteilen, dass:

- a) $\frac{4}{8}$ części na aplikację przy sądzie powiatowym,
- b) $\frac{2}{8}$ części „ „ „ „ okręgowym,
- c) $\frac{1}{8}$ część „ „ „ „ apelacyjnym,
- d) $\frac{1}{8}$ część „ „ „ „ prokuraturze.

Aplikanci sądowi, przytoczeni w ustępie pierwszym niniejszego artykułu, część czasu, określoną pod lit. d., przepędzą przy sądzie powiatowym zamiast przy prokuraturze.

Artykuł 4.

Prezes sądu apelacyjnego może z ważnych przyczyn rozdzielić czas aplikacji sądowej inaczej, niż w artykułach 2 i 3 postanowiono, w szczególności może także zwolnić od odbywania aplikacji u adwokata względnie w Prokuraturji Generalnej, ale z czasu, przeznaczonego na aplikację sądową, musi w każdym razie przeznaczyć przynajmniej:

- a) jeden rok na aplikację przy sądzie powiatowym,
- b) pół roku „ „ „ „ okręgowym lub apelacyjnym,
- c) trzy miesiące na aplikację przy prokuraturze, względnie czasokresy, stosunkowo skrócone, jeżeli do aplikacji sądowej wliczono w myśl ustępu drugiego art. 3 więcej niż jeden rok i trzy miesiące.

Artykuł 5.

Do aplikacji sądowej wlicza się w ciągu roku co najwyżej:

- a) czas ośmioletniej przerwy w aplikacji skutkiem choroby aplikanta,

- a) $\frac{4}{8}$ davon auf den Vorbereitungsdienst bei einem Kreisgerichte,
- b) $\frac{2}{8}$ davon auf den Vorbereitungsdienst bei einem Bezirksgerichte,
- c) $\frac{1}{8}$ davon auf den Vorbereitungsdienst bei dem Appellationsgerichte,
- d) $\frac{1}{8}$ davon auf den Vorbereitungsdienst bei einer Staatsanwaltschaft entfallen.

Die im ersten Absatze dieses Paragraphen angeführten Gerichtsapplikanten haben während des unter d. bezeichneten Zeitraums anstatt bei der Staatsanwaltschaft bei dem Kreisgerichte beschäftigt zu sein.

Artikel 4.

Der Präsident des Appellationsgerichts darf aus wichtigen Gründen eine andere, als die in den §§ 2 und 3 festgesetzte Einteilung der für den Vorbereitungsdienst bestimmten Zeit anordnen, insbesondere darf er auch vom Absolvieren eines Teiles des Vorbereitungsdienstes bei einem Rechtsanwalt beziehungsweise bei der General-Prokuratur befreien, muss jedoch von der für den Vorbereitungsdienst bestimmten Zeit jedenfalls mindestens:

- a) ein Jahr für den Vorbereitungsdienst bei einem Kreisgericht,
- b) ein halbes Jahr für den Vorbereitungsdienst bei einem Bezirksgericht oder bei dem Appellationsgerichte,
- c) drei Monate für den Vorbereitungsdienst bei einer Staatsanwaltschaft,

beziehungsweise, falls gemäss § 3 Absatz 2 auf den Vorbereitungsdienst mehr als ein Jahr und drei Monate angerechnet wurden, verhältnismässig abgekürzte Zeiträume bestimmen.

Artikel 5.

Auf den Vorbereitungsdienst wird im Laufe eines Jahres höchstens:

- a) eine Unterbrechung des Vorbereitungsdienstes infolge Krankheit bis zu acht Wochen,

- b) czas czterotygodniowej przerwy w aplikacji skutkiem urlopu lub innej usprawiedliwionej przeszkody;

w ciągu jednego roku nie można jednak wliczyć do aplikacji sądowej przerwy, dłuższej niż ośmioletniotygodniowej.

Artykuł 6.

Ogólny nadzór nad aplikacją sądową i ogólne jej kierownictwo należy do prezesa sądu apelacyjnego; bezpośredni nadzór i bezpośrednio kierownictwo należy zaś do przełożonych sądów, prokuratur i Prokuratorji Generalnej względnie do adwokatów, którym aplikantów sądowych do wyszkolenia przydzielono.

W czasie aplikacji sądowej, odbywanej przy sądach i prokuraturach, należy aplikanta sądowego przydzielić jednemu lub kilku sędziom albo jednemu z urzędników prokuratury. Jednemu sędziemu lub urzędnikowi prokuratury nie należy równocześnie przydzielać więcej aplikantów sądowych, niż jest to wskazaniem, aby należycie ich zająć i wyszkolić.

Z aplikacji, odbytej w poszczególnym dziale sądownictwa lub prokuratury lub u adwokata względnie w Prokuratorji Generalnej, aplikant sądowy otrzyma poświadczenie, określające stopień jego wykształcenia, jego zdolność i pilność.

Aplikant sądowy winien prowadzić wykaz czynności, stwierdzający rodzaj jego zajęcia służbowego w ciągu każdego miesiąca; zapiski te potwierdzi sędzia, urzędnik lub adwokat, któremu poruczono nadzór nad wyszkoleniem aplikanta sądowego, i zaopatrzy je swojemi uwagami.

Artykuł 7.

Aplikant sądowy winien w czasie aplikacji wypracować na podstawie aktów sądowych co najmniej trzy obszerniejsze referaty i dołączyć je do swego wykazu czynności. Jeżeli pierwotne pisy tych wypracowań pozostają w aktach sądowych, należy

- b) eine Unterbrechung des Vorbereitungsdienstes infolge Urlaubs oder aus anderen gerechtfertigten Gründen bis zu vier Wochen angerechnet;

in einem Jahre dürfen jedoch auf den Vorbereitungsdienst nicht mehr als acht Wochen von der Unterbrechung angerechnet werden.

Artikel 6.

Die allgemeine Beaufsichtigung und Leitung des Vorbereitungsdienstes liegt dem Präsidenten des Appellationsgerichts ob; die unmittelbare Beaufsichtigung und Leitung ist dagegen Sache der Vorstände der Gerichte, Staatsanwaltschaften und der General-Prokuratur beziehungsweise der Rechtsanwälte, denen der Gerichtsapplikant zur Ausbildung überwiesen worden ist.

Während des Vorbereitungsdienstes bei Gerichten und Staatsanwaltschaften ist der Gerichtsapplikant einem oder mehreren Richtern oder einem Beamten der Staatsanwaltschaft zuzuteilen. Einem Richter oder einem Beamten der Staatsanwaltschaft sind gleichzeitig nicht mehr Gerichtsapplikanten zuzuteilen, als dies zu ihrer zweckmässigen Beschäftigung und Ausbildung angezeigt ist.

Über den bei den einzelnen Abteilungen der Gerichte oder der Staatsanwaltschaft oder beim Rechtsanwalt beziehungsweise bei der Generalprokuratur absolvierten Vorbereitungsdienst erhält der Applikant ein Zeugnis, worin der Grad seiner Ausbildung, seiner Fähigkeiten und sein Fleiss zu bezeichnen sind.

Der Gerichtsapplikant hat ein Geschäftsverzeichnis zu führen, in welchem die Art seiner dienstlichen Beschäftigung während eines jeden Monats anzugeben ist; die Eintragungen werden von dem Richter, Beamten oder Rechtsanwälte, der mit der Aufsicht über die Ausbildung des Gerichtsapplikanten beauftragt wurde, bestätigt und mit Bemerkungen versehen.

Artikel 7.

Der Gerichtsapplikant hat während seiner Applikation auf Grund von Gerichtsakten mindestens drei umfangreiche Referate auszuarbeiten und seinem Geschäftsverzeichnis beizulegen. Sind die Urschriften dieser Referate bei den Gerichtsakten zu be-

do wykazu czynności dołączyć ich odpisy. Urzędnik, któremu powierzono nadzór nad wyszkoleniem aplikanta, zaopatrzy pierwopisy względnie odpisy wypracowań w uwagę, zawierającą ocenę wypracowania i stwierdzającą, że aplikant wypracowań tych dokonał samodzielnie.

Artykuł 8.

O ile w siedzibie sądu okręgowego lub sądu apelacyjnego zatrudnionych jest więcej niż pięciu aplikantów sądowych, odbywać się będą w siedzibie sądu w czasie od 1 października do końca maja ćwiczenia naukowe dla aplikantów sądowych przez dwie godziny tygodniowo; ćwiczenia te będą obejmowały ustne referaty o trudnych przypadkach prawnych na podstawie aktów, omawianie orzeczeń Sądu Najwyższego, mających znaczenie zasadnicze, wykłady z dziedziny teorii prawa i ocenę prac, zadanych do pisemnego opracowania.

Artykuł 9.

Prezes sądu apelacyjnego i osoby, którym powierzono nadzór nad wyszkoleniem aplikantów sądowych, mają czuwać także nad ich zachowaniem się w służbie i poza służbą. Jeżeli aplikant sądowy zachowuje się w sposób naganny lub zaniedbuje swoje obowiązki albo nie przykłada się do aplikacji z należytą pilnością, należy postawić wniosek o zwolnienie go ze służby. Zwolnienie może prezes sądu apelacyjnego zarządzić także bez poprzedniego postępowania dyscyplinarnego.

Artykuł 10.

Egzamin aplikancki (dawniej referendarjuszowski, Erste juristische Prüfung) i egzamin sędziowski (dawniej sądowy, asesorski, Grosse Staatsprüfung) składać się będzie przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przy Ministerstwie Sprawiedliwości, przy odpowiednim zastosowaniu przepisów, zawartych w ustępach 2 do 6 art. 6 i w art. 7 rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej o aplikacji sądowej z dnia 3 marca 1920 r. (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. Nr. 11 poz. 96), oraz przepisów, zawartych

halten, so sind ihre Abschriften dem Geschäftsverzeichnis beizulegen. Der Beamte, welchem die Aufsicht über die Ausbildung des Applikanten übertragen ist, hat die Urschriften beziehungsweise die Abschriften der Referate mit einem Vermerk zu versehen, worin die Arbeit begutachtet und auch bestätigt werden soll, dass der Applikant sie selbständig angefertigt habe.

Artikel 8.

Werden am Sitze eines Bezirksgerichts oder des Appellationsgerichts mehr als fünf Gerichtsapplikanten beschäftigt, so sind am Sitze des Gerichts in der Zeit vom 1. Oktober bis Ende Mai wissenschaftliche Übungen für die Gerichtsapplikanten von je zwei Stunden wöchentlich abzuhalten; diese Übungen werden mündliche Referate über schwere Rechtsfälle auf Grund von Akten, Besprechungen von grundlegenden Entscheidungen des Obersten Gerichts, rechtswissenschaftliche Vorträge, sowie die Begutachtung schriftlicher Aufgaben zum Gegenstande haben.

Artikel 9.

Der Präsident des Appellationsgerichts und die mit der Aufsicht über die Ausbildung der Gerichtsapplikanten beauftragten Personen haben auch deren dienstliches und ausserdienstliches Verhalten zu überwachen. Ist das Verhalten des Gerichtsapplikanten tadelnswürdig, oder vernachlässigt er seine Pflichten, oder befleissigt er sich der Applikation nicht mit pflichtgemäßem Eifer, so ist seine Dienstentlassung zu beantragen. Die Dienstentlassung kann vom Präsidenten des Appellationsgerichts auch ohne vorgängiges Disziplinarverfahren angeordnet werden.

Artikel 10.

Die Applikantenprüfung (früher: das Referendarexamen, Erste juristische Prüfung) und die Richteramtsprüfung (früher: die gerichtliche Prüfung, das Assessorexamen, Grosse Staatsprüfung) werden vor der beim Justizministerium gebildeten Prüfungskommission und zwar, sofern nicht die nachstehenden Vorschriften ein anderes bestimmen, — unter sinngemässer Anwendung der Vorschriften abgelegt, welche im Art. 6, Absatz 2 bis 6 und im Art. 7 der Verordnung des Ministers für die ehemals preussischen

w §§ 1 do 10 i 20 do 26 zarządzenia wykonawczego do powołanego rozporządzenia ministerjalnego z dnia 28 kwietnia 1920 r. (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. Nr. 24 poz. 232), — o ile poniżej nie postanowiono nic innego.

Artykuł 11.

Taks egzaminacyjnych nie pobiera się.

Artykuł 12.

Przedmiotami ustnego egzaminu aplikanckiego są:

- a) zarys historii i instytucji prawa rzymskiego i kościelnego;
- b) historia ustroju Polski;
- c) obowiązujące w Województwie Śląskiem prawo cywilne i karne;
- d) zarys obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa państwowego, administracyjnego i skarbowego;
- e) ekonomja polityczna;
- f) zarys prawa międzynarodowego.

Artykuł 13.

O dopuszczeniu do egzaminu sędziowskiego rozstrzyga Ministerstwo Sprawiedliwości. Celem egzaminu sędziowskiego jest stwierdzenie, czy aplikant sądowy posiada gruntowną znajomość obowiązujących w Województwie Śląskiem przepisów prawa publicznego i prywatnego, w szczególności także odnoszących się do Województwa Śląskiego polskich ustaw i rozporządzeń natury ustawodawczej i czy można uważać go za uzdolnionego do zajęcia samodzielnego stanowiska w praktycznej służbie sądowej; nadto aplikant sądowy ma wykazać znajomość obecnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, podstawowych ustaw sejmowych oraz znać w ogólnych zarysach zasady ustawodawcze, obowiązujące w innych częściach Rzeczypospolitej Polskiej.

Landesteile Polens, betreffend den Vorbereitungsdienst der Gerichtsapplikanten, vom 3. März 1920 (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. Nr. 11 Pos. 96), sowie der Vorschriften, welche in den §§ 1 bis 10 und 20 bis 26 der Ausführungsverordnung vom 28. April 1920 zur obigen Ministerialverordnung (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. Nr. 24 Pos. 232) enthalten sind.

Artikel 11.

Für die Prüfung wird keine Taxe erhoben.

Artikel 12.

Gegenstand der mündlichen Applikantenprüfung sind:

- a) Grundriss der Geschichte und der Einrichtungen des römischen Rechts und des Kirchenrechts;
- b) Geschichte der polnischen Staatsverfassung;
- c) das in der Wojewodschaft Schlesien geltende Zivilrecht und Strafrecht;
- d) Grundriss des in der Republik Polen geltenden Staats-, Verwaltungs- und Finanzrechts;
- e) Volkswirtschaftslehre;
- f) Grundriss des Völkerrechts.

Artikel 13.

Über die Zulassung zur Richteramtprüfung entscheidet das Justizministerium. Durch die Ablegung der Richteramtprüfung soll festgestellt werden, ob der Gerichtsapplikant die in der Wojewodschaft Schlesien geltenden Rechtsnormen des öffentlichen und des privaten Rechts, insbesondere auch die die Wojewodschaft Schlesien betreffenden Bestimmungen polnischer Gesetze und mit Gesetzeskraft ausgestatteter Verordnungen gründlich kenne, und ob er als befähigt angesehen werden könne, im praktischen Gerichtsdienste eine selbständige Stellung einzunehmen; ferner soll durch die Richteramtprüfung der Nachweis erbracht werden, dass der Gerichtsapplikant die gegenwärtige Verfassung der Republik Polen, die grundlegenden Gesetze des Sejm und in allgemeinen Umrissen die Grundsätze der in den übrigen Teilen der Republik Polen geltenden Gesetzgebung kennt.

Artykuł 14.

Uchyła się moc obowiązującą pruskiej ustawy z dnia 6 maja 1869 r. o egzaminach prawniczych i o przygotowaniu do wyższej służby sądowej (Zbiór Pruskich Ustaw str. 656).

Artykuł 15.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. *Rymowicz*.

V.**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o sędziach komisoryjnych i podprokuratorach komisoryjnych przy sądach okręgowych oraz o sędziach pokoju w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 394.)

Na mocy ustępu drugiego art. 6 rozporządzenia z dnia dzisiejszego, zaprowadzającego zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, stanowią co następuje:

Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych.

Artykuł 1.

Sędziowie komisoryjni składają przed objęciem urzędowania przyrzeczenie, że będą obowiązki sędziowskie spełniali gorliwie, wymierzali sprawiedliwość bezstronnie według swego sumienia i zgodnie z przepisami prawa, oraz że będą przestrzegali tajemnicy urzędowej.

Artikel 14.

Das preussische Gesetz vom 6. Mai 1869 über die juristischen Prüfungen und die Vorbereitung zum höheren Justizdienst (Pr. Ges. Samlg. Seite 656) wird ausser Kraft gesetzt.

Artikel 15.

Diese Verordnung tritt im overschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz.*

V.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend die kommissarischen Richter und kommissarischen Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten sowie betreffend die Friedensrichter im overschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 394.)

Auf Grund des Art. 6 Absatz 2 der Verordnung vom heutigen Tage, betreffend Änderung der Gerichtsverfassung im overschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien, verordne ich folgendes:

Kommissarische Richter und kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten.

Artikel 1.

Die kommissarischen Richter geben vor ihrem Amtsantritt die Versicherung ab, dass sie die richterlichen Pflichten mit Eifer erfüllen, unparteiisch, nach bestem Gewissen und den Rechtsvorschriften gemäss Recht sprechen und dass sie das Amtsgeheimnis wahren werden.

Podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych składają przed objęciem urzędowania przyrzeczenie, że będą obowiązki swego urzędu spełniali gorliwie, polecenia swych przełożonych wykonywali dokładnie i przestrzegali tajemnicy urzędowej.

Artykuł 2.

Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych podlegają pod względem służbowym przepisom, obowiązującym sędziów względnie prokuratorów.

Artykuł 3.

Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych są mianowani na czas oznaczony; po upływie czasu, oznaczonego w dekrete nominacji, mianowanie ponowne jest dopuszczalne.

Artykuł 4.

Umowy z sędziami komisoryjnymi w przedmiocie wysokości wynagrodzenia zawiera i rozwiązuje prezes sądu apelacyjnego, a z podprokuratorami komisoryjnymi prokurator przy sądzie apelacyjnym.

Sędziowie pokoju.

Artykuł 5.

W sądach powiatowych o jednym lub dwóch sędziach mianuje się w zasadzie jednego sędziego pokoju i jego zastępcę. W sądach powiatowych o trzech sędziach lub więcej mianuje się conajmniej dwóch sędziów pokoju oraz potrzebną ilość zastępców.

Artykuł 6.

Sędziowie pokoju i ich zastępcy pełnią swe obowiązki honorowo, otrzymują jednak zwrot kosztów podróży i odszkodowanie za stratę czasu w wysokości, ustalonej przez zarząd wymiaru sprawiedliwości.

Die kommissarischen Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten geben vor ihrem Amtsantritt die Versicherung ab, dass sie ihre Amtspflichten mit Eifer erfüllen, die Aufträge ihrer Vorgesetzten genau befolgen und das Amtsgeheimnis wahren werden.

Artikel 2.

Auf kommissarische Richter und kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten finden in dienstlicher Beziehung die für Richter beziehungsweise für Staatsanwälte geltenden Vorschriften Anwendung.

Artikel 3.

Die kommissarischen Richter und kommissarischen Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten werden für eine bestimmte Zeitdauer ernannt; nach Ablauf der im Ernennungsdekrete bestimmten Zeit ist ihre wiederholte Ernennung zulässig.

Artikel 4.

Die Verträge mit den kommissarischen Richtern über die Höhe ihrer Entlohnung werden durch den Präsidenten des Appellationsgerichts, mit den kommissarischen Unterstaatsanwälten aber durch den Staatsanwalt beim Appellationsgericht abgeschlossen und aufgelöst.

Friedensrichter.

Artikel 5.

Bei Kreisgerichten mit einem oder mit zwei Richtern werden in der Regel ein Friedensrichter und ein Stellvertreter ernannt. Bei Kreisgerichten mit drei oder mit mehreren Richtern werden wenigstens zwei Friedensrichter und die erforderliche Anzahl von deren Stellvertretern ernannt.

Artikel 6.

Das Amt der Friedensrichter und deren Stellvertreter ist ein Ehrenamt, sie erhalten aber Vergütung der Reisekosten und Entschädigung wegen Zeitversäumnis in der von der Justizverwaltung festgesetzten Höhe.

Artykuł 7.

Sędziowie pokoju mają obowiązek także przygotować rozprawę główną.

Artykuł 8.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. *Z. Rymowicz.*

VI.**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 16 czerwca 1922 r.

zaprowadzające dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego zmiany ustawy o stosunkach służbowych pisarzy sądowych.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 395.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449), stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Pruska ustawa o stosunkach służbowych pisarzy sądowych z dnia 3 marca 1879 r. (Zbiór Ustaw str. 99) ulega następującym zmianom:

1. W § 1 słowa: „pisarzem sądowym” zastępuje się słowami: „sekretnarzem sądowym”.

Artikel 7.

Die Friedensrichter sind auch verpflichtet, die Hauptverhandlungen vorzubereiten.

Artikel 8.

Diese Verordnung tritt im ober-schlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

VI.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

**betreffend die Einführung von Änderungen im Gesetze
betreffend die Dienstverhältnisse der Gerichtsschreiber,
für den ober-schlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien.**

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 395.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449), verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrate (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Das preussische Gesetz, betreffend die Dienstverhältnisse der Gerichtsschreiber, vom 3. März 1879 (G. S. S. 99) wird dahin geändert:

1. Im § 1 wird das Wort: „Gerichtsschreiber“ durch das Wort: „Gerichtssekretär“ ersetzt.

2. W ustępie pierwszym § 2 słowo: „dwuletnia“ zastępuje się słowem: „trzyletnia“, a w ustępie drugim słowa: „w służbie pisarza sądowego“ zastępuje się słowami: „w służbie sekretariatu sądu“.
3. W zdaniu drugim ustępu drugiego § 3 słowa: „służby pisarzy sądowych i służby biurowej przy prokuraturach“, zastępuje się słowami: „służby sekretariatu sądu i sekretariatu prokuratury“.

4. § 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„Obok sekretarzy sądowych można mianować podsekretarzy i rejestratorów sądowych z pośród osób, które zdały egzamin na sekretarza sądowego (§ 1) albo też osobny, w tym celu przepisany egzamin.“

Przepisy o tym egzaminie oraz inne postanowienia o uzdolnieniu do objęcia posad podsekretarzy i rejestratorów sądowych wyda zarząd wymiaru sprawiedliwości.“

5. Po § 4 dodaje się jako § 4 a. następujący przepis:

„Urzędnikami sekretariatu sądu (§ 1 i 4) mogą być mianowane także osoby, które wedle przepisów, obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej, posiadają kwalifikacje na sekretarzy, podsekretarzy lub rejestratorów sądowych, albo też które wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze austriackim lub w cieszyńskiej części Województwa Śląskiego, posiadają kwalifikacje na kancelistów sądowych lub asystentów rachunkowych.“

6. W obu ustępach § 5 słowa: „Pomocnicy pisarzy sądowych“ zastępuje się słowami: „Podsekretarze i rejestratorzy sądowi“, słowa: „czynności pisarzy sądowych“ słowami: „czynności sekretariatu sądu“, a słowa: „pisarza sądowego“ słowami: „sekretarza sądowego“.

7. § 6 otrzymuje brzmienie następujące:

2. Im § 2 Absatz 1 wird das Wort: „zweijähriger“ durch das Wort: „dreijähriger“ und im Absatz 2 werden die Worte: „im Gerichtsschreiberdienste“ durch die Worte: „im Gerichtssekretariatsdienste“ ersetzt.
3. Im § 3 Absatz 2 Satz 2 werden die Worte: „des Gerichtsschreiberdienstes und des Büreaudienstes bei den Staatsanwaltschaften“ durch die Worte: „des Dienstes des Gerichtssekretariats und des Sekretariats der Staatsanwaltschaft“ ersetzt.
4. Der § 4 erhält die Fassung:

„Neben den Gerichtssekretären können Untergerichtssekretäre und Gerichtsregistratoren aus dem Kreise der Personen ernannt werden, welche die Gerichtssekretärprüfung (§ 1) oder eine besondere, hiezu vorgeschriebene Prüfung bestanden haben.

Die Vorschriften über diese Prüfung und die sonstigen Bestimmungen über die Befähigung zur Bekleidung der Untergerichtssekretärs- und Gerichtsregistratorstellen werden von der Justizverwaltung erlassen.“
5. Nach dem § 4 wird als § 4 a. folgende Vorschrift eingestellt:

„Zu Beamten des Gerichtssekretariats (§§ 1 und 4) können auch Personen ernannt werden, welche nach den in den ehemals preussischen Landesteilen Polens geltenden Vorschriften zu Gerichtssekretären, zu Untergerichtssekretären oder zu Gerichtsregistratoren, oder welche nach den in den ehemals österreichischen Landesteilen Polens oder in dem teschener Teile der Wojewodschaft Schlesien geltenden Vorschriften zu Gerichtskanzlisten oder zu Rechnungsassistenten befähigt sind.“
6. In beiden Absätzen des § 5 wird das Wort: „Gerichtsschreibergehilfen“ durch die Worte: „Untergerichtssekretäre und Gerichtsregistratoren“, das Wort: „Gerichtsschreibergeschäfte“ durch die Worte: „Geschäfte des Gerichtssekretariats“ und das Wort: „Gerichtsschreiber“ durch das Wort: „Gerichtssekretär“ ersetzt.
7. Der § 6 erhält die Fassung:

„Sekretarzy, podsekretarzy i rejestratorów sądowych mianuje prezes sądu apelacyjnego.“

8. W § 7 słowa: „pisarzy sądowych“ zastępuje się słowami: „sekretarzy sądowych“, a słowa: „pomocników pisarzy sądowych“ słowami: „podsekretarzy i rejestratorów sądowych“.
9. § 8 uchyla się.
10. W § 9 wprowadza się następujące zmiany:
  - a) Ustęp pierwszy otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy lub zastępstwa w sekretarjacie sądowym, można tymczasowe sprawowanie czynności sekretarjatu sądu, — z wyjątkiem czynności, wymienionych w ustępie drugim § 5, i z wyjątkiem obliczania kosztów i stempli, — poruczyć osobom, które zdały egzamin na komornika sądowego, tudzież aspirantom, wreszcie kancelistom sądowym, pełniącym służbę w kancelarji sądowej najmniej przez sześć miesięcy.“
  - b) W ustępie drugim i trzecim słowa: „pisarza sądowego“ zastępuje się słowami: „sekretarza sądowego“, a w ustępie trzecim słowa: „czynności pisarza sądowego“ słowami: „czynności sekretarza sądowego“.

Artykuł 2.

Sekretarzami, podsekretarzami i rejestratorami przy prokuraturach można mianować tylko osoby, które nabyły uzdolnienie na sekretarzy, podsekretarzy i rejestratorów sądowych.

§ 9 ustawy z dnia 3 marca 1879 r. w brzmieniu art. 1 niniejszego rozporządzenia stosuje się odpowiednio z tem, że tymczasowe sprawowanie czynności w sekretarjacie prokuratury można poruczyć także podprokuratorom przy sądach powiatowych.

Artykuł 3.

Urzędnikami rachunkowości i kasowości sądowej mogą być mianowani tylko sekretarze sądowi, którzy od dłuższego czasu pełnią służbę w tym charakterze.

„Die Gerichtssekretäre, Untergerichtssekretäre und Gerichtsregistratoren werden vom Präsidenten des Appellationsgerichts ernannt.“

8. Im § 7 wird das Wort: „Gerichtsschreiber“ durch das Wort: „Gerichtssekretäre“ und das Wort: „Gerichtsschreibergehilfen“ durch die Worte: „Untergerichtssekretäre und Gerichtsregistratoren“ ersetzt.
9. Der § 8 wird gestrichen.
10. Der § 9 wird wie folgt geändert:
  - a) Der Absatz 1 erhält die Fassung:

„Im Falle einer erforderlichen Aushilfe oder Stellvertretung im Gerichtssekretariate können mit der einstweiligen Wahrnehmung der Geschäfte des Gerichtssekretariats — mit Ausschluss der im § 5 Absatz 2 angeführten Geschäfte und der Berechnung der Kosten und Stempel — Personen, welche die Gerichtsvollzieherprüfung bestanden haben, ferner Aspiranten, sowie Gerichtskanzlisten beauftragt werden, welche mindestens sechs Monate im Gerichtskanzleidienste stehen.“
  - b) In den Absätzen 2 und 3 wird das Wort: „Gerichtsschreibers“ durch das Wort: „Gerichtssekretärs“, und im Absatz 3 das Wort: „Gerichtsschreibereigengeschäfte“ durch die Worte: „Geschäfte des Gerichtssekretärs“ ersetzt.

Artikel 2.

Zu Sekretären, Untersekretären und Registratoren bei den Staatsanwaltschaften können nur Personen ernannt werden, welche die Befähigung zu Gerichtssekretären, Untergerichtssekretären und Gerichtsregistratoren erlangt haben.

Der § 9 des Gesetzes vom 3. März 1879 in der Fassung des Art. 1 dieser Verordnung findet mit der Massgabe entsprechende Anwendung, dass mit der einstweiligen Wahrnehmung der Geschäfte im Sekretariate der Staatsanwaltschaft auch Unterstaatsanwälte bei den Kreisgerichten beauftragt werden können.

Artikel 3.

Zu Gerichtsrechnungsbeamten und zu Gerichtskassenbeamten können nur Gerichtssekretäre ernannt werden, welche in dieser Eigenschaft seit längerer Zeit im Dienste stehen.

Przepis ten stosuje się odpowiednio do osób, wymienionych w § 4 a. ustawy z dnia 3 marca 1879 r. w brzmieniu art. 1 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 4.

Na czas do 1 stycznia 1924 r. zarząd wymiaru sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia wprowadzić wyjątki od zasad, określonych w §§ 1, 2, 4 ustawy z dnia 3 marca 1879 r. w brzmieniu art. 1 niniejszego rozporządzenia.

W tymże czasie może prezes sądu apelacyjnego urzędnikami rachunkowości i kasowości sądowej mianować także osoby, które, nie posiadając kwalifikacji na sekretarzy sądowych, odbyły w b. dzielnicy pruskiej kurs dla kandydatów na urzędników skarbowości sądowej w Województwie Śląskiem i w czasie tego kursu zdały egzamin przed komisją egzaminacyjną, ustanowioną dla tych kandydatów.

Artykuł 5.

Rozporządzenie to wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. *Z. Rymowicz.*

VII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

**o służbie przygotowawczej średnich urzędników sądowych
w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.**

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 396.)

Na mocy ustępu drugiego § 4 i § 15 pruskiej ustawy o stosunkach służbowych pisarzy sądowych z dnia 3 marca 1879 (Zbiór Ustaw str. 99) w brzmieniu art. 1 rozporządzenia z dnia

Diese Vorschrift findet auf die im § 4 a. des Gesetzes vom 3. März 1879 in der Fassung des Art. 1 dieser Verordnung angeführten Personen entsprechende Anwendung.

Artikel 4.

Für die Zeit bis zum 1. Januar 1924 können von der Justizverwaltung im Ordnungswege Ausnahmen von den in den §§ 1, 2, 4 des Gesetzes vom 3. März 1879 in der Fassung des Art. 1 dieser Verordnung aufgestellten Regeln zugelassen werden.

In derselben Zeit kann der Präsident des Appellationsgerichts zu Gerichtsrechnungsbeamten und zu Gerichtskassenbeamten auch Personen ernennen, welche, ohne zu Gerichtsssekretären befähigt zu sein, in den ehemals preussischen Landesteilen Polens den Kursus für Anwärter für Gerichtskassenbeamte der Wojewodschaft Schlesien absolviert und während dieses Kursus vor der für diese Anwärter bestellten Prüfungskommission die Prüfung bestanden haben.

Artikel 5.

Diese Verordnung tritt im ober-schlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

i. V. Z. *Rymowicz.*

VII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend den Vorbereitungsdienst der mittleren Gerichtsbeamten im ober-schlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 396.)

Auf Grund des § 4 Absatz 2 und des § 15 des preussischen Gesetzes, betreffend die Dienstverhältnisse der Gerichtsschreiber, vom 3. März 1879 (G. S. S. 99) in der Fassung des Art. 1 der

dzisiejszego, zaprowadzającego dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego zmiany w powyższej ustawie, oraz na mocy art. 4 powołanego rozporządzenia stanowią co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Przepisy ogólne.

Artykuł 1.

Służba przygotowawcza średnich urzędników sądowych trwa trzy lata.

Przerwy, spowodowane chorobą, urlopem, służbą wojskową lub innemi ważnemi okolicznościami, wolno wliczyć do służby przygotowawczej, o ile nie przekraczają łącznie sześciu tygodni w roku.

Artykuł 2.

Służbą przygotowawczą należy tak pokierować, aby kandydat zaznajomił się z czynnościami sekretarjatu sądu we wszystkich jego oddziałach, a w szczególności także z kasowością i rachunkowością sądową, sprawami administracyjnemi i więziennictwem, jakoteż z czynnościami sekretarjatu prokuratury. Przynajmniej 24 miesiące winne być poświęcone wyłącznie służbie przygotowawczej przy sądzie powiatowym, a z nich pierwsze trzy miesiące po dopuszczeniu do służby przygotowawczej służbie przy małym sądzie powiatowym.

Służba przygotowawcza winna służyć wyłącznie celom wyszkolenia praktycznego; dlatego jest wzbronionem wszelkie czysto mechaniczne zajęcie, o ile nie służy celom wyszkolenia.

Celem pogłębienia teoretycznych wiadomości kandydatów należy w siedzibie sądów okręgowych zorganizować ćwiczenia seminaryjne pod kierunkiem szczególnie w tym względzie uzdolnionych sędziów, podprokuratorów albo urzędników średnich. Kursy takie mogą być także urządzone w siedzibach większych sądów powiatowych.

Verordnung vom heutigen Tage, betreffend die Einführung von Änderungen im obangeführten Gesetze für den oberschlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien, sowie auf Grund des Art. 4 der letztbezogenen Verordnung verordne ich folgendes:

ERSTER TEIL.

Allgemeine Vorschriften.

Artikel 1.

Der Vorbereitungsdienst der mittleren Gerichtsbeamten ist dreijährig.

Die Zeit, während deren der Kandidat infolge Krankheit, Urlaub, Militärdienst oder aus anderen wichtigen Gründen dem Vorbereitungsdienst entzogen war, kann auf diesen angerechnet werden, jedoch nicht in einem insgesamt sechs Wochen im Jahre übersteigenden Ausmasse.

Artikel 2.

Der Vorbereitungsdienst ist derart einzurichten, dass der Kandidat den Geschäftsbetrieb in allen Zweigen des Gerichtsssekretariats, und insbesondere auch das gerichtliche Kassen- und Rechnungswesen, die Justizverwaltungssachen und das Gefängniswesen sowie den Geschäftsbetrieb beim Sekretariate der Staatsanwaltschaft kennen lernt. Mindestens 24 Monate sind ausschliesslich zum Vorbereitungsdienste bei einem Kreisgericht zu bestimmen, davon die ersten drei Monate nach der Zulassung zum Vorbereitungsdienste bei einem kleinen Kreisgericht.

Der Vorbereitungsdienst hat ausschliesslich den Zwecken der praktischen Ausbildung zu dienen; jede rein mechanische Beschäftigung, soweit sie nicht den Ausbildungszwecken dient, ist daher untersagt.

Zwecks Vertiefung theoretischer Kenntnisse der Kandidaten sind am Sitze der Bezirksgerichte seminaristische Übungen unter Leitung von besonders hierzu befähigten Richtern, Unterstaatsanwälten oder mittleren Beamten einzurichten. Solche Kurse können auch am Sitze grösserer Kreisgerichte eingerichtet werden.

Ogólny nadzór nad służbą przygotowawczą oraz jej kierownictwo przysługuje prezesowi sądu apelacyjnego, który określa czas trwania służby przygotowawczej przy poszczególnych sądach i prokuraturach; przełożeni tych sądów względnie prokurator kierują wykształceniem i zatrudnieniem przydzielonych kandydatów.

Artykuł 3.

Po ukończeniu służby przygotowawczej przy poszczególnym sądzie lub prokuraturze wystawia kandydatowi naczelnik sądu powiatowego względnie prezes sądu okręgowego lub prokurator przy sądzie okręgowym po wysłuchaniu zdania sędziów lub urzędników, którym kandydata przydzielono, szczegółowe świadectwo z jego czynności, z którego powinno także wynikać jego zachowanie się poza służbą. Świadectwo to przedkłada się prezesowi sądu apelacyjnego.

Gdy się okaże, że kandydat nie nadaje się na stanowisko sekretarza sądowego, zwłaszcza dla braku zdolności lub pilności albo z powodu nagannego prowadzenia się, może prezes sądu apelacyjnego zarządzić jego wydalenie ze służby przygotowawczej.

Artykuł 4.

Do służby przygotowawczej średnich urzędników sądowych może zostać dopuszczonym obywatel Rzeczypospolitej Polskiej bez różnicy płci, liczący co najmniej 18 lat, nienagannego prowadzenia się, posiadający potrzebną do pełnienia służby krzepkość cielesną i będący w posiadaniu świadectwa z ukończonych przynajmniej sześciu klas szkoły typu średniego lub szkoły o poziomie, odpowiadającym sześciu klasom tejże szkoły, oraz władający poprawnie i biegle językiem polskim w słowie i piśmie.

Przy przyjęciu do służby przygotowawczej można także wymagać znajomości języka niemieckiego.

Artykuł 5.

Do wniosku o dopuszczenie do służby przygotowawczej należy dołączyć świadectwo urodzenia, ostatnie świadectwo

Die allgemeine Beaufsichtigung und Leitung des Vorbereitungsdienstes liegt dem Präsidenten des Appellationsgerichts ob, welcher die Dauer des Vorbereitungsdienstes bei den einzelnen Gerichten und Staatsanwaltschaften zu bestimmen hat; die Vorstände dieser Gerichte beziehungsweise Staatsanwaltschaften leiten die Ausbildung und Beschäftigung der ihnen zugeteilten Kandidaten.

Artikel 3.

Nach Beendigung des Vorbereitungsdienstes bei dem einzelnen Gerichte oder bei der einzelnen Staatsanwaltschaft hat der Vorsteher des Kreisgerichts beziehungsweise der Präsident des Bezirksgerichts oder der Staatsanwalt beim Bezirksgericht nach Anhörung der Richter oder Beamten, denen der Kandidat zugeteilt war, diesem ein eingehendes Zeugnis über seine Tätigkeit auszustellen, aus welchem auch sein ausserdienstliches Verhalten ersichtlich sein soll. Das Zeugnis ist dem Präsidenten des Appellationsgerichts vorzulegen.

Erweist sich der Kandidat als zur Anstellung als Gerichtsekräter nicht geeignet, zumal wegen Mangels an Fähigkeiten oder an Fleiss oder wegen tadelhaften Verhaltens, so kann der Präsident des Appellationsgerichts seine Entlassung aus dem Vorbereitungsdienst anordnen.

Artikel 4.

Zum Vorbereitungsdienste der mittleren Gerichtsbeamten kann jeder Staatsangehörige der Republik Polen ohne Unterschied des Geschlechts zugelassen werden, der mindestens das 18. Lebensjahr vollendet hat, einen unbescholtenen Lebenswandel führt, die für den Staatsdienst erforderliche körperliche Rüstigkeit und ein Zeugnis über die Absolvierung von mindestens 6 Klassen an einer Mittelschule oder über die Absolvierung einer dem Bildungsgrade von 6 Mittelschulklassen entsprechenden Schule besitzt und die polnische Sprache fehlerfrei und geläufig in Wort und Schrift beherrscht.

Für die Zulassung zum Vorbereitungsdienste kann auch die Kenntniss der deutschen Sprache gefordert werden.

Artikel 5.

Dem Antrage auf Zulassung zum Vorbereitungsdienste sind beizufügen: der Geburtsschein, das letzte Schulzeugnis und ein

szkolne i własnoręcznie napisany życiorys. Kandydaci małoletni winni przedłożyć pisemne zezwolenie swego prawnego zastępcy. Jeżeli kandydat nie zgłasza się do służby przygotowawczej zaraz po opuszczeniu szkoły, należy dołączyć również świadectwo z zatrudnienia w czasie po opuszczeniu szkoły oraz świadectwo moralności.

O dopuszczeniu do służby przygotowawczej rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Artykuł 6.

Kandydata, dopuszczonego do służby przygotowawczej, mianuje prezes sądu apelacyjnego praktykantem sądowym.

Praktykanci sądowi są urzędnikami państwowymi i składają przysięgę służbową.

Artykuł 7.

Po upływie 6-ciu miesięcy służby przygotowawczej w razie zadawalniającego jej wyniku oraz nienagannego zachowania się poza służbą, prezes sądu apelacyjnego mianuje praktykanta aspirantem sądowym.

Artykuł 8.

Po dalszej 6-cio miesięcznej zadawalniającej służbie przygotowawczej wolno aspirantowi zgłosić się do egzaminu na podsekretarza sądowego.

O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Artykuł 9.

Komisje egzaminacyjne dla podsekretarzy sądowych tworzy się przy sądach okręgowych, które wyznaczy prezes sądu apelacyjnego.

Komisja składa się z sędziów lub prokuratorów oraz średnich urzędników sądowych, mianowanych na przeciąg roku administracyjnego przez prezesa sądu apelacyjnego z grona sędziów i prokuratorów oraz średnich urzędników, zamieszkałych w siedzibie sądu okręgowego. Do zamianowania urzędnika prokuratury

eigenhändig geschriebener Lebenslauf. Minderjährige Bewerber haben die schriftliche Zustimmungserklärung ihres gesetzlichen Vertreters beizubringen. Meldet sich der Bewerber zum Vorbereitungsdienste nicht unmittelbar nach dem Verlassen der Schule, so ist auch ein Nachweis über die Beschäftigung während der Zeit nach dem Verlassen der Schule und ein Leumundszeugnis beizufügen.

Über die Zulassung zum Vorbereitungsdienste entscheidet der Präsident des Appellationsgerichts.

Artikel 6.

Der zum Vorbereitungsdienste zugelassene Bewerber wird vom Präsidenten des Appellationsgerichts zum Gerichtspraktikanten ernannt.

Die Gerichtspraktikanten sind Staatsbeamte und haben den Dienst zu leisten.

Artikel 7.

Nach Ablauf von 6 Monaten des Vorbereitungsdienstes wird bei dessen befriedigendem Erfolg sowie bei tadellosem ausserdienstlichen Verhalten des Praktikanten dieser vom Präsidenten des Appellationsgerichts zum Gerichtsaspiranten ernannt.

Artikel 8.

Nach weiterem sechsmonatigen befriedigenden Vorbereitungsdienste darf der Gerichtsaspirant sich zur Untergerichtssekretärprüfung melden.

Über die Zulassung zur Prüfung entscheidet der Präsident des Appellationsgerichts.

Artikel 9.

Die Prüfungskommissionen für Untergerichtssekretäre werden bei den vom Präsidenten des Appellationsgerichts bestimmten Bezirksgerichten gebildet.

Die Kommission besteht aus Richtern oder Staatsanwälten sowie aus mittleren Gerichtsbeamten, welche auf die Dauer des Geschäftsjahres vom Präsidenten des Appellationsgerichts aus dem Kreise der Richter und Staatsanwälte sowie der mittleren Gerichtsbeamten, die am Sitze des Bezirksgerichts ihren Wohn-

członkiem komisji egzaminacyjnej potrzebne jest porozumienie się z prokuratorem przy sądzie apelacyjnym.

Komisja egzaminuje w komplecie dwóch członków, z których jeden winien być sędzią lub prokuratorem a drugi średnim urzędnikiem sądowym.

Artykuł 10.

Egzamin na podsekretnarza sądowego jest pisemny i ustny.

Egzamin pisemny odbywa się w ten sposób, że aspirant sądowy opracowuje trzy łatwiejsze zadania klauzurowe z dziedziny czynności sekretarjatu sądu, a nadto na posiedzeniu, którego przedmiotem jest rozprawa cywilna, jak również na posiedzeniu sądu pokoju lub sądu ławniczego albo izby karnej spisuje obok sekretarza sądowego protokół uboczny; te protokoły przedłoży przewodniczący rozprawy komisji egzaminacyjnej ze swemi uwagami oraz z notatką, kiedy posiedzenie się skończyło i kiedy protokół został mu wręczony.

Egzamin winien wykazać, czy aspirant sądowy zaznajomił się dokładnie z łatwiejszymi czynnościami, wchodzącymi w zakres sekretarjatów sądu i prokuratury, w szczególności czy jest zdolny samodzielnie opracować rejestraturę sądową, samodzielnie protokołować na jawnych posiedzeniach sądowych. tudzież sporządzać łatwiejsze obliczenia kosztów sądowych i łatwiejsze prace rachunkowe i kasowe.

Zadania klauzurowe opracowuje aspirant sądowy pod nadzorem urzędnika sądowego, posługując się jedynie książkami, które oznaczy przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

Artykuł 11.

Egzamin uważa się tylko wtedy za zdany, jeżeli obydwaj egzaminatorzy są tego zdania. Wynik egzaminu zdanego określa się jako „dostateczny“, „dobry“ lub „z odznaczeniem“; w razie

sitz haben, ernannt werden. Soll ein staatsanwaltschaftlicher Beamter zum Mitglied der Prüfungskommission ernannt werden, so ist das Einvernehmen mit dem Staatsanwalt beim Appellationsgericht erforderlich.

Die Kommission hält Prüfungen in der Besetzung von zwei Mitgliedern, darunter einem Richter oder Staatsanwalt und einem mittleren Gerichtsbeamten, ab.

Artikel 10.

Die Untergerichtssekretärprüfung ist eine schriftliche und eine mündliche.

Die schriftliche Prüfung wird derart abgehalten, dass der Gerichtsaspirant drei leichtere Klausurarbeiten aus dem Gebiete der Geschäfte des Gerichtssekretariats bearbeitet und überdies in einer Sitzung, bei welcher bürgerliche Rechtsstreitigkeiten verhandelt werden, sowie in einer Sitzung des Friedensgerichts oder des Schöffengerichts oder der Strafkammer neben dem Gerichtssekretär ein Nebenprotokoll führt; diese Protokolle werden der Prüfungskommission von dem Vorsitzenden der Verhandlung mit dessen Bemerkungen sowie mit dem Vermerk vorgelegt, zu welcher Zeit die Sitzung geschlossen war und zu welcher Zeit das Protokoll ihm abgeliefert wurde.

Die Prüfung soll ergeben, ob der Gerichtsaspirant mit leichteren Arbeiten, welche den Sekretariaten des Gerichts und der Staatsanwaltschaft obliegen, sich genau vertraut gemacht hat, insbesondere ob er die Gerichtsregistratur selbständig zu bearbeiten, bei öffentlichen Sitzungen des Gerichts das Protokoll selbständig zu führen und leichtere Berechnungen der Gerichtskosten sowie leichtere Rechnungs- und Kassenarbeiten auszuführen fähig ist.

Die Klausurarbeiten bearbeitet der Gerichtsaspirant unter Aufsicht eines Gerichtsbeamten, wobei er sich nur der vom Vorsitzenden der Prüfungskommission zu bezeichnenden Bücher bedienen darf.

Artikel 11.

Die Prüfung gilt nur dann als bestanden, wenn beide Examinatoren dieser Ansicht sind. Das Ergebnis der bestandenen Prüfung wird als: „genügend“, „gut“ oder „mit Auszeichnung“

różnicy zdań między egzaminatorami miarodajną jest ocena surowsza.

Artykuł 12.

Aspirant, który zda egzamina na podsekretnarza, otrzymuje świadectwo, wystawione przez prezesa sądu apelacyjnego.

Aspirant, który egzaminu nie zda, może przystąpić do niego powtórnie po upływie czasu, jaki mu zakresli komisja egzaminacyjna, najwcześniej atoli po upływie sześciu miesięcy. W razie ponownego niezdania egzaminu nie dopuści się aspiranta do dalszego zdawania.

Artykuł 13.

Po upływie dwu lat zadawalniającej służby przygotowawczej po zdaniu egzaminu na podsekretnarza wolno zgłosić się do egzaminu na sekretarza sądowego.

O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Artykuł 14.

Komisję egzaminacyjną dla sekretarzy sądowych tworzy się przy sądzie apelacyjnym.

Komisja składa się z sędziów lub prokuratorów i średnich urzędników sądowych, mianowanych na przeciąg roku administracyjnego przez prezesa sądu apelacyjnego z grona sędziów, prokuratorów i średnich urzędników sądowych, zamieszkałych w siedzibie sądu apelacyjnego. Do zamianowania urzędnika prokuratorskiego członkiem komisji egzaminacyjnej potrzebne jest porozumienie się z prokuratorem przy sądzie apelacyjnym.

Komisja egzaminuje w komplecie trzech członków, z których jednym musi być zawsze naczelnik wydziału rachunkowego przy sądzie apelacyjnym.

Artykuł 15.

Egzamin na sekretarza sądowego jest pisemny i ustny.

bezeichnet; bei Meinungsverschiedenheit zwischen den Examinatoren gibt die strengere Zensur den Ausschlag.

Artikel 12.

Der Aspirant, welcher die Untersekretärprüfung besteht, erhält ein vom Präsidenten des Appellationsgerichts ausgestelltes Zeugnis.

Der Aspirant, welcher die Prüfung nicht besteht, kann nach Ablauf der ihm von der Prüfungskommission zu bestimmenden Frist, allein nicht vor Ablauf von sechs Monaten, sich abermals zur Prüfung melden. Besteht er sie wieder nicht, so wird er zur Prüfung nicht mehr zugelassen.

Artikel 13.

Nach Ablauf eines zweijährigen befriedigenden Vorbereitungsdienstes nach bestandener Untergerichtssekretärprüfung kann die Meldung zur Gerichtssekretärprüfung erfolgen.

Über die Zulassung zu dieser Prüfung entscheidet der Präsident des Appellationsgerichts.

Artikel 14.

Die Prüfungskommission für Gerichtssekretäre wird bei dem Appellationsgerichte gebildet.

Die Kommission besteht aus Richtern oder Staatsanwälten und mittleren Gerichtsbeamten, welche für die Dauer des Geschäftsjahrs aus dem Kreise der Richter, Staatsanwälte und mittleren Gerichtsbeamten, die am Sitze des Appellationsgerichts ihren Wohnsitz haben, vom Präsidenten des Appellationsgerichts ernannt werden. Soll ein staatsanwaltschaftlicher Beamter zum Mitglied der Prüfungskommission ernannt werden, so ist das Einvernehmen mit dem Staatsanwalt bei dem Appellationsgerichte erforderlich.

Die Kommission hält Prüfungen in der Besetzung von drei Mitgliedern ab, deren eines stets der Vorsteher der Rechnungsabteilung bei dem Appellationsgerichte sein muss.

Artikel 15.

Die Gerichtssekretärprüfung ist eine schriftliche und eine mündliche.

Egzamin ma wykazać uzdolnienie kandydata do samodzielnego kierowania wszystkimi oddziałami sekretarjatu sądu i prokuratury oraz znajomość rachunkowości sądowej i kasowości.

Egzamin pisemny odbywa się w ten sposób, że kandydat opracowuje sześć klauzurowych zdań z praktycznych czynności sekretarjatu sądu i prokuratury, między niemi także z dziedziny kasowości i rachunkowości oraz obliczania kosztów.

Ustęp 4 art. 10 stosuje się odpowiednio.

Art. 11 stosuje się odpowiednio z tem, że o zdaniu egzaminu i o jego wyniku rozstrzyga większość głosów.

Artykuł 16.

Kandydat, który zda egzamin na sekretarza sądowego, otrzymuje świadectwo, wystawione przez prezesa sądu apelacyjnego.

Kandydat, który egzaminu nie zda, może przystąpić do niego powtórnie po upływie czasu, który mu zakresli komisja egzaminacyjna, najwcześniej jednak po upływie sześciu miesięcy.

W razie ponownego niezdania nie dopuści się kandydata do dalszego zdawania.

Artykuł 17.

Za egzamin na podsekreterza oraz na sekretarza nie pobiera się taksy.

Obydwa egzaminy nie są jawne; kandydatom atoli, którzy zgłosili się już do egzaminu, przysługuje prawo obecności przy egzaminach tego rodzaju, do którego się zgłosili.

Na egzamin ustny na podsekreterzy sądowych nie wolno wzywać naraz więcej niż sześciu kandydatów; na egzamin ustny na sekretarzy sądowych nie wolno wzywać naraz więcej niż czterech kandydatów.

Durch die Prüfung soll die Befähigung des Kandidaten zur selbständigen Leitung sämtlicher Abteilungen des Sekretariats des Gerichtes und der Staatsanwaltschaft sowie die Kenntnis des gerichtlichen Rechnungs- und Kassenwesens nachgewiesen werden.

Die schriftliche Prüfung wird derart abgehalten, dass der Kandidat sechs Klausurarbeiten aus dem Gebiete der praktischen Tätigkeit des Sekretariats des Gerichts und der Staatsanwaltschaft, darunter auch aus dem Gebiete des Kassen- und des Rechnungswesens und der Kostenberechnung, zu bearbeiten hat.

Der Art. 10 Absatz 4 findet entsprechende Anwendung.

Der Art. 11 findet mit der Massgabe entsprechende Anwendung, dass die Entscheidung darüber, ob die Prüfung und mit welchem Erfolg sie bestanden sei, mit Stimmenmehrheit erfolgt.

Artikel 16.

Der Kandidat, welcher die Gerichtssekretärprüfung besteht, erhält ein vom Präsidenten des Appellationsgerichts ausgestelltes Zeugnis.

Der Kandidat, welcher die Prüfung nicht besteht, kann nach Ablauf der von der Prüfungskommission zu bestimmenden Frist, allein nicht vor Ablauf von sechs Monaten, sich abermals zur Prüfung melden.

Besteht der Kandidat sie wieder nicht, so wird er zur Prüfung nicht mehr zugelassen.

Artikel 17.

Für die Untergerichtssekretärprüfung und für die Gerichtssekretärprüfung wird keine Taxe erhoben.

Beide Prüfungen sind nicht öffentlich; den Kandidaten, welche sich zur Prüfung bereits gemeldet haben, steht jedoch das Recht zu, bei den Prüfungen der Art, zu welcher sie sich gemeldet haben, anwesend zu sein.

Zur mündlichen Untergerichtssekretärprüfung dürfen nicht mehr als sechs Kandidaten, zur mündlichen Gerichtssekretärprüfung nicht mehr als vier Kandidaten zugleich geladen werden.

CZĘŚĆ DRUGA.

Przepisy przejściowe.

Artykuł 18.

Służbę przygotowawczą kandydatów na średnich urzędników sądowych, którzy byli zatrudnieni w kancelariach adwokackich lub notarialnych w b. dzielnicy pruskiej lub w Niemczech albo też w kancelariach dotychczasowych pruskich władz sądowych i przed 1 stycznia 1924 r. wniosą podanie o dopuszczenie do służby przygotowawczej, normuje się w sposób, określony w art. 19 do 23.

Artykuł 19.

Kierownicy biur adwokackich lub notarialnych oraz kanceliści sądowi, którzy conajmniej przez przeciąg dziesięciu lat zajmowali te stanowiska, mogą się ubiegać o posady sekretarzy sądowych.

Kandydaci ci przechodzą w razie przyjęcia do służby przygotowawczej dziewięciomiesięczną praktykę przy sądach i prokuraturze.

Po ukończonej praktyce mianuje w miarę potrzeby prezes sądu apelacyjnego sekretarzami sądowymi kandydatów, którzy według jego uznania na podstawie zachowania się w służbie i poza służbą i swego uzdolnienia na te stanowiska się nadają.

Artykuł 20.

Kierownicy biur adwokackich lub notarialnych oraz kanceliści sądowi, którzy conajmniej przez przeciąg pięciu lat zajmowali te stanowiska, mogą się ubiegać o posady podsekretarzy sądowych.

Kandydaci ci przechodzą w razie przyjęcia do służby przygotowawczej sześciomiesięczną praktykę.

Po ukończonej praktyce mianuje w miarę potrzeby prezes sądu apelacyjnego podsekretarzami sądowymi kandydatów, którzy według jego uznania na podstawie zachowania się w służbie i poza służbą i swego uzdolnienia na te stanowiska się nadają.

ZWEITER TEIL.

Übergangsvorschriften.

Artikel 18.

Der Vorbereitungsdienst der Anwärter für mittlere Gerichtsbeamte wird hinsichtlich derjenigen Bewerber, welche in den Kanzleien der Rechtsanwälte oder der Notare in den ehemals preussischen Landesteilen Polens oder in den Kanzleien der bisherigen preussischen Gerichtsbehörden beschäftigt waren und welche vor dem 1. Januar 1924 um Zulassung zum Vorbereitungsdienste ansuchen, in der durch die Art. 19 bis 23 vorgeschriebenen Weise geregelt.

Artikel 19.

Die Bureauvorsteher der Rechtsanwälte oder der Notare sowie die Gerichtskanzlisten, welche in dieser Eigenschaft mindestens zehn Jahre angestellt waren, können sich um Gerichtssekretärstellen bewerben.

Diese Bewerber werden im Falle ihrer Zulassung zum Vorbereitungsdienste neun Monate einer praktischen Ausbildung bei den Gerichten und bei der Staatsanwaltschaft unterzogen.

Nach Abschluss der praktischen Ausbildung ernennt der Präsident des Appellationsgerichts nach Massgabe des Bedürfnisses zu Gerichtssekretären diejenigen Bewerber, welche nach seinem Ermessen mit Rücksicht auf ihr dienstliches und ausserdienstliches Verhalten und auf ihre Befähigung sich für diese Stellen eignen.

Artikel 20.

Die Bureauvorsteher der Rechtsanwälte oder der Notare sowie die Gerichtskanzlisten, welche in dieser Eigenschaft mindestens fünf Jahre angestellt waren, können sich um Untergerichtssekretärstellen bewerben.

Diese Bewerber werden im Falle ihrer Zulassung zum Vorbereitungsdienste sechs Monate einer praktischen Ausbildung unterzogen.

Nach Abschluss der praktischen Ausbildung ernennt der Präsident des Appellationsgerichts nach Massgabe des Bedürfnisses zu Untergerichtssekretären diejenigen Bewerber, welche nach seinem Ermessen mit Rücksicht auf ihr dienstliches und

Do dalszej służby przygotowawczej należy odpowiednio stosować artykuły 13 do 17.

Artykuł 21.

Kierownicy biur adwokackich lub notarialnych oraz kanceliści sądowi, którzy conajmniej przez jeden rok zajmowali te stanowiska, mogą się ubiegać o posady aspirantów sądowych.

Kandydaci ci przechodzą w razie przyjęcia do służby przygotowawczej dwunastomiesięczną praktykę.

Po ukończonej praktyce mianuje w miarę potrzeby prezes sądu apelacyjnego aspirantami sądowymi kandydatów, którzy według jego uznania na podstawie zachowania się w służbie i poza służbą i swego uzdolnienia na te stanowiska się nadają.

Do dalszej służby przygotowawczej należy odpowiednio stosować artykuły 8 do 17.

Artykuł 22.

Tak w czasie praktyki jak w czasie służby przygotowawczej kandydatów, wymienionych w art. 19 do 21, należy odpowiednio stosować ustęp drugi artykułu 1 oraz artykuły 2 i 3.

Artykuł 23.

Czas dotychczasowego zatrudnienia kandydatów w biurach adwokackich lub notarialnych względnie w kancelariach sądowych jest policzalny tylko po dzień ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 24.

W czasie do 1 stycznia 1924 r. może prezes sądu apelacyjnego w wyjątkowych wypadkach dopuścić do służby przygotowawczej także kandydatów bez stopnia wykształcenia, wymaganego w art. 4, ale według jego uznania dostatecznie uzdolnionych do odbycia ze skutkiem służby przygotowawczej.

ausserdienstliches Verhalten und auf ihre Befähigung sich für diese Stellen eignen.

Auf den weiteren Vorbereitungsdienst finden die Artikel 13 bis 17 entsprechende Anwendung.

Artikel 21.

Die Bureauvorsteher der Rechtsanwälte oder der Notare sowie die Gerichtskanzlisten, welche in dieser Eigenschaft mindestens ein Jahr angestellt waren, können sich um Gerichtsaspirantenstellen bewerben.

Diese Bewerber werden im Falle ihrer Zulassung zum Vorbereitungsdienste zwölf Monate einer praktischen Ausbildung unterzogen.

Nach Abschluss der praktischen Ausbildung ernennt der Präsident des Appellationsgerichts nach Massgabe des Bedürfnisses zu Gerichtsaspiranten diejenigen Bewerber, welche nach seinem Ermessen mit Rücksicht auf ihr dienstliches und ausserdienstliches Verhalten auf ihre Befähigung sich für diese Stellen eignen.

Auf den weiteren Vorbereitungsdienst finden die Artikel 8 bis 17 entsprechende Anwendung.

Artikel 22.

Sowohl während der praktischen Ausbildung als auch während des Vorbereitungsdienstes der in den Art. 19 bis 21 angeführten Bewerber sind der Art. 1 Absatz 2 und die Art. 2 und 3 entsprechend anzuwenden.

Artikel 23.

Die Zeit der bisherigen Beschäftigung der Bewerber in den Bureaus der Rechtsanwälte und der Notare beziehungsweise in den Gerichtskanzleien ist nur bis zum Tage der Bekanntmachung dieser Verordnung anrechenbar.

Artikel 24.

In der Zeit bis zum 1. Januar 1924 kann der Präsident des Appellationsgerichts in Ausnahmefällen auch solche Bewerber zum Vorbereitungsdienste zulassen, welche den nach dem Art. 4 erfordernten Bildungsgrad nicht besitzen, allein nach seinem Ermessen genug befähigt sind, um den Vorbereitungsdienst mit Erfolg zu absolvieren.

Artykuł 25.

W czasie do 1 stycznia 1924 r. prezes sądu apelacyjnego jest uprawniony do przyjmowania do służby przygotowawczej także bezpośrednio na posady podsekretarzy i sekretarzy sądowych — osób, które przeszły w b. dzielnicy pruskiej służbę przygotowawczą średnich urzędników sądowych dla Województwa Śląskiego i w ciągu jej zdały egzamin na podsekretarzy względnie na sekretarzy przed komisją egzaminacyjną, ustanowioną dla tych kandydatów.

Kandydatów tych wolno przyjmować jedynie jako urzędników kontraktowych z obustronnem jednomiesięcznem wypowiedzeniem; dopiero po upływie roku w razie zadawalniającego wyniku służby oraz nienagannego prowadzenia mogą oni uzyskać stałą posadę.

Artykuł 26.

W czasie do 1 stycznia 1924 r. prezes sądu apelacyjnego może przyjmować do służby przygotowawczej także kandydatów, nie władających dostatecznie językiem polskim, z tem jednak zastrzeżeniem, że zobowiążą się pisemnie do przyswojenia sobie języka polskiego w ciągu roku.

CZĘŚĆ TRZECIA.

Przepisy końcowe.

Artykuł 27.

Uchyła się moc obowiązującą rozporządzenia pruskiego Ministra Sprawiedliwości, dotyczącego pisarzy sądowych (Gerichtsschreiberordnung) z dnia 5 czerwca 1913 r. (Dziennik rozporządzeń pruskiego Ministra Sprawiedliwości str. 179) wraz z wszelkimi przepisami, zmieniającymi lub uzupełniającymi to rozporządzenie.

Artykuł 28.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

Artikel 25.

In der Zeit bis zum 1. Januar 1924 ist der Präsident des Appellationsgerichts befugt, Personen, welche in den ehemals preussischen Landesteilen Polens den Vorbereitungsdienst der Kandidaten für mittlere Gerichtsbeamte in der Wojewodschaft Schlesien absolviert und während dieses Vorbereitungsdienstes vor der für diese Kandidaten bestellten Prüfungskommission die Prüfung zu Untergerichtssekretären beziehungsweise Gerichtssekretären bestanden haben, auch unmittelbar auf Stellen von Untergerichtssekretären und Gerichtssekretären anzunehmen.

Solche Kandidaten dürfen nur als Vertragsbeamte mit beiderseitiger, einmonatiger Kündigung angenommen werden; erst nach Ablauf eines Jahres können ihnen bei befriedigendem Diensterfolg und tadellosem Verhalten Staatsstellen verliehen werden.

Artikel 26.

In der Zeit bis zum 1. Januar 1924 kann der Präsident des Appellationsgerichts auch der polnischen Sprache nicht genügend mächtige Bewerber zum Vorbereitungsdienste mit dem Vorbehalte zulassen, dass sie sich schriftlich verpflichten, die Kenntnis der polnischen Sprache sich in einem Jahre anzueignen.

DRITTER TEIL.

Schlussbestimmungen.

Artikel 27.

Die Verordnung des preussischen Justizministers, betreffend die Gerichtsschreiber (Gerichtsschreiberordnung), vom 5. Juni 1913 (Preuss. J. M. Bl. S. 179) wird samt allen diese Verordnung abändernden oder ergänzenden Vorschriften ausser Kraft gesetzt.

Artikel 28.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. Rymowicz.

VIII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

**o sądowej służbie kancelaryjnej w górnośląskiej części
Województwa Śląskiego.**

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 397.)

Na mocy ustępu drugiego Art. 6 rozporządzenia z dnia dzisiejszego, zaprowadzającego zmiany ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, stanowią co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA.**O personelu kancelaryjnym.****Artykuł 1.**

O posadę kancelisty sądowego może ubiegać się obywatel Rzeczypospolitej Polskiej bez różnicy płci, liczący co najmniej 18 lat, nienagannego prowadzenia się, posiadający potrzebną do pełnienia służby kancelaryjnej krzepkość cielesną i władający poprawnie i biegle językiem polskim w słowie i piśmie.

Przy przyjęciu do służby kancelaryjnej można także wymagać znajomości języka niemieckiego oraz znajomości pisma maszynowego.

Artykuł 2.

Kandydata przyjmuje się najpierw na próbę.

Prawo przyjęcia przysługuje prezesom sądów okręgowych.

W czasie próbnym przysługuje obydwom stronom prawo wypowiedzenia. Termin wypowiedzenia oznacza przy przyjęciu prezes sądu okręgowego; nie może on wynosić mniej niż 7 a więcej niż 14 dni.

Kandydat, przyjęty w myśl powyższego przepisu, składa przyrzeczenie służbowe w następującem brzmieniu:

„Przyrzekam, że na powierzonym mi stanowisku będę sumiennie wypełniał swoje obowiązki służbowe, stosował się

VIII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922.

**betreffend den Gerichtskanzleidienst im oberschlesischen
Teile der Wojewodschaft Schlesien.**

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 397.)

Auf Grund des Art. 6 Absatz 2 der Verordnung vom heutigen Tage, betreffend Änderung der Gerichtsverfassung im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien, verordne ich folgendes:

ERSTER TEIL.

Kanzleipersonal.

Artikel 1.

Um eine Gerichtskanzlistenstelle kann sich jeder Staatsangehörige der Republik Polen ohne Unterschied des Geschlechts bewerben, der mindestens das 18. Lebensjahr vollendet hat, einen unbescholtenen Lebenswandel führt, die für den Staatsdienst erforderliche körperliche Rüstigkeit besitzt und die polnische Sprache in Wort und Schrift fehlerfrei und geläufig beherrscht.

Bei der Annahme in den Kanzleidienst kann auch die Kenntnis der deutschen Sprache sowie Fertigkeit im Maschinens Schreiben gefordert werden.

Artikel 2.

Der Bewerber wird zunächst probeweise angenommen.

Das Recht der Annahme steht den Bezirksgerichtspräsidenten zu.

Während der Probezeit steht beiden Teilen das Kündigungsrecht zu. Die Kündigungsfrist wird bei der Annahme vom Bezirksgerichtspräsidenten bestimmt; sie darf nicht weniger als 7 und nicht mehr als 14 Tage betragen.

Der nach Massgabe obiger Vorschrift angenommene Bewerber leistet ein Dienstgelöbnis in folgender Fassung:

„Ich verspreche, dass ich in der mir übertragenen Stelle meine Dienstpflichten gewissenhaft erfüllen, die Befehle meiner

ściśle do rozkazów moich przełożonych i tajemnicy urzędowej dochowam.”

Artykuł 3.

Po upływie trzech miesięcy służby próbnej prezes sądu apelacyjnego może mianować kandydata kancelistą sądowym; kancelista składa przysięgę służbową jako urzędnik państwowy.

Artykuł 4.

Kandydatów, którzy już pracowali w urzędzie państwowym lub komunalnym przynajmniej trzy miesiące i przedstawia wystarczające świadectwo z dotychczasowych czynności, może prezes sądu apelacyjnego zamianować kancelistami sądowymi z pominięciem przepisów art. 2.

Artykuł 5.

Po 3 latach wyjątkowo wydatnej i zadawalniającej służby — wliczając w to także czas próby — może prezes sądu apelacyjnego dopuścić kancelistę sądowego do egzaminu na rejestratora sądowego.

Artykuł 6.

Komisje egzaminacyjne dla rejestratorów sądowych tworzy się przy sądach okręgowych, które wyznaczy prezes sądu apelacyjnego.

Członków komisji mianuje na przeciąg roku administracyjnego z grona sędziów i średnich urzędników sądowych, zatrudnionych przy odnośnym sądzie okręgowym, prezes tego sądu.

Komisja egzaminacyjna egzaminuje w komplecie dwóch członków, z których jeden winien być sędzią a drugi średnim urzędnikiem sądowym.

Artykuł 7.

Zadaniem komisji egzaminacyjnej jest stwierdzenie, czy kancelista:

- a) pisze ortograficznie, umie czytać mniej wyraźne pismo ręczne, zna i umie zastosować znaki pisarskie,

Vorgesetzten genau befolgen und das Amtsgeheimnis wahren werde.“

Artikel 3.

Nach Ablauf von drei Monaten der Probefristzeit kann der Präsident des Appellationsgerichts den Anwärter zum Gerichtskanzlisten ernennen; der Kanzlist hat den Dienst als Staatsbeamter zu leisten.

Artikel 4.

Bewerber, welche bereits in einem Staats- oder Kommunalamte wenigstens drei Monate beschäftigt waren und ein hinreichendes Zeugnis über ihre bisherige Tätigkeit beibringen, kann der Präsident des Appellationsgerichts unter Ausserachtlassung der Vorschriften des Art. 2 zu Gerichtskanzlisten ernennen.

Artikel 5.

Nach 3 Jahren besonders erfolgreichen und zufriedenstellenden Dienstes — einschliesslich der Probefristzeit — kann der Präsident des Appellationsgerichts den Gerichtskanzlisten zur Gerichtsregistratorprüfung zulassen.

Artikel 6.

Die Prüfungskommissionen für Gerichtsregistatoren werden bei den vom Präsidenten des Appellationsgerichts bestimmten Bezirksgerichten gebildet.

Die Kommissionsmitglieder werden auf die Dauer des Geschäftsjahres aus dem Kreise der bei dem Bezirksgerichte angestellten Richter und mittleren Gerichtsbeamten vom Präsidenten dieses Gerichts ernannt.

Die Prüfungskommission hält Prüfungen in der Besetzung von zwei Mitgliedern, darunter einem Richter und einem mittleren Gerichtsbeamten, ab.

Artikel 7.

Der Prüfungskommission liegt es ob, festzustellen, ob der Kanzlist:

- a) Sicherheit in der Rechtschreibung, Fertigkeit im Lesen minder deutlicher Handschriften besitzt, die Satzzeichen kennt und sie anzuwenden versteht,

- b) posiada znajomość czterech działań rachunkowych tak liczbami całkowitemi jak ułamkami,
- c) umie protokołować pod dyktandem,
- d) umie spisać krótko, wyczerpująco a zrozumiale treść zarządzenia sędziowskiego,
- e) zna przepisy o służbie kancelaryjnej i posiada podstawowe wiadomości o ustroju sądów i o urządzeniach sądowych.

Na egzamin nie wolno wzywać naraz więcej niż sześciu kandydatów.

Artykuł 8.

Egzamin uważa się tylko wtedy za zdany, jeżeli obydwaj egzaminatorzy są tego zdania. Wynik egzaminu zdanego określa się jako: „dostateczny“, „dobry“ lub „z odznaczeniem“; w razie różnicy zdań między egzaminatorami miarodajną jest ocena surowsza.

Kancelista, który egzaminu nie zda, może przystąpić do niego po upływie czasu, jaki mu zakreśli komisja egzaminacyjna, nie wcześniej jednak, jak po upływie sześciu miesięcy. W razie ponownego niezdania egzaminu nie dopuści się kancelisty sądowego do dalszego zdawania.

Kancelista, który zda egzamin, otrzymuje świadectwo, wystawione przez prezesa sądu apelacyjnego.

W miarę potrzeby może prezes sądu apelacyjnego zamianować go rejestratorem sądowym.

Artykuł 9.

Za egzamin nie pobiera się taksy.

Egzamin nie jest publiczny; kandydatom atoli, którzy się zgłosili do egzaminu na rejestratorów sądowych, przysługuje prawo obecności przy egzaminie.

Artykuł 10.

Rejestratorów sądowych przydziela prezes sądu apelacyjnego do sekretarjatu sądu względnie prokuratury w ten sposób, aby dać im sposobność do zaznajomienia się z czynnościami sekretarjatu sądu oraz prokuratury we wszystkich jego oddziałach,

- b) Fertigkeit im Rechnen in den vier Grundarten sowohl mit ganzen, wie auch mit Bruchzahlen besitzt,
- c) nach Diktat zu protokollieren versteht,
- d) den Inhalt einer richterlichen Verfügung kurz, erschöpfend und verständlich niederzuschreiben versteht,
- e) Kenntnis der Vorschriften über den Kanzleidienst sowie allgemeine Kenntnis der Gerichtsverfassung und der gerichtlichen Geschäftseinrichtungen besitzt.

Zu einem Prüfungstermine dürfen nicht mehr als sechs Kandidaten geladen werden.

Artikel 8.

Die Prüfung gilt nur dann als bestanden, wenn beide Examinatoren dieser Ansicht sind. Das Ergebnis der bestandenen Prüfung wird als „genügend“, „gut“ oder „mit Auszeichnung“ bezeichnet; bei Meinungsverschiedenheit zwischen den Examinatoren giebt die strengere Zensur den Ausschlag.

Der Kanzlist, welcher die Prüfung nicht besteht, kann nach Ablauf der ihm von der Prüfungskommission zu bestimmenden Frist, allein nicht vor Ablauf von sechs Monaten, sich abermals zur Prüfung melden. Besteht der Gerichtskanzlist die Prüfung wieder nicht, so wird er zu dieser nicht mehr zugelassen.

Der Kanzlist, welcher die Prüfung besteht, erhält ein vom Präsidenten des Appellationsgerichts ausgestelltes Zeugnis.

Nach Massgabe des Bedürfnisses kann er vom Präsidenten des Appellationsgerichts zum Gerichtsregistrator ernannt werden.

Artikel 9.

Für die Prüfung wird keine Taxe erhoben.

Die Prüfung ist nicht öffentlich; den Kandidaten, welche sich zu der Gerichtsregistratorenprüfung bereits gemeldet haben, steht jedoch das Recht zu, bei der Prüfung anwesend zu sein.

Artikel 10.

Die Gerichtsregistratoren werden vom Präsidenten des Appellationsgerichts dem Sekretariate des Gerichts beziehungsweise der Staatsanwaltschaft in der Weise zugeteilt, dass ihnen die Gelegenheit gegeben werden soll, den Geschäftsbetrieb in

przyczem należy stosować odpowiednio art. 2 i 3 rozporządzenia o służbie przygotowawczej średnich urzędników sądowych.

Na dwóch latach zadawalniającej służby i nienagannego prowadzenia się poza służbą wolno rejestratorowi zgłosić się do egzaminu na podsekretnarza sądowego; do tego egzaminu stosują się przepisy art. 9 do 12 powołanego rozporządzenia.

O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Artykuł 11.

Podsekretnarzy sądowych, mianowanych na podstawie powyższych przepisów, nie wolno dopuścić do egzaminu na sekretarza sądowego i nie wolno im ubiegać się o posadę sekretarza sądowego.

CZEŚĆ DRUGA.

O urządzeniu kancelarii sądowej.

Artykuł 12.

Służbę kancelaryjną organizuje się według uznania prezesa sądu apelacyjnego względnie prokuratora przy sądzie apelacyjnym dla poszczegółnej władzy sądowej, względnie prokuratorskiej, w ten sposób, że albo tworzy się jedną kancelarię, wspólną dla wszystkich oddziałów sekretarjatu, albo personel kancelaryjny dzieli się między poszczególne oddziały sekretarjatu.

Artykuł 13.

Zadaniem kancelarii jest sporządzanie wszelkich prac pisarskich (wypisów, odpisów, czystopisów i t. d.) wraz z czynnościami pobocznymi (kolacjonowanie, szycie i t. p.). Mniejsze pisma, które częściej się powtarzają a, według uznania urzędnika, kierującego kancelarią, mogą być sporządzane bez trudności, n. p. zawiadomienia, zawezwania, przynagłania, sporządza kancelarią bez wzoru załatwienia.

allen Zweigen des Sekretariats des Gerichts sowie der Staatsanwaltschaft kennen zu lernen, wobei die Art. 2 und 3 der Verordnung, betreffend den Vorbereitungsdienst der mittleren Gerichtsbeamten, entsprechend anzuwenden sind.

Nach zwei Jahren befriedigenden Dienstes und bei tadellosem ausserdienstlichen Verhalten darf der Gerichtsregistrator sich zur Untergerichtssekretärprüfung melden; auf diese Prüfung finden die Vorschriften der Art. 9 bis 12 der erwähnten Verordnung Anwendung.

Über die Zulassung zur Prüfung entscheidet der Präsident des Appellationsgerichts.

Artikel 11.

Die auf Grund obiger Vorschriften ernannten Untergerichtssekretäre dürfen weder zur Gerichtssekretärprüfung zugelassen werden noch sich um eine Gerichtssekretärstelle bewerben.

ZWEITER TEIL.

Einrichtung der Gerichtskanzlei.

Artikel 12.

Der Kanzleidiens wird nach Ermessen des Präsidenten des Appellationsgerichts beziehungsweise des Staatsanwalts beim Appellationsgerichte für die einzelnen Gerichte beziehungsweise Staatsanwaltschaften derart eingerichtet, dass entweder eine für sämtliche Sekretariatsabteilungen gemeinsame Kanzlei errichtet, oder das Kanzleipersonal unter einzelne Sekretariatsabteilungen verteilt wird.

Artikel 13.

Der Kanzlei liegt die Besorgung des Schreibwerks aller Art (Auszüge, Abschriften, Reinschriften usw.) samt den Nebenverrichtungen (Kollationieren, Heften und dergl.) ob. Kleinere Schreiben, die häufiger vorkommen und nach Ermessen des mit der Kanzleileitung betrauten Beamten ohne Schwierigkeit hergestellt werden können, z. B. Benachrichtigungen, Ladungen, Betreibungen, sind ohne besonderen Entwurf von der Kanzlei anzufertigen.

Personel kancelaryjny jest zobowiązany do zachowywania tych samych godzin urzędowych, co personel sekretariatu sądowego. Sprawy pilne należy załatwiać w razie potrzeby także poza godzinami urzędowymi.

Personel kancelaryjny winien przekazane sobie prace wykonywać poprawnie, czytelnie, starannie i bez obcej pomocy. O porządku wykonania decyduje czas przydziału pracy z tem zastrzeżeniem, że prace, oznaczone jako pilne, należy wykonywać przed innemi.

Za zezwoleniem urzędnika, kierującego odnośną kancelarią, wolno w wyjątkowych wypadkach mniej ważne akty zabierać do domu celem wykonania prac pisarskich.

Artykuł 14.

Naczelny sekretarz względnie wyznaczony w tym celu inny urzędnik sekretariatu lub kancelarii sądowej wykonuje nadzór nad personelem kancelaryjnym i zarządza co potrzeba, by zapewnić sprawne funkcjonowanie kancelarii sądowej. Urzędnik ten ma prawo niszczyć pisma, nieodpowiadające wymogom ustępu trzeciego art. 13.

Artykuł 15.

Szczegółowy regulamin kancelarii sądowych i prokuratorskich wyda prezes sądu apelacyjnego.

CZĘŚĆ TRZECIA.

Przepisy przejściowe.

Artykuł 16.

W czasie do 1 stycznia 1924 r. prezes sądu apelacyjnego może przyjmować do służby kancelaryjnej także bezpośrednio w charakterze rejestratorów osoby, które przeszły w b. dzielnicy pruskiej służbę przygotowawczą kandydatów na średnich urzędników sądowych dla Województwa Śląskiego i w ciągu jej zdały egzamin na rejestratorów sądowych przed komisją egzaminacyjną, ustanowioną dla tych kandydatów.

Das Kanzleipersonal ist verpflichtet, dieselben Dienststunden wie das Personal des Gerichtssekretariats einzuhalten. Eilsachen sind nach Bedarf auch ausserhalb der Dienststunden zu erledigen.

Das Kanzleipersonal hat die ihm übertragenen Arbeiten richtig, leserlich, sorgfältig und ohne fremde Hilfe anzufertigen. Für die Reihenfolge der Anfertigung gibt die Zeit der Zuteilung der Arbeit mit der Massgabe den Ausschlag, dass die mit einem Beschleunigungsvermerke bezeichneten Arbeiten vor den anderen anzufertigen sind.

Der mit der Leitung der Kanzlei betraute Beamte kann gestatten, in Ausnahmefällen minder wichtige Akten zwecks Besorgung des Schreibwerks in die Behausung mitzunehmen.

Artikel 14.

Der Vorsteher des Sekretariats beziehungsweise ein anderer hiezu bestimmter Beamter des Gerichtssekretariats oder der Gerichtskanzlei hat das Kanzleipersonal zu beaufsichtigen und die zur Sicherung des regelrechten Geschäftsbetriebs der Gerichtskanzlei nötigen Anordnungen zu treffen. Dieser Beamte ist berechtigt, Schriftstücke zu vernichten, welche den Anforderungen des Art. 13 Abs. 3 nicht entsprechen.

Artikel 15.

Der Präsident des Appellationsgerichts wird eine detaillierte Geschäftsordnung für die Kanzleien der Gerichte und Staatsanwaltschaften erlassen.

DRITTER TEIL.

Übergangsvorschriften.

Artikel 16.

In der Zeit bis zum 1. Januar 1924 kann der Präsident des Appellationsgerichts Personen, welche in den ehemals preussischen Landesteilen Polens den Vorbereitungsdienst der Kandidaten für mittlere Gerichtsbeamte der Wojewodschaft Schlesien absolviert und während dieses Vorbereitungsdienstes vor der für diese Anwärter bestellten Prüfungskommission die Gerichtsregistratorprüfung bestanden haben, auch unmittelbar als Gerichtsregistatoren annehmen.

Kandydatów tych wolno przyjmować jedynie jako urzędników kontraktowych z obustronnem jednomiesięcznem wypowiedzeniem; dopiero po upływie roku w razie zadawalniającego wyniku służby oraz nienagannego prowadzenia się mogą oni uzyskać stałą posadę.

Artykuł 17.

W czasie do 1 stycznia 1924 r. może prezes sądu apelacyjnego upoważnić prezesów sądów okręgowych do przyjmowania do próbnej służby kancelaryjnej także kandydatów, nie władających dostatecznie językiem polskim, z tem jednak zastrzeżeniem, że zobowiążą się pisemnie do przyswojenia sobie języka polskiego w przeciągu roku.

CZĘŚĆ CZWARTA.

Przepisy końcowe.

Artykuł 18.

Uchyła się moc obowiązującą pruskiego regulaminu dla kancelarii sądów i prokuratur (Kanzleiordnung) z dnia 27 marca 1907 r. (Dziennik rozporządzeń pruskiego Ministerstwa Sprawiedliwości str. 81) wraz z wszelkimi przepisami, uzupełniającymi lub zmieniającymi ten regulamin.

Artykuł 19.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

IX.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

zmieniające dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego niektóre przepisy niemieckiej ustawy o postępowaniu karnem.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 398.)

Na mocy art. 36 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa

Solche Bewerber dürfen nur als Vertragsbeamte mit beiderseitiger einmonatiger Kündigung angenommen werden; erst nach Ablauf eines Jahres können ihnen bei befriedigendem Dienste sowie bei tadellosem Verhalten Etatsstellen verliehen werden.

Artikel 17.

In der Zeit bis zum 1. Januar 1924 kann der Präsident des Appellationsgerichts die Bezirksgerichtspräsidenten ermächtigen, auch der polnischen Sprache nicht genügend mächtige Bewerber mit dem Vorbehalte in den Kanzleiprobendienst anzunehmen, dass diese sich schriftlich verpflichten, die Kenntnis der polnischen Sprache sich in einem Jahre anzueignen.

VIERTER TEIL.

Schlussvorschriften.

Artikel 18.

Die preussische Kanzleiordnung für die Gerichte und Staatsanwaltschaften vom 27. März 1907 (J. M. Bl. S. 81) wird samt allen diese Kanzleiordnung ergänzenden oder abändernden Vorschriften aufgehoben.

Artikel 19.

Diese Verordnung tritt im ober-schlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

IX.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend Änderung einzelner Bestimmungen der deutschen Strafprozessordnung für den ober-schlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 398.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewod-

Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Niemiecka ustawa o postępowaniu karnem ulega następującym zmianom:

1. W § 16 zastępuje się słowa: „uchwały wszczynającej postępowanie główne” słowami: „aktu oskarżenia”.

2. W § 18 zastępuje się słowa: „Po wszczęciu postępowania głównego” słowami: „Po doręczeniu oskarżonemu wezwania na rozprawę główną”.

3. Uchyla się ustęp trzeci § 23.

4. W § 25 zastępuje się słowa: „uchwały wszczynającej postępowanie główne” słowami: „aktu oskarżenia”.

5. W zdaniu pierwszym ustępu drugiego § 27 po słowach: „sędziego powiatowego” dodaje się w nawiasie słowa: „sędziego pokoju”.

6. W zdaniu pierwszym ustępu drugiego § 31 po słowach: „sędzia powiatowy” dodaje się w nawiasie słowa: „sędzia pokoju”.

7. W ustępie drugim § 36 dodaje się po słowach: „sędzia powiatowy” w nawiasie słowa: „sędzia pokoju”.

8. W ustępie trzecim § 50 po słowach: „sędziemu powiatowemu” dodaje się w nawiasie słowa: „sędziemu pokoju”.

9. W ustępie trzecim § 69 po słowach: „sędziemu powiatowemu” dodaje się w nawiasie słowa: „sędziemu pokoju”.

10. W ustępie pierwszym § 105 dodaje się jako drugie zdanie następujący przepis:

schaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die deutsche Strafprozessordnung wird dahin geändert:

1. Im § 16 werden die Worte: „des Beschlusses über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „der Anklageschrift“ ersetzt.

2. Im § 18 werden die Worte: „Nach Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „Nach Zustellung der Ladung zur Hauptverhandlung an den Angeklagten“ ersetzt.

3. Der § 23 Absatz 3 wird gestrichen.

4. Im § 25 werden die Worte: „des Beschlusses über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „der Anklageschrift“ ersetzt.

5. Im § 27 Absatz 2 Satz 1 wird nach den Worten: „ein Kreisrichter“ (bisher: „ein Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

6. Im § 31 Absatz 2 Satz 1 wird nach dem Worte: „den Kreisrichter“ (bisher: „den Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

7. Im § 36 Absatz 2 wird nach den Worten: „der Kreisrichter“ (bisher „der Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

8. Im § 50 Absatz 3 wird nach den Worten: „dem Kreisrichter“ (bisher: „dem Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

9. Im § 69 Absatz 3 wird nach den Worten: „dem Kreisrichter“ (bisher: „dem Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

10. Der § 105 Absatz 1 erhält folgenden zweiten Satz:

„W razie przedsięwzięcia rewizji osobistej bez polecenia władz sądowych powinno się polecenie sądowe doręczyć osobie, dotkniętej rewizją, najpóźniej w ciągu 48 godzin z podaniem przyczyn rewizji”.

11. Trzeci ustęp § 114 otrzymuje następujące brzmienie:

„Obwinionemu należy doręczyć nakaz aresztowania przy aresztowaniu, a o ile tego nie można wykonać, najpóźniej w ciągu 48 godzin; zarazem należy mu oznajmić, że przysługuje mu środek prawny zażalenia. Aresztowanych, którym w ciągu 48 godzin nie doręczono nakazu aresztowania, należy bezzwłocznie wypuścić na wolność.”

12. W ustępie trzecim § 124 zastępuje się słowa: „po wszczęciu postępowania głównego” słowami: „po wyznaczeniu terminu do rozprawy głównej”.

13. W ustępie pierwszym i drugim § 125 dodaje się po słowach: „sędzia powiatowy” w nawiasie słowa: „sędzia pokoju”.

14. § 126 otrzymuje następujące brzmienie:

„Nakaz aresztowania, wydany przed wniesieniem skargi publicznej, należy uchylić, jeżeli o to wniesie prokuratura albo jeżeli prokuratura w ciągu dwóch miesięcy od chwili wykonania nakazu aresztowania nie wniesie skargi publicznej.”

15. W zdaniu pierwszym ustępu pierwszego § 128 po słowach: „sędziego powiatowego” dodaje się w nawiasie słowa: „sędziego pokoju”, zaś w zdaniu drugim ustępu pierwszego oraz w ustępie drugim po słowach: „sędzia powiatowy” dodaje się w nawiasie słowa: „sędzia pokoju”.

16. W § 129 dodaje się po słowach: „sędziego powiatowego” w nawiasie słowa: „sędziego pokoju”, zaś słowa: „w dzień” zastępuje się słowami: „w ciągu 48 godzin”.

17. W ustępie drugim § 148 zastępuje się słowa: „jak długo nie wszczęto postępowania głównego” słowami: „Do chwili wyznaczenia terminu do rozprawy głównej”.

„Wird die Durchsuchung einer Person ohne eine gerichtsbehördliche Anordnung vorgenommen, so soll die gerichtliche Anordnung spätestens binnen 48 Stunden unter Mitteilung der Gründe der Durchsuchung dem von der Durchsuchung Betroffenen zugestellt werden.“

11. Der § 114 Absatz 3 erhält die Fassung:

„Dem Angeschuldigten ist der Haftbefehl bei der Verhaftung und, wenn dies nicht tunlich ist, spätestens binnen 48 Stunden zuzustellen; zugleich ist ihm zu eröffnen, dass ihm das Rechtsmittel der Beschwerde zustehe. Verhaftete, welchen ein Haftbefehl binnen 48 Stunden nicht zugestellt worden ist, sind ungesäumt freizulassen.“

12. Im § 124 Absatz 3 werden die Worte: „nach Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „nach Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung“ ersetzt.

13. Im § 125 Absatz 2 und 3 wird nach dem Worte: „Kreisrichter“ (bisher: „Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

14. Der § 126 erhält die Fassung:

„Der vor Erhebung der öffentlichen Klage erlassene Haftbefehl ist aufzuheben, wenn die Staatsanwaltschaft es beantragt, oder wenn die Staatsanwaltschaft nicht binnen zwei Monaten nach Vollstreckung des Haftbefehls die öffentliche Klage erhebt.“

15. Im § 128 Absatz 1 Satz 1 wird nach den Worten: „dem Kreisrichter“ (bisher: „dem Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“, und im zweiten Satze des ersten Absatzes sowie im zweiten Absatze nach den Worten: „der Kreisrichter“ (bisher: „der Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

16. Im § 129 wird nach den Worten: „des Kreisrichters“ (bisher: „des Amtsrichters“) das Wort: „Friedensrichters“ in Klammer eingestellt und werden die Worte: „am Tage“ durch die Worte: „binnen 48 Stunden“ ersetzt.

17. Im § 148 Absatz 2 werden die Worte: „So lange das Hauptverfahren nicht eröffnet ist“, durch die Worte: „Bis zur Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung“ ersetzt.

18. W § 155 zastępuje się słowa: „uchwalono wszczęcie postępowania głównego“ słowami: „wyznaczono termin do rozprawy głównej“.

19. § 160 otrzymuje następujące brzmienie:

„Jeżeli prokuratura uważa za potrzebne przedsięwzięcie sędziowskiej czynności śledczej, podaje swoje wnioski albo u sędziego powiatowego (sędziego pokoju) albo u sędziego śledczego w sądzie okręgowym, w którego okręgu czynność ma się dokonać.

Sędzia winien zbadać, czy czynność, wymieniona we wniosku jest wśród okoliczności danego przypadku wedle ustawy dopuszczalna.“

20. W § 161 w ustępie drugim słowa: „sędziemu powiatowemu“ zastępuje się słowami: „sądowi powiatowemu“.

21. W § 163 dodaje się po słowach: „sędzia powiatowy“ w nawiasie słowa: „sędzia pokoju“.

22. Ilekroć w § 164 użyte są słowa: „sędzia powiatowy“ dodaje się po nich w nawiasie słowa: „sędzia pokoju“.

23. W § 166 zastępuje się słowa: „sędzia powiatowy“ słowami: „sędzia (§ 160)“.

24. W ustępie trzecim § 171 dodaje się po słowach: „sędziego powiatowego“ w nawiasie słowa: „sędziego pokoju“.

25. W ustępie trzecim § 176 dodaje się po słowach: „sądów ławniczych“ w nawiasie słowa: „sądów pokoju“.

26. W ustępie pierwszym § 188 zastępuje się słowa: „czy wszcząć postępowanie główne“ słowami: „czy wniesć akt oskarżenia“.

27. Napis rozdziału czwartego księgi drugiej otrzymuje następujące brzmienie:

„Postępowanie dotyczące wyznaczenia rozprawy głównej.“

28. § 196 otrzymuje następujące brzmienie:

18. Im § 155 werden die Worte: „die Eröffnung des Hauptverfahrens beschlossen ist“ durch die Worte: „der Termin zur Hauptverhandlung anberaumt ist“ ersetzt.

19. Der § 160 erhält die Fassung:

„Erachtet die Staatsanwaltschaft die Vornahme einer richterlichen Untersuchungshandlung für erforderlich, so stellt sie ihre Anträge entweder bei dem Kreisrichter (Friedensrichter) oder bei dem Untersuchungsrichter des Bezirksgerichts, im dessen Bezirk diese Handlung vorzunehmen ist.

Der Richter hat zu prüfen, ob die beantragte Handlung nach den Umständen des Falles gesetzlich zulässig ist.“

20. Im § 161 Absatz 2 werden die Worte: „den Kreisrichter“ (bisher: „den Amtsrichter“) durch die Worte: „das Kreisgericht“ ersetzt.

21. Im § 163 wird nach den Worten: „der Kreisrichter“ (bisher: „der Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

22. Im § 164 wird nach dem Worte: „Kreisrichter“ (bisher: „Amtsrichter“) jeweilig das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

23. Im § 166 werden die Worte: „dem Kreisrichter“ (bisher: „dem Amtsrichter“) durch die Worte: „dem Richter (§ 160)“ ersetzt.

24. Im § 171 Absatz 3 wird nach dem Worte: „den Kreisrichter“ (bisher: „den Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

25. Im § 176 Absatz 3 wird nach den Worten: „der Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt.

26. Im § 188 Absatz 1 werden die Worte: „ob das Hauptverfahren zu eröffnen“ durch die Worte: „ob die Anklage zu erheben“ ersetzt.

27. Die Überschrift des vierten Abschnitts des zweiten Buches erhält die Fassung:

„Verfahren betreffend die Anberaumung der Hauptverhandlung.“

28. Der § 196 erhält die Fassung:

„Jeżeli toczyło się śledztwo wstępne, wówczas, o ile nie jest właściwym przewodniczący sądu w myśl § 201, sąd rozstrzyga, czy należy wyznaczyć termin do rozprawy głównej, czy też obwinionego nie ścigać, czy też postępowanie przeciw niemu zawiesić.

W tym celu udziela prokuratura sądowi akta ze swoim wnioskiem. Wniosek o wyznaczenie terminu do rozprawy głównej podaje się przez wniesienie aktu oskarżenia.“

29. § 197 otrzymuje następujące brzmienie:

„Jeżeli prokuratura wnosi oskarżenie bez poprzedniego śledztwa wstępnego, winna wnieść akt oskarżenia wraz z aktami, a to w sądzie powiatowym, jeżeli sprawa podlega właściwości sądu ławniczego (sądu pokoju), lub jeżeli prokuratura zamierza tę właściwość stworzyć po myśli § 29 ustawy o ustroju sądownictwa, w innych zaś przypadkach w sądzie okręgowym.“

30. Ustęp drugi § 198 otrzymuje następujące brzmienie:

„W sprawach, należących do właściwości sądów przysięgłych, winien, zaś w sprawach ważniejszych i zawilszych, podlegających właściwości sądów okręgowych, powinien akt oskarżenia ponadto zawierać zestawienie istotnych wyników dotychczasowego postępowania.“

31. W ustępie pierwszym § 199 zastępuje się słowa: „przeciw wszczęciu postępowania głównego“ słowami: „przeciw wyznaczeniu terminu do rozprawy głównej“.

W ustępie czwartym tego paragrafu dodaje się po słowach: „sądów ławniczych“ w nawiasie słowa: „sądów pokoju“.

32. W zdaniu drugim ustępu pierwszego § 200 dodaje się po słowach: „sędziemu powiatowemu“ w nawiasie słowa: „sędziemu pokoju“.

33. § 201 otrzymuje następujące brzmienie:

„Przewodniczący sądu zarządza wyznaczenie terminu do rozprawy głównej, jeżeli wedle wyników śledztwa wstępnego, a w razie jeżeli śledztwa nie było, wedle wyników postępowania

„Hat eine Voruntersuchung stattgefunden, so entscheidet das Gericht, sofern nicht der Vorsitzende des Gerichts nach § 201 zuständig ist, ob der Termin zur Hauptverhandlung anzueraumen oder der Angeschuldigte ausser Verfolgung zu setzen oder das Verfahren gegen ihn vorläufig einzustellen sei.

Die Staatsanwaltschaft legt zu diesem Zwecke die Akten mit ihrem Antrage dem Gerichte vor. Der Antrag auf Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung erfolgt durch Einreichung einer Anklageschrift.“

29. Der § 197 erhält die Fassung:

„Erhebt die Staatsanwaltschaft, ohne dass eine Voruntersuchung stattgefunden, die Anklage, so hat sie die Anklageschrift mit den Akten, wenn die Sache zur Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) gehört oder wenn die Staatsanwaltschaft diese Zuständigkeit nach § 29 des Gerichtsverfassungsgesetzes zu begründen beabsichtigt, bei dem Kreisgerichte, andernfalls bei dem Bezirksgerichte einzureichen.“

30. Der § 198 Absatz 2 erhält die Fassung:

„In den zur Zuständigkeit der Schwurgerichte gehörenden Sachen muss, in den zur Zuständigkeit der Bezirksgerichte gehörenden Sachen aber, insoweit sie besonders wichtig oder verwickelt sind, soll ausserdem eine Zusammenstellung der wesentlichen Ergebnisse des bisherigen Verfahrens in die Anklageschrift aufgenommen werden.“

31. Im § 199 Absatz 1 werden die Worte: „gegen die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „gegen die Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung“ ersetzt.

Im vierten Absatz dieses Paragraphen wird nach den Worten: „den Schöffengerichten“ das Wort: „Friedensgerichten“ in Klammer eingestellt.

32. Im § 200 Absatz 1 Satz 2 wird nach den Worten: „dem Kreisrichter“ (bisher: „dem Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

33. Der § 201 erhält die Fassung:

„Der Vorsitzende des Gerichts ordnet die Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung an, wenn nach den Ergebnissen der Voruntersuchung oder, falls eine solche nicht stattgefunden

przygotowawczego obwiniony dostatecznie jest podejrzany o popełnienie przestępstwa.

Jeżeli zdaniem przewodniczącego niema tych warunków, wówczas postanawia sąd uchwałą o wniosku o wyznaczenie terminu do rozprawy głównej.“

34. W ustępie pierwszym § 202 zastępuje się słowa: „nie wszczynać postępowania głównego“ słowami: „nie wyznaczać terminu do rozprawy głównej“.

35. § 205 otrzymuje następujące brzmienie:

„Gdy przewodniczący sądu lub sąd postanowią wyznaczyć termin do rozprawy głównej, winien sąd bezzwłocznie z urzędu powziąć uchwałę co do zarządzenia lub dalszego trwania aresztu śledczego“.

36. W ustępie pierwszym § 206 zastępuje się słowa: „wszczęcie postępowania głównego“ słowami: „wyznaczenie terminu do rozprawy głównej“.

37. § 207 otrzymuje następujące brzmienie:

„Sąd okręgowy może zarządzić wyznaczenie terminu do rozprawy głównej także przed sądem ławniczym (sądem pokoju).

Jeżeli sędzia powiatowy (sędzia pokoju) jest zdania, że wniesiona doń sprawa przekracza właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju), wówczas ma przedłożyć akta za pośrednictwem prokuratury sądowi okręgowemu do rozstrzygnięcia.“

38. § 209 otrzymuje następujące brzmienie:

„Postanowienia, którem wyznaczono termin do rozprawy głównej, nie może oskarżony zaczepiać.

Przeciw uchwale, którą odmówiono wyznaczenia terminu do rozprawy głównej lub którą odmiennie od wniosku prokuratury postanowiono przekazać sprawę sądowi niższej kategorii, przysługuje prokuraturze bezzwłoczne zażalenie.“

39. § 210 otrzymuje następujące brzmienie:

hat, nach den Ergebnissen des vorbereitenden Verfahrens der Angeschuldigte einer strafbaren Handlung hinreichend verdächtig erscheint.

Treffen diese Voraussetzungen nach dem Erachten des Vorsitzenden nicht zu, so entscheidet das Gericht durch Beschluss über den Antrag auf Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung.“

34. Im § 202 Absatz 1 werden die Worte: „das Hauptverfahren nicht zu eröffnen“ durch die Worte: „den Termin zur Hauptverhandlung nicht anzuberaumen“ ersetzt.

35. Der § 205 erhält die Fassung:

„Beschliesst der Vorsitzende des Gerichts oder das Gericht den Termin zur Hauptverhandlung anzuberaumen, so hat das Gericht ungesäumt von Amts wegen über die Anordnung oder Fortdauer der Untersuchungshaft zu beschliessen.“

36. Im § 206 Absatz 1 werden die Worte: „die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „die Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung“ ersetzt.

37. Der § 207 erhält die Fassung:

„Das Bezirksgericht kann die Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung auch vor dem Schöffengerichte (Friedensgerichte) anordnen.

Findet der Kreisrichter (Friedensrichter), dass eine bei ihm eingereichte Sache die Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) übersteige, so hat er die Akten durch Vermittelung der Staatsanwaltschaft dem Bezirksgerichte zur Entscheidung vorzulegen.“

38. Der § 209 erhält die Fassung:

„Der Beschluss, durch welchen der Termin zur Hauptverhandlung anberaumt worden ist, kann von dem Angeklagten nicht angefochten werden.

Gegen den Beschluss, durch welchen die Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung abgelehnt oder abweichend von dem Antrage der Staatsanwaltschaft die Verweisung der Sache an ein Gericht niederer Ordnung ausgesprochen worden ist, steht der Staatsanwaltschaft die sofortige Beschwerde zu.“

39. Der § 210 erhält die Fassung:

„Jeżeli uchwałą prawomocną odmówiono wnioskowi o wyznaczenie terminu do rozprawy głównej, można skargę podjąć na nowo tylko na podstawie nowych faktów albo środków dowodowych.“

40. W zdaniu pierwszym ustępu pierwszego § 211 po słowach: „sąd ławniczy“ dodaje się w nawiasie słowa: „sąd pokoju“ i skreśla się słowa: „i bez rozstrzygnięcia o wszczęciu postępowania głównego“.

W zdaniu pierwszym i drugim ustępu drugiego tego paragrafu po słowach: „sędzia powiatowy“ dodaje się w nawiasie słowa: „sędzia pokoju“, zaś w zdaniu drugim po słowach: „sądu ławniczego“ dodaje się w nawiasie słowa: „sądu pokoju“.

41. § 214 uchyla się.

42. W ustępie drugim § 216 zastępuje się słowa: „aż do rozpoczęcia odczytywania uchwały o wszczęciu postępowania głównego“ słowami: „aż do odczytania aktu oskarżenia“.

43. § 231 dodaje się po słowach: „zagrożony jest tylko“ słowa: „więzieniem do sześciu miesięcy“.

44. W ustępie drugim i czwartym § 242 zastępuje się słowa: „uchwały o wszczęciu postępowania głównego“ względnie słowo: „uchwały“ słowami: „aktu oskarżenia z opuszczeniem zestawienia istotnych wyników postępowania“.

45. Ustęp pierwszy § 244 otrzymuje brzmienie następujące :

„Postępowanie dowodowe winno obejmować wszystkich wezwanych świadków i biegłych oraz inne dostarczone środki dowodowe. W sprawach atoli o występki oraz o zbrodnie z §§ 243, 244, 261, 264 ustawy karnej postanawia sąd, które dowody ma się przeprowadzić, jeżeli chodzi o świadków lub biegłych, wezwanych bezpośrednio, lub inne środki dowodowe, dostarczone na rozprawę. Poszczególne dowody można pominąć, jeżeli prokuratura i oskarżony na to się zgadzają.“

„Ist der Antrag auf Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung durch einen nicht mehr anfechtbaren Beschluss zurückgewiesen, so kann die Klage nur auf Grund neuer Tatsachen oder Beweismittel wieder aufgenommen werden.“

40. Im § 211 Absatz 1 Satz 1 wird nach den Worten: „dem Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt und werden die Worte: „und ohne eine Entscheidung über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ gestrichen.

Im ersten und zweiten Satze des zweiten Absatzes dieses Paragraphen wird nach dem Worte: „Kreisrichter“ (bisher: „Amtsrichter“) jeweilig das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt und im zweiten Satze wird nach den Worten: „des Schöffengerichts“ das Wort: „Friedensgerichts“ in Klammer eingestellt.

41. Der § 214 wird gestrichen.

42. Im § 216 Absatz 2 werden die Worte: „solange mit der Verlesung des Beschlusses über die Eröffnung des Hauptverfahrens nicht begonnen ist“ durch die Worte: „solange die Anklageschrift nicht verlesen ist“ ersetzt.

43. Im § 231 werden nach den Worten: „nur mit“ die Worte: „Gefängnis bis zu sechs Monaten“ eingestellt.

44. Im § 242 Absatz 2 und 4 werden die Worte: „des Beschlusses über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ beziehungsweise die Worte: „des Beschlusses“ durch die Worte: „der Anklageschrift unter Weglassung der Zusammenstellung der wesentlichen Ergebnisse des Verfahrens“ ersetzt.

45. Der § 244 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Die Beweisaufnahme ist auf die sämtlichen vorgeladenen Zeugen und Sachverständigen sowie auf die anderen herbeigeschafften Beweismittel zu erstrecken. In Sachen wegen Vergehen sowie wegen Verbrechen nach den §§ 243, 244, 261, 264 des Strafgesetzbuchs bestimmt jedoch das Gericht, welche Beweise zu erheben sind, sofern unmittelbar geladene Zeugen oder Sachverständige oder andere zur Verhandlung herbeigeschaffte Beweismittel in Betracht kommen. Von der Erhebung einzelner Beweismittel kann abgesehen werden, wenn die Staatsanwaltschaft und der Angeklagte hiermit einverstanden sind.“

46. W ustępie drugim § 244 dodaje się po słowach: „sądami ławniczymi“ w nawiasie słowa: „sądami pokoju“.

47. W ustępie drugim § 250 zastępuje się słowa: „po wszczęciu postępowania głównego“ słowami: „po wyznaczeniu terminu do rozprawy głównej“.

48. Pierwszy ustęp § 258 otrzymuje następujące brzmienie:
„Jeżeli oskarżony nie rozumie języka, w którym odbywa się rozprawa, winien mu przewodniczący albo tłumacz oznajmić z przemówień końcowych conajmniej wnioski prokuratury i obrońcy.“

49. W ustępie drugim § 263 zastępuje się słowa: „w uchwale wszczynającej postępowanie główne“ słowami: „w akcie oskarżenia“.

50. W ustępie pierwszym i trzecim § 264 zastępuje się słowa: „w uchwale wszczynającej postępowanie główne“ słowami: „w akcie oskarżenia“.

51. W ustępie pierwszym § 265 zastępuje się słowa: „aniżeli ten, z powodu którego wszczęto postępowanie główne“ słowami: „nie objęty aktem oskarżenia“.

52. Ustęp drugi § 270 otrzymuje następujące brzmienie:
„Uchwała ta winna zawierać oznaczenie czynu wedle znamion ustawowych, przepis ustawy, który ma znaleźć zastosowanie, wreszcie oznaczenie sądu, przed którym ma się odbyć rozprawa główna, i ma skutek zarządzenia względnie uchwały z § 201“.

53. W ustępie czwartym § 270 po słowach: „sąd ławniczy“ dodaje się w nawiasie słowa: „sąd pokoju“.

54. W ustępie drugim § 271 dodaje się po słowach: „sędziego powiatowego“ w nawiasie słowa: „sędziego pokoju“.

55. W ustępie drugim § 273 po słowach: „sądem ławniczym“ dodaje się w nawiasie słowa: „sądem pokoju“.

46. Im § 244 Absatz 2 wird nach den Worten: „den Schöffengerichten“ das Wort: „Friedensgerichten“ in Klammer eingestellt.

47. Im § 250 Absatz 2 werden die Worte: „nach Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „nach Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung“ ersetzt.

48. Der § 258 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Ist der Angeklagte der Sprache, in welcher verhandelt wird, nicht mächtig, so müssen ihm aus den Schlussverträgen mindestens die Anträge der Staatsanwaltschaft und des Verteidigers durch den Vorsitzenden oder durch den Dolmetscher bekanntgemacht werden.“

49. Im § 263 Absatz 2 werden die Worte: „dem Beschlusse über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „der Anklageschrift“ ersetzt.

50. Im § 264 Absatz 1 und 3 werden die Worte: „in dem Beschlusse über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „in der Anklageschrift“ ersetzt.

51. Im § 265 Absatz 1 werden die Worte: „als wegen welcher das Hauptverfahren wider ihn eröffnet worden“ durch die Worte: „welche nicht in die Anklageschrift aufgenommen worden ist“ ersetzt.

52. Der § 270 Absatz 2 erhält die Fassung:

„In diesem Beschlusse ist die Tat unter Hervorhebung ihrer gesetzlichen Merkmale, das anzuwendende Strafgesetz, sowie das Gericht zu bezeichnen, vor welchem die Hauptverhandlung stattfinden soll, und hat dieser Beschluss die Wirkung einer nach § 201 getroffenen Anordnung beziehungsweise eines nach § 201 gefassten Beschlusses.“

53. Im § 270 Absatz 4 wird nach den Worten: „einem Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt.

54. Im § 271 Absatz 2 wird nach den Worten: „des Kreisrichters“ (bisher: „des Amtsrichters“) das Wort: „Friedensrichters“ in Klammer eingestellt.

55. Im § 273 Absatz 2 wird nach den Worten: „dem Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt.

56. W § 275 wprowadza się następujące zmiany:

a) Ustęp pierwszy otrzymuje brzmienie następujące:

„Wyrok wraz z uzasadnieniem należy dołączyć do aktów w ciągu tygodnia po ogłoszeniu, o ile go już do protokołu w całości nie wpisano.“

b) Końcowe zdanie w ustępie drugim otrzymuje następujące brzmienie:

„Podpisy sędziów niezawodowych i ławników na wyroku nie są potrzebne.“

57. W § 294 zastępuje się w ustępie pierwszym słowa:

„W uchwale wszczynającej postępowanie główne“ słowami: „w akcie oskarżenia“ a w ustępie drugim słowo: „uchwale“ słowami: „aktowi oskarżenia“.

58. W § 331 słowa: „po wszczęciu postępowania głównego“ zastępuje się słowami: „po wyznaczeniu terminu do rozprawy głównej“.

59. W ustępie pierwszym § 346 dodaje się po słowach: „sędziego powiatowego“ w nawiasie słowa: „sędziego pokoju“.

60. W ustępie trzecim § 348 dodaje się po słowach: „sędziego powiatowego“ w nawiasie słowa: „sędziego pokoju“.

61. § 352 uchyla się.

62. W § 354 po słowach: „sądów ławniczych“ dodaje się w nawiasie słowa: „sądów pokoju“.

63. W § 374 dodaje się po słowach: „sądów okręgowych“ słowa: „jako sądów pierwszej instancji“.

64. § 380 uchyla się.

65. W § 399 pod 1, 5 dodaje się po słowach: „przez sądy ławnicze“ w nawiasie słowa: „sądy pokoju“.

66. Ustęp pierwszy § 414 otrzymuje brzmienie następujące:

„Pokrzywdzony może bez uprzedniego odwoływania się do prokuratury ścigać skargą prywatną za:

56. Der § 275 wird wie folgt geändert:

a) der erste Absatz erhält die Fassung:

„Das Urteil mit den Gründen ist binnen einer Woche nach der Verkündung zu den Akten zu bringen, falls es nicht bereits vollständig in das Protokoll aufgenommen worden ist.“

b) der Satzsatz des zweiten Absatzes erhält die Fassung:

„Der Unterschrift der Laienrichter und der Schöffen bedarf das Urteil nicht.“

57. Im § 294 werden im Absätze 1 die Worte: „von dem Beschlusse über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „von der Anklageschrift“ und im Absätze 2 die Worte: „dem Beschluss“ durch die Worte: „der Anklageschrift“ ersetzt.

58. Im § 331 werden die Worte: „nach Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „nach Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung“ ersetzt.

59. Im § 346 Absatz 1 wird nach den Worten: „des Kreisrichters“ (bisher: „des Amtsrichters“) das Wort: „Friedensrichters“ in Klammer eingestellt.

60. Im § 348 Absatz 3 wird nach den Worten: „des Kreisrichters“ (bisher: „des Amtsrichters“) das Wort: „Friedensrichters“ in Klammer eingestellt.

61. Der § 352 wird gestrichen.

62. Im § 354 wird nach den Worten: „der Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt.

63. Im § 374 werden nach den Worten: „der Bezirksgerichte“ (bisher: „der Landgerichte“) die Worte: „als Gerichte erster Instanz“ eingestellt.

64. Der § 380 wird gestrichen.

65. Im § 399 Nr. 5 wird nach den Worten: „vor den Schöffengerichten“ das Wort: „Friedensgerichten“ in Klammer eingestellt.

66. Der § 414 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Im Wege der Privatklage können vom Verletzten verfolgt werden, ohne dass es einer vorgängigen Anrufung der Staatsanwaltschaft bedarf:

1. występki naruszenia miru domowego w przypadku § 123 ustawy karnej,
2. występkę zniewagi w przypadkach §§ 185 do 187, 189 ustawy karnej, jeżeli znieważoną nie jest jedna z korporacji politycznych, wymienionych w § 197,
3. występkę urazu cielesnego w przypadkach §§ 223, 223a ustęp pierwszy i § 230 ustawy karnej, o ile urazu cielesnego nie dopuszczono się z przekroczeniem obowiązku urzędowego, zawodowego lub przemysłowego,
4. występki groźby w przypadku § 241 ustawy karnej,
5. występki naruszenia cudzych tajemnic w przypadku § 299 ustawy karnej,
6. występki uszkodzenia rzeczy w przypadku § 303 ustawy karnej,
7. wszystkie występkę karalne wedle ustawy o nierzetelnem współzawodnictwie,
8. wszystkie naruszenia autorskiego prawa literackiego, artystycznego i przemysłowego, o ile są one karalne jako występkę.

67. W § 423 zastępuje się słowa: „czy wszcząć postępowanie główne“ słowami: „czy wyznaczyć termin do rozprawy głównej“.

68. Tytuł rozdziału pierwszego księgi szóstej otrzymuje następujące brzmienie:

„Postępowanie w razie wydania mandatu karnego.“

69. § 447 otrzymuje brzmienie następujące:

„Izba karna oraz sędzia powiatowy (sąd pokoju) mogą wymierzyć karę, bez wyznaczenia rozprawy głównej, piśmiennym mandatem karnym, jeżeli prokuratura podaje o to wniosek pisemny. W sprawach, w których prokurator może stworzyć właściwość sądu ławniczego (sądu pokoju) wedle § 29 ustawy o ustroju sądownictwa, może wniosek o mandat karny podać tylko prokurator; z podaniem wniosku uważa się sprawę za należącą do właściwości sądu ławniczego (sądu pokoju).“

1. das Vergehen des Hausfriedensbruchs im Falle des § 123 des Strafgesetzbuchs,
2. die Vergehen der Beleidigung in den Fällen der §§ 185 bis 187, 189 des Strafgesetzbuchs, wenn nicht eine der im § 197 bezeichneten politischen Körperschaften beleidigt ist,
3. die Vergehen der Körperverletzung in den Fällen der §§ 223, 223 a Abs. 1 und des § 230 des Strafgesetzbuchs, sofern nicht die Körperverletzung mit Übertretung einer Amts-, Berufs- oder Gewerbspflicht begangen worden ist,
4. das Vergehen der Bedrohung im Falle des § 241 des Strafgesetzbuchs,
5. das Vergehen der Verletzung fremder Geheimnisse im Falle des § 299 des Strafgesetzbuchs,
6. das Vergehen der Sachbeschädigung im Falle des § 303 des Strafgesetzbuchs,
7. alle nach dem Gesetze gegen den unlauteren Wettbewerb strafbaren Vergehen,
8. alle Verletzungen des literarischen, künstlerischen und gewerblichen Urheberrechts, soweit sie als Vergehen strafbar sind.“

67. Im § 423 werden die Worte: „ob das Hauptverfahren zu eröffnen“ durch die Worte: „ob ein Termin zur Hauptverhandlung anzuberaumen“ ersetzt.

68. Der Titel des ersten Abschnittes des sechsten Buches erhält die Fassung:

„Verfahren bei Erlassung eines Strafbefehls.“

69. Der § 447 erhält die Fassung:

„Die Strafkammer und der Kreisrichter (das Friedensgericht) können durch schriftlichen Strafbefehl ohne Anberaumung einer Hauptverhandlung eine Strafe festsetzen, wenn die Staatsanwaltschaft schriftlich hierauf anträgt. In Sachen, für welche der Staatsanwalt die Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) nach § 29 des Gerichtsverfassungsgesetzes begründen kann, kann nur der Staatsanwalt auf Erlassung des Strafbefehls den Antrag stellen; mit der Stellung des Antrags gilt die Sache

Izba karna może orzec mandatem karnym jedynie grzywnę do wysokości dziesięciu tysięcy marek, karę aresztu lub karę więzienia do sześciu miesięcy, z osobna lub łącznie, sędzia powiatowy (sąd pokoju) zaś jedynie grzywnę do wysokości dwóch tysięcy marek, karę aresztu lub karę więzienia do trzech miesięcy, z osobna lub łącznie. W każdym wypadku można orzec także oznaczoną w ustawie konfiskatę.

Mandatem karnym nie wolno orzec przekazania obwinionego władzy policyjnej.

Obwinionemu, który nie ukończył jeszcze ośmnastego roku życia, wolno mandatem karnym wymierzyć karę pozbawienia wolności jedynie jako karę zastępczą w razie nieściągalności grzywny.

70. § 448 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wniosek winien opiewać na pewną dokładnie oznaczoną karę. Jeżeli co do wydania mandatu karnego nie nasuwają się żadne wątpliwości, ma sąd wniosek ten uwzględnić.

Jeżeli sąd ma wątpliwości, czy wymierzyć karę bez przeprowadzenia rozprawy głównej, należy zarządzić wyznaczenie terminu do rozprawy głównej. To samo obowiązuje, jeżeli sąd chce wymierzyć inną karę, niż karę oznaczoną we wniosku, a prokuratura swój wniosek podtrzymuje.

71. W ustępie pierwszym § 449 zastępuje się słowa: „w sądzie powiatowym“ słowami: „w sądzie, który wydał mandat karny“.

72. W ustępie pierwszym § 451 zastępuje się słowa: „przed sądem ławniczym“ słowami: „przed sądem właściwym“, zaś w ustępie trzecim tego paragrafu słowa: „sąd ławniczy“ słowem: „sąd“.

73. W ustępie drugim § 454 dodaje się po słowach: „sędziemu powiatowemu“ w nawiasie słowa: „sędziemu pokoju“.

74. W ustępie drugim § 455 dodaje się po słowach: „sędzia powiatowy“ w nawiasie słowa: „sędzia pokoju“.

als zur Zuständigkeit des Schöffengerichts (Friedensgerichts) gehörig.

Durch einen Strafbefehl darf von der Strafkammer nur Geldstrafe von höchstens zehntausend Mark, Haft oder Gefängnis von höchstens sechs Monaten, allein oder in Verbindung miteinander, vom Kreisrichter (Friedensgerichte) aber nur Geldstrafe von höchstens zweitausend Mark, Haft oder Gefängnis von höchstens drei Monaten, allein oder in Verbindung miteinander, festgesetzt werden. In jedem Falle kann auch auf die im Gesetze bestimmte Einziehung erkannt werden.

Die Überweisung des Beschuldigten an die Polizeibehörde darf in einem Strafbefehl nicht ausgesprochen werden.

Gegen einen Beschuldigten, der das achtzehnte Lebensjahr noch nicht vollendet hat, darf durch einen Strafbefehl Freiheitsstrafe nur festgesetzt werden, wenn die Freiheitsstrafe an die Stelle einer nicht beizutreibenden Geldstrafe treten soll.“

70. Der § 448 erhält die Fassung:

„Der Antrag ist auf eine genau bestimmte Strafe zu richten.

Das Gericht hat dem Antrage zu entsprechen, wenn der Erlassung des Strafbefehls Bedenken nicht entgegenstehen.

Findet das Gericht Bedenken, die Strafe ohne Hauptverhandlung festzusetzen, so ist die Anberaumung des Termins zur Hauptverhandlung anzuordnen. Dasselbe gilt, wenn das Gericht eine andere als die beantragte Strafe festsetzen will und die Staatsanwaltschaft bei ihrem Antrage beharrt.“

71. Im § 449 Absatz 1 werden die Worte: „bei dem Kreisgerichte“ (bisher: „bei dem Amtsgerichte“) durch die Worte: „beim Gerichte, welches den Strafbefehl erlassen hat“ ersetzt.

72. Im § 451 Absatz 1 werden die Worte: „vor dem Schöffengerichte“ durch die Worte: „vor dem zuständigen Gerichte“ und im dritten Absatze dieses Paragraphen die Worte: „das Schöffengericht“ durch die Worte: „das Gericht“ ersetzt.

73. Im § 454 Absatz 2 wird nach den Worten: „dem Kreisrichter“ (bisher: „dem Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

74. Im § 455 Absatz 2 wird nach den Worten: „der Kreisrichter“ (bisher: „der Amtsrichter“) das Wort: „Friedensrichter“ in Klammer eingestellt.

75. W ustępie pierwszym § 456 dodaje się po słowach: „przed sądem ławniczym“ w nawiasie słowa: „sądem pokoju“; zaś na końcu zdania uchyla się słowa: „lub rozstrzygnięcia o wszczęciu postępowania głównego“.

76. W ustępie pierwszym § 457 po słowach: „przed sądem ławniczym“ dodaje się w nawiasie słowa: „sądem pokoju“.

77. W ustępie pierwszym § 462 uchyla się na końcu zdania słowa: „lub rozstrzygnięcia o wszczęciu postępowania głównego“.

78. W ustępie drugim § 463 dodaje się po słowach: „sąd ławniczy“ w nawiasie słowa: „sąd pokoju“, oraz po słowach: „sędziego powiatowego“ słowa: „sądu pokoju“.

79. W ustępie trzecim § 483 dodaje się po słowach: „sądów ławniczych“ w nawiasie słowa: „sądów pokoju“.

80. W ustępie drugim § 486 uchyla się drugie zdanie.

81. Ustęp drugi § 496 otrzymuje brzmienie następujące:
„Wysokość kosztów i wydatków, które jeden z zainteresowanych winien zwrócić drugiemu, ustala na wniosek zainteresowanego sekretarz sądowy. Do postępowania i wykonania rozstrzygnięcia stosuje się odpowiednie postanowienia procedury cywilnej.“

82. W ustępie drugim § 501 zastępuje się słowa: „dla wszczęcia postępowania głównego“ słowami: „dla rozpoznania sprawy“.

Artykuł 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. Z. Rymowicz.

75. Im § 456 Absatz 1 wird nach den Worten: „vor dem Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt und am Schlusse des Satzes werden die Worte: „oder einer Entscheidung über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ gestrichen.

76. Im § 457 Absatz 1 wird nach den Worten: „vor dem Schöffengericht“ das Wort: „Friedensgericht“ in Klammer eingestellt.

77. Im § 462 Absatz 1 werden am Schlusse des Satzes die Worte: „oder einer Entscheidung über die Eröffnung des Hauptverfahrens“ gestrichen.

78. Im § 463 Absatz 2 wird nach den Worten: „das Schöffengericht“ das Wort: „Friedensgericht“, sowie nach den Worten: „des Kreisrichters“ (bisher: „des Amtsrichters“) das Wort: „Friedensrichters“ in Klammer eingestellt.

79. Im § 483 Absatz 3 wird nach den Worten: „der Schöffengerichte“ das Wort: „Friedensgerichte“ in Klammer eingestellt.

80. Im § 486 Absatz 2 wird der zweite Satz gestrichen.

81. Der § 496 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Die Höhe der Kosten und Auslagen, die ein Beteiligter einem anderen Beteiligten zu erstatten hat, wird auf Antrag eines Beteiligten durch den Gerichtssekretär festgesetzt. Auf das Verfahren und auf die Vollstreckung der Entscheidung finden die Vorschriften der Zivilprozessordnung entsprechende Anwendung.“

82. Im § 501 Absatz 2 werden die Worte: „für die Eröffnung des Hauptverfahrens“ durch die Worte: „für die Entscheidung der Sache“ ersetzt.

Artikel 2.

Diese Verordnung tritt im overschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

i. V. Z. *Rymowicz*.

X.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o postępowaniu sądowym w sprawach z górnośląskiej części Województwa Śląskiego, podlegających rozpoznaniu Sądu Najwyższego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 399.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Niemiecka ustawa o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych ulega zmianom następującym:

1. W ustępie pierwszym § 119 dodaje się następujące postanowienie, jako zdanie drugie:

„Podanie o przyznanie prawa ubogich w postępowaniu, mającem się toczyć w Sądzie Najwyższym, należy wnieść do sądu apelacyjnego; o podaniu rozstrzyga sąd apelacyjny.“

2. W § 127 dodaje się następujące postanowienie, jako ustęp drugi:

„Zażalenie przeciw uchwale sądu apelacyjnego, odmawiającej przyznania prawa ubogich w postępowaniu rewizyjnem, wnosi się do sądu apelacyjnego.“

3. Ustęp pierwszy § 546 otrzymuje brzmienie następujące:

„W sporach o roszczenia z prawa majątkowego warunkiem dopuszczalności rewizji jest, aby wartość przedmiotu zażalenia przenosiła kwotę piętnastu tysięcy marek.“

X.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend das gerichtliche Verfahren in den im ober-schlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien anhängigen Rechtssachen, in welchen das Oberste Gericht zu entscheiden hat.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 399.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatze des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die deutsche Zivilprozessordnung wird dahin geändert:

1. Im § 119 Absatz 1 wird folgende Vorschrift als zweiter Satz eingestellt:

„Das Gesuch um Bewilligung des Armenrechts für das Verfahren vor dem Obersten Gerichte ist bei dem Appellationsgericht anzubringen; über das Gesuch entscheidet das Appellationsgericht.“

2. Im § 127 wird folgende Vorschrift als Absatz 2 eingestellt:

„Die Beschwerde gegen den Beschluss des Appellationsgerichts, durch welchen das Armenrecht für das Revisionsverfahren verweigert wird, ist bei dem Appellationsgericht anzubringen.“

3. Der § 546 Abs. 1 erhält die Fassung:

„In Rechtsstreitigkeiten über vermögensrechtliche Ansprüche ist die Zulässigkeit der Revision durch einen den Betrag von

4. Ustęp pierwszy § 549 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rewizję można oprzeć tylko na tem, że orzeczenie narusza przepisy ustawy państwowej lub innej ustawy, której moc obowiązująca rozciąga się także poza obręb sądu apelacyjnego.“

5. Zdanie pierwsze ustępu pierwszego § 553 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rewizję zakłada się, wnosząc pismo rewizyjne do sądu apelacyjnego.“

6. § 553 a otrzymuje brzmienie następujące:

„Wraz z pismem rewizyjnym powinno się przedłożyć sądowi apelacyjnemu dowód doręczenia wyroku.

Sąd apelacyjny doręczy pismo rewizyjne z urzędu stronie przeciwnej.“

7. W § 554 wprowadza się zmiany następujące:

a) Ustęp drugi otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzasadnienie rewizji, o ile nie zawiera go już pismo rewizyjne, następuje przez wniesienie pisma do sądu apelacyjnego. Czasokres do uzasadnienia rewizji wynosi jeden miesiąc; rozpoczyna się on z upływem czasokresu do wniesienia rewizji i może na wniosek być przedłużonym przez przewodniczącego senatu, którego wyrok jest przedmiotem rewizji; przedłużenie czasokresu przez umowę stron nie jest dopuszczalne.“

b) Zdanie pierwsze ustępu siódmego otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile zakładającemu rewizję nie udzielono prawa ubogich lub nie przysługuje mu zwolnienie od opłat, przewodniczący senatu, którego wyrok jest przedmiotem rewizji, wyznaczy czasokres do przedłożenia dowodu, że zakładający rewizję uiścił do kasy sądowej, będącej w siedzibie sądu apelacyjnego, zaliczkę na opłaty, wymaganą od niego dla instancji rewizyjnej (§ 81 ustawy o kosztach sądowych).“

8. § 554 a otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd apelacyjny zbada z urzędu, czy rewizja sama przez się jest dopuszczalna oraz czy wniesienie jej i uzasadnienie nastąpiło w ustawowej formie i ustawowym czasokresie. W braku

fünfzehntausend Mark übersteigenden Wert des Beschwerdegegenstandes bedingt.“

4. Der § 549 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Die Revision kann nur darauf gestützt werden, dass die Entscheidung auf der Verletzung eines Reichsgesetzes oder eines anderen Gesetzes, dessen Geltungsbereich sich auch über den Bezirk des Appellationsgerichts hinaus erstreckt, beruhe.“

5. Der § 553 Absatz 1 Satz 1 erhält die Fassung:

„Die Einlegung der Revision erfolgt durch Einreichung der Revisionsschrift bei dem Appellationsgerichte.“

6. Der § 553 a erhält die Fassung:

„Mit der Revisionsschrift soll dem Appellationsgerichte der Nachweis der Zustellung des Urteils vorgelegt werden.

Die Revisionsschrift ist von dem Appellationsgerichte der Gegenpartei von Amts wegen zuzustellen.“

7. Der § 554 wird wie folgt geändert:

a) Der Absatz 2 erhält die Fassung:

„Die Revisionsbegründung erfolgt, sofern sie nicht bereits in der Revisionsschrift enthalten ist, durch Einreichung eines Schriftsatzes bei dem Appellationsgerichte. Die Frist für die Revisionsbegründung beträgt einen Monat; sie beginnt mit dem Ablauf der Revisionsfrist und kann auf Antrag von dem Vorsitzenden des Senats, dessen Urteil Gegenstand der Revision ist, verlängert werden; eine Verlängerung der Frist durch Vereinbarung der Parteien ist nicht zulässig.“

b) Der erste Satz des Absatzes 7 erhält die Fassung:

„Sofern nicht dem Revisionskläger das Armenrecht bewilligt ist oder Gebührenfreiheit zusteht, hat der Vorsitzende des Senats, dessen Urteil Gegenstand der Revision ist, eine Frist zu bestimmen, innerhalb deren der Revisionskläger den Nachweis zu erbringen hat, dass er in der Gerichtskasse am Sitze des Appellationsgerichts den für die Revisionsinstanz von ihm erfordernden Gebührevorschuss (§ 81 des Gerichtskostengesetzes) gezahlt hat.“

8. Der § 554 a erhält die Fassung:

„Das Appellationsgericht hat von Amts wegen zu prüfen, ob die Revision an sich statthaft und ob die Einlegung und Begründung in der gesetzlichen Form und Frist erfolgt sei.

jednego z tych wymogów należy rewizję jako niedopuszczalną odrzucić.

Rozstrzygnięcie zapada w formie uchwały bez uprzedniej ustnej rozprawy.

Przeciw uchwale, odrzucającej rewizję, przysługuje zażalenie natychmiastowe; wnosi się je do sądu apelacyjnego.“

9. § 555 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przeciwnik zakładającego rewizję może aż do upływu czasokresu do uzasadnienia rewizji przyłączyć się do niej, choćby nawet rzekł się rewizji.

Przyłączenie następuje przez wniesienie do sądu apelacyjnego pisma o przyłączeniu się do rewizji. Rewizja przyłączna musi być uzasadniona w piśmie o przyłączeniu się do rewizji. Przepisy ustępu drugiego § 521, §§ 522, 553, ustępu drugiego § 553 a, ustępu trzeciego i szóstego § 554 i § 554 a stosują się odpowiednio.“

10. § 556 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rewizję, której nie odrzucono uchwałą, przedłoży sąd apelacyjny po upływie czasokresu do uzasadnienia rewizji wraz z wniesionymi pismami i wszystkimi aktami procesowymi Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy bez względu na przyjęcie rewizji przez sąd apelacyjny może rewizję jako niedopuszczalną odrzucić.

Sąd Najwyższy wyznaczy z urzędu termin do rozprawy ustnej i uwiadomi o nim strony.

Co do czasokresu, jaki musi przegradzać chwilę uwiadomienia o terminie od rozprawy ustnej, mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 262.“

11. Po § 557 dodaje się jako § 557 a postanowienie następujące:

„Rozprawa przed Sądem Najwyższym odbędzie się mimo niestawienia się jednej lub obu stron.

Rozprawa rozpocznie się od tego, że jeden z członków izby w charakterze sprawozdawcy wyłoży sprawę, przedstawiając na

Mangelt es an einem dieser Erfordernisse, so ist die Revision als unzulässig zu verwerfen.

Die Entscheidung erfolgt ohne vorgängige mündliche Verhandlung durch Beschluss.

Gegen den Beschluss, durch welchen die Revision verworfen wird, findet sofortige Beschwerde statt; sie ist bei dem Appellationsgerichte anzubringen.“

9. Der § 555 erhält die Fassung:

„Der Revisionsbeklagte kann sich bis zum Ablaufe der Begründungsfrist der Revision anschliessen, selbst wenn er auf die Revision verzichtet hat.

Die Anschliessung erfolgt durch Einreichung der Revisionsanschlusschrift bei dem Appellationsgerichte. Die Anschlussrevision muss in der Anschlusschrift begründet werden. Die Vorschriften des § 521 Absatz 2, der §§ 522, 553, des § 553 a Absatz 2, des § 554 Absatz 3 und 6 und des § 554 a finden entsprechende Anwendung.“

10. Der § 556 erhält die Fassung:

„Die Revision, welche nicht durch Beschluss verworfen wird, ist von dem Appellationsgerichte nach Ablauf der Revisionsbegründungsfrist samt den eingereichten Schriftsätzen und sämtlichen Prozessakten dem Obersten Gerichte vorzulegen. Das Oberste Gericht kann ohne Rücksicht auf die von dem Appellationsgerichte erfolgte Annahme der Revision diese als unzulässig verwerfen.

Das Oberste Gericht hat den Termin zur mündlichen Verhandlung von Amts wegen zu bestimmen und den Parteien bekannt zu machen.

In betreff der Frist, welche zwischen dem Zeitpunkte der Bekanntmachung des Termins und der mündlichen Verhandlung liegen muss, finden die Vorschriften des § 262 entsprechende Anwendung.“

11. Nach dem § 557 wird als § 557 a) folgende Vorschrift eingestellt:

„Die Verhandlung vor dem Obersten Gerichte findet statt, selbst wenn eine oder beide Parteien nicht erscheinen.

Die Verhandlung beginnt mit dem Vortrage eines Mitglieds der Kammer als Berichterstatters, welcher auf Grund der Pro-

podstawie aktów procesowych jej stan, dotychczasowy przebieg sporu, przyczyny i wnioski rewizyjne. Następnie wysłucha sąd przemówień pełnomocników stron, o ile do rozprawy się stawili.“

12. W pierwszym zdaniu § 559 zamiast liczby „§ 556“ umieszcza się liczbę: „§ 555“.

13. § 560 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd rewizyjny na wniosek, złożony na piśmie lub zgłoszony w toku rozprawy, uzna za tymczasowo wykonalny wyrok sądu odwoławczego, nie uznany za tymczasowo wykonalny lub nie uznany za taki bezwarunkowo, o ile wyrok ten nie jest wzruszony wnioskami rewizyjnymi.“

14. W § 561 między ustępem pierwszym a ustępem drugim dodaje się jako ustęp drugi postanowienie o następującym brzmieniu:

„Jeżeli strony nie stawiają się do rozprawy, Sąd Najwyższy, rozstrzygając sprawę, rozpatrzy to, co strony przedłożyły mu w swych pismach rewizyjnych i w pismach, zawierających przyłączenie się do rewizji, uwzględniając stan sprawy, wynikający z rzeczo stanu wyroku, będącego przedmiotem rewizji, i z protokołu.“

15. § 566 otrzymuje brzmienie następujące:

„Odnoszące się do odwołania przepisy o zrzeczeniu się środka prawnego i o jego cofnięciu, o odroczeniu rozprawy ustnej, o rozprawie nad wstrzymującymi spór zarzutami, o wywodach stron przy rozprawie ustnej i o zwrocie aktów sporu stosują się odpowiednio do rewizji.“

Wyroki, zapadłe w Sądzie Najwyższym, doręcza się z urzędu; należy przytem stosować odpowiednio postanowienia §§ 208 do 213.

Przepisy o kosztach sądowych stosują się także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym z tem, że za usną rozprawę

zessakten die Sachlage, den bisherigen Verlauf des Streites, die Revisionsgründe und die Revisionsanträge auseinandersetzt. Sodann werden von dem Gericht die Parteivertreter, sofern sie bei der Verhandlung erschienen sind, mit ihren Vorträgen gehört.“

12. Im § 559 Satz 1 wird die Ziffer: „§ 556“ durch die Ziffer: „§ 555“ ersetzt.

15. Der § 560 erhält die Fassung:

„Ein nicht oder nicht unbedingt für vorläufig vollstreckbar erklärtes Urteil des Berufungsgerichts ist, insoweit dasselbe durch die Revisionsanträge nicht angefochten wird, auf den schriftlich eingebrachten oder im Laufe der mündlichen Verhandlung gestellten Antrag von dem Revisionsgerichte für vorläufig vollstreckbar zu erklären.“

14. Im § 561 wird zwischen den Absatz 1 und Absatz 2 folgende Vorschrift als Absatz 2 eingestellt:

„Erscheinen die Parteien bei der Verhandlung nicht, so hat das Oberste Gericht bei der Entscheidung der Sache dasjenige zu erörtern, was ihm von den Parteien in ihren Revisionschriften und in den Revisionsanschlussschriften vorgelegt worden ist, wobei es die Sachlage zu berücksichtigen hat, die sich aus dem Tatbestande des Urteils, welches Gegenstand der Revision ist, und aus dem Protokolle ergibt.“

15. Der § 566 erhält die Fassung:

„Die für die Berufung geltenden Vorschriften über die Verzichtleistung auf das Rechtsmittel und die Zurücknahme desselben, über die Vertagung der mündlichen Verhandlung, über die Verhandlung prozesshindernder Einreden, über den Vortrag der Parteien bei der mündlichen Verhandlung und über die Zurücksendung der Prozessakten finden auf die Revision entsprechende Anwendung.“

Die Zustellung der von dem Obersten Gerichte gefällten Urteile erfolgt von Amts wegen; hierbei sind die Vorschriften der §§ 208 bis 213 entsprechend anzuwenden.

Die Vorschriften über die Gerichtskosten finden auch im Verfahren vor dem Obersten Gerichte mit der Massgabe An-

uważa się także taką rozprawę przed Sądem Najwyższym, która odbyła się w nieobecności jednej lub obu stron.“

16. Ustęp drugi § 567 otrzymuje brzmienie następujące:
„Od rozstrzygnięć sądu apelacyjnego zażalenie nie jest dopuszczalne z wyjątkiem zażeń z ustępu drugiego § 127 i ustępu trzeciego § 554 a.“

Artykuł 2.

Do sporów prawnych, zakończonych wyrokiem II instancji, przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, stosować należy pod względem dopuszczalności rewizji, o ile jej założenie jest zawisłe od wartości przedmiotu zażenia, przepis § 546 w dotychczasowem brzmieniu.

Artykuł 3.

Przepisy niemieckiej ustawy o postępowaniu w sprawach karnych, dotyczące postępowania przed Sądem Rzeszy, mają odpowiednie zastosowanie przy rewizjach, podlegających orzecznictwu Sądu Najwyższego.

Artykuł 4.

Przepisy przejściowe o używaniu języka polskiego w sądownictwie i notaryjacie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego nie stosują się do postępowania przed Sądem Najwyższym.

Jeżeli pisma, dotyczące postępowania przed Sądem Najwyższym, a podpisane przez adwokata, są ułożone w języku niemieckim, musi się dołączyć przekład polski, sporządzony przez zaprzysiężonego tłumacza.

Artykuł 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

wendung, dass als mündliche Verhandlung auch eine solche Verhandlung vor dem Obersten Gerichte gilt, welche in Abwesenheit einer oder beider Parteien stattgefunden hat.“

16. Der § 567 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Gegen die Entscheidungen des Appellationsgerichts ist eine Beschwerde mit Ausnahme der Beschwerden auf Grund des § 127 Absatz 2 und des § 554 a Absatz 3 nicht zulässig.“

Artikel 2.

Auf Rechtsstreitigkeiten, welche vor dem Inkrafttreten dieser Verordnung durch ein Urteil zweiter Instanz abgeschlossen worden sind, ist bezüglich der Zulässigkeit der Revision, insoweit deren Einlegung durch den Wert des Beschwerdegegenstandes bedingt ist, die Vorschrift des § 546 in ihrer bisherigen Fassung anzuwenden.

Artikel 3.

Die Vorschriften der deutschen Strafprozessordnung, betreffend das Verfahren vor dem Reichsgerichte, finden bei Revisionen, welche zur Zuständigkeit des Obersten Gerichts gehören, entsprechende Anwendung.

Artikel 4.

Die Übergangsvorschriften über den Gebrauch der polnischen Sprache bei den Gerichten und im Notariat im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien finden auf das Verfahren vor dem Obersten Gerichte keine Anwendung.

Sind vom einem Rechtsanwalt unterzeichnete Schriftsätze, welche das Verfahren vor dem Obersten Gerichte betreffen, in deutscher Sprache verfasst, so muss eine, von einem beideten Dolmetscher angefertigte, polnische Übersetzung beigefügt werden.

Artikel 5.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

i. V. Z. *Rymowicz*.

XI.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o biegu czasokresów zawitych w sprawach sądowych,
dotyczących górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 400.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

W sprawach sądowych czasokresy zawite, w szczególności także czasokresy do zakładania środków prawnych, oraz czasokresy do uzasadnienia rewizji, które w dniu objęcia władzy przez Rzeczpospolitą Polską nad górnośląską częścią Województwa Śląskiego jeszcze nie ubiegły lub się nie rozpoczęły, upływają najwcześniej w trzy miesiące po dniu ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. Z. Rymowicz.

XI.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

**über den Lauf der Notfristen in den den oberschlesischen
Teil der Wojewodschaft Schlesien betreffenden gericht-
lichen Rechtsangelegenheiten.**

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 400.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

In gerichtlichen Rechtsangelegenheiten laufen die Notfristen, insbesondere auch die Rechtsmittelfristen, sowie die Revisionsbegründungsfristen, welche am Tage der Übernahme der Staatshoheit im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien durch die Republik Polen noch nicht abgelaufen sind oder nicht begonnen haben, frühestens nach drei Monaten seit dem Tage der Bekanntmachung dieser Verordnung ab.

Artikel 2.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. *Z. Rymowicz.*

XII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

zmieniające niektóre przepisy o postępowaniu dyscyplinarnem przeciw sędziom w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46. poz. 401).

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), *w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Pruska ustawa o występkach służbowych sędziów i o przymusowym przenoszeniu ich na inne miejsce albo w stan spoczynku z dnia $\frac{7 \text{ maja } 1851 \text{ r.}}{26 \text{ marca } 1856 \text{ r.}}$ (Zbiór Ustaw z r. 1851 str. 218; z r. 1856 str. 201), ulega następującym zmianom:

1. Do § 1 dodaje się ustęp drugi o brzmieniu następującem:
„Na równi z sędziami uważa się w rozumieniu niniejszej ustawy także urzędników prokuratorskich, mających uzdolnienie do sprawowania urzędu sędziowskiego.”
2. § 18 otrzymuje brzmienie następujące:
„Właściwemi sądami dyscyplinarnemi są:
  1. Sąd Najwyższy dla sędziów, prokuratorów, zastępców prokuratorów i dla podprokuratorów przy sądzie apelacyjnym, oraz dla prezesów, wiceprezesów, dyrektorów i prokuratorów przy sądach okręgowych;

XII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend Änderung einiger Vorschriften über das Disziplinarverfahren gegen Richter im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46. Pos. 401).

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsräte (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Das preussische Gesetz, betreffend die Dienstvergehen der Richter und die unfreiwillige Versetzung derselben auf eine andere Stelle oder in den Ruhestand, vom 7. Mai 1851
26. März 1856
(Gesetzsammlung vom 1851, S. 218; vom 1856, S. 201) wird dahin geändert:

1. Der § 1 erhält einen Absatz 2 in folgender Fassung:
„Den Richtern werden im Sinne dieses Gesetzes auch die zum Richteramt befähigten Beamten der Staatsanwaltschaft gleichgestellt.“
2. Der § 18 erhält die Fassung:
„Die zuständigen Disziplinargerichte sind:
  1. das Oberste Gericht in Ansehung der Richter, Staatsanwälte, Staatsanwaltsstellvertreter und Unterstaatsanwälte bei dem Appellationsgerichte, sowie in Ansehung der Präsidenten, Vizepräsidenten, Direktoren und Staatsanwälte bei den Bezirksgerichten;

2. Senat dyscyplinarny przy sądzie apelacyjnym dla wszystkich innych sędziów i urzędników prokuratorskich (§ 1)."
3. W miejsce słów: „wielki senat dyscyplinarny” wstępują we wszystkich przepisach powyższej ustawy słowa: „Sąd Najwyższy.”

Artykuł 2.

Pruska ustawa w przedmiocie zmiany postanowień ustaw dyscyplinarnych z dnia 9 kwietnia 1879 r. (Zbiór Ustaw str. 345) ulega następującym zmianom:

1. § 4 otrzymuje brzmienie następujące:
„Senat dyscyplinarny przy sądzie apelacyjnym rozstrzyga w gronie pięciu członków, wliczając w to przewodniczącego.”
2. § 8 otrzymuje brzmienie następujące:
„W sprawach dyscyplinarnych Sąd Najwyższy rozstrzyga w gronie pięciu członków, wliczając w to przewodniczącego.”

Artykuł 3.

Przepisy ustaw, wymienionych w art. 1 i 2, stosują się odpowiednio także do asesorów sądowych, sędziów komisoryjnych, sędziów pokoju, podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych, sędziów śledczych pomocniczych i podprokuratorów pomocniczych, tudzież do aplikantów sądowych.

Artykuł 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia i stosuje się także do spraw dyscyplinarnych, w tym dniu już zawisłych, lecz nie ukończonych jeszcze prawomocnie.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

2. der Disziplinarsenat bei dem Appellationsgerichte in Ansehung aller sonstigen Richter und Beamten der Staatsanwaltschaft (§ 1)."
3. An die Stelle der Worte: „der Grosse Disziplinarsenat“ treten in allen Bestimmungen des obangeführten Gesetzes die Worte: „das Oberste Gericht.“

Artikel 2.

Das preussische Gesetz vom 9. April 1879, betreffend die Abänderung von Bestimmungen der Disziplinalgesetze, (Gesetzsammlung S. 345) wird dahin geändert:

1. Der § 4 erhält die Fassung:
„Der Disziplinarsenat bei dem Appellationsgerichte entscheidet in der Besetzung von fünf Mitgliedern mit Einschluss des Vorsitzenden.“
2. Der § 8 erhält die Fassung:
„Das Oberste Gericht entscheidet in Disziplinarsachen in der Besetzung von fünf Mitgliedern mit Einschluss des Vorsitzenden.“

Artikel 3.

Die Vorschriften der in den Artikeln 1 und 2 angeführten Gesetze finden auch auf Gerichtsassessoren, kommissarische Richter, Friedensrichter, kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten, Hilfsuntersuchungsrichter und Hilfsunterstaatsanwälte, sowie auf Gerichtsapplikanten sinngemässe Anwendung.

Artikel 4.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft und findet auch auf Disziplinarsachen Anwendung, die an diesem Tage bereits anhängig, allein noch nicht rechtskräftig abgeschlossen sind.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

XIII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o adwokaturze w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46 Poz. 402)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowiąc w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego, co następuje:

Artykuł 1.

Niemiecka ordynacja adwokacka z dnia 1 lipca 1878 r.
22 maja 1910 r.
(Dz. Ust. Rz. z r. 1878 str. 177; z r. 1910 str. 772) ulega następującym zmianom:

1. § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„Do adwokatury w górnośląskiej części Województwa Śląskiego może być dopuszczony tylko obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który po myśli niemieckiej ustawy o ustroju sądownictwa uzyskał uzdolnienie do piastowania urzędu sędziowskiego.“

2. § 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„O wniosku o dopuszczenie rozstrzyga Minister Sprawiedliwości.“

Przed rozstrzygnięciem należy zasięgnąć opinii Wydziału Izby Adwokackiej i prezesa sądu apelacyjnego.

We wniosku o dopuszczenie należy wymienić miejscowość, w której wnioskodawca zamierza zamieszkać.“

3. Ustępy pierwszy i drugi § 4 otrzymują brzmienie następujące:

XIII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

**betreffend die Rechtsanwaltschaft im oberschlesischen
Teile der Wojewodschaft Schlesien.**

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 402)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatze des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrat (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die deutsche Rechtsanwaltsordnung vom 1. Juli 1878
22. Mai 1910
(R. G. Bl. v. 1878 S. 177; v. 1910 S. 772) wird dahin geändert:

1. Der § 1 erhält die Fassung:

„Zur Rechtsanwaltschaft im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien kann nur ein Staatsangehöriger der Republik Polen zugelassen werden, der nach den Vorschriften des deutschen Gerichtsverfassungsgesetzes die Fähigkeit zum Richteramt erlangt hat.“

2. Der § 3 erhält die Fassung:

„Über den Antrag auf Zulassung entscheidet der Justizminister.

Vor der Entscheidung sind der Vorstand der Anwaltskammer und der Präsident des Appellationsgerichts gutachtlich zu hören.

In dem Antrag auf Zulassung ist der Ort anzugeben, in dem der Antragsteller sich niederzulassen beabsichtigt.“

3. Der § 4 Absatz 1 und 2 erhält die Fassung:

„Kto posiada w myśl § 1 uzdolnienie do sprawowania zawodu adwokackiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, musi być na swój wniosek dopuszczony tamże do wykonywania tego zawodu.

Prawników jednak, którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim, nabyli kwalifikacje na sędziego lub adwokata, albo którzy wedle przepisów, obowiązujących w b. zaborze austriackim, w cieszyńskiej części Województwa Śląskiego, lub w b. Bośni i Hercegowinie, nabyli kwalifikacje na sędziego, adwokata lub notariusza, należy do wykonywania zawodu adwokackiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego dopuścić dopiero wtedy, gdy conajmniej przez jeden rok byli tamże czynni jako sędziowie.“

4. W § 5 dodaje się jako liczbę 7 przepis następujący:

„7. Jeżeli wnioskodawca, należący do prawników, wymienionych w ustępie drugim § 4, nie był conajmniej przez jeden rok czynnym w górnośląskiej części Województwa Śląskiego jako sędzia.“

5. § 6 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wnioskowi o dopuszczenie można odmówić:

1. Jeżeli wnioskodawca po uzyskaniu uzdolnienia do wykonywania zawodu adwokackiego przez trzy lata nie był dopuszczonym do wykonywania tego zawodu, ani nie piastował urzędu państwowego lub gminnego, ani nie był czynnym w służbie wymiaru sprawiedliwości, ani też nie był profesorem prawa na żadnej z wszechnic państwowych Rzeczypospolitej Polskiej;
2. jeżeli wnioskodawca skutkiem wyroku sądu karnego utracił na pewien przeciąg czasu zdolność do piastowania urzędów publicznych;
3. jeżeli przeciw wnioskodawcy, który przedtem był adwokatem, w ciągu ostatnich dwóch lat orzeczono w postępowaniu dyscyplinarnem naganą lub grzywnę powyżej pięciuset marek;
4. jeżeli przeciw wnioskodawcy, który przedtem piastował urząd sędziego, orzeczono w postępowaniu dyscyplinarnem karę conajmniej nagany.“

„Wer gemäss § 1 zur Rechtsanwaltschaft im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien befähigt ist, muss dort zu derselben auf seinen Antrag zugelassen werden.

Juristen jedoch, welche nach den in den ehemals russischen Landesteilen Polens geltenden Vorschriften die Befähigung zum Richteramte oder zum Rechtsanwalt, oder welche nach den in den ehemals österreichischen Landesteilen Polens, im teschener Teile der Wojewodschaft Schlesien oder im ehemaligen Bosnien und Herzegowina geltenden Vorschriften die Befähigung zum Richteramte, zum Rechtsanwalt oder Notar erlangt haben, sind zur Rechtsanwaltschaft im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien erst dann zuzulassen, wenn sie daselbst mindestens während eines Jahres als Richter tätig gewesen sind.“

4. Im § 5 wird als Nummer 7 folgende Vorschrift eingestellt:

„7. wenn der Antragsteller zu den im § 4 Absatz 2 genannten Juristen gehört und nicht mindestens während eines Jahres im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien als Richter tätig gewesen ist.“

5. Der § 6 erhält die Fassung:

„Die Zulassung kann versagt werden:

1. wenn der Antragsteller, nachdem er die Fähigkeit zur Rechtsanwaltschaft erlangt hatte, während eines Zeitraums von 3 Jahren weder als Rechtsanwalt zugelassen ist, noch ein Staats- oder Gemeindeamt bekleidet hat, noch im Justizdienst oder als Lehrer des Rechts an einer Staatsuniversität der Republik Polen tätig gewesen ist;
2. wenn der Antragsteller infolge strafgerichtlichen Urteils die Fähigkeit zur Bekleidung öffentlicher Ämter auf Zeit verloren hatte;
3. wenn gegen den Antragsteller, welcher früher Rechtsanwalt gewesen ist, innerhalb der letzten zwei Jahre im ehrengerichtlichen Verfahren auf Verweis oder auf Geldstrafe von mehr als fünfhundert Mark erkannt worden ist;
4. wenn gegen den Antragsteller, welcher früher ein Richteramt bekleidet hat, im Disziplinarverfahren mindestens auf Verweis erkannt worden ist.“

6. § 7 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przeciw wnioskodawcy, uprawnionemu w myśl § 4, wniesiono skargę publiczną o przestępstwo, które może pociągnąć za sobą utratę zdolności do piastowania urzędów publicznych, lub jeżeli przeciw wnioskodawcy, który piastował poprzednio urząd sędziego, toczą się dochodzenia dyscyplinarne, należy załatwienie wniosku o dopuszczenie wstrzymać aż do ukończenia dochodzeń sądowych względnie dyscyplinarnych.“

7. § 8 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dopuszczenie do wykonywania zawodu adwokackiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego obejmuje w sobie uprawnienie do wykonywania tego zawodu przy wszystkich sądach tamtejszych, a w sprawach, pochodzących z górnośląskiej części Województwa Śląskiego, także przed Sądem Najwyższym.

Uprawnienia powyższe przysługują także adwokatom, dopuszczonym do wykonywania zawodu adwokackiego na innych ziemiach byłego zaboru pruskiego.“

8. §§ 9 do 13 uchyla się.

9. § 14 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dopuszczenia można odmówić, jeżeli w miejscu, w którym wnioskodawca zamieszkać zamierza, urzęduje sędzia, spokrewniony lub spowinowacony z nim w linii prostej, albo spokrewniony lub spowinowacony z nim w linii pobocznej do drugiego stopnia, choćby małżeństwo, będące przyczyną spowinowacenia, już nie istniało.“

10. § 15 uchyla się.

11. § 17 otrzymuje brzmienie następujące:

„Adwokat, dopuszczony do wykonywania zawodu adwokackiego, składa na publicznem posiedzeniu sądu powiatowego, w którego siedzibie obrał sobie miejsce zamieszkania, przysięgę wedle roty następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że obowiązki zawodu adwokackiego sumiennie i zgodnie z przepisami prawa spełniać będę; przeciw dobrym obyczajom, porządkowi publicznemu i bezpieczeństwu Rzeczypospo-

6. Der § 7 erhält die Fassung:

„Ist gegen den nach § 4 berechtigten Antragsteller wegen einer strafbaren Handlung, welche die Unfähigkeit zur Bekleidung öffentlicher Ämter zur Folge haben kann, die öffentliche Klage erhoben, oder ist gegen den Antragsteller, welcher früher ein Richteramt bekleidet hat, ein Disziplinarverfahren anhängig, so ist die Entscheidung über die Zulassung bis zur Beendigung der Ermittlungen im gerichtlichen beziehungsweise Disziplinarverfahren auszusetzen.“

7. Der § 8 erhält die Fassung:

„Die Zulassung zur Rechtsanwaltschaft im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien umfasst die Berechtigung zur Ausübung dieses Berufs bei allen dortigen Gerichten und hinsichtlich der im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien anhängig gewesenen Rechtssachen auch vor dem Obersten Gerichte.

Diese Berechtigung steht auch den zur Rechtsanwaltschaft in den sonstigen ehemals preussischen Landesteilen Polens zugelassenen Rechtsanwälten zu.“

8. Die §§ 9 bis 13 werden gestrichen.

9. Der § 14 erhält die Fassung:

„Die Zulassung kann versagt werden, wenn in dem Ort, in welchem der Antragsteller sich niederzulassen beabsichtigt, ein Richter angestellt ist, welcher mit dem Antragsteller in gerader Linie verwandt oder verschwägert oder in der Seitenlinie in zweitem Grade verwandt oder verschwägert ist, auch wenn die Ehe, durch welche die Schwägerschaft begründet wird, nicht mehr besteht.“

10. Der § 15 wird gestrichen.

11. Der § 17 erhält die Fassung:

„Nach der Zulassung hat der Rechtsanwalt in einer öffentlichen Sitzung des Kreisgerichts, an dessen Sitze er sich niederlässt, nach der folgenden Eidesformel den Eid zu leisten:

„Ich schwöre bei Gott dem Allmächtigen, dass ich die Pflichten eines Rechtsanwalts gewissenhaft und im Einklang mit den Rechtsvorschriften erfüllen; gegen die guten Sitten, die öffentliche Ordnung und gegen die

litej Polskiej nie działać, a honoru i godności stanu adwokackiego zawsze strzec będę.

Tak mi Panie Boże dopomóż!"

12. § 18 otrzymuje brzmienie następujące:

„Adwokat musi mieć miejsce zamieszkania w siedzibie sądu; prezes sądu apelacyjnego może wyjątkowo zezwolić adwokatowi na zamieszkanie w miejscowości, znajdującej się w pobliżu siedziby sądu, w którym to razie przyjmuje się, że adwokat ma miejsce zamieszkania w siedzibie sądu (§ 39). Miejsce zamieszkania winno być identyczne z miejscem, wymienionem we wniosku w myśl ustępu trzeciego § 3.

Adwokat może obrane przezeń miejsce zamieszkania zmienić po zawiadomieniu Izby Adwokackiej o odnośnym swym zamiarze na 3 miesiące naprzód.“

13. § 19 uchyla się.

14. W § 20 wprowadza się zmiany następujące:

a) Ustęp pierwszy otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy sądzie apelacyjnym prowadzi się listę adwokatów, mających miejsce zamieszkania w jego okręgu; w liście tej należy wymienić ich miejsce zamieszkania. Odpis listy i wszelkie zaszłe w niej zmiany podaje sąd apelacyjny do wiadomości Ministerstwu Sprawiedliwości i wszystkim sądom swego okręgu.“

b) Ustęp czwarty otrzymuje brzmienie następujące:

„Wpisy ogłosi sąd apelacyjny na koszt adwokata w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości, w Monitorze Polskim i w dzienniku, przeznaczonym w Województwie Śląskiem do urzędowych obwieszczeń.“

15. W § 21 wprowadza się zmiany następujące:

a) L: 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„2. jeżeli adwokat swoje miejsce zamieszkania porzuca z pominięciem przepisu § 18;“

b) Ustęp ostatni uchyla się.

16. § 22 otrzymuje brzmienie następujące:

Sicherheit der Republik Polen nichts unternehmen, sowie die Ehre und Würde des Rechtsanwaltsstandes stets wahren werde.

So wahr mir Gott helfe!“

12. Der § 18 erhält die Fassung:

„Der Rechtsanwalt muss am Sitze eines Gerichts seinen Wohnsitz nehmen; ausnahmsweise kann vom Präsidenten des Appellationsgerichts dem Rechtsanwalte gestattet werden, in einem in der Nähe vom Sitz eines Gerichts gelegenen Orte seinen Wohnsitz zu nehmen, in welchem Falle angenommen wird, dass der Rechtsanwalt am Sitze des Gerichts (§ 39) seinen Wohnsitz hat. Der Wohnsitz muss mit dem Orte identisch sein, der in dem Antrage gemäss § 3 Absatz 3 angegeben ist.

Der Rechtsanwalt kann den von ihm gewählten Wohnsitz ändern nach Mitteilung seiner dahingehenden Absicht an die Anwaltskammer, die drei Monate vorher erfolgen muss.“

13. Der § 19 wird gestrichen.

14. Der § 20 wird wie folgt geändert:

a) Der Absatz 1 erhält die Fassung:

„Bei dem Appellationsgericht ist eine Liste der im dessen Bezirk wohnhaften Rechtsanwälte zu führen; in der Liste ist deren Wohnsitz anzugeben. Eine Abschrift der Liste und alle in ihr vorkommenden Änderungen sind vom Appellationsgericht dem Justizministerium und den sämtlichen Gerichten seines Bezirks mitzuteilen.“

b) Der Absatz 4 erhält die Fassung:

„Die Eintragungen sind vom Appellationsgericht auf Kosten des Rechtsanwalts durch den „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości“ (Amtsblatt des Justizministeriums), den „Monitor Polski“ und das in der Wojewodschaft Schlesien zu amtlichen Bekanntmachungen bestimmte Blatt bekanntzumachen.“

15. Der § 21 wird wie folgt geändert:

a) Nr. 2 erhält die Fassung:

„2. wenn der Rechtsanwalt seinen Wohnsitz unter Ausserachtlassung der Vorschrift des § 18 aufgibt“;

b) Der letzte Absatz wird gestrichen.

16. Der § 22 erhält die Fassung:

„Dopuszczenie do wykonywania zawodu adwokackiego można odwołać:

1. Jeżeli adwokat skutkiem sądowego zarządzenia jest ograniczony w rozporządzaniu swoim majątkiem;
2. jeżeli przez przeniesienie się adwokata wytworzył się stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, przewidziany w § 14.“

17. Ustęp drugi § 24 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wykreślenie ogłosi sąd apelacyjny w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości, w Monitorze Polskim i w dzienniku, przeznaczonym w Województwie Śląskiem do urzędowych obwieszczeń.“

18. Ustęp drugi § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile zastępcą adwokata nie ma być adwokat, zamieszkały w tej samej miejscowości, ustanowienie zastępcy może zarządzić tylko prezes sądu apelacyjnego.“

19. § 26 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na podstawie dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokackiego adwokat jest uprawniony do prowadzenia obron, do występowania jako doradca i zastępowania stron w sprawach, do których stosują się ustawy o postępowaniu karnem, o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych i postępowaniu upadłościowem.“

20. § 27 uchyla się.

21. § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli adwokat chce się wydalić ze swego miejsca zamieszkania na dłużej niż na tydzień, musi się postarać o zastępstwo i zawiadomić o tem sąd powiatowy, w którego siedzibie ma swoje miejsce zamieszkania, oraz wymienić zastępcę.“

22. Ustęp pierwszy § 36 otrzymuje brzmienie następujące:

„Adwokata, mającego być przydanym stronie, wybierze sędzia, przed którym się sprawa toczy, z pośród adwokatów, zamieszkałych w siedzibie tegoż sądu, — jeżeli zaś takich adwokatów niema, a zachodzi konieczność przydania stronie adwokata — z pośród adwokatów, zamieszkałych w okręgu sądu okręgowego.“

„Die Zulassung zur Rechtsanwaltschaft kann zurückgenommen werden:

1. wenn der Rechtsanwalt infolge gerichtlicher Anordnung in der Verfügung über sein Vermögen beschränkt ist;
2. wenn infolge der Übersiedelung des Rechtsanwalts ein im § 14 vorgesehenes Verwandtschafts- oder Schwägerschaftsverhältniss eintritt.“

* 17. Der § 24 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Die Löschung ist vom Appellationsgericht durch „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości“, den „Monitor Polski“ und das in der Wojewodschaft Schlesien zu amtlichen Bekanntmachungen bestimmte Blatt bekanntzumachen.“

18. Der § 25 Absatz 2 erhält die Fassung:

„Insofern die Stellvertretung nicht von einem in derselben Ortschaft wohnhaften Rechtsanwalt übernommen wird, darf die Bestellung des Stellvertreters nur durch Anordnung des Präsidenten des Appellationsgerichts erfolgen.“

19. Der § 26 erhält die Fassung:

„Auf Grund der Zulassung zur Rechtsanwaltschaft ist der Rechtsanwalt befugt, in den Sachen, auf welche die Strafprozessordnung, die Zivilprozessordnung und die Konkursordnung Anwendung finden, Verteidigungen zu führen, als Beistand aufzutreten und die Parteien zu vertreten.“

20. Der § 27 wird gestrichen.

21. Der § 29 erhält die Fassung:

„Der Rechtsanwalt muss, wenn er sich über eine Woche hinaus von seinem Wohnsitz entfernen will, für seine Stellvertretung sorgen und hiervon dem Kreisgericht, an dessen Sitze er seinen Wohnsitz hat, Anzeige machen sowie den Stellvertreter benennen.“

22. Der § 36 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Die Auswahl eines der Partei beizuordnenden Rechtsanwalts erfolgt durch den Richter, vor welchem die Sache anhängig ist, aus der Zahl der am Sitze dieses Gerichts wohnhaften Rechtsanwälte, falls es aber an solchen Rechtsanwälten mangelt und der Partei ein Rechtsanwalt beigeordnet werden muss, aus der Zahl der im Bezirk des Bezirksgerichts wohnhaften Rechtsanwälte.“

23. § 39 otrzymuje brzmienie następujące:

„Pod względem obowiązku adwokata do prowadzenia obrony w sprawach karnych są miarodajne przepisy ustawy o postępowaniu karnem.

W przypadkach, w których w myśl § 144 ustawy o postępowaniu karnem przewodniczący sądu okręgowego lub sędzia powiatowy ma wyznaczyć obrońcę, adwokaci, zamieszkali w okręgu sądu, stoją na równi z adwokatami, zamieszkalymi w siedzibie sądu. Nie mają oni prawa żądać wyjezdnego ani dniowego za podróż do siedziby sądu.“

24. § 41 otrzymuje brzmienie następujące:

„Adwokaci, zamieszkali w górnośląskiej części okręgu sądu apelacyjnego, tworzą Izbę Adwokacką.

Siedzibą Izby jest miejscowość, w której sąd apelacyjny ma swoją siedzibę.“

25. § 41 a uchyla się.

26. Ustęp pierwszy § 42 otrzymuje brzmienie następujące:

„Izba posiada Wydział, składający się z dziewięciu członków, jeżeli jednak Izba liczy mniej niż pięćdziesięciu adwokatów, Wydział Izby składa się z pięciu członków.“

27. Zdanie pierwsze ustępu pierwszego § 44 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wybór członków Wydziału następuje na dwa lata z tem ograniczeniem, że corocznie ustępuje połowa członków, a w razie nierównej liczby za pierwszym razem ich większość.“

28. § 47 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wynik wyborów należy oznajmić Ministerstwu Sprawiedliwości i prezesowi sądu apelacyjnego, który na koszt Izby Adwokackiej ogłosi go w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości, w Monitorze Polskim i w dzienniku, przeznaczonym w Województwie Śląskiem do urzędowych obwieszczeń.“

29. Ustęp pierwszy § 52 otrzymuje brzmienie następujące:

„Walne Zgromadzenie Izby odbywa się corocznie najpóźniej w marcu. Przewodniczący Izby zwołuje zgromadzenia Izby i Wydziału oraz przewodniczy na nich.“

23. Der § 39 erhält die Fassung:

„Für die Verpflichtung des Rechtsanwalts, in Strafsachen die Verteidigung zu führen, sind die Bestimmungen der Strafprozessordnung massgebend.

In denjenigen Fällen, in welchen nach § 144 der Strafprozessordnung die Bestellung des Verteidigers durch den Vorsitzenden des Bezirksgerichts oder den Kreisrichter zu erfolgen hat, stehen den am Sitze des Gerichts wohnhaften Rechtsanwälten die innerhalb des Bezirks desselben wohnhaften gleich. Auf Reisekosten und Tagegelder für die Reise nach dem Sitze des Gerichts haben dieselben keinen Anspruch.“

24. Der § 41 erhält die Fassung:

„Die im oberschlesischen Teile des Bezirks des Appellationsgerichts wohnhaften Rechtsanwälte bilden eine Anwaltskammer.

Die Kammer hat ihren Sitz am Orte des Appellationsgerichts.“

25. Der § 41 a wird gestrichen.

26. Der § 42 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Die Kammer hat einen Vorstand von neun Mitgliedern; gehören jedoch zur Kammer weniger als fünfzig Rechtsanwälte, so besteht der Vorstand aus fünf Mitgliedern.“

27. Der § 44 Absatz 1 Satz 1 erhält die Fassung:

„Die Wahl der Vorstandsmitglieder erfolgt auf zwei Jahre, jedoch mit der Massgabe, dass alle Jahre die Hälfte der Mitglieder, bei ungerader Zahl zum ersten Mal der grössere Teil ausscheidet.“

28. Der § 47 erhält die Fassung:

„Das Ergebnis der Wahlen wird dem Justizministerium und dem Präsidenten des Appellationsgerichts angezeigt und von dem letzteren auf Kosten der Anwaltskammer durch den „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości“, den „Monitor Polski“ und das in der Wojewodschaft Schlesien zu amtlichen Bekanntmachungen bestimmte Blatt bekanntgemacht.“

29. Der § 52 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Die Vollversammlung der Kammer findet alljährlich spätestens im Monate März statt. Der Vorsitzende der Kammer beruft die Versammlungen der Kammer und des Vorstandes und führt in beiden den Vorsitz.“

30. Zdanie pierwsze ustępu drugiego § 58 otrzymuje brzmienie następujące:

„Celem zniewolenia członków do poddania się wydanym zarządzeniom można nakładać grzywny do wysokości łącznej sumy trzech tysięcy marek.“

31. Po § 61 dodaje się jako § 61 a. następujące postanowienie:

„Językiem urzędowym Izby Adwokackiej jest język polski.“

32. § 63 otrzymuje brzmienie następujące:

„Karami dyscyplinarnymi są:

1. przestroga;
2. nagana;
3. grzywna do trzydziestu tysięcy marek;
4. wykluczenie ze stanu adwokackiego.

Naganę można połączyć z grzywną.”

33. § 66 otrzymuje brzmienie następujące:

„O ile z podanych niżej przepisów nic innego nie wynika, stosują się w postępowaniu dyscyplinarnem odpowiednio przepisy ustawy o postępowaniu karnem w sprawach, podlegających właściwości sądów okręgowych, oraz przepisy §§ 156 Nr. II., 177, 188, 189, 191—200 ustawy o ustroju sądownictwa, zaś przepisy §§ 187 i 190 tejże ustawy, przy odpowiedniem zastosowaniu obowiązujących w górnośląskiej części Województwa Śląskiego postanowień w przedmiocie języka urzędowego w sądownictwie i notariacie.“

34. § 67 otrzymuje brzmienie następujące:

„W postępowaniu dyscyplinarnem Wydział orzeka jako sąd dyscyplinarny w gronie trzech członków. Sąd dyscyplinarny składa się z przewodniczącego Izby, jego zastępcy i jednego członka Wydziału, wybranego przez Wydział, który oznacza także kolejność powoływania reszty członków Wydziału na zastępców członków sądu dyscyplinarnego.“

35. Ustęp pierwszy § 70 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd dyscyplinarny może postanowić rozpisanie rozprawy głównej bez poprzedniego śledztwa wstępnego.“

36. §§ 78 i 80 uchyla się.

30. Der § 58 Absatz 2 Satz 1 erhält die Fassung:

„Zur Erzwingung einer solchen Anordnung können Geldstrafen bis zum Gesamtbetrage von dreitausend Mark festgesetzt werden.“

31. Nach dem § 61 wird als § 61a. folgende Vorschrift eingestellt:

„Die Amtssprache der Anwaltskammer ist polnisch.“

32. Der § 63 erhält die Fassung:

„Die ehrengerichtlichen Strafen sind:

1. Warnung;
2. Verweis;
3. Geldstrafe bis zu dreissigtausend Mark;
4. Ausschlissung von der Rechtsanwaltschaft.

Verweis kann mit Geldstrafe verbunden werden.“

33. Der § 66 erhält die Fassung:

„Insoweit nicht aus den nachfolgenden Bestimmungen Abweichungen sich ergeben, finden auf das ehrengerichtliche Verfahren die Vorschriften der Strafprozessordnung über das Verfahren in den zur Zuständigkeit der Bezirksgerichte gehörigen Strafsachen und die Vorschriften der §§ 156 Nr. II., 177, 188, 189, 191—200 des Gerichtsverfassungsgesetzes, die Vorschriften der §§ 187 und 190 desselben Gesetzes aber bei sinngemässer Anwendung der im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien geltenden Vorschriften, betreffend die Amtssprache bei Gerichten und im Notariat, entsprechende Anwendung.“

34. Der § 67 erhält die Fassung:

„Der Vorstand entscheidet im ehrengerichtlichen Verfahren als Ehrengericht in der Besetzung von drei Mitgliedern. Das Ehrengericht besteht aus dem Vorsitzenden der Kammer, dessen Stellvertreter und einem vom Vorstande gewählten Mitgliede des Vorstandes, welch' letzterer auch die Reihenfolge bestimmt, in der die übrigen Vorstandsmitglieder als Stellvertreter der Mitglieder des Ehrengerichts zu berufen sind.“

35. Der § 70 Absatz 1 erhält die Fassung:

„Das Ehrengericht kann beschliessen, dass ohne Voruntersuchung ein Termin zur Hauptverhandlung anzuberaumen sei.“

36. Die §§ 78 und 80 werden gestrichen.

37. § 84 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy rozprawie głównej po odczytaniu aktu oskarżenia jeden z członków sądu dyscyplinarnego w charakterze sprawozdawcy przedstawi w nieobecności świadków wyniki dotychczasowego postępowania, o ile one odnoszą się do okoliczności, objętych aktem oskarżenia.“

38. § 90 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przeciw wyrokom sądu dyscyplinarnego przysługuje odwołanie do Senatu Dyscyplinarnego dla adwokatów przy Sądzie Najwyższym.

Czasokres do odwołania wynosi jeden miesiąc; jest to czasokres konieczny i zaczyna się z dniem doręczenia wyroku dyscyplinarnego.

Odwołanie zakłada się, wnosząc pismo odwoławcze do sądu dyscyplinarnego, którego wyrok jest przedmiotem odwołania.

W skład Senatu Dyscyplinarnego dla adwokatów wchodzi oprócz przewodniczącego i jego zastępcy oraz dwóch członków i dwóch ich zastępców, wybieranych corocznie przez Ogólne Zgromadzenie Sędziów Sądu Najwyższego z pośród sędziów tegoż sądu, wybrani przez Izbę Adwokacką górnośląskiej części Województwa Śląskiego corocznie na Walnem Zgromadzeniu trzech jej członków i trzech zastępcy.

Senat Dyscyplinarny dla adwokatów orzeka w gronie, składającym się z przewodniczącego lub jego zastępcy, z dwóch sędziów Sądu Najwyższego i dwóch członków Izby Adwokackiej górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Orzeczenia Senatu Dyscyplinarnego zapadają większością głosów.“

39. § 96 otrzymuje brzmienie następujące:

„Wykluczenie ze stanu adwokackiego następuje z chwilą prawomocności wyroku. Sekretarz Wydziału doniesie o tem — z dołączeniem wierzytelnego odpisu sentencji wyroku, zaopatrzonego w poświadczenie wykonalności — sądowi powiatowemu, w którego siedzibie adwokat miał swe miejsce zamieszkania, prezesowi sądu apelacyjnego oraz Ministerstwu Sprawiedliwości.

37. Der § 84 erhält die Fassung:

„In der Hauptverhandlung hält nach Verlesung der Anklageschrift ein Mitglied des Ehrengerichts als Berichterstatter in Abwesenheit der Zeugen einen Vortrag über die Ergebnisse des bisherigen Verfahrens, soweit dieselben sich auf die in der Anklageschrift enthaltenen Tatsachen beziehen.“

38. Der § 90 erhält die Fassung:

„Gegen Urteile des Ehrengerichts ist die Berufung an den beim Obersten Gericht bestehenden Disziplinarsenat für Rechtsanwälte zulässig.

Die Berufungsfrist beträgt einen Monat; sie ist eine Notfrist und beginnt mit dem Tage der Zustellung des ehrengerichtlichen Urteils.

Die Einlegung der Berufung erfolgt durch Einreichung der Berufungsschrift bei dem Ehrengericht, dessen Urteil den Gegenstand der Berufung bildet.

Der Disziplinarsenat für Rechtsanwälte besteht ausser aus dem Vorsitzenden und dessen Stellvertreter sowie aus zwei Mitgliedern und deren Stellvertretern, welche in der Vollversammlung der Richter des Obersten Gerichts, aus der Zahl der Richter dieses Gerichts alljährlich gewählt werden, aus drei Mitgliedern und deren drei Stellvertretern, die in der Vollversammlung der Anwaltskammer für den oberschlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien alljährlich gewählt werden.

Der Disziplinarsenat für Rechtsanwälte entscheidet in Kollegien, welche aus dem Vorsitzenden oder dessen Stellvertreter, zwei Richtern des Obersten Gerichts und zwei Mitgliedern der Anwaltskammer für den oberschlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien bestehen.

Die Entscheidungen des Disziplinarsenats werden nach Stimmenmehrheit gefasst.“

39. Der § 96 erhält die Fassung:

„Die Ausschliessung von der Rechtsanwaltschaft tritt mit der Rechtskraft des Urteils ein. Dieselbe wird von dem Schriftführer des Vorstandes — unter Mitteilung einer mit der Bescheinigung der Vollstreckbarkeit versehenen beglaubigten Abschrift der Urteilsformel — dem Kreisgerichte, in dessen Amtssitze der Rechtsanwalt seinen Wohnsitz hatte, dem Präsidenten des Appellationsgerichts und dem Justizministerium angezeigt.“

40. §§ 98 do 102 uchyla się.

Artykuł 2.

Adwokaci, w górnośląskiej części Województwa Śląskiego w dniu jej objęcia przez Rzeczpospolitą Polską osiadli i wykonujący tamże swój zawód najpóźniej od dnia 1 stycznia 1922 r., mogą do dnia 31 grudnia 1922 r. sprawować nadal czynności adwokackie w granicach, zakreślonych obowiązującymi przepisami, choćby nawet nie byli obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 3.

Adwokaci, którzy — po dopuszczeniu ich do adwokatury na zasadzie przepisów ordynacji adwokackiej w brzmieniu art. 1 niniejszego rozporządzenia — wykonają prawo opcji na rzecz Państwa Niemieckiego, mogą jeszcze przez jeden rok od dnia opcji sprawować czynności adwokackie, przyczem powinni jednak ograniczyć je tylko do zlikwidowania swej praktyki.

Artykuł 4.

W czasie do dnia 1 sierpnia 1923 r. prawnicy, którzy po dniu 10 stycznia 1920 r. złożyli egzamin sędziowski przed komisją egzaminacyjną przy Ministerstwie b. dzielnicy pruskiej lub przed komisją egzaminacyjną przy Ministerstwie Sprawiedliwości wedle przepisów, obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej, albo którzy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia złożyli egzamin asesorski wedle przepisów niemieckich lub pruskich (§ 5 ustawy o ustroju sądownictwa w brzmieniu rozporządzenia, zaprowadzającego zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego), nabywają prawo do dopuszczenia ich do wykonywania zawodu adwokackiego dopiero wtedy, gdy conajmniej przez jeden rok byli w górnośląskiej części Województwa Śląskiego czynni jako asesory lub sędziowie.

Artykuł 5.

W czasie do dnia 31 grudnia 1925 r. Minister Sprawiedliwości może odmówić wnioskowi o dopuszczenie do wykonywania

40. Die §§ 98 bis 102 werden gestrichen.

Artikel 2.

Die im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien am Tage dessen Übernahme durch die Republik Polen ansässigen und dort spätestens seit dem 1. Januar 1922 ihrem Berufe nachgehenden Rechtsanwälte dürfen bis zum 31. Dezember 1922 innerhalb der durch die geltenden Vorschriften gezogenen Grenzen ihre Tätigkeit als Rechtsanwälte fortsetzen, auch wenn sie nicht polnische Staatsangehörige sind.

Artikel 3.

Rechtsanwälte, welche, nachdem sie gemäss den Bestimmungen der Rechtsanwaltsordnung in der Fassung des Art 1 dieser Verordnung zur Rechtsanwaltschaft zugelassen worden sind, von ihrem Optionsrechte zu Gunsten des Deutschen Reichs Gebrauch machen, dürfen noch während eines Jahres vom Tage der Option an ihre Tätigkeit als Rechtsanwälte fortsetzen, welche sie jedoch nur auf die Liquidierung ihrer Praxis beschränken sollen.

Artikel 4.

Juristen, welche nach dem 10. Januar 1920 vor der Prüfungskommission beim Ministerium für die ehemals preussischen Landesteile Polens oder vor der Prüfungskommission beim Justizministerium die Richteramtsprüfung nach den in den ehemals preussischen Landesteilen Polens geltenden Vorschriften, oder welche nach dem Tage des Inkrafttretens dieser Verordnung das Assessorexamen nach den deutschen oder preussischen Vorschriften (§ 5 des Gerichtsverfassungsgesetzes in der Fassung der Verordnung, betreffend Änderung der Gerichtsverfassung im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien) bestanden haben, erlangen in der Zeit bis zum 1. August 1923 das Recht auf Zulassung zur Rechtsanwaltschaft erst, nachdem sie mindestens während eines Jahres im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien als Assessoren oder als Richter tätig gewesen waren.

Artikel 5.

In der Zeit bis zum 31. Dezember 1925 kann der Justizminister die Zulassung zur Rechtsanwaltschaft im oberschle-

zawodu adwokackiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego osobom, które w czasie od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia do dnia 31 grudnia 1925 r. będą lub przestaną być sędziami lub urzędnikami zarządu lub wymiaru sprawiedliwości.

Przepis powyższy nie stosuje się do osób, przytoczonych w ustępie drugim § 4 ordynacji adwokackiej w brzmieniu art. 1 niniejszego rozporządzenia, ani też do osób, przytoczonych w art. 4 tegoż rozporządzenia, o ile one tylko dla dopełnienia przewidzianego w tychże przepisach wymogu były mianowane sędziami względnie asesorami w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Artykuł 6.

W ciągu pierwszych trzech miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, prezes sądu apelacyjnego zwoła zgromadzenie nowej Izby Adwokackiej celem dokonania wyboru Wydziału oraz wyboru do Senatu Dyscyplinarnego dla adwokatów, jego członków i ich zastępców. Następne wybory odbędą się w marcu 1923 r.

W zgromadzeniu, zwołanem w myśl przepisu zdania pierwszego poprzedniego ustępu, wezmą udział adwokaci, zamieszkali w górnośląskiej części Województwa Śląskiego i będący obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej.

Aż do czasu zwołania zgromadzenia, wspomnianego w ustępie poprzednim, czynności nowej Izby Adwokackiej spełniać, a w szczególności także opinie o wnioskach o dopuszczenie do wykonywania zawodu adwokackiego wydawać będzie Komisarz Rządowy dla Izby Adwokackiej w Katowicach. Komisarza Rządowego oraz jego zastępcę mianuje Minister Sprawiedliwości z pośród osób, odpowiadających wymogom § 1 ordynacji adwokackiej w brzmieniu art. 1 niniejszego rozporządzenia.

Na zgromadzeniu, zwołanem w myśl przepisu zdania pierwszego ustępu pierwszego, przewodniczy prezes sądu apelacyjnego lub wyznaczony przezeń członek tego sądu.

sischen Teile der Wojewodschaft Schlesien versagen, wenn die Antragsteller in der Zeit zwischen dem Tage der Bekanntmachung dieser Verordnung und dem 31. Dezember 1925, sei es Richter sei es Beamte der Justizverwaltung oder der Rechtspflege sein werden oder es zu sein aufhören werden.

Diese Bestimmung findet keine Anwendung auf die im § 4 Absatz 2 der Rechtsanwaltsordnung in der Fassung des Art. 1 dieser Verordnung oder im Art. 4 dieser Verordnung angeführten Personen, sofern sie nur zwecks Erfüllung des in diesen Vorschriften vorgesehenen Erfordernisses zu Richtern beziehungsweise zu Assessoren im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien ernannt wurden.

Artikel 6.

Während der ersten drei Monate nach dem Tage des Inkrafttretens dieser Verordnung hat der Präsident des Appellationsgerichts die Versammlung der neuen Anwaltskammer zwecks Vornahme der Wahl des Vorstandes und der Wahl der Mitglieder und Stellvertreter der Mitglieder des Disziplinarsenates für Rechtsanwälte zu berufen. Die nächsten Wahlen finden im Monat März 1923 statt.

An der gemäss der Vorschrift des ersten Satzes des vorstehenden Absatzes zu berufenden Versammlung nehmen die Rechtsanwälte teil, welche im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien ihren Wohnsitz haben und Staatsangehörige der Republik Polen sind.

Bis zur Berufung der im vorigen Absatze erwähnten Versammlung wird ein Regierungskommissar für die Rechtsanwaltskammer in Katowice die Geschäfte der neuen Anwaltskammer wahrnehmen, und insbesondere auch die Anträge auf Zulassung zur Rechtsanwaltschaft begutachten. Der Regierungskommissar und sein Vertreter werden aus dem Kreise der den Anforderungen des § 1 der Rechtsanwaltsordnung in der Fassung des Art. 1 dieser Verordnung entsprechenden Personen von dem Justizminister ernannt.

In der im Sinne der Bestimmung des ersten Satzes des ersten Absatzes berufenden Versammlung führt der Präsident des Appellationsgerichts oder ein von ihm abgeordnetes Mitglied dieses Gerichts den Vorsitz.

Artykuł 7.

Wydział Izby Adwokackiej posługiwać się będzie pieczęcią Nr. 3 dla władz i urzędów państwowych, przepisaną w art. 1 L. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 416).

Pieczęć nosić będzie na wstędze dokoła orła napis:

„Wydział Izby Adwokackiej w Katowicach.”

Artykuł 8.

W czasie do dnia 31 grudnia 1925 r. Minister Sprawiedliwości ma prawo żądać od adwokatów górnośląskiej części Województwa Śląskiego sprawowania urzędu sędziów komisoryjnych lub prokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych (Art. 3 a. rozporządzenia, zaprowadzającego zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego).

Artykuł 9.

Adwokaci, nie władający językiem polskim, mogą na zgromadzeniach Izby Adwokackiej i jej Wydziału oraz w pismach, skierowanych do tychże, posługiwać się do dnia 15 lipca 1926 r. językiem niemieckim.

Artykuł 10.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. Z. *Rymowicz.*

Artikel 7.

Der Vorstand der Anwaltskammer hat sich eines Siegels nach dem als Nr. 3 für die Staatsbehörden und Staatsämter im Art. 1 Nr. 2 des Gesetzes vom 1 August 1919, betreffend die Wappen und Landesfarben der Republik Polen (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 416), vorgeschriebenen Muster zu bedienen.

Das Siegel hat in seiner Umrahmung um den Adler herum die Inschrift zu tragen:

„Wydział Izby Adwokackiej w Katowicach.“

Artikel 8.

In der Zeit bis zum 31. Dezember 1925 kann der Justizminister Rechtsanwälte des oberschlesischen Teils der Wojewodschaft Schlesien zur Dienstleistung als kommissarische Richter oder als kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten (Art. 3 A. der Verordnung, betreffend Änderung der Gerichtsverfassung im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien) heranziehen.

Artikel 9.

Rechtsanwälte, welche der polnischen Sprache nicht mächtig sind, dürfen bis zum 14. Juli 1926 in den Versammlungen der Anwaltskammer und deren Vorstandes sowie in den an diese gerichteten Schriftsätzen sich der deutschen Sprache bedienen.

Artikel 10.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

XIV.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o dalszem urzędowaniu dotychczasowych pruskich notariuszów w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 403.)

Na mocy art. 36 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Notariusze, z górnośląskiej części Województwa Śląskiego w dniu jej objęcia przez Rzeczpospolitą Polską osiedli i piastujący tamże swój urząd najpóźniej od dnia 1 stycznia 1922 r., a będący w myśl Traktatu Pokojowego z dnia 28 czerwca 1919 r. obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, mogą do dnia 31 grudnia 1922 r. pełnić tamże nadal swój urząd pod warunkiem, że w swym tytule urzędowym i w swej pieczęci notarialnej słowa: „Pruski notariusz w obwodzie Sądu Krajowego Wyższego we Wrocławiu” zastąpią słowami: „Notariusz na obwód Sądu Apelacyjnego w Katowicach”.

Notariuszom, używającym tytułu doktorskiego, wolno dodać ten tytuł przed imieniem; innych tytułów używać im nie wolno.

Prawo wykonywania notariatu gaśnie z dniem wykonania prawa opcji na rzecz Państwa Niemieckiego.

Artykuł 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

w z. Z. Rymowicz.

XIV. VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend das weitere Amtieren der bisherigen preussischen Notare im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 403.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsräte (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien am Tage dessen Übernahme durch die Republik Polen ansässigen und spätestens seit dem 1. Januar 1922 ihr Amt dort bekleidenden Notare, welche gemäss dem Friedensvertrage vom 28. Juni 1919 Staatsangehörige der Republik Polen sind, dürfen dort bis zum 31. Dezember 1922 unter der Bedingung weiter ihres Amtes walten, dass sie in ihrem Amtstitel und in ihrem Notarsiegel an die Stelle der Worte: „Preussischer Notar im Bezirk des Oberlandesgerichts Breslau“ die Worte: „Notarjusz na obwód Sądu Apelacyjnego w Katowicach“ (Notar für den Bezirk des Appellationsgerichts in Katowice) setzen.

Notare, die einen Dokortitel führen, dürfen ihn ihrem Vornamen vorsetzen; der Gebrauch sonstiger Titel ist ihnen nicht gestattet.

Das Recht zur Ausübung des Notariats erlischt mit dem Tage, an welchem vom Optionsrecht zu Gunsten des Deutschen Reichs Gebrauch gemacht wird.

Artikel 2.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

XV. USTAWA

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o rozciągnięciu na ziemię górnośląskie Województwa Śląskiego Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i niektórych innych ustaw oraz w przedmiocie zmian w ustawodawstwie, na tych ziemiach obowiązującym.

(Dz. Ust. Nr. 46 poz. 388.)

Artykuł 1.

Na przyznane Rzeczypospolitej Polskiej ziemi Górnego Śląska rozciąga się z dniem objęcia tych obszarów moc obowiązującą ustawy z dnia 17 marca 1921 r., zawierającej Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 267), ze sprostowaniem, zawartem w obwieszczeniu z dnia 20 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 550) oraz ustawy przechodniej z dnia 18 maja 1921 r. do Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 268) i uchwały Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa (Dz. P. P. P. Nr. 19 poz. 226).

Artykuł 2.

Równocześnie wchodzi w życie na tych obszarach następujące ustawy:

1. Ustawa z dnia 8 kwietnia 1919 r. o nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego (Dz. P. P. P. Nr. 31 poz. 263),

2. Ustawa z dnia 29 kwietnia 1919 r. o święcie narodowym Trzeciego Maja (Dz. P. P. P. Nr. 38 poz. 281),

3. Ustawa z dnia 31 lipca 1919 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 400),

4. Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 416),

XV. GESETZ

vom 16. Juni 1922

betreffend Ausdehnung des Geltungsbereichs des Verfassungsgesetzes der Republik Polen und einiger anderer Gesetze auf die oberschlesischen Gebietsteile der Wojewodschaft Schlesien sowie betreffend Änderung der dort geltenden Gesetze.

(Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 388.)

Artikel 1.

Auf die der Republik Polen zugesprochenen Gebietsteile Oberschlesiens wird mit dem Tage deren Übernahme der Geltungsbereich des Gesetzes vom 17. März 1921, enthaltend die Verfassung der Republik Polen (Dz. U. R. P. Nr. 44 Pos. 267) samt der in der Bekanntmachung vom 20. Juni 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 79 Pos. 550) enthaltenen Berichtigung, sowie des Übergangsgesetzes vom 18. Mai 1921 zum Verfassungsgesetze vom 17. März 1921, betreffend die einstweilige Organisation der höchsten Gewalt der Republik (Dz. U. R. P. Nr. 44 Pos. 268) und des Sejmbeschlusses vom 20. Februar 1919, betreffend die Übertragung der Fortführung des Staatsoberhauptsamtes an Józef Piłsudski (Dz. P. P. P. Nr. 19 Pos. 226).

Artikel 2.

Zugleich treten in den obigen Gebietsteilen die nachstehenden Gesetze in Kraft:

1. das Gesetz vom 8. April 1919, betreffend die Unverletzlichkeit der Mitglieder des Sejm Ustawodawczy (Dz. P. P. P. Nr. 31 Pos. 263),
2. das Gesetz vom 29. April 1919, betreffend die Nationalfeier des Dritten Mai (Dz. P. P. P. Nr. 38 Pos. 281),
3. das Gesetz vom 31. Juli 1919, betreffend die Herausgabe des Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 66 Pos. 400),
4. das Gesetz vom 1. August 1919, betreffend die Wappen und Landesfarben der Republik Polen (Dz. U. R. P. Nr. 69 Pos. 416),

5. Ustawa z dnia 31 lipca 1919 r. o ratyfikacji traktatu pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonymi i Skojarzonymi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r., protokołu podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. i Traktatu między Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi i Skojarzonymi a Polską, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 35 poz. 199),

6. Ustawa z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44),

7. Ustawa z dnia 4 maja 1920 r. o przywróceniu praw, utraconych wskutek przestępstw politycznych i wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 230 ze sprostowaniem, zamieszczonem w Dz. U. R. P. Nr. 42 na str. 698),

8. Ustawa z dnia 14 lipca 1920 r. o przelaniu praw skarbowych państw niemieckich oraz praw członków niemieckich domów panujących na Skarb Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 400),

9. Ustawa Konstytucyjna z dnia 15 lipca 1920 r., zawierająca statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497),

10. Traktat między Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Polską, podpisany w Wersalu 28 czerwca 1919 r., wraz z protokołem złożenia dokumentów ratyfikacyjnych (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 110 poz. 728 ze sprostowaniem, ogłoszonem w Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 14 na str. 210),

11. Ustawa z dnia 18 grudnia 1920 r. o zagwarantowaniu rent i świadczeń dla ubezpieczonych na Górnym Śląsku (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 5 poz. 20),

12. Ustawa Konstytucyjna z dnia 8 marca 1921 r., dotycząca uzupełnienia Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497 (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 146),

13. Ustawa z dnia 30 lipca 1921 r. o uzupełnieniu art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej

5. das Gesetz vom 31. Juli 1919, betreffend die Ratifikation des am 28. Juni 1919 in Versailles unterzeichneten Vertrages zwischen den alliierten und assoziierten Mächten und Deutschland, des am 28. Juni 1919 in Versailles unterzeichneten Protokolls und des am 28. Juni 1919 in Versailles unterzeichneten Vertrages zwischen den alliierten und assoziierten Hauptmächten und Polen (Dz. U. R. P. v. J. 1920 Nr. 35 Pos. 199),

6. das Gesetz vom 20. Januar 1920 über die polnische Staatsangehörigkeit (Dz. U. R. P. Nr. 7 Pos. 44),

7. das Gesetz vom 4. Mai 1920, betreffend die Wiederherstellung der wegen politischer und militärischer strafbarer Handlungen eingebüßten Rechte (Dz. U. R. P. Nr. 39 Pos. 230 samt der im Dz. U. R. P. Nr. 42 Seite 698 enthaltenen Berichtigung),

8. das Gesetz vom 14. Juli 1920, betreffend die Übertragung der Vermögensrechte der deutschen Staaten und der Rechte der Mitglieder der deutschen regierenden Häuser auf den polnischen Staatsschatz (Dz. U. R. P. Nr. 62 Pos. 400),

9. das Verfassungsgesetz vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. U. R. P. Nr. 73 Pos. 497),

10. der am 28. Juni 1919 in Versailles unterzeichnete Vertrag zwischen den alliierten und assoziierten Hauptmächten und Polen samt Protokoll über die Niederlegung der Ratifikationsurkunden (Dz. U. R. P. v. J. 1920 Nr. 110 Pos. 728 samt der im Dz. U. R. P. v. J. 1921 Nr. 14 Seite 210 bekanntgemachten Berichtigung),

11. das Gesetz vom 18. Dezember 1920, betreffend Gewährleistung der Renten und Versicherungsleistungen zu Gunsten Versicherter in Oberschlesien (Dz. U. R. P. v. J. 1921 Nr. 5 Pos. 20),

12. das Verfassungsgesetz vom 8. März 1921, betreffend Ergänzung des das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien enthaltenden Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, Dz. U. R. P. Nr. 73 Pos. 497 (Dz. U. R. P. Nr. 26 Pos. 146),

13. das Gesetz vom 30. Juli 1921, betreffend Ergänzung des Art. 40 des das organische Statut der Wojewodschaft Schle-

statut organiczny Województwa Śląskiego Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 73 poz. 497 (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 449),

14. Ustawa z dnia 18 października 1921 r., zmieniająca art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 73 poz. 497 (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 608),

15. Ustawa z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 464),

16. Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. o ratyfikacji Traktatu Pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 299), tudzież Traktat Pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisany w Rydze dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 300) oraz protokół wymiany dokumentów ratyfikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 301),

17. Ustawa z dnia 30 lipca 1921 r. w przedmiocie ratyfikacji protokołu podpisania statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 432),

18. Ustawa z dnia 1 lipca 1921 r. w przedmiocie ratyfikacji konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Rumunii, podpisanej w Bukareszcie dnia 3 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 556), tudzież konwencja o przymierzu odpornem między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Rumunii (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 557),

19. Oświadczenie rządowe z dnia 3 listopada 1921 roku w przedmiocie regulaminu procesowego Mieszanego Trybunału Rozjemczego Polsko-Niemieckiego, ustanowionego na mocy art. 304 Traktatu Wersalskiego (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 670),

20. Oświadczenie rządowe z dnia 12 maja 1921 r. w przedmiocie przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do międzynarodowej konwencji, dotyczącej ochrony utworów literackich i artystycznych, podpisanej w Bernie dnia 9 września 1886 roku, a przejrzanej w Berlinie 13 listopada 1908 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 3 poz. 16), tudzież oświadczenie rządowe z dnia 21 marca 1922 r. w przedmiocie przystąpienia Węgier do wy-

sien enthaltenden Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, Dz. U. R. P. v. J. 1920 Nr. 73 Pos. 497 (Dz. U. R. P. Nr. 69 Pos. 449),

14. das Gesetz vom 18. Oktober 1921, betreffend Änderung des Art. 36 des das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien enthaltenden Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, Dz. U. R. P. v. J. 1920 Nr. 73 Pos. 497 (Dz. U. R. P. Nr. 85 Pos. 608),

15. das Gesetz vom 21. Oktober 1919, betreffend die Einrichtung der Verwaltungsstatistik (Dz. U. R. P. Nr. 85 Pos. 464),

16. das Gesetz vom 15. April 1921, betreffend die Ratifikation des am 18. März 1921 in Ryga zwischen Polen und Russland sowie der Ukraina (Dz. U. R. P. Nr. 49 Pos. 299) unterzeichneten Friedensvertrages und der am 18. März 1921 in Ryga zwischen Polen und Russland sowie der Ukraina unterzeichnete Friedensvertrag (Dz. U. R. P. Nr. 49 Pos. 300), sowie das Protokoll über den Austausch der Ratifikationsurkunden (Dz. R. P. Nr. 49 Pos. 301),

17. das Gesetz vom 30. Juli 1921, betreffend die Ratifikation des Protokolls über die Unterzeichnung der Satzungen des Internationalen Justizgerichtshofs vom 16. Dezember 1920 (Dz. U. R. P. Nr. 67 Pos. 432),

18. das Gesetz vom 1. Juli 1921, betreffend die Ratifikation des am 3. März 1921 in Bukarest zwischen Republik Polen und Königreich Rumänien unterzeichneten Abkommens (Dz. U. R. P. Nr. 81 Pos. 556), sowie Schutzbündnisabkommen zwischen der Republik Polen und dem Königreich Rumänien (Dz. U. R. P. Nr. 81 Pos. 557),

19. die Regierungserklärung vom 3. November 1921, betreffend die Prozessordnung des nach Art. 304 des Vertrages von Versailles errichteten Polnisch-Deutschen Gemischten Schiedsgerichtshofs (Dz. U. R. P. Nr. 90 Pos. 670),

20. die Regierungserklärung vom 12. Mai 1921, betreffend den Beitritt der Republik Polen zu der am 9. September 1886 in Bern unterzeichneten und am 13. November 1908 in Berlin revidierten internationalen Übereinkunft zum Schutze von Werken der Literatur und Kunst (Dz. U. R. P. v. J. 1922 Nr. 3 Pos. 16), und die Regierungserklärung vom 21. März 1922, betreffend den Beitritt Ungarns zur besagten internationalen Übereinkunft und

mienionej międzynarodowej konwencji oraz do protokołu dodatkowego z dnia 20 marca 1914 roku do tejże konwencji (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 182) oraz oświadczenie rządowe z dnia 27 marca 1922 roku w przedmiocie przystąpienia Stanów Zjednoczonych Brazylii do powołanej międzynarodowej konwencji i do powołanego protokołu dodatkowego (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 221),

21. Ustawa z dnia 7 lipca 1921 roku o ratyfikacji porozumienia z państwami, należącemi do konwencji międzynarodowej o ochronie własności przemysłowej, podpisanego w Bernie dnia 30 czerwca 1920 roku w przedmiocie zachowania i przywrócenia praw własności przemysłowej, naruszonych przez wojnę światową (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 15 poz. 133), tudzież oświadczenie rządowe z dnia 3 stycznia 1922 roku w przedmiocie mocy obowiązującej porozumienia, dotyczącego zachowania lub przywrócenia praw własności przemysłowej, dotkniętych przez wojnę światową, podpisanego w Bernie dnia 30 czerwca 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 134), oraz oświadczenie rządowe z dnia 8 kwietnia 1922 r. w przedmiocie ratyfikacji przez Republikę Portugalską porozumienia, dotyczącego zachowania i przywrócenia praw własności przemysłowej, dotkniętych przez wojnę światową, podpisanego w Bernie dnia 30. czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 228),

22. Ustawa z dnia 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie zatwierdzenia podpisanej w Warszawie dnia 24 października 1921 r. umowy, zawartej pomiędzy Polską, a wolnem miastem Gdańskiem, celem wykonania i uzupełnienia polsko-gdańskiej konwencji z dnia 9 listopada 1920 r. wraz z protokołem o wymianie not (Dz. U. R. P. Nr. 16 z roku 1922 poz. 139),

23. Oświadczenie rządowe o przystąpieniu Polski do konwencji międzynarodowej o zakazie pracy nocnej kobiet, zatrudnionych w przemyśle, podpisanej w Bernie dnia 26 września 1906 roku (Dz. U. R. P. z roku 1922 Nr. 19 poz. 158),

24. Oświadczenie rządowe o przystąpieniu Polski do konwencji międzynarodowej o zakazie używania białego (żółtego) fosforu przy wyrobie zapalek, podpisanej w Bernie dnia 26 września 1906 roku (Dz. U. R. P. z roku 1922 Nr. 19 poz. 159),

zum Zusatzprotokoll vom 20. März 1914 zu dieser Übereinkunft (Dz. U. R. P. Nr. 22 Pos. 182), sowie die Regierungserklärung vom 27. März 1922, betreffend den Beitritt der Vereinigten Staaten von Brasilien zur obigen internationalen Übereinkunft und zum oben angeführten Zusatzprotokoll (Dz. U. R. P. Nr. 27 Pos. 221),

21. das Gesetz vom 7. Juli 1921, betreffend die Ratifikation des am 30. Juni 1920 in Bern unterzeichneten Abkommens mit den an der internationalen Übereinkunft zum Schutze des gewerblichen Eigentums teilnehmenden Staaten über die Erhaltung und Wiederherstellung der durch den Weltkrieg betroffenen gewerblichen Eigentumsrechte (Dz. U. R. P. v. J. 1922 Nr. 15 Pos. 133), und die Regierungserklärung vom 3. Januar 1922, betreffend das Inkrafttreten des am 30. Juni 1920 in Bern unterzeichneten Abkommens über die Erhaltung und Wiederherstellung der durch den Weltkrieg betroffenen gewerblichen Eigentumsrechte (Dz. U. R. P. Nr. 15 Pos. 134), sowie die Regierungserklärung vom 8. April 1922, betreffend die Ratifikation des durch die Portugiesische Republik des am 30. Juni 1920 in Bern unterzeichneten Abkommens über die Erhaltung und Wiederherstellung der durch den Weltkrieg betroffenen gewerblichen Eigentumsrechte (Dz. U. R. P. Nr. 28 Pos. 228),

22. das Gesetz vom 17. Dezember 1921, betreffend die Ratifikation des am 24. Oktober 1921 in Warszawa unterzeichneten Vertrags zwischen Polen und der freien Stadt Danzig zwecks Durchführung und Ergänzung der Polnisch-Danziger-Uebereinkunft vom 9. November 1920 samt Protokoll über den Not-austausch (Dz. U. R. P. v. J. 1922 Nr. 16 Pos. 139),

23. die Regierungserklärung betreffend den Beitritt Polens zu dem am 26. September 1906 in Bern unterzeichneten internationalen Abkommen über das Verbot der Nachtarbeit der gewerblichen Arbeiterinnen (Dz. U. R. P. v. J. 1922 Nr. 19 Pos. 158),

24. die Regierungserklärung betreffend den Beitritt der Republik Polen zu dem am 26. September 1906 in Bern unterzeichneten internationalen Abkommen über das Verbot der Verwendung von weissem (gelbem) Phosphor zur Anfertigung von Zündhölzern (Dz. U. R. P. v. J. 1922 Nr. 19 Pos. 159),

25. Oświadczenie rządowe z dnia 24 stycznia 1922 roku w przedmiocie przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do międzynarodowego porozumienia, dotyczącego zwalczania obiegu wydawnictw pornograficznych, podpisanego w Paryżu dnia 4 maja 1910 roku (D. U. R. P. Nr. 21 poz. 167),

26. Ustawa z dnia 24 maja 1922 r. w przedmiocie ratyfikacji konwencji niemiecko-polskiej, dotyczącej Górnego Śląska, podpisanej w Genewie dnia 15 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 370), tudzież ustawa z dnia 8 czerwca 1922 r. w przedmiocie zatwierdzenia przez Sejm deklaracji, stwierdzających warunki zachowania w mocy niektórych ustaw niemieckich, uznanych przez komisją międzysojuszniczą na Górnym Śląsku, podpisanej w Opolu dnia 3 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 376).

Artykuł 3.

Na przyznane Rzeczypospolitej Polskiej ziemie Górnego Śląska wprowadza się ustawę z dnia 18 maja 1921 r. w przedmiocie oznaczenia okresu organizacji sądownictwa (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 278) z tem, że okres zmian w organizacji sądów w Województwie Śląskiem, w ciągu którego w związku z przeprowadzeniem tych zmian wolno sędziów przenosić na inne miejsca lub stanowiska służbowe na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, tudzież w stan spoczynku, upływa z końcem roku 1923; Rada Ministrów będzie władna przedłużyć ten okres najdalej do końca roku 1924.

Artykuł 4.

Na przyznane Rzeczypospolitej Polskiej ziemie Górnego Śląska rozciąga się z dniem objęcia tych obszarów moc obowiązująca:

1. rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 314),

2. rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 27 lipca 1920 r. w przedmiocie sprostowania rozpo-

25. die Regierungserklärung vom 24. Januar 1922, betreffend den Beitritt der Republik Polen zu dem am 4. Mai in Paris unterzeichneten internationalen Abkommen zur Bekämpfung der Verbreitung unzüchtiger Veröffentlichungen (Dz. U. R. P. Nr. 21 Pos. 167),

26. das Gesetz vom 24. Mai 1922, betreffend die Ratifikation des am 15. Mai 1922 in Genf unterzeichneten deutsch-polnischen Abkommens über Oberschlesien (Dz. U. R. P. Nr. 44 Pos. 370), sowie das Gesetz vom 8. Juni 1922, betreffend die Ratifikation durch den Sejm der am 3. Juni 1922 in Oppeln unterzeichneten Erklärung, in der die Voraussetzungen der Aufrechterhaltung einiger deutscher Gesetze festgestellt werden, welche die Zustimmung der Interalliierten Kommission in Oberschlesien erhalten haben (Dz. U. R. P. Nr. 45 Pos. 376).

Artikel 3.

Auf die der Republik Polen zugesprochenen Gebietsteile Oberschlesiens wird der Geltungsbereich des Gesetzes vom 18. Mai 1921, betreffend die Festsetzung der für die Organisation der Gerichte bestimmten Zeit (Dz. U. R. P. Nr. 46 Pos. 278) mit der Massgabe ausgedehnt, dass der für die Änderung der Organisation der Gerichte in der Wojewodschaft Schlesien bestimmte Zeitraum, in dessen Lauf im Zusammenhang mit der Durchführung dieser Änderungen Richter im ganzen Gebiete der Republik Polen, nach anderen Dienstorten oder an andere Dienststellen, sowie in Ruhestand versetzt werden dürfen, mit dem Ende des Jahres 1923 abläuft; der Ministerrat ist befugt, diesen Zeitraum zu verlängern, allein nicht über das Ende des Jahres 1924 hinaus.

Artikel 4.

Auf die der Republik Polen zugesprochenen Gebietsteile Oberschlesiens wird mit dem Tage der Übernahme der Geltungsbereich der nachstehenden Vorschriften ausgedehnt:

1. der Verordnung des Finanzministers und des Ministers für Gewerbe und Handel vom 11. Juni 1920 über den Zolltarif (Dz. U. R. P. Nr. 51 Pos. 314),

2. der Verordnung des Finanzministers und des Ministers für Gewerbe und Handel vom 27. Juli 1920, betreffend die Be-

rzządzenia o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 532),

3. rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 11 poz. 64),

4. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej (Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 783),

5. rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 18 grudnia 1921 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 roku o taryfie celnej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2 poz. 12),

6. rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 6 lutego 1922 r. w przedmiocie zmiany brzmienia art. 15 rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 130),

7. rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 7 kwietnia 1922 r. o ulgach celnych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 231) i

8. wszystkich rozporządzeń i przepisów, wydanych na zasadzie wyżej powołanych rozporządzeń.

Dla sprawowania zarządu ceł na obszarze Województwa Śląskiego tworzy się dyrekcję ceł w Mysłowicach, jako władzę celną II instancji, przełożoną nad urzędami celnymi i organami straży celnej, a podlegającą bezpośrednio Ministerstwu Skarbu.

Uruchomienie dyrekcji ceł oraz potrzebnej ilości urzędów celnych i organów straży celnej powierza się Ministrowi Skarbu.

Artykuł 5.

Ustawy, uchwały sejmowe, oświadczenia rządowe i rozporządzenia, wymienione w art. 1, 2, 3 i 4, uważa się z chwilą ogłoszenia niniejszej ustawy za prawnie ogłoszone na ziemiach górnośląskich Województwa Śląskiego.

Artykuł 6.

W sprawach nie zastrzeżonych dla ustawodawstwa śląskiego i nie wymagających zgody Sejmu Śląskiego, Rada Ministrów będzie władna na wniosek właściwego ministra, postawiony po wysłuchaniu Rady Wojewódzkiej (Tymczasowej Rady Woje-

ichtigung der Verordnung vom 11. Juni 1920 über den Zolltarif (Dz. U. R. P. Nr. 79 Pos. 532),

3. der Verordnung des Finanzministers vom 13. Dezember 1920 über das Zollverfahren (Dz. U. R. P. v. J. 1921 Nr. 11 Pos. 64),

4. der Verordnung des Ministerrats vom 10. November 1921, betreffend die Zollstatistik (Dz. U. R. P. Nr. 107 Pos. 783),

5. der Verordnung des Finanzministers und des Ministers für Gewerbe und Handel vom 18. Dezember 1921, betreffend Änderung der Verordnung vom 11. Juni 1920 über den Zolltarif (Dz. U. R. P. v. J. 1922 Nr. 2 Pos. 12),

6. der Verordnung des Finanzministers und des Ministers für Gewerbe und Handel vom 6. Februar 1922, betreffend Änderung der Fassung des Art. 15 der Verordnung vom 11. Juni 1920 über den Zolltarif (Dz. U. R. P. Nr. 14 Pos. 130),

7. der Verordnung des Finanzministers und des Ministers für Gewerbe und Handel vom 7. April 1922, betreffend Zoll-erleichterungen (Dz. U. R. P. Nr. 28 Pos. 231),

8. aller auf Grund obiger Verordnungen erlassenen Verordnungen und Vorschriften.

Zwecks Ausübung der Zollverwaltung in der Wojewodschaft Schlesien wird eine Zolldirektion in Mysłowice als den Zoll-ämtern und Zollwachorganen übergeordnete Zollbehörde II. Instanz errichtet, welche unmittelbar dem Finanzministerium unterstellt ist.

Mit der Einrichtung der Zolldirektion und der notwendigen Zollämter und Zollwachorgane wird der Finanzminister beauftragt.

Artikel 5.

Mit der Bekanntmachung dieses Gesetzes gelten die in den Art. 1, 2, 3 und 4 angeführten Gesetze, Sejmbeschlüsse, Regierungserklärungen und Verordnungen als in den oberschlesischen Gebietsteilen der Wojewodschaft Schlesien rechtsgültig bekannt gemacht.

Artikel 6.

In den der Gesetzgebung Schlesiens nicht vorbehaltenen und an die Zustimmung des Sejm Śląski nicht gebundenen Rechtsgebieten ist der Ministerrat befugt, auf den vom zuständigen Minister nach Anhörung des Wojewodschaftsrats (des

wódzkiej), wprowadzać zmiany i uzupełnienia w ustawodawstwie obowiązującym na ziemiach Górnego Śląska, a normującym ustrój władz i urzędów oraz tok ich czynności, o ile zmiany te są niezbędnie konieczne celem wprowadzenia w życie postanowień traktatu pokoju między mocarstwami sprzymierzonymi i skojarzonymi, a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 roku.

Upoważnienia, udzielone Ministrowi Sprawiedliwości w ust. 1 art. 36 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. w brzmieniu, nadanem mu ustawą z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 608), nie doznają przez to zmiany.

W sprawach, nie zastrzeżonych ustawodawstwu śląskiemu, a wymagających zgody Sejmu Śląskiego, władna będzie Rada Ministrów na wniosek właściwego ministra za zgodą Sejmu Śląskiego, a przed jego zebraniem się za zgodą Tymczasowej Rady Wojewódzkiej wykonywać określone w ustępie 1-szym niniejszego artykułu akty ustawodawcze.

Artykuł 7.

Upoważnienia, zawarte w art. 6, ustają po upływie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Rozporządzenia, wydane na mocy upoważnień, zawartych w art. 6, winny być przedkładane bezzwłocznie władzy ustawodawczej Rzeczypospolitej Polskiej i tracą moc obowiązującą, o ile ta odmówi ich zatwierdzenia.

Artykuł 8.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezydentowi Ministrów oraz właściwym Ministrom.

Artykuł 9.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek

Trąpczyński.

Prezydent Ministrów

Antoni Ponikowski.

Vorläufigen Wojewodschaftsrats) gestellten Antrag die im Oberschlesischen Gebiet geltenden Gesetze, welche die Verfassung von Behörden und Ämtern sowie deren Geschäftsgang betreffen, insoweit zu ändern und zu ergänzen, als diese Änderungen zur Ausführung der Bestimmungen des am 28. Juni 1919 in Versailles unterzeichneten Friedensvertrags zwischen den alliierten und assoziierten Mächten und Deutschland unumgänglich notwendig sind.

Die im Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920 in der Fassung des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 85 Pos. 608) dem Justizminister verliehenen Befugnisse bleiben unberührt.

In den der Gesetzgebung Schlesiens nicht vorbehaltenen, jedoch an die Zustimmung des Sejm Śląski gebundenen Rechtsgebieten ist der Ministerrat befugt, auf Antrag des zuständigen Ministers mit Zustimmung des Sejm Śląski, vor dessen Zusammentritt aber mit Zustimmung des Vorläufigen Wojewodschaftsrats, die im Absatz 1 dieses Artikels bezeichneten Gesetzgebungsakte zu erlassen.

Artikel 7.

Die im Art. 6 angeführten Befugnisse hören mit Ablauf von einem Jahre nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Gesetzes auf.

Die auf Grund der im Art. 6 angeführten Befugnisse erlassenen Verordnungen sind den gesetzgebenden Organen der Republik Polen unverzüglich vorzulegen und treten insoweit ausser Kraft, als diese deren Bestätigung versagt.

Artikel 8.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes werden der Ministerpräsident und die zuständigen Minister beauftragt.

Artikel 9.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Bekanntmachung in Kraft.

Der Marschall
Tramczyński.

Der Ministerpräsident
Antoni Ponikowski.

XVI.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 3 lipca 1922 r.

o uposażeniu funkcjonarjuszów władz wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 51 poz. 467.)

Na podstawie ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Ministrem Skarbu i z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Artykuł 1.

Funkcjonarjusze władz wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego otrzymują pobory według pruskiej ustawy o uposażeniu służbowem bezpośrednich urzędników państwowych (Gesetz über das Dienst-einkommen der unmittelbaren Staatsbeamten) z dnia 17 grudnia 1920 r. (pruski zbiór ustaw 1921 r. str. 135) i rozporządzeń z 8 lutego 1921 r. (pr. zbiór ustaw str. 302) i z 2 września 1921 r. (pr. zbiór ustaw str. 510).

Artykuł 2.

Wymienieni w art. 1 funkcjonarjusze należą do następujących grup ustawy pruskiej z dnia 17 grudnia 1920 r.:

I. Płace wzrastające.

Grupa 2:

pomocnik woźnego;

XVI.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 3. Juli 1922

über das Dienst Einkommen der bei den Justizbehörden
und Strafanstalten im oberschlesischen Teile der Woje-
wodschaft Schlesien angestellten Funktionäre.

(Dz. Ust. Nr. 51 Pos. 467.)

Auf Grund des Art. 36 Absatz 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatze des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449), verordne ich im Einvernehmen mit dem Finanzminister und dem Vorläufigen Wojewodschaftsrate (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Die bei den Justizbehörden und Strafanstalten im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien angestellten Funktionäre erhalten ein Dienst Einkommen nach Massgabe des preussischen Gesetzes über das Dienst Einkommen der unmittelbaren Staatsbeamten vom 17. Dezember 1920 (Pr. Ges. Smlg. v. 1921 S. 135) und der Verordnungen vom 8. Februar 1921 (Pr. Ges. Smlg. S. 302) und vom 2. September 1921 (Pr. Ges. Smlg. S. 510).

Artikel 2.

Die im Art. 1 bezeichneten Funktionäre werden in die nachstehenden Besoldungsgruppen des preussischen Gesetzes vom 17. Dezember 1920 eingereiht:

I. Aufsteigende Gehälter.

Gruppe 2:

Gerichtsdienergehilfe (pomocnik woźnego).

Grupa 3:

woźny.

Grupa 4:

naczelnny woźny;

starszy woźny;

dozorca więzienny i dozorczyńni.

Grupa 5:

kancelista sądowy;

praktykant sądowy;

naczelnny woźny przy sądzie apelacyjnym, okręgowym
oraz naczelnni woźni przy sądach powiatowych, liczących
najmniej 9 sędziów;

starszy dozorca więzienny i starsza dozorczyńni, ma-
szynista i werkmistrz.

Grupa 6:

kandydat na aspiranta sądowego;

aspirant sądowy;

pomocnik komornika;

rejestrator sądowy;

asystent więzienny;

maszynista z fachowym egzaminem.

Grupa 7:

podsekretarz;

podprokurator przy sądzie powiatowym;

inspektor więzienny;

przełożona więzienia;

nauczyciel więzienny;

komornik sądowy.

Grupa 8:

sekretarz sądowy;

starszy podprokurator przy sądzie powiatowym;

Gruppe 3:

Gerichtsdienner (woźny).

Gruppe 4:

Vorsteher der Gerichtsdienner (naczelný woźny);

Älterer Gerichtsdienner (starszy woźny);

Gefangenaufseher und Gefangenaufseherin (dozorca więzienny i dozorczyňa).

Gruppe 5:

Gerichtskanzlist (kancelista sądowy);

Gerichtspraktikant (praktykant sądowy);

Vorsteher der Gerichtsdienner (naczelný woźny) bei dem Appellationsgerichte, bei dem Bezirksgerichte und bei den Kreisgerichten mit mindestens 9 Richtern;

Älterer Gefangenaufseher und ältere Gefangenaufseherin (starszy dozorca więzienny i starsza dozorczyňa);

Maschinist und Werkmeister (maszynista i wermistrz).

Gruppe 6:

Gerichtsaspirantenanwärter (kandydat na aspiranta sądowego);

Gerichtsaspirant (aspirant sądowy);

Gerichtsvollziehergehilfe (pomocnik komornika);

Gerichtsregistrator (rejestrator sądowy);

Strafanstaltsassistent (asystent więzienny);

Maschinist mit fachmännischer Prüfung (maszynista z fachowym egzaminem).

Gruppe 7:

Untergerichtssekretär (podsekretarz sądowy);

Unterstaatsanwalt beim Kreisgericht (podprokurator przy sądzie powiatowym);

Strafanstaltsinspektor (inspektor więzienny);

Strafanstaltsvorsteherin (przełożona więzienia);

Strafanstaltslehrer (nauczyciel więzienny);

Gerichtsvollzieher (komornik sądowy).

Gruppe 8:

Gerichtssekretär (sekretarz sądowy);

Älterer Unterstaatsanwalt beim Kreisgerichte (starszy podprokurator przy sądzie powiatowym);

starszy inspektor więzienny;
starsza przełożona więzienia;
kapelan więzienia;
starszy nauczyciel więzienny.

Grupa 9:

starszy sekretarz sądowy;
naczelný sekretarz sądu powiatowego;
kierownik podprokuratury przy sądzie powiatowym;
dyrektor więzienia;
naczelný inspektor więzienia.

Grupa 10:

naczelný sekretarz przy sądzie okręgowym i naczelní sekretarze przy sądach powiatowych, liczących co najmniej 9 sędziów;
naczelný sekretarz prokuratury przy sądzie apelacyjnym i przy sądzie okręgowym;
zastępcą naczelnika wydziału rachunkowego.

Grupa 11:

sędzia powiatowy;
podprokurator przy sądzie okręgowym;
naczelnik wydziału rachunkowego;
naczelný sekretarz przy sądzie apelacyjnym.

Älterer Strafanstaltsinspektor (starszy inspektor więzienny);
 Ältere Strafanstaltsvorsteherin (starsza przełożona więzienia);
 Strafanstaltsgeistlicher (kapelan więzienia);
 Älterer Strafanstaltslehrer (starszy nauczyciel więzienny).

Gruppe 9:

Älterer Gerichtssekretär (starszy sekretarz sądowy);
 Vorsteher des Kreisgerichtssekretariats (naczelný sekretarz sądu powiatowego);
 Leiter der Unterstaatsanwaltschaft bei dem Kreisgerichte (kierownik podprokuratury przy sądzie powiatowym);
 Strafanstaltsdirektor (dyrektor więzienia);
 Strafanstaltshauptinspektor (naczelný inspektor więzienia).

Gruppe 10:

Vorsteher des Gerichtssekretariats (naczelný sekretarz) bei dem Bezirksgerichte, und Vorsteher des Gerichtssekretariats bei den Kreisgerichten mit mindestens 9 Richtern;
 Vorsteher des Sekretariats der Staatsanwaltschaft (naczelný sekretarz prokuratury) bei dem Appellationsgerichte und bei dem Bezirksgerichte;
 Stellvertreter des Vorstehers der Rechnungsabteilung (zastępca naczelnika wydziału rachunkowego).

Gruppe 11:

Kreisrichter (sędzia powiatowy);
 Unterstaatsanwalt beim Bezirksgericht (podprokurator przy sądzie okręgowym);
 Vorsteher der Rechnungsabteilung (naczelný wydziału rachunkowego);
 Vorsteher des Gerichtssekretariats bei dem Appellationsgerichte (naczelný sekretarz przy sądzie apelacyjnym).

Grupa 12:

sędzia okręgowy;
sędzia powiatowy po 12 latach służby;
naczelnik sądu powiatowego;
podprokurator przy sądzie apelacyjnym;

podprokurator przy sądzie okręgowym po 12 latach służby.

Grupa 13:

sędzia apelacyjny;
wiceprezes sądu okręgowego;

dyrektor sądu okręgowego;

naczelnik sądu powiatowego, liczącego co najmniej 9 sędziów;

zastępca prokuratora przy sądzie apelacyjnym;

prokurator przy sądzie okręgowym.

2. Płace pojedyncze.**Grupa 1:**

prezes sądu okręgowego;
prezes senatu sądu apelacyjnego.

Grupa, do której należy wicewojewoda śląski, najmniej jednak grupa II:

wiceprezes sądu apelacyjnego;

prokurator przy sądzie apelacyjnym.

Grupa, do której należy wojewoda śląski, najmniej jednak grupa III:

prezes sądu apelacyjnego.

Artykuł 3.

Urzędnicy wymiaru sprawiedliwości, nie należący do żadnej grupy płac, otrzymują:

Gruppe 12:

Richter des Bezirksgerichts (sędzia okręgowy);
Kreisrichter (sędzia powiatowy) nach 12 Dienstjahren;
Kreisgerichtsvorsteher (naczelnik sądu powiatowego);
Unterstaatsanwalt beim Appellationsgericht (podprokurator przy sądzie apelacyjnym);
Unterstaatsanwalt beim Bezirksgericht (podprokurator przy sądzie okręgowym) nach 12 Dienstjahren.

Gruppe 13:

Richter des Appellationsgerichts (sędzia apelacyjny);
Vizepräsident des Bezirksgerichts (wiceprezes sądu okręgowego);
Direktor beim Bezirksgericht (dyrektor sądu okręgowego);
Vorsteher des Kreisgerichts (naczelnik sądu powiatowego) mit mindestens 9 Richtern;
Vertreter des Staatsanwalts beim Appellationsgericht (zastępca prokuratora przy sądzie apelacyjnym);
Staatsanwalt beim Bezirksgericht (prokurator przy sądzie okręgowym).

2. Einzelgehälter.**Gruppe I:**

Präsident des Bezirksgerichts (prezes sądu okręgowego);
Senatspräsident beim Appellationsgericht (prezes senatu przy sądzie apelacyjnym).

Gruppe, in welche der Vizewojewode Schlesiens eingereiht ist, mindestens jedoch Gruppe II:

Vizepräsident des Appellationsgerichts (wiceprezes sądu apelacyjnego);
Staatsanwalt beim Appellationsgericht (prokurator przy sądzie apelacyjnym).

Gruppe, in welche der Wojewode Schlesiens eingereiht ist, mindestens jedoch Gruppe III:

Präsident des Appellationsgerichts (prezes sądu apelacyjnego).

Artikel 3.

Die in keine Besoldungsgruppe eingereihten Justizbeamten erhalten:

- a) aplikanci sądowi $\frac{2}{3}$ pborów sędziego powiatowego;
- b) sędziowie śledczy (bez egzaminu sędziowskiego) i podprokuratorzy pomocniczy przy sądach okręgowych $\frac{3}{4}$ pborów sędziego powiatowego;
- c) asesory sądowi $\frac{4}{5}$ pborów sędziego powiatowego.

Artykuł 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

W. Makowski.

Minister Skarbu

w z. Zaczek.

XVII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 3 lipca 1922 r.

w sprawie djet i kosztów podróży funkcyjnarjuszów władz wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 51 poz. 468.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Ministrem Skarbu i z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego za zgodą Ministra Skarbu co następuje:

- a) Gerichtsapplikanten (aplikanci sądowi) $\frac{2}{3}$ des Dienst-
einkommens eines Kreisrichters,
- b) Hilfsuntersuchungsrichter (Untersuchungsrichter, die die
Richteramtsprüfung noch nicht bestanden haben (sędziowie
śledczy pomocniczy) und Hilfsunterstaatsanwälte bei den
Bezirksgerichten (podprokuratorzy pomocniczy przy
sądach okręgowych) $\frac{3}{4}$ des Dienst-
einkommens eines Kreisrichters,
- c) Gerichtsassessoren (asesorzy sądowi) $\frac{4}{5}$ des Dienst-
einkommens eines Kreisrichters.

Artikel 4.

Diese Verordnung tritt im ober-schlesischen Teile der Woje-
wodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in
Kraft.

Der Justizminister
W. Makowski.

Der Finanzminister
i. V. Zaczek.

XVII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 3. Juli 1922

**betreffend die Tagegelder und Reisekosten der bei den
Justizbehörden und Strafanstalten im ober-schlesischen Teile
der Wojewodschaft Schlesien angestellten Funktionäre.**

(Dz. Ust. Nr. 51 Pos. 468.)

Auf Grund des Art. 36 Abs. 1 des Verfassungsgesetzes vom
15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewod-
schaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des
Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 86
Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatz des Art. 40 des
erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des
Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449) verordne
ich im Einvernehmen mit dem Finanzminister und dem Vor-
läufigen Wojewodschaftsrat (Tymczasowa Rada Wojewódzka)
der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

ROZDZIAŁ I.

Koszta przeniesienia.

Artykuł 1.

Funkcjonarjuszom państwowej służby cywilnej, przeniesionym do służby we władzach wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, przyznaje się tytułem zwrotu kosztów, połączonych z przeniesieniem:

- a) djetyienne dla funkcjonarjusza, jego żony i dzieci,
- b) koszta podróży koleją, statkiem i podróży kołowej funkcjonarjusza, jego żony i dzieci oraz jednego (ej) sługi,
- c) rzeczywiste i konieczne koszta przewozu urządzenia domowego,
- d) ryczałt na pokrycie strat i szkód, połączonych z przewozem urządzenia domowego i z założeniem nowego gospodarstwa, wynoszący jednomiesięczne pełne pobory służbowe, należące się funkcjonarjuszowi w miesiącu, w którym nastąpił przewóz urządzenia domowego, pod warunkiem, że funkcjonarjusz posiada własne urządzenie domowe.

Artykuł 2.

O ile funkcjonarjusze, w art. 1 wymienieni, mieli przed swem przeniesieniem miejsce służbowe poza obszarem górnośląskiej części Województwa Śląskiego, wysokość djet dziennych i kosztów podróży ustala się według przepisów rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. w sprawie djet i kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 507) i z dnia 30 czerwca 1921 r. w przedmiocie ustalenia wysokości djet, wynagrodzenia rozjazdowego oraz zwrotu kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 422).

Artykuł 3.

Od chwili przybycia do górnośląskiej części Województwa Śląskiego funkcjonarjusz państwowej służby cywilnej (art. 1) otrzymuje aż do czasu płatności pierwszych należnych mu

ABSCHNITT I.

Umzugskosten.

Artikel 1.

Den im zivilen Staatsdienste stehenden, zur Dienstleistung bei den Justizbehörden und Strafanstalten im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien versetzten Funktionären werden als Ersatz der Versetzungskosten gewährt:

1. Tagegelder für den Funktionär, für seine Ehefrau und Kinder,
2. Ersatz der Kosten der Fahrt des Funktionärs, seiner Ehefrau und Kinder sowie eines (einer) Bediensteten auf Eisenbahnen, Schiffen und Fuhrwerken,
3. Ersatz von notwendigen und tatsächlich verauslagten Kosten der Beförderung der Hauseinrichtung,
4. eine Pauschsumme zur Deckung der mit der Beförderung der Hauseinrichtung und mit der Einrichtung der neuen Haushaltung verbundenen Verluste und Schäden in der Höhe von einem einmonatigen vollen Dienst Einkommen, auf welches der Funktionär in dem Monate, in dem die Hauseinrichtung befördert wurde, Anspruch hat, vorausgesetzt, dass er seine eigene Hauseinrichtung besitzt.

Artikel 2.

War der Amtssitz der im Art. 1 bezeichneten Funktionäre vor ihrer Versetzung ausserhalb des Gebiets des oberschlesischen Teils der Wojewodschaft Schlesien gelegen, so wird die Höhe der Tagegelder und Reisekosten nach Massgabe der Ministerratsverordnungen vom 5. August 1920, betreffend die Tagegelder und Reisekosten der Staatsfunktionäre (Dz. Ust. Nr. 74 Pos. 507), und vom 30. Juni 1921, betreffend die Feststellung des Betrages der Tagegelder, der Aufwandsentschädigung bei Dienstreisen und der zu ersetzenden Reisekosten der Staatsfunktionäre (Dz. Ust. Nr. 66 Pos. 422) bestimmt.

Artikel 3.

Ein im zivilen Staatsdienste stehender Funktionär (Art. 1) erhält vom Tage des Eintreffens im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien an bis zum Tage, an dem sein erstes,

w górnośląskiej części Województwa Śląskiego poborów służbowych, dietyienne, wynoszące jedną trzydziestą część pełnych poborów służbowych, jakieby ów funkcjonarjusz pobierał w grupie, w której ma objąć służbę, gdyby był samotny i gdyby mu się należał w owej grupie stopień trzeci płacy. Ułamki marek zaokrągla się w górę do pełnej marki.

Artykuł 4.

Wysokość kosztów przewozu urządzenia domowego ustala Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Od orzeczenia Prezesa Sądu Apelacyjnego przysługuje w czasokresie ośmiodniowym od doręczenia orzeczenia zażalenie do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Artykuł 5.

Funkcjonarjusze, wymienieni w art. 1, którzy z powodu braku mieszkania lub z innych bardzo ważnych przyczyn nie mogą na swoje nowe miejsce służbowe w górnośląskiej części Województwa Śląskiego sprowadzić swej rodziny (żony i dzieci), otrzymują na wniosek tytułem odszkodowania za straty, wywołane koniecznością prowadzenia dwóch odrębnych gospodarstw, miesięcznie co najwyżej 50% pełnych poborów, płatne od chwili objęcia urzędowania aż do czasu ustania przyczyn, stojących na przeszkodzie sprowadzeniu rodziny, atoli w żadnym razie nie dłużej jak do upływu końca tego miesiąca, w którym minie rok od objęcia władzy państwowej w Województwie Śląskiem przez Rzeczpospolitą Polską. Ułamki marek zaokrągla się w górę do pełnej marki.

Przyznanie odszkodowania oraz stwierdzenie, że ustaliły przyczyny wypłaty tego odszkodowania, należy do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Od orzeczenia przysługują środki prawne, wymienione w art. 4 ust. 2.

im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien ihm gebührendes Dienst Einkommen zahlbar wird, an Tagegeldern je einen dreissigsten Teil des vollen Dienst Einkommens, welches er in derjenigen Besoldungsgruppe, in welcher er seinen Dienst anzutreten hat, erhalten würde, falls er ledig wäre und ihm in jener Gruppe die dritte Gehaltsstufe gebühren würde. Bruchteile einer Mark werden bis zu einer vollen Mark hinauf abgerundet.

Artikel 4.

Der Betrag der Kosten der Beförderung der Hauseinrichtung wird vom Präsidenten des Appellationsgerichts in Katowice festgesetzt.

Gegen die Entscheidung des Präsidenten des Appellationsgerichts findet binnen acht Tagen nach deren Zustellung Beschwerde an das Justizministerium statt.

Artikel 5.

Die im Art. 1 bezeichneten Funktionäre, welche wegen Mangels an Wohnung oder aus anderen sehr wichtigen Gründen ausserstande sind, nach ihrem neuen im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien gelegenen Dienstorte ihre Familie (Ehefrau und Kinder) kommen zu lassen, erhalten auf ihren Antrag für die ihnen aus der notwendigen Führung von zwei getrennten Haushaltungen erwachsenden Unkosten eine monatliche Entschädigung in der Höhe von 50% ihres vollen Dienst Einkommens, welche von ihrem Dienstantritte an bis zum Aufhören der der Ankunft ihrer Familien entgegenstehenden Umstände, keinesfalls aber über das Ende des Monats hinaus zu zahlen ist, in welchem seit der Übernahme der Staatshoheit in der Wojewodschaft Schlesien durch die Republik Polen ein Jahr abläuft. Bruchteile einer Mark werden bis zu einer vollen Mark hinauf abgerundet.

Die Festsetzung der Entschädigung sowie die Feststellung, dass die Gründe für ihre Leistung entfallen seien, erfolgt durch den Präsidenten des Appellationsgerichts in Katowice. Gegen diese Entscheidung finden die im Art. 4 Absatz 2 bezeichneten Rechtsmittel statt.

Artykuł 6.

Przepisy, zawarte w art. 1 do 5, należy stosować odpowiednio do funkcjonarjuszów władz wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, którzy w chwili przejścia do służby w wymiarze sprawiedliwości lub więziennictwie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego nie pełnili państwowej służby cywilnej, o ile zostali przyjęci do służby jako urzędnicy stali.

Natomiast przepisy powyższe nie stosują się:

- a) do państwowych pracowników, przyjętych na podstawie osobnych z nimi zawartych umów, o ile w nich nie postanowiono czego innego,
- b) do osób, które przeszły do służby w wymiarze sprawiedliwości w tym celu, aby w ustawowo przewidzianym czasokresie mogły uzyskać dopuszczenie do wykonywania w górnośląskiej części Województwa Śląskiego zawodu adwokackiego (ust. 2 § 4 niem. ordynacji adwokackiej w brzmieniu art. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r., o adwokaturze i art. 4 tegoż rozporządzenia — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 402).

ROZDZIAŁ II.

Koszta podróży służbowych,

Artykuł 7.

Funkcjonarjusze władz wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w Województwie Śląskiem otrzymują w razie podróży służbowych (komisyjnych) delegacji lub substytucji, w obrębie Województwa Śląskiego odbywanych, wynagrodzenie wedle przepisów, dotąd na obszarze Województwa Śląskiego obowiązujących.

Artykuł 8.

Funkcjonarjusze władz wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa z innych Województw Rzeczypospolitej Polskiej otrzymują w razie podróży służbowych (komisyjnych) delegacji lub substytucji, odbywanych na obszarze górnośląskiej części Województwa Śląskiego obok zwrotu kosztów podróży koleją, statkiem

Artikel 6.

Die Bestimmungen der Art. 1 bis 5 sind auf die bei den Justizbehörden und Strafanstalten des oberschlesischen Teils der Wojewodschaft Schlesien angestellten Funktionäre entsprechend anzuwenden, welche zur Zeit ihrer Annahme in den Dienst bei den Justizbehörden oder Strafanstalten des oberschlesischen Teils der Wojewodschaft Schlesien in keinem zivilen Staatsdienste standen.

Vorstehende Bestimmungen finden dagegen keine Anwendung auf:

- a) Staatsfunktionäre, die auf Grund besonderer mit ihnen abgeschlossener Verträge angenommen werden, sofern nicht ein anderes vereinbart wird,
- b) Personen, welche in den Justizdienst zu dem Zwecke eintreten, um im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien nach Ablauf der gesetzlichen Frist zur Rechtsanwaltschaft zugelassen zu werden (§ 4 Abs. 2 der deutschen Rechtsanwaltsordnung in der Fassung des Art. 1 der Justizministerialverordnung vom 16. Juni 1922, betreffend die Rechtsanwaltschaft, und Art. 4 derselben Verordnung — Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 402).

ABSCHNITT II.

Dienstreisekosten.

Artikel 7.

Die bei den Justizbehörden und Strafanstalten in der Wojewodschaft Schlesien angestellten Personen erhalten bei den im Gebiete der Wojewodschaft Schlesien stattfindenden Dienst-(Kommissions)-Reisen, Delegierungen oder Vertretungen eine Entlohnung nach Massgabe der in der Wojewodschaft Schlesien bisher geltenden Vorschriften.

Artikel 8.

Die bei den Justizbehörden und Strafanstalten in anderen Wojewodschaften der Republik Polen angestellten Funktionäre erhalten bei den im Gebiete des oberschlesischen Teils der Wojewodschaft Schlesien stattfindenden Dienst-(Kommissions)-Reisen, Delegierungen oder Vertretungen ausser dem Ersatz der ver-

i podwodami djetyienne w wysokości, ustalonej w art. 3 wedle tych grup, do którychby byli wedle swego stanowiska służbowego zaliczeni, gdyby służbę pełnili w górnośląskiej części Województwa Śląskiego. O ile równorzędnych stanowisk niema, ustali wynagrodzenie Ministerstwo Sprawiedliwości.

Artykuł 9.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

W. Makowski.

Minister Skarbu

w z. Zaczek.

XVIII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o odznakach dla funkcjonarjuszów wymiaru sprawiedliwości w Województwie Śląskiem.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedliwości Nr. 13 poz. 25.)

Artykuł 1.

Funkcjonarjusze wymiaru sprawiedliwości w Województwie Śląskiem przy wykonywaniu czynności urzędowych, mających charakter zewnętrzny lub dokonywanych w obecności stron, używać będą następujących odznak:

1. sędziowie sądu apelacyjnego — wstęgi zielonej przez lewe ramię, ozdobionej rozetą tego samego koloru; na rozecie winien być umieszczony emblemat Sądów Polskich;
2. sędziowie sądów okręgowych, sędziowie powiatowi, sędziowie komisoryjni, sędziowie pokoju, sędziowie śledczy pomocniczy oraz sędziowie handlowi — wstęgi zielonej przez lewe ramię; na wstędze winien być umieszczony emblemat Sądów Polskich;
3. prokurator, zastępca prokuratora i podprokuratorzy przy sądzie apelacyjnym — wstęgi ciemno-amarantowej o wypustce zielonej przez lewe ramię, ozdobionej rozetą

auslagten Kosten der Fahrt auf Eisenbahnen, Schiffen und Fuhrwerken Tagegelder in der im Art. 3 festgesetzten Höhe nach Massgabe derjenigen Gruppen, in welche sie nach ihrer dienstlichen Stellung eingereiht wären, falls sie im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien den Dienst versehen würden. Mangels einer gleichartigen Stellung wird die Entlohnung durch das Justizministerium festgesetzt.

Artikel 9.

Diese Verordnung tritt mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

W. Makowski.

Der Finanzminister

i. V. Zaczek.

XVIII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 16. Juni 1922

betreffend die Dienstabzeichen für Justizangestellte in der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Urzęd. Min. Sprawiedliwości Nr. 13 Pos. 25.)

Artikel 1.

Die Justizangestellten in der Wojewodschaft Schlesien haben bei Ausübung von Amtsgeschäften, welche einen äusseren Charakter haben oder in Anwesenheit der Parteien vorgenommen werden, sich folgender Abzeichen zu bedienen:

1. die Richter des Appellationsgerichts — eines grünen, mit einer Rosette von gleicher Farbe verzierten Bandes über den linken Arm; an der Rosette soll das Emblem der polnischen Gerichte angebracht sein;
2. die Richter der Bezirksgerichte, die Kreisrichter, kommissarischen Richter, Friedensrichter, Hilfsuntersuchungsrichter sowie Handelsrichter — eines grünen Bandes über den linken Arm; am Bande soll das Emblem der polnischen Gerichte angebracht sein;
3. der Staatsanwalt, der Stellvertreter des Staatsanwalts und die Unterstaatsanwälte bei dem Appellationsgerichte — eines dunkel-amarantroten, grün eingefassten, mit einer

zieloną; na rozecie winien być umieszczony emblemat Sądów Polskich;

4. prokuratorzy, podprokuratorzy, podprokuratorzy komisyjni i podprokuratorzy pomocniczy przy sądach okręgowych — wstęgi ciemno-amarantowej o wypustce zielonej przez lewe ramię; na wstędze winien być umieszczony emblemat Sądów Polskich;
5. sekretarze i podsekretarze sądowi — emblematu Sądów Polskich, przypiętego do zwierzchniego stroju na klapie po lewej stronie, a to w sądzie apelacyjnym na rozecie zielonej podwójnej, w sądach okręgowych na rozecie zielonej pojedynczej, a w sądach powiatowych bez rozety;
6. komornicy sądowi — emblematu Sądów Polskich, zawieszzonego na łańcuchu; wymiar ogniw łańcucha wynosi $37\frac{1}{2}$ na $32\frac{1}{4}$ mm;
7. woźni sądowi — emblematu Sądów Polskich, przypiętego do zwierzchniego stroju na piersi po lewej stronie.

Artykuł 2.

Emblemat Sądów Polskich wyobrażać będzie:

1. dla osób, wymienionych w art. 1 L. 1—4, na połączanym wieńcu z poczwórnice ułożonych liści dębowych na tle amarantowem — Orła Białego w koronie królewskiej, wspartego na rzymskiej plakiecie połączanej o białem emaljowanem tle z napisem: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej”; wymiar emblematu 75 na 65 mm;
2. dla sekretarzy i podsekretarzy sądowych na oksydowanym wieńcu z poczwórnice ułożonych liści dębowych — Orła Białego w koronie królewskiej, wspartego na rzymskiej plakiecie z napisem: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej”; wymiar emblematu 25 na 20 mm;
3. dla komorników sądowych na oksydowanym wieńcu z poczwórnice ułożonych liści dębowych na tle amarantowem — Orła Białego w koronie królewskiej, wspartego na rzymskiej plakiecie z napisem: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej”; wymiar emblematu 75 na 65 mm;
4. dla woźnych sądowych na wieńcu z poczwórnice ułożonych liści dębowych z metalu koloru miedzi — Orła Białego w koronie królewskiej, wspartego na rzymskiej plakiecie

grünen Rosette verzierten Bandes über den linken Arm; an der Rosette soll das Emblem der polnischen Gerichte angebracht sein;

4. die Staatsanwälte, Unterstaatsanwälte, kommissarischen Unterstaatsanwälte und Hilfsunterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten — eines dunkel-amarantroten, grün eingefassten Bandes über den linken Arm; am Bande soll das Emblem der polnischen Gerichte angebracht sein;
5. die Gerichtssekretäre und Untergerichtssekretäre — des an den linksseitigen Aufschlag der Oberkleidung angehefteten Emblems der polnischen Gerichte, und zwar bei dem Appellationsgerichte auf einer grünen Doppelrosette, bei den Bezirksgerichten auf einer einfachen grünen Rosette, bei den Kreisgerichten ohne Rosette;
6. die Gerichtsvollzieher — des an einer Kette angehängten Emblems der polnischen Gerichte; das Ausmass der Kettenglieder beträgt $37\frac{1}{2}$ auf $32\frac{1}{4}$ mm;
7. die Gerichtsdienner — des an die Oberkleidung auf der linken Seite der Brust angehefteten Emblems der polnischen Gerichte.

Artikel 2.

Das Emblem der polnischen Gerichte hat darzustellen:

1. für die im Art. 1 Zif. 1—4 angeführten Personen — auf einem vergoldeten Kranze aus vierfach geflochtenem Eichenlaub auf amarantrotem Grunde — den weissen Adler mit der Königskrone, gestützt auf eine römische, vergoldete Platte mit weissem, emaillierten Grunde und der Aufschrift: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej“; das Ausmass des Emblems 75 auf 65 mm;
2. für die Gerichtssekretäre und Untergerichtssekretäre — auf einem oxydierten Kranze aus vierfach geflochtenem Eichenlaub — den weissen Adler mit der Königskrone, gestützt auf eine römische Platte mit der Aufschrift: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej“; das Ausmass des Emblems 25 auf 20 mm;
3. für die Gerichtsvollzieher — auf einem oxydierten Kranze aus vierfach geflochtenem Eichenlaub auf amarantrotem Grunde — den weissen Adler mit der Königskrone, gestützt auf eine römische Platte mit der Aufschrift: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej“; das Ausmass des Emblems 75 auf 65 mm;
4. für die Gerichtsdienner — auf einem Kranze aus vierfach geflochtenem Eichenlaub aus kupferfarbigem Metall — den weissen Adler mit der Königskrone, gestützt auf eine

z napisem: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej”; wymiar emblematu 75 na 65 mm.

Artykuł 3.

Emblematy Sądów Polskich mają być wykonane przy odpowiedzialnym użyciu wzoru, podanego w art. 3 zarządzenia Dyrektora Departamentu Sprawiedliwości w Warszawie z dnia 29 września 1917 r. (Dz. Urz. Dep. Spr. Tymcz. Rady Stanu Król. Polsk. Nr. 5 poz. 16).

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

XIX.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 28 czerwca 1922 r.

w przedmiocie izb karnych przy sądach powiatowych
w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Urzęd. Min. Spraw. Nr. 14 poz. 31.)

Na mocy § 78 niemieckiej ustawy o ustroju sądownictwa
z dnia $\frac{27 \text{ stycznia } 1877 \text{ r.}}{17 \text{ maja } 1898 \text{ r.}}$ (Dz. Pr. Rzeszy z 1877 r. str. 41
i z 1898 r. str. 252) zarządzam co następuje:

§ 1. Tworzy się izby karne przy sądach powiatowych:

1. w Królewskiej Hucie dla okręgów sądów powiatowych w Królewskiej Hucie i Rudzie;
2. w Rybniku dla okręgów sądów powiatowych w Rybniku, Wodzisławiu i Żorach;
3. w Tarnowskich Górach dla okręgów sądów powiatowych w Lublińcu i Tarnowskich Górach i przekazuje się im pełną działalność izb karnych sądu okręgowego.

§ 2. Znosi się dotychczasową izbę karną, utworzoną przy sądzie powiatowym w Pszczynie, a wszystkie zawisłe w tej izbie sprawy karne przekazuje się sądowi okręgowemu w Katowicach.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości
w z. Z. Rymowicz.

römische Platte mit der Aufschrift: „Sądy Rzeczypospolitej Polskiej“; das Ausmass des Emblems 75 auf 65 mm.

Artikel 3.

Die Embleme der polnischen Gerichte sind unter entsprechender Benützung des im Art. 3 der Anordnung des Direktors des Justizdepartements in Warszawa vom 29. September 1917 (Dz. Urz. Dep. Spr. Tymcz. Rady Stanu Król. Polsk. Nr. 5 Pos. 16) angegebenen Musters auszuführen.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

XIX.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 28. Juni 1922

**betreffend die Strafkammern bei den Kreisgerichten im
oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.**

(Dz. Urzęd. Min. Spraw. Nr. 14 Pos. 31.)

Auf Grund des § 78 des Gerichtsverfassungsgesetzes vom
27. Januar 1877 (RGBl. v. J. 1877 S. 41 v. J. 1898 S. 252)
17. Mai 1898

ordne ich folgendes an:

§ 1. Bei den nachstehenden Kreisgerichten werden Strafkammern gebildet:

1. in Królewska Huta für den Bezirk der Kreisgerichte in Królewska Huta und in Ruda;
2. in Rybnik für den Bezirk der Kreisgerichte in Rybnik, in Wodzisław und in Żory;
3. in Tarnowskie Góry für den Bezirk der Kreisgerichte in Lubliniec und in Tarnowskie Góry;

es wird ihnen für diese Bezirke die gesamte Tätigkeit der Strafkammern des Bezirksgerichts zugewiesen.

§ 2. Die bei dem Kreisgerichte Pszczyna bisher bestehende Strafkammer wird unter Zuweisung sämtlicher bei dieser Strafkammer anhängiger Strafsachen an das Bezirksgericht Katowice aufgelöst.

§ 3. Diese Verordnung tritt mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
i. V. Z. *Rymowicz*.

XX.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 13 lipca 1922 r.

w przedmiocie utworzenia sądów pokoju w sądach powiatowych w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 52 poz. 485.)

Na mocy art. 6 rozporządzenia z dnia 16 czerwca 1922 r., zatwierdzającego zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 390) oraz § 25 niemieckiej ustawy o ustroju sądownictwa z dnia 27 stycznia 1877 r. (Dz. U. Rzeszy 1877 r. str. 41, 1898 r. str. 371) w brzmieniu art. 1 l. 9 powołanego rozporządzenia, zarządzam co następuje:

§ 1. We wszystkich sądach powiatowych w górnośląskiej części Województwa Śląskiego tworzy się obok sądów ławniczych sądy pokoju.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

W. Makowski.

XX.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 13. Juli 1922

betreffend Bildung der Friedensgerichte bei den Kreisgerichten im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 52 Pos. 485.)

Auf Grund des Art. 6 der Verordnung vom 16. Juni 1922, betreffend Änderung der Gerichtsverfassung im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien (Dz. U. R. P. Nr. 45 Pos. 390) und des § 25 des deutschen Gerichtsverfassungsgesetzes vom 27. Januar 1877 (R. G. Bl. 1877 S. 41, 1898 S. 371) in der Fassung des Art. 1 Z. 9 der erwähnten Verordnung, verordne ich folgendes:

§ 1. Bei allen Kreisgerichten im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien werden neben den Schöffengerichten Friedensgerichte gebildet.

§ 2. Diese Verordnung tritt mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

W. Makowski.

XXI.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 19 lipca 1922 r.

**w przedmiocie zmiany niektórych postanowień
o notarjacie w górnośląskiej części Województwa
Śląskiego.**

(Dz. Ust. Nr. 59 poz. 530.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 69, poz. 449), stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Artykuł 1.

Pruska ustawa o sądownictwie dobrej woli z dnia 21 września 1899 r. (Zb. Ust. str. 249 i nast.) ulega następującym zmianom:

1. Art. 77 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uzdołnionym do piastowania urzędu notariusza jest, kto, będąc uzdołnionym do sprawowania urzędu sędziowskiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, posiada warunki dopuszczenia do wykonywania tamże zawodu adwokackiego.“

2. Art. 78 otrzymuje brzmienie następujące:

„Notariuszów mianuje Minister Sprawiedliwości na czas do odwołania lub na oznaczony przeciąg czasu albo dożywotnio.

Dożywotnio można mianować notariuszami tylko osoby, które już dwukrotnie były mianowane polskimi notariuszami na czas do odwołania lub na oznaczony przeciąg czasu.“

3. Art. 80 otrzymuje brzmienie następujące:

„Okręg urzędowy notariusza obejmuje całą górnośląską część okręgu sądu apelacyjnego.“

XXI.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 19. Juli 1922

betreffend Änderung einiger Bestimmungen über das Notariat im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 59 Pos. 530.)

Auf Grund des Art. 36 Absatz 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497), in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatze des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449), bestimme ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsräte (Tymczasowa Rada Wojewódzka) der Wojewodschaft Schlesien folgendes:

Artikel 1.

Das preussische Gesetz über die freiwillige Gerichtsbarkeit vom 21. September 1899 (Ges. Smlg. S. 249 u. ff) wird dahin geändert:

1. Der Art. 77 erhält die Fassung:

„Zur Bekleidung des Amtes eines Notars ist befähigt, wer im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien zum Richteramt befähigt ist und den Erfordernissen zur Zulassung zur Rechtsanwaltschaft genügt hat.“

2. Der Art. 78. erhält die Fassung:

„Die Notare werden von dem Justizminister auf Widerruf oder für eine bestimmte Zeit oder auf Lebenszeit ernannt.

Auf Lebenszeit dürfen nur Personen ernannt werden, die bereits zweimal zu polnischen Notaren auf Widerruf oder für eine bestimmte Zeit ernannt waren.“

3. Der Art. 80 erhält die Fassung:

„Der Amtsbezirk eines Notars umfasst den ganzen oberschlesischen Teil des Appellationsgerichtssprengels.“

4. Zdanie pierwsze ustępu pierwszego art. 81 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli notariusz w chwili mianowania nie jest polskim urzędnikiem państwowym, lub nie był jeszcze polskim notariuszem, powinien złożyć przysięgę służbową przed prezesem sądu okręgowego, w którego okręgu wyznaczono mu siedzibę urzędową, lub przed wyznaczonym przez tegoż prezesa sędzią.”

5. Art. 84 otrzymuje brzmienie następujące:

„Do czynności urzędowych notariusza, nie mających za przedmiot udokumentowania czynności prawnej, mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 6 i 9 niemieckiej ustawy o sądownictwie dobrej woli w przedmiocie wyłączenia sędziego, w przedmiocie jego uprawnienia do uchylenia się od wykonania swego urzędu oraz w przedmiocie przywołania tłumacza.”

6. Art 86 skreśla się.

7. L. 3 art. 94 otrzymuje brzmienie następujące:

„3. grzywna do pięćdziesięciu tysięcy marek, osobno lub łącznie z naganą.”

8. Zdanie pierwsze i drugie ustępu drugiego art. 99 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zastępca musi posiadać uzdolnienie do sprawowania urzędu sędziowskiego w górnośląskiej części Województwa Śląskiego. Winien on przed rozpoczęciem zastępstwa złożyć prezesowi sądu okręgowego swój podpis, którego będzie używał przy wykonywaniu czynności notarialnych, oraz o ile nie jest urzędnikiem państwowym lub w szczególności polskim notariuszem, złożyć przysięgę służbową przed prezesem sądu okręgowego lub przed wyznaczonym przez tegoż sędzią.”

Artykuł 2.

Notariusze używają pieczęci według wzoru Nr. 3 dla władz i urzędów państwowych, przepisanego w art. 1 L. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 416).

Pieczęć według powyższego wzoru nosić będzie na wstędze dookoła orla napis:

4. Der Art. 81 Absatz 1 Satz 1 erhält die Fassung:

„Der Notar soll, wenn er bei seiner Ernennung nicht polnischer Staatsbeamter ist, oder noch nicht polnischer Notar gewesen ist, vor dem Präsidenten des Bezirksgerichts, in dessen Bezirk ihm der Amtssitz angewiesen ist, oder vor einem von diesem beauftragten Richter den Diensteid leisten.“

5. Der Art. 84 erhält die Fassung:

„Auf Amtshandlungen des Notars, die nicht die Beurkundung eines Rechtsgeschäfts zum Gegenstande haben, finden die Vorschriften, die in den §§ 6 und 9 des deutschen Gesetzes über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit in bezug auf die Ausschliessung des Richters, in bezug auf seine Befugnis, sich der Ausübung seines Amtes zu enthalten, sowie in bezug auf die Zuziehung des Dolmetschers getroffen sind, entsprechende Anwendung.“

6. Der Art. 86 wird gestrichen.

7. Der Art. 94 Nr. 3 erhält die Fassung:

„3. Geldstrafe bis zu fünfzigtausend Mark, allein oder in Verbindung mit einem Verweise.“

8. Der Art. 99 Absatz 2 Satz 1 und 2 erhält die Fassung:

„Der Vertreter muss zum Richteramt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien befähigt sein. Er hat vor dem Beginne der Vertretung seine bei den Notariatshandlungen anzuwendende Unterschrift dem Bezirksgerichtspräsidenten einzureichen und, sofern er nicht polnischer Staatsbeamter oder insbesondere polnischer Notar ist, vor dem Bezirksgerichtspräsidenten oder vor einem von diesem beauftragten Richter den Diensteid zu leisten.“

Artikel 2.

Die Notare haben sich eines Siegels nach dem für Staatsbehörden und Staatsämter im Art. 1 Nr. 2 des Gesetzes vom 1. August 1919 betreffend die Wappen und Landesfarben der Republik Polen (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 416) vorgeschriebenen Muster Nr. 3 zu bedienen.

Das Siegel nach dem obigen Muster hat in der Umrahmung um den Adler herum die Inschrift zu tragen:

„Notarjusz na obwód sądu apelacyjnego w Katowicach” oraz imię i nazwisko notarjusza.

Notarjuszom, używającym tytułu doktorskiego, wolno dodać ten tytuł przed imieniem; innych tytułów używać notarjuszom nie wolno.

Artykuł 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia i nie narusza ono postanowień rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. o dalszem urzędowaniu dotychczasowych pruskich notarjuszów w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 46 poz. 403).

Minister Sprawiedliwości

W. Makowski.

XXII.

USTAWA

z dnia 6 lipca 1922 r.

w przedmiocie sądów doraźnych w b. dzielnicy pruskiej i na obszarze górnośląskim Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 60 poz. 536.)

Artykuł 1.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych (Dz. P. P. P. Nr. 55 poz. 341) rozciąga się na obszar b. dzielnicy pruskiej oraz na obszar górnośląski Województwa Śląskiego ze zmianami, w niniejszej ustawie określonymi.

Artykuł 2.

W ustawie z dnia 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych wprowadza się zmiany następujące:

a) Przepis art. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądownictwu doraźnemu poddane być mogą przestępstwa, przewidziane w §§ 125 ust. 2, 211, 212, 225,

„Notarjusz na obwód sądu apelacyjnego w Katowicach“ sowie den Vornamen und den Namen des Notars anzugeben.

Die den Dokortitel führenden Notare dürfen diesen Titel vor ihren Vornamen setzen; der Gebrauch von sonstigen Titeln ist den Notaren nicht gestattet.

Artikel 3.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft; sie berührt nicht die Bestimmungen der Verordnung des Justizministers vom 16. Juni 1922, betreffend das weitere Amtieren der bisherigen preussischen Notare im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 46 Pos. 403).

Der Justizminister

W. Makowski.

XXII.

GESETZ

vom 6. Juli 1922

betreffend die Standgerichte in den ehemals preussischen Landesteilen Polens und im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 60 Pos. 536.)

Artikel 1.

Auf die ehemals preussischen Landesteile Polens und auf den oberschlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien wird der Geltungsbereich des Gesetzes vom 30. Juni 1919, betreffend die Standgerichte (Dz. P. P. P. Nr. 55 Pos. 341) mit den im gegenwärtigen Gesetze festgestellten Abweichungen ausgedehnt.

Artikel 2.

Das Gesetz vom 30. Juni 1919, betreffend die Standgerichte, wird dahin geändert:

a) Der Art. 1 erhält die Fassung:

„Das standrechtliche Verfahren kann wegen der strafbaren Handlungen angeordnet werden, welche in den

243 p. 5 i 6, 249, 250, 251, 252, 255, 306, 307, 308, 311, 312, 315, z wypuszczeniem słów końcowych, zawartych w tym przepisie: „lub w inny sposób”, 317, 321 ust. 2, 323, 324, Kod. Karn., oraz w §§ 5, 6, 7 i 8 ustawy z dnia 9 czerwca 1884 r. o zbrodniczem i wszemgrożącym używaniu środków wybuchowych (Dz. Ust. Rzeszy str. 61)”;

- b) w art. 5 słowa: „(art. 51 K. K.)” zastępuje się słowami: „(§§ 47, 48, 49 Kod. Kar.)”;
- c) w ust. 1 art. 13 skreśla się słowa: „przepis art. 557 u. p. k. nie będzie stosowany”, a słowa: „z pośród aplikantów sądowych i obrońców” zastępuje się słowami: „z pośród sędziów lub aplikantów”;
- d) w art. 17 zastępuje się słowa: „(art. 636—645 u. p. k.)” słowami: „(§ 242 ust. 1 i 2 ust. o postęp. kar.)”, a słowa: „(art. 620—635 i 679—749 u. p. k.)” słowami: „(§§ 225 do 265 i §§ 274, 275 ust. o post. kar.)”;
- e) w art. 18 słowa: „art. 771 u. p. k.” zastępuje się słowami: „§ 266 i ust. 1 § 267 ust. o postęp. kar.”;
- f) ust. 2 art. 18 otrzymuje brzmienie następujące:
„Postanowienie ust. 1 § 267 ust. o postęp. kar., dozwalające ogłoszenie wyroku najpóźniej w tydzień po zakończeniu rozpraw, nie ma zastosowania w postępowaniu doraźnem;
- g) skreśla się ust. 2 i 3 art. 19, a w ust. 1 tegoż artykułu skreśla się słowa: „w tych przypadkach, w których w postępowaniu zwyczajnem przestępstwo zagrożone jest co najmniej karą ciężkiego więzienia”;
- h) do ustępu ostatniego art. 19 dodać należy wyrazy: „jeśli w postępowaniu zwyczajnem nie należy wymierzyć kary śmierci”;
- i) skreśla się ust. 2 art. 21 i ust. 1 art. 26;
- j) w art. 22 słowa: „w art. 961 u. p. k.” zastępuje się słowami: „w zdaniu 2 ust. 1 § 485 ust. o postęp. kar.”.

§§ 125 Abs. 2, 211, 212, 225, 243 Nr. 5 und 6, 249, 250, 251, 252, 255, 306, 307, 308, 311, 312, 315. mit Auslassung der in dieser Bestimmung enthaltenen Worte: „oder auf andere Weise“, 317, 321 Abs. 2, 323, 324 St. G. B., sowie in den §§ 5, 6, 7 und 8 des Gesetzes vom 9. Juni 1884 gegen den verbrecherischen und gemeingefährlichen Gebrauch von Sprengstoffen (R. G. Bl. S. 61) vorgesehen sind“;

- b) im Art. 5 werden die Worte: „(Art. 51 St. G. B.)“ durch die Worte „(§§ 47, 48, 49 St. G. B.)“ ersetzt;
- c) im Art. 13 Abs. 1 werden die Worte: „die Vorschrift des Art. 557 St. P. O. wird nicht angewendet“ gestrichen und die Worte: „aus der Zahl der Gerichtsapplikanten und Verteidiger“ durch die Worte: „aus der Zahl der Richter oder Applikanten“ ersetzt;
- d) im Art. 17 werden die Worte: „(Art. 636—645 St. P. O.)“ durch die Worte: „(§ 242 Abs. 1 und 2 St. P. O.)“, und die Worte: „(Art. 620—635 und 679—749 St. P. O.)“ durch die Worte: „(§§ 225—265 und §§ 274, 275 St. P. O.)“ ersetzt;
- e) im Art. 18 werden die Worte: „Art. 771 St. P. O.“ durch die Worte: „§ 266 und § 267 Abs. 1 St. P. O.“ ersetzt;
- f) der Art. 18 Abs. 2 erhält die Fassung:
 „Die Vorschrift des § 267 Abs. 1 St. P. O., wonach die Verkündung des Urteils spätestens mit Ablauf einer Woche nach dem Schlusse der Verhandlung zulässig ist, findet im standrechtlichen Verfahren keine Anwendung“;
- g) im Art. 19 werden die Absätze 2 und 3, und im Absätze 1 desselben Artikels die Worte: „in jenen Fällen, in denen die strafbare Handlung im ordentlichen Verfahren wenigstens mit Zuchthaus bedroht ist“ gestrichen;
- h) dem Art. 19 letzter Absatz sind die Worte beizufügen:
 „sofern nicht im ordentlichen Verfahren auf Todesstrafe zu erkennen ist“;
- i) der Art. 21 Abs. 2 und der Art. 26 Abs. 1 werden gestrichen;
- j) im Art. 22 werden die Worte: „im Art. 961 St. P. O.“ durch die Worte: „im § 485 Abs. 1 Satz 2 St. P. O.“ ersetzt.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Minister Sprawiedliwości ogłosi dla obszarów, wymienionych w art. 1, ustawę z dnia 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych (Dz. P. P. P. Nr. 55 poz. 341) w redakcji, uwzględniającej zmiany, wprowadzone niniejszą ustawą.

Artykuł 4.

Ustawa niniejsza obowiązuje na obszarach, wymienionych w art. 1 i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek
Trąpczyński.

Prezydent Ministrów
Artur Śliwiński.

Minister Sprawiedliwości
W. Makowski.

Minister Spraw Wewnętrznych
A. Kamiński.

XXIII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI z dnia 20 lipca 1922 r.

dotyczące tekstu ustawy z dnia 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych (Dz. P. P. P. Nr. 55 poz. 341) dla obszarów b. dzielnicy pruskiej i górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 60 poz. 542.)

Na zasadzie art. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1922 r. w przedmiocie sądów doraźnych w b. dzielnicy pruskiej i na obszarze górnośląskim Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 536) ogłaszam ustawę z dnia 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych, w brzmieniu obowiązującym na obszarach b. dzielnicy pruskiej i górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Minister Sprawiedliwości
W. Makowski.

Artikel 3.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes im Einvernehmen mit dem Minister des Innern wird der Justizminister beauftragt.

Der Justizminister hat das Gesetz vom 30. Juni 1919, betreffend die Standgerichte (Dz. P. P. P. Nr. 55 Pos. 341) in durch dieses Gesetz angeordneten Änderungen entsprechender Fassung für die im Art. 1 angegebenen Landesteile bekanntzumachen.

Artikel 4.

Dieses Gesetz gilt in den im Art. 1 angegebenen Landesteilen und tritt mit dem Tage seiner Bekanntmachung in Kraft.

Der Marschall
Trąpczyński.

Der Ministerpräsident
Artur Śliwiński.

Der Justizminister
W. Makowski.

Der Minister des Innern
A. Kamiński.

XXIII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 20. Juli 1922

betreffend die Fassung des Gesetzes vom 30. Juni 1919, betreffend die Standgerichte (Dz. P. P. P. Nr. 55 Pos. 341) für die ehem. preussischen Landesteile Polens und den ober Schlesischen Teil der Wojewodschaft Schlesien. (Dz. Ust. Nr. 60 Pos. 542.)

Auf Grund des Art. 3 des Gesetzes vom 6. Juli 1922, betreffend die Standgerichte in den ehem. preussischen Landesteilen Polens und im ober Schlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien (Dz. U. R. P. Nr. 60 Pos. 536) mache ich das Gesetz vom 30. Juni 1919, betreffend die Standgerichte, in der Fassung bekannt, welche den ehem. preussischen Landesteilen Polens und im ober Schlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien zu gelten hat.

Der Justizminister
W. Makowski.

Załącznik do rozp. Min. Sprawiedliwości z d. 20. 7. 1922 r. poz. 542.

XXIV.

U S T A W A

z dnia 30 czerwca 1922 r.

w przedmiocie sądów doraźnych.

(Dz. Ust. Nr. 60 poz. 542.)

Artykuł 1.

Sądownictwu doraźnemu poddane być mogą przestępstwa przewidziane w §§ 125 ust. 2, 211, 212, 225, 243 p. 5 i 6, 249, 250, 251, 252, 255, 306, 307, 308, 311, 312, 315, o ile przestępstwo to polega na uszkodzeniu, albo na fałszywych znakach lub sygnałach, 317, 321 ust. 2, 323, 324 kod. kar. oraz w § 5, 6, 7 i 8 ustawy z dnia 9 czerwca 1884 o zbrodniczem i wszechgrożącym używaniu środków wybuchowych (Dz. U. Rzeszy str. 61).

Artykuł 2.

Wprowadzenie sądów doraźnych nastąpić może bądź na całym obszarze, gdzie ustawa niniejsza obowiązuje, bądź w poszczególnych miejscowościach, względem wszystkich lub niektórych przestępstw w artykule 1 przewidzianych.

Sądy doraźne wprowadzone będą mocą uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, na okres czasu nie przenoszący miesięcy sześciu, gdy przestępstwa w art. 1 wymienione szerzyć się będą w sposób szczególnie niebezpieczny dla ładu i bezpieczeństwa publicznego.

W razie potrzeby utrzymania sądów doraźnych na okres dalszych sześciu miesięcy nastąpić powinna osobna w tym względzie uchwała Rady Ministrów.

Artykuł 3.

O wprowadzeniu sądów doraźnych jak również o ich utrzymaniu na czas dalszy (art. 2) ogłasza się każdorazowo w Dzienniku Ustaw, a nadto podaje do powszechnej wiadomości na miejscu,

Beilage zu der J. M. Vdg. vom
20. 7. 1922, Pos. 542.

XXIV.

GESETZ

vom 30. Juni 1922

betreffend die Standgerichte.

(Dz. Ust. Nr. 60 Pos. 542.)

Artikel 1.

Das standrechtliche Verfahren kann wegen der strafbaren Handlungen angeordnet werden, welche in den §§ 125 Abs. 2, 211, 212, 225, 243 Nr. 5. und 6, 249, 250, 251, 252, 255, 306, 307, 308, 311, 312, 315, sofern die strafbare Handlung durch Beschädigung oder durch falsche Zeichen oder Signale verübt wird, 317, 321 Abs. 2, 323, 324 St. G. B., sowie in den §§ 5, 6, 7 und 8 des Gesetzes vom 9. Juni 1884 gegen den verbrecherischen und gemeingefährlichen Gebrauch von Sprengstoffen (R. G. Bl. S. 61) vorgesehen sind.

Artikel 2.

Das Standrecht kann entweder für das ganze Geltungsgebiet dieses Gesetzes oder für einzelne Ortschaften wegen sämtlicher oder einzelner der im Art. 1 angeführten strafbaren Handlungen angeordnet werden.

Das Standrecht ist auf vom Justizminister im Einverständnisse mit dem Minister des Innern gestellten Antrag durch Beschluss des Ministerrats für die Dauer von höchstens sechs Monaten anzuordnen, wenn die im Art. 1 angeführten strafbaren Handlungen in einer die öffentliche Ordnung und Sicherheit besonders gefährdenden Weise um sich greifen.

Tritt die Notwendigkeit ein, das Standrecht für weitere sechs Monate aufrechtzuerhalten, so soll dies durch besonderen Beschluss des Ministerrats angeordnet werden.

Artikel 3.

Die Anordnung des Standrechts sowie die Anordnung dessen Fortdauer (Art. 2) ist jedesmal durch den Dziennik Ustaw zu veröffentlichen und ausserdem an Ort und Stelle durch Verlaut-

drogą ogłoszenia, rozlepienia obwieszczeń, lub innemi sposobami przystępnymi dla szerokich mas ludności.

Artykuł 4.

Uchwała Rady Ministrów w przedmiocie wprowadzenia lub dalszego utrzymania sądów doraźnych wchodzi w życie w poszczególnych miejscowościach dnia następnego po jej podaniu do powszechnej wiadomości (art. 3) we właściwym mieście powiatowem.

Artykuł 5.

Z dniem wejścia w życie sądów doraźnych (art. 4) podlegają postępowaniu doraźnemu wszyscy współnicy przestępstw (§§ 47, 48, 49 kod. kar.), popełnionych na obszarze, dla którego sądy doraźne ogłoszono, bez względu na to, czy chodzi o przestępstwa dokonane, czy też usiłowane.

Wyjęte są osoby ulegające sądownictwu wojskowemu.

Artykuł 6.

Z chwilą ogłoszenia sądów doraźnych prezes właściwego sądu okręgowego, powołanego do pełnienia funkcji sądu doraźnego, wyznacza z pośród sędziów swego okręgu przewodniczącego i sędziów wyrokujących, oraz potrzebną ilość zastępców, tudzież sekretarza.

Sąd doraźny wyrokuje w składzie trzech sędziów. W skład jego wchodzić musi przynajmniej dwóch sędziów okręgowych, z których jeden przewodniczy; trzeci sędzia może być wyznaczony także z pośród sędziów śledczych lub sędziów pokoju.

Artykuł 7.

Posiedzenia sądu doraźnego odbywają się bądź w siedzibie sądu okręgowego, bądź w miarę potrzeby w innem miejscu okręgu sądowego.

Najbliższa władza wojskowa na czas trwania posiedzeń sądowych wyśle na żądanie przewodniczącego oddział wojska dla ochrony sądu, utrzymania porządku oraz wykonania wszelkich zarządzeń sądu.

barung, durch öffentlichen Anschlag oder in anderer für weite Bevölkerungskreise zugänglicher Weise zur allgemeinen Kenntnis zu bringen.

Artikel 4.

Der Beschluss der Ministerrats betreffend die Anordnung oder die Aufrechterhaltung des Standrechts tritt in den einzelnen Ortschaften an dem nächstfolgenden Tage in Kraft, nachdem er in der zuständigen Kreisstadt zur allgemeinen Kenntnis (Art. 3) gebracht ist.

Artikel 5.

Mit dem Tage des Inkrafttretens des Standrechts (Art. 4) werden alle Teilnehmer (§§ 47, 48, 49 St. G. B.) an strafbaren Handlungen, die im Gebiet, für welches das Standrecht verkündet ist, verübt wurden, standrechtlich gerichtet, gleichviel ob die strafbaren Handlungen vollendet oder versucht wurden.

Ausgenommen sind die der Militärgerichtsbarkeit unterstehenden Personen.

Artikel 6.

Sobald das Standrecht verkündet ist, hat der Präsident des zuständigen Bezirksgerichts, welches als Standgericht zu erkennen hat, aus der Zahl der Richter seines Bezirks den Vorsitzenden und die erkennenden Richter, sowie die erforderliche Zahl deren Stellvertreter, und den Sekretär zu bestimmen.

Das Standgericht erkennt in der Besetzung von drei Richtern. Wenigstens zwei Mitglieder des Standgerichts müssen Richter des Bezirksgerichts sein, deren einer den Vorsitz führt; als dritter Richter kann auch ein Untersuchungsrichter oder ein Friedensrichter bestellt werden.

Artikel 7.

Die Sitzungen des Standgerichts finden entweder am Sitze des Bezirksgerichts oder nötigenfalls an einem anderen Orte des Gerichtsbezirks statt.

Das nächste Militärkommando hat für die Dauer der Sitzungen des Standgerichts auf Verlangen des Vorsitzenden zur Sicherheit des Standrechts, zur Aufrechterhaltung der Ordnung und zur Ausführung aller gerichtlichen Anordnungen eine Militärabteilung abzuordnen.

Artykuł 8.

Postępowanie doraźne stosuje się wyłącznie do przestępstw, podlegających sądowi doraźnemu, z pominięciem wszelkich innych przestępstw oskarżonemu zarzuconych, i winno być przeprowadzone nawet wtedy, gdy inni współnicy przestępstwa nie podlegają sądom doraźnym.

Postępowanie doraźne nie może być wdrożone przeciw osobom, które w czasie popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 17, oraz przeciw kobietom brzemiennym.

Artykuł 9.

O każdym czynie, zawierającym cechy przestępstwa podlegającego sądowi doraźnemu, władze bezpieczeństwa niezwłocznie zawiadamiają prokuratora sądu okręgowego, przesyłając mu przytem zebrane wiadomości i dokumenty.

Artykuł 10.

Postępowanie doraźne odbywa się bez śledztwa wstępnego, wszelako prokurator w miarę potrzeby mocen jest zwracać się do sędziów śledczych lub sędziów pokoju o dokonanie poszczególnych czynności śledczych, tudzież zarządzić zebranie odpowiednich wiadomości przez władze bezpieczeństwa lub władze administracyjne. W szczególności prokurator jest obowiązany wnieść w ciągu 24 godzin o przesłuchanie przez sędziego śledczego lub sędziego pokoju każdego zaaresztowanego oskarżonego, o ile przesłuchanie takie już przedtem nie nastąpiło.

Dochodzenia nie mogą trwać dłużej nad 14 dni, licząc od dnia zawiadomienia prokuratora o przestępstwie.

Wnioskami prokuratora co do zastosowania, uchylenia lub zmiany środka zapobiegawczego sędziowie śledczy i sędziowie pokoju są związani.

Artykuł 11.

Jeśli prokurator uzna, że sprawa nie podlega sądowi doraźnemu (art. 1, 4, 5, 8) lub że zebrane doraźne poszlaki są

Artikel 8.

Das standrechtliche Verfahren hat sich ausschliesslich auf die dem Standrecht unterliegenden strafbaren Handlungen zu erstrecken, ohne auf sonstige strafbare Handlungen, deren der Angeklagte beschuldigt wird, Rücksicht zu nehmen, und ist auch dann durchzuführen, wenn andere Teilnehmer an der strafbaren Handlung nicht dem Standrechte unterstehen.

Das standrechtliche Verfahren darf weder gegen Personen, die zur Zeit der Tatverübung das 17. Lebensjahr noch nicht vollendet haben, noch gegen schwangere Frauenspersonen eingeleitet werden.

Artikel 9.

Jede Handlung, welche die Merkmale einer dem Standrecht unterliegenden strafbaren Handlung verkörpert, ist von Sicherheitsbehörden unter Anschluss der in Erfahrung gebrachten Tatumstände und Urkunden dem Staatsanwalt bei dem Bezirksgerichte unverzüglich anzuzeigen.

Artikel 10.

Das standrechtliche Verfahren findet ohne Voruntersuchung statt, jedoch ist der Staatsanwalt nach Massgabe des Bedürfnisses berechtigt, sich wegen Vornahme einzelner Untersuchungshandlungen an Untersuchungsrichter oder Friedensrichter zu wenden, sowie erforderliche Ermittlungen durch Sicherheitsbehörden oder Verwaltungsbehörden vornehmen zu lassen. Insbesondere ist der Staatsanwalt verpflichtet, binnen 24 Stunden die Vernehmung eines jeden Festgenommenen durch den Untersuchungsrichter oder Friedensrichter zu beantragen, sofern nicht eine solche Vernehmung bereits früher stattgefunden hat.

Die Ermittlungen dürfen nicht länger als 14 Tage seit dem Zeitpunkte dauern, als der Staatsanwalt von der strafbaren Handlung Kenntnis erlangt hat.

An die Anträge des Staatsanwalts auf Anwendung, Aufhebung oder Änderung einer Präventivmassregel sind die Untersuchungs- und Friedensrichter gebunden.

Artikel 11.

Findet der Staatsanwalt, dass die Strafsache dem Standrecht (Art. 1, 4, 5, 8) nicht unterliege oder dass die auf der Stelle

niewystarczające, lub że zachodzi wątpliwość co do poczytalności oskarżonego, wówczas kieruje sprawę na drogę postępowania zwyczajnego.

Artykuł 12.

Rozprawa główna w postępowaniu doraźnem odbywa się bez wygotowania aktu oskarżenia, wzamian którego prokurator sporządza jedynie wniosek co do stawienia oskarżonego przed sądem doraźnym, wyluszczający istotę oskarżenia, wskazujący zebrane w tej mierze dowody i wymieniający osoby, które zdaniem prokuratora wezwać należy w charakterze świadków lub biegłych. Wniosek ten wraz z aktami winien wpłynąć do przewodniczącego sądu doraźnego w przeciągu 48 godzin po ukończeniu dochodzeń w myśl art. 10.

Artykuł 13.

Przewodniczący sądu doraźnego wyznacza w ciągu 24 godzin po otrzymaniu wniosku prokuratora rozprawę główną i zarządza potrzebne do tej rozprawy przygotowania i wezwania; wyznacza oskarżonemu, o ile on nie ma obrońcy z wyboru, obrońcę z urzędu z pośród adwokatów, a w braku tychże z pośród sędziów lub aplikantów i orzeka o wezwaniu lub odmowie wezwania podanych przez oskarżonego świadków, jako też o ściągnięciu lub pominięciu wskazanych przezeń dowodów.

Jeżeli zachodzi obawa uchylenia się świadków lub biegłych od stawienia, przewodniczący sądu może zabezpieczyć ich przybycie, wydając władzom policyjnym polecenie czuwania nad ich stawieniem się do sądu. Przewodniczący może także zarządzić, aby świadków lub biegłych dla rozprawy niezbędnych przymusowo do niej sprowadzono.

Artykuł 14.

W rozprawie głównej przed sądem doraźnym udział obrońcy jest konieczny.

ermittelten Verdachtsgründe nicht genügen oder dass über die Zurechnungsfähigkeit des Angeschuldigten Zweifel bestehen, so hat er wegen Einleitung des ordentlichen Verfahrens das weitere zu veranlassen.

Artikel 12.

Im standrechtlichen Verfahren findet die Hauptverhandlung ohne Verfassung einer Anklageschrift statt, an deren Stelle der Staatsanwalt nur einen Antrag auf Stellung des Angeschuldigten vor das Standgericht abfasst, in welchem er den wesentlichen Inhalt der Anklage schildert, die in dieser Richtung gesammelten Beweismittel angibt und die Personen namhaft macht, welche nach Ansicht des Staatsanwalts als Zeugen oder als Sachverständige zu laden sind. Dieser Antrag hat samt Akten binnen 48 Stunden nach Abschluss der nach Vorschrift des Art. 10 gepflogenen Ermittlungen bei dem Vorsitzenden des Standgerichts einzulaufen.

Artikel 13.

Der Vorsitzende des Standgerichts hat binnen 24 Stunden nach Empfang des Antrages des Staatsanwalts die Hauptverhandlung anzuberaumen und die zu dieser Verhandlung erforderlichen Vorbereitungen und Ladungen anzuordnen; er bestellt dem Angeklagten, sofern dieser nicht einen gewählten Verteidiger hat, einen Verteidiger von Amtswegen aus der Zahl der Richter oder der Applikanten und entscheidet über die Ladung oder Ablehnung des Antrags auf Ladung der vom Angeklagten namhaft gemachten Zeugen, sowie über die Herbeischaffung oder Nichtberücksichtigung der von diesem angebotenen Beweismittel.

Ist zu befürchten, dass die Zeugen oder Sachverständigen nicht erscheinen werden, so kann der Vorsitzende ihr Erscheinen durch Erteilung des Auftrags an die Polizeibehörden sicherstellen, ihr Erscheinen vor Gericht zu veranlassen. Der Vorsitzende kann auch zwangsweise Vorführung der unbedingt notwendigen Zeugen und Sachverständigen zur Verhandlung anordnen.

Artikel 14.

Bei der Hauptverhandlung vor dem Standgerichte ist die Verteidigung notwendig.

Artykuł 15.

Powództwo cywilne w postępowaniu doraźnem jest niedopuszczalne.

Artykuł 16.

Z chwilą wyznaczenia rozprawy głównej przed sądem doraźnym oskarżony nie może pozostawać na wolnej stopie; jeżeli więc nie był już poprzednio uwięziony, przewodniczący sądu doraźnego zarządzi zaaresztowanie jego własną władzą. Uwolnienie z aresztu przed ukończeniem postępowania doraźnego nie jest dopuszczalne.

Artykuł 17.

Rozprawa główna, po załatwieniu czynności formalnych związanych z otwarciem posiedzenia (§ 242 ust. 1 i 2 ust. o post. kar.), rozpoczyna się od odczytania przez przewodniczącego wniosku prokuratora w przedmiocie stawienia oskarżonego przed sądem doraźnym, poczem dalszy przewód sądowy odbywa się według ogólnych zasad postępowania karnego (§§ 225—265 i §§ 274, 275 ust. o postęp. karnem).

W razie koniecznej potrzeby mogą być odczytane akta dochodzeń; sąd rozważy jednak ze szczególną starannością, w jakiej mierze akta te stanowią dowód dostateczny.

Artykuł 18.

Po zamknięciu rozprawy głównej sąd doraźny wydaje wyrok w myśl §§ 266 i ust. 1 § 267 ust. o postęp. kar., lub też decyzję, przekazującą sprawę na drogę postępowania zwyczajnego, jeżeli uzna, że w danej sprawie postępowanie doraźne jest niedopuszczalne w myśl art. 1, 4, 5, 8, lub też jeżeli wątpliwości co do poczytalności oskarżonego w toku rozprawy głównej nie mogą być usunięte, albo gdy wina oskarżonego ustalona została niejednomyślnie.

Postanowienie ust. 1 § 267 ust. o postęp. kar., pozwalające ogłoszenie wyroku najpóźniej w tydzień po zakończeniu rozpraw, nie ma zastosowania w postępowaniu doraźnem.

Artikel 15.

Die Erhebung einer Zivilklage ist im standrechtlichen Verfahren unzulässig.

Artikel 16.

Sobald die Hauptverhandlung vor dem Standgerichte anberaumt ist, darf der Angeklagte nicht auf freiem Fusse sein; war er daher nicht bereits früher verhaftet, so hat der Vorsitzende des Standgerichts kraft eigener Machtbefugnis seine Festnahme anzuordnen. Die Enthftung ist vor Abschluss des standrechtlichen Verfahrens unstatthaft.

Artikel 17.

Nachdem die mit Eröffnung der Sitzung verbundenen Förmlichkeiten (§ 242 Abs. 1 und 2 St. P. O.) erledigt sind, beginnt die Hauptverhandlung damit, dass der Vorsitzende den Antrag des Staatsanwalts auf Stellung des Angeschuldigten vor das Standgericht verliest, worauf hin die weitere Verhandlung gemäss den allgemeinen Grundsätzen des Strafverfahrens (§§ 225—265 und §§ 274, 275 St. P. O.) stattfindet.

Im Notfalle dürfen Ermittlungsakten verlesen werden; das Gericht hat aber mit besonderer Sorgfalt zu erwägen, inwieweit diese Akten geeignet erscheinen, einen hinreichenden Beweis herzustellen.

Artikel 18.

Nach Schluss der Hauptverhandlung wird von dem Standgerichte das Urteil gemäss den Vorschriften des § 266 Abs. 1 und § 267 St. P. O. gefällt oder — wenn das Standgericht findet, dass das standrechtliche Verfahren in der Strafsache zufolge den Art. 1, 4, 5, 8 unzulässig sei, oder dass die über die Zurechnungsfähigkeit des Angeklagten bestehenden Zweifel im Laufe der Hauptverhandlung nicht beseitigt werden können, oder wenn der Angeklagte nicht einstimmig für schuldig erklärt wird — der Beschluss gefasst, dass die Sache auf den Weg des ordentlichen Verfahrens geleitet werde.

Die Vorschrift des § 267 Abs. 1 St. P. O., wonach die Verkündigung des Urteils spätestens mit Ablauf einer Woche nach dem Schlusse der Verhandlung zulässig ist, findet im standrechtlichen Verfahren keine Anwendung.

Artykuł 19.

Za przestępstwa, podlegające sądowi doraźnemu, wymierzyć należy karę śmierci przez rozstrzelanie.

Gdy atoli zachodzą nader ważne okoliczności łagodzące, sąd władny będzie karę, w części pierwszej niniejszego artykułu wymienioną, złagodzić na bezterminowe ciężkie więzienie, jeśli w postępowaniu zwyczajnem nie należy wymierzyć kary śmierci.

Artykuł 20.

Wyroki i decyzje sądu doraźnego są prawomocne z chwilą ich ogłoszenia. Wyroki śmierci nie wymagają zatwierdzenia.

Artykuł 21.

Wyroki i decyzje sądu doraźnego winny być uzasadnione na piśmie w ciągu 24 godzin po ich ogłoszeniu.

Artykuł 22.

Wyrok śmierci wykonany będzie najpóźniej w ciągu 24 godzin po ogłoszeniu. Wykonanie wyroków skazujących należy do prokuratora, któremu przewodniczący sądu doraźnego przesyła odpis sentencji wyroku. Postępowanie przewidziane w zdaniu 2 ust. 1 § 485 ust. o postępowaniu karnem nie będzie stosowane.

Artykuł 23.

O wykonanie wyroku śmierci zwrócić się należy do najbliższej komendy wojskowej.

Wykonanie wyroku nastąpi niepublicznie, w obecności prokuratora i lekarza; prokurator spíše odpowiedni protokół, stwierdzający wykonanie wyroku i podpisze go wraz z lekarzem.

Artykuł 24.

O każdym wykonaniu wyroku śmierci podać należy do powszechnej wiadomości przez obwieszczenia z wymienieniem sądu orzekającego, osoby skazanego, tudzież istoty, miejsca i czasu przestępstwa.

Artikel 19.

Wegen der dem Standrechte unterliegenden strafbaren Handlungen ist auf Todesstrafe durch Erschiessen zu erkennen.

Treffen aber sehr wichtige Milderungsgründe zu, so ist das Gericht berechtigt, statt der im ersten Teile dieses Artikels angedrohten Strafe im Milderungswege auf lebenslängliche Zuchthausstrafe zu erkennen, sofern nicht im ordentlichen Verfahren auf Todesstrafe zu erkennen ist.

Artikel 20.

Urteile und Beschlüsse des Standgerichts erwachsen mit ihrer Verkündung in Rechtskraft. Todesurteile bedürfen keiner Bestätigung.

Artikel 21.

Urteile und Beschlüsse des Standgerichts sind binnen 24 Stunden nach ihrer Verkündung schriftlich mit Gründen zu versehen.

Artikel 22.

Todesurteil ist spätestens binnen 24 Stunden nach der Verkündung zu vollstrecken. Die Vollstreckung der auf Schuldspruch lautenden Urteile obliegt dem Staatsanwalte, welchem der Vorsitzende des Standgerichts eine Abschrift der Urteilssentenz zu schicken hat. Das im § 485 Abs. 1 Satz 2 St. P. O. vorgesehene Verfahren findet keine Anwendung.

Artikel 23.

Wegen Vollstreckung des Todesurteils ist das nächste Militärkommando in Anspruch zu nehmen.

Die Vollstreckung des Urteils erfolgt nicht öffentlich, in Gegenwart des Staatsanwalts und des Arztes; der Staatsanwalt hat hierüber ein Protokoll mit der Feststellung der Urteilsvollstreckung aufzunehmen und samt dem Arzte zu unterschreiben.

Artikel 24.

Jede Vollstreckung des Todesurteils ist unter Bezeichnung des erkennenden Gerichts, der Person des Verurteilten, sowie des Tatbestandes, des Ortes und der Zeit der verübten strafbaren Handlung durch Bekanntmachungen zur allgemeinen Kenntnis zu bringen.

Artykuł 25.

Z chwilą uchylenia sądów doraźnych sprawy nieukończone przekazać należy na drogę postępowania zwyczajnego.

Artykuł 26.

Gdy dopuszczono wznowienie, sprawa nie może być po raz wtóry sądzona doraźnie.

Artykuł 27.

O ile ustawa niniejsza nie zawiera odmiennych postanowień, stosować zresztą należy w postępowaniu doraźnem przepisy ustawy postępowania karnego.

Artykuł 28.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Wykonanie jej należy do Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

XXV.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 lipca 1922 r.

dotyczące wykonania ustawy w przedmiocie sądów doraźnych na obszarach b. dzielnicy pruskiej i górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 60 poz. 544.)

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 30 czerwca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 55 poz. 341) w przedmiocie sądów doraźnych w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lipca 1922 r. poz. 542 Dz. U., postanawia się co następuje:

Artykuł 1.

Ogłoszenie o wprowadzeniu sądownictwa doraźnego (art. 3 ustawy w przedmiocie sądów doraźnych), nastąpi przez rozlepienie obwieszczeń, w których podana będzie do powszechnej wiadomości uchwała Rady Ministrów, zarządzająca postępowanie

Artikel 25.

Mit der Aufhebung des Standrechts sind die nicht beendigten Sachen auf den Weg des ordentlichen Verfahrens zu leiten.

Artikel 26.

Ist Wiederaufnahme bewilligt worden, so darf die Sache nicht abermals standrechtlich gerichtet werden.

Artikel 27.

Sofern dieses Gesetz nicht ein anderes bestimmt, sind im standrechtlichen Verfahren die Vorschriften der Strafprozessordnung anzuwenden.

Artikel 28.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Bekanntmachung in Kraft. Seine Ausführung obliegt dem Justizminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern.

XXV.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS UND DES MINISTERS DES INNERN

vom 26. Juli 1922

**betreffend die Ausführung des Gesetzes, betreffend die
Standgerichte in ehem. preussischen Landesteilen Polens
und im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.**

(Dz. Ust. Nr. 60 Pos. 544.)

Auf Grund des Art. 28 des Gesetzes vom 30. Juni 1919 (Dz. P. P. P. Nr. 55 Pos. 341), betreffend die Standgerichte, in der durch die Verordnung des Justizministers vom 20. Juli 1922 Pos. 542 Dz. U. festgestellten Fassung wird folgendes verordnet:

Artikel 1.

Die Verlautbarung der Standrechtsanordnung (Art. 3 des Gesetzes, betreffend die Standgerichte), hat durch Anschlagung von Bekanntmachungen zu geschehen, in denen der das Standrecht anordnende Beschluss des Ministerrats zur allgemeinen

doraźne, z określeniem w sposób ogólnie przystępny tych przestępstw, które poddane zostały sądowi doraźnemu, z oznaczeniem grożącej kary, tudzież z wezwaniem, by wystrzegano się popełniania takich przestępstw pod groźbą stawienia winnych przed sąd doraźny.

Artykuł 2.

Po nadesłaniu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wymienionych w art. 1 ogłoszeń, władza administracyjna pierwszej instancji natychmiast zarządzi rozlepienie tychże w mieście powiatowem; w szczególności czuwać należy nad tem, by rzeczzone ogłoszenia umieszczone zostały na budynkach, w których mają siedzibę władze sądowe i administracyjne.

Artykuł 3.

Ogłoszenia o wprowadzeniu sądów doraźnych powiatowa władza administracyjna prześle również wszystkim gminom powiatu, na które rozciągnięto sądownictwo doraźne, celem natychmiastowego rozlepienia tychże ogłoszeń w gminie, tudzież sądom powiatowym, celem ogłoszenia przy wejściu do sądu.

Artykuł 4.

Powiatowa władza administracyjna zarządzi ogłoszenie o wprowadzeniu sądów doraźnych w miarę uznania także innym sposobem (ustne ogłoszenia za pośrednictwem organów policji itp.), powołując do współdziałania władze gminne.

Artykuł 5.

O dniu rozlepienia ogłoszeń w mieście powiatowem (art. 4 ustawy) powiatowa władza administracyjna niezwłocznie zawiadomi właściwy sąd okręgowy i prokuratora tegoż sądu. Zawiadomienie takie powinno się znajdować w ręku władz sądowych i prokuratorskich dnia następnego po dniu rozlepienia obwieszczeń w mieście powiatowem.

Zawiadomienie nastąpi na piśmie, z oznaczeniem daty rozlepienia obwieszczeń w mieście powiatowem, tak liczbami, jak

Kenntnis zu bringen, hierbei die dem Standrecht unterworfenen strafbaren Handlungen in allgemein fasslicher Weise zu bezeichnen, die angedrohte Strafe anzugeben und hiermit die Anforderung zu verbinden ist, dass sich jedermann hüte, solche Straftaten zu verüben, widrigenfalls jeder, der sich ihrer schuldig macht, standrechtlich gerichtet werde.

Artikel 2.

Nach Einsendung der im Art. 1 genannten Bekanntmachungen durch das Ministerium des Innern hat die Verwaltungsbehörde erster Instanz sofort deren Anschlagung in der Kreisstadt anzuordnen; insbesondere ist dafür zu sorgen, dass die besagten Bekanntmachungen an Gebäude angeschlagen werden, in denen die Gerichts- und die Verwaltungsbehörden ihren Sitz haben.

Artikel 3.

Bekanntmachungen über Standrechtsanordnung hat die Verwaltungskreisbehörde auch an alle Gemeinden des Kreises, für welche das Standrecht angeordnet wurde, zur sofortigen Anschlagung dieser Bekanntmachungen in der Gemeinde, sowie an Kreisgerichte zwecks deren Anheftung am Eingange in das Gerichtsgebäude zu versenden.

Artikel 4.

Die Verwaltungskreisbehörde hat nach ihrem Ermessen anzuordnen, dass die Standrechtsanordnung auch in anderer Weise (mündliche Verkündung durch Polizeiorganen u. dergl.) bekanntzugeben sei, und zur Mitwirkung hierbei Gemeindeämter heranzuziehen.

Artikel 5.

Der Tag, an dem die Bekanntmachungen in der Kreisstadt (Art. 4 des Gesetzes) angeschlagen werden, ist von der Verwaltungskreisbehörde unverzüglich dem zuständigen Bezirksgerichte und dem Staatsanwalte bei diesem Gerichte mitzuteilen. Diese Mitteilung soll am nächsten Tage nach dem Tage, an welchem die Bekanntmachungen in der Kreisstadt angeschlagen wurden, sich bereits im Besitze der Gerichte und Staatsanwaltschaften befinden.

Die Mitteilung erfolgt schriftlich, wobei der Tag, an welchem die Bekanntmachungen in der Kreisstadt angeschlagen wurden,

literami; zawiadomienia telegraficzne są dopuszczalne, muszą być atoli natychmiast powtórzone przez przesłanie zawiadomienia na piśmie.

Artykuł 6.

Przewidziane w art. 24 ustawy w przedmiocie sądów doraźnych ogłoszenie o wykonaniu wyroku śmierci rozlepione będzie w siedzibie sądu okręgowego, który wyrok wydał, a jeśli wyrok wydano poza siedzibą sądu okręgowego, także w miejscu wydania wyroku.

Obwieszczenie nastąpi również w miejscowości, w której przestępstwo popełniono.

Artykuł 7.

Prokurator sądu okręgowego prześle przygotowane już do rozlepiania obwieszczenia, o których mowa w art. 6, właściwym władzom policyjnym lub gminnym z wezwaniem rozlepiania tychże i zawiadomienia go o wykonaniu zlecenia.

Artykuł 8.

Koszta sporządzenia ogłoszeń przewidzianych w art. 6 pokrywane będą z budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, koszta sporządzenia innych ogłoszeń z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Artykuł 9.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w b. dzielnicy pruskiej i w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości
W. Makowski.

Minister Spraw Wewnętrznych
A. Kamiński.

sowohl mit Zahlen wie auch mit Buchstaben anzugeben ist; telegraphische Mitteilungen sind zulässig, müssen jedoch sofort durch Versendung schriftlicher Mitteilung wiederholt werden.

Artikel 6.

Die im Art. 24 des Gesetzes, betreffend die Standgerichte, vorgesehene Bekanntmachung der Vollstreckung des Todesurteils ist am Sitze des Bezirksgerichts, welches das Urteil gefällt hat, und falls das Urteil ausserhalb des Sitzes des Bezirksgerichts gefällt wurde, auch am Orte der Urteilsfällung anzuschlagen.

Die Verlautbarung hat auch am Orte zu erfolgen, wo die strafbare Handlung begangen wurde.

Artikel 7.

Der Staatsanwalt bei dem Bezirksgerichte hat die im Art. 6 erwähnten zum Anschlag schon vorbereiteten Bekanntmachungen an zuständige Polizei- oder Gemeindebehörden mit dem Auftrage zu versenden, dieselben anzuschlagen und hierüber zu berichten.

Artikel 8.

Die Kosten der Veröffentlichung der im Art. 6 vorgesehenen Bekanntmachungen sind aus dem Etat des Justizministeriums, die Kosten der Veröffentlichung sonstiger Bekanntmachungen aber aus dem Etat des Ministeriums des Innern zu bestreiten.

Artikel 9.

Diese Verordnung tritt in den ehem. preussischen Landesteilen Polens und im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage der Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

W. Makowski.

Der Minister des Innern

A. Kamiński.

XXVI.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 18 sierpnia 1922 r.

w przedmiocie przepisów przejściowych o używaniu języka polskiego w sądownictwie i notariacie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 70 poz. 631.)

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15-go lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 608) w związku z ostatnim ustępem art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 449), stanowiąc w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

§ 1.

Językiem urzędowym w sądownictwie i notariacie jest język polski.

Obowiązujące dotychczas w górnośląskiej części Województwa Śląskiego przepisy o języku urzędowym w sądownictwie i notariacie zachowują moc obowiązującą z tą odmianą, że w miejsce języka niemieckiego wstępuje język polski i ze zmianami wprowadzonymi niniejszem rozporządzeniem.

§ 2.

Prawo używania języka urzędowego lub języka niemieckiego, przyznane w postępowaniu przed sądami zwyczajnymi w polsko-niemieckiej konwencji górnośląskiej, zawartej dnia 15 maja 1922 r. w Genewie, przysługuje także w postępowaniu przed notariuszami, mającymi siedzibę w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

§ 3.

Sędzia, urzędnik wymiaru sprawiedliwości lub notariusz, nie będący w stanie spełniać czynności urzędowych w języku urzęd-

XXVI.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 18. August 1922

betreffend die Übergangsvorschriften über den Gebrauch der polnischen Sprache bei den Gerichten und im Notariat im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 70 Pos. 631.)

Auf Grund des Art. 36 Absatz 1 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien (Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 497) in der Fassung des Art. 1 des Gesetzes vom 18. Oktober 1921 (Dz. Ust. Nr. 85 Pos. 608) in Verbindung mit dem letzten Absatze des Art. 40 des erwähnten Verfassungsgesetzes in der Fassung des Art. 2 des Gesetzes vom 30. Juli 1921 (Dz. Ust. Nr. 69 Pos. 449), verordne ich im Einvernehmen mit dem Vorläufigen Wojewodschaftsrate der Wojewodschaft Schlesien (Tymczasowa Rada Wojewódzka) folgendes:

§ 1.

Die Amtssprache bei den Gerichten und im Notariat ist die polnische.

Die im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien bisher geltenden Vorschriften, betreffend die Amtssprache bei den Gerichten und im Notariat, bleiben mit der Massgabe in Kraft, dass an die Stelle der deutschen Sprache die polnische tritt, — sowie mit den in dieser Verordnung vorgesehenen Abweichungen.

§ 2.

Das Recht, sich vor den ordentlichen Gerichten der Amtssprache oder der deutschen Sprache zu bedienen, welches durch das am 15. Mai 1922 in Genf inbezug auf Oberschlesien abgeschlossene polnisch-deutsche Abkommen gewährleistet wird, gilt auch im Verfahren vor den Notaren, welche im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien ihren Sitz haben.

§ 3.

Ein Richter, Justizbeamter oder Notar, der seine Amtsgeschäfte in der Amtssprache (§ 1) vorzunehmen nicht im-

dowym (§ 1), może przy spełnianiu ich posługiwać się językiem niemieckim, a to: sędzia i urzędnik wymiaru sprawiedliwości przez jeden rok po objęciu służby w sądownictwie polskim, sędzia komisoryjny, podprokurator komisoryjny i notariusz do dnia 15 lipca 1926 r.

Jeżeli takie osoby zwracają się w swoich czynnościach urzędowych do władz lub urzędów, mających siedzibę w innych częściach Rzeczypospolitej Polskiej, odnośne pisma winne być wystósowane tylko w języku polskim.

Jeżeli wobec osoby urzędowej, wspomnianej w ustępie pierwszym, strona interesowana składa oświadczenie w języku urzędowym, należy przybrać zaprzysiężonego tłumacza, choćby strona nie oświadczyła, że językiem niemieckim nie włada.

§ 4.

Przepisy, określające wyjątki od zasad, wyrzeczonych w § 3, wyda w miarę potrzeby Minister Sprawiedliwości.

§ 5.

Prawa, zastrzeżone w art. 140—146 powołanej w § 2 konwencji, stosują się aż do dnia 15 lipca 1926 r. także do adwokatów, o ile oni nie są w stanie spełniać swych czynności w języku polskim.

§ 6.

Przepisanych w art. 143 powołanej powyżej konwencji tłumaczeń na język polski będzie się wymagało dopiero od dnia 1 kwietnia 1923 r.

§ 7.

Jeżeli sędzia jednostkowy lub przewodniczący sądu, przed którym rozprawa się toczy, nie włada językiem polskim, lub jeżeli w gronie sędziowskim zasiada sędzia, nie rozumiejący po polsku, rozprawa toczy się w języku niemieckim, o ile wszyscy sędziowie, a w sprawach karnych także przedstawiciel prokuratury, oraz oskarżony lub jego obrońca, tym językiem władają.

stande ist, darf sich bei der Vornahme derselben der deutschen Sprache bedienen, und zwar: ein Richter oder ein Justizbeamter während eines Jahres nach Übernahme des Dienstes bei den polnischen Gerichten, ein kommissarischer Richter, ein kommissarischer Unterstaatsanwalt und ein Notar aber bis zum 15. Juli 1926.

Wenden sich solche Personen in Ausübung ihres Amts an Behörden oder Ämter, welche in anderen Teilen der Republik Polen ihren Sitz haben, so müssen ihre Schreiben nur in der polnischen Sprache verfasst sein.

Gibt ein Beteiligter vor einer der im Absatz 1 erwähnten Amtspersonen seine Erklärung in der Amtssprache ab, so muss ein vereideter Dolmetscher zugezogen werden, auch wenn der Beteiligte nicht erklärt, dass er der deutschen Sprache nicht mächtig sei.

§ 4.

Der Justizminister wird nach Massgabe des Bedürfnisses Vorschriften erlassen, durch welche von den im § 3 aufgestellten Grundsätzen Ausnahmen festgesetzt werden.

§ 5.

Die in den Art. 140—146 des im § 2 angeführten Abkommens gewährleisteten Berechtigungen gelten bis zum 15. Juli 1926 auch für Rechtsanwälte, sofern sie ihre Geschäfte in der polnischen Sprache vorzunehmen ausserstande sind.

§ 6.

Die nach dem Art. 143 des oben angeführten Abkommens vorgeschriebenen Übersetzungen in die polnische Sprache sind erst vom 1. April 1923 an erforderlich.

§ 7.

Ist der Einzelrichter oder der Vorsitzende des Gerichts, vor dem verhandelt wird, der polnischen Sprache nicht mächtig, oder gehört zum richterlichen Kollegium ein Richter, der die polnische Sprache nicht versteht, so wird in der deutschen Sprache verhandelt, sofern alle Richter, und in Strafsachen auch der Vertreter der Staatsanwaltschaft sowie der Angeklagte oder sein Verteidiger, der deutschen Sprache mächtig sind.

O ile stawający do rozprawy w przypadku powyższym posługują się językiem polskim, członek sądu, rozumiejący po polsku, tłumaczy ich przemówienia, oświadczenia i zeznania na język niemiecki. Sąd może przywołać tłumacza.

§ 8.

Jeżeli przy rozprawie w sprawie cywilnej adwokat przemawia w języku niemieckim, treści przemówienia nie tłumaczy się, gdy wszyscy sędziowie władają językiem niemieckim.

Od uznania sądu zależy, czy i o ile adwokatowi, nierozumiejącemu języka polskiego, należy przetłumaczyć na język niemiecki istotną treść rozprawy, toczącej się w języku polskim.

§ 9.

Jeżeli przy rozprawie w sprawie karnej adwokat broni w języku niemieckim, tłumaczy się na jego wniosek istotną treść rozprawy, toczącej się w języku polskim, którego obrońca nie rozumie.

§ 10.

Protokół spisuje się w języku, w którym odbywa się rozprawa.

§ 11.

Wyroki pisze się w języku polskim, — w języku niemieckim zaś tylko wtedy, gdy członek sądu, mający pisać wyrok, językiem polskim dostatecznie nie włada. Wyrok podpisują sędziowie, władający językiem, w którym go napisano.

Jeżeli wyrok pisze się w języku niemieckim (ust. 1), tłumaczy się go — z wyjątkiem opisu stanu rzeczy i motywów — na język polski, tłumaczenie to tworzy istotną część składową wyroku, umieszczaną w jego wypisach na samem czele. Pod względem wykonalności i prawomocności wyroku miarodajnym jest jego tekst polski. W razie różnicy między tekstem polskim

Bedienen sich im obangeführten Falle die zur Verhandlung Erschienenen der polnischen Sprache, so werden ihre Vorträge, Erklärungen und Aussagen durch ein polnisch verstehendes Mitglied des Gerichts in die deutsche Sprache übersetzt. Das Gericht kann einen Dolmetscher zuziehen.

§ 8.

Trägt bei der Verhandlung in einer Zivilsache der Rechtsanwalt in der deutschen Sprache vor, so wird der Inhalt des Vortrages nicht übersetzt, wenn alle Richter die deutsche Sprache beherrschen.

Es wird dem Ermessen des Gerichts anheimgestellt, ob und inwieweit einem Rechtsanwalt, der polnisch nicht versteht, der wesentliche Inhalt der in der polnischen Sprache geführten Verhandlungen in die deutsche Sprache zu übersetzen sei.

§ 9.

Führt bei der Verhandlung in einer Strafsache der Rechtsanwalt die Verteidigung in der deutschen Sprache, so ist auf seinen Antrag der wesentliche Inhalt der in der polnischen Sprache geführten Verhandlungen in die deutsche Sprache, die der Verteidiger nicht versteht, zu übersetzen.

§ 10.

Das Protokoll wird in der Sprache aufgenommen, in welcher verhandelt wird.

§ 11.

Die Urteile werden in der polnischen Sprache abgefasst, — in der deutschen Sprache aber nur dann, wenn das Mitglied des Gerichts, welches das Urteil abfassen soll, die polnische Sprache nicht hinreichend beherrscht. Das Urteil wird von den Richtern unterschrieben, welche die Sprache, in der es abgefasst ist, beherrschen.

Wird das Urteil in der deutschen Sprache abgefasst (Absatz 1), so wird es — mit Ausnahme der Darstellung des Tatbestands und der Gründe — in die polnische Sprache übersetzt; diese Übersetzung bildet einen wesentlichen Bestandteil des Urteils, welcher in dessen Abschriften gleich an deren Anfang zu schreiben ist. Für die Vollstreckbarkeit und Rechtskraft des

a niemieckim sprostowanie tekstu polskiego może nastąpić tylko w drodze uchwały, wydanej przez jednego z sędziów z wykształceniem prawniczym, wyznaczonych w tym celu corocznie przez prezesa właściwego sądu okręgowego, a przy wyrokach sądu apelacyjnego przez prezesa tegoż sądu.

§ 12.

Minister Sprawiedliwości może zarządzić odpowiednie stosowanie przepisu ustępu pierwszego § 11 do innych rozstrzygnięć sądowych, które są lub mogą być wykonalne.

§ 13.

Przepisy, zawarte w poprzednich paragrafach, stosują się odpowiednio także do sądowych i notarialnych dokumentów dobrej woli, o ile postanowienia, zamieszczone poniżej, nic innego nie stanowią.

§ 14.

Minister Sprawiedliwości jest władny wydać zarządzenie w przedmiocie sporządzania przekładu polskiego w razie spełniania czynności w języku niemieckim, w przedmiocie niezaprzysiężonych stale tłumaczy, których także przybierać można celem sporządzenia przepisanych tłumaczeń na język polski lub na język niemiecki, w przedmiocie zaprzysiężenia takich tłumaczy i wykonywania nad nimi nadzoru, oraz w przedmiocie kar porządkowych za niestosowanie się notariuszów do przepisów odnośnego rozporządzenia.

§ 15.

Jeżeli strona przy przedsiębioraniu aktu dobrej woli chce oświadczenie swoje złożyć w języku niemieckim, nie potrzebuje składać oświadczenia, że językiem polskim nie włada lub że chce zeznawać w języku niemieckim, ani też nie potrzeba żadnego protokolarnego stwierdzenia w powyższych kierunkach.

Urteils ist der Wortlaut der polnischen Übersetzung massgebend. Weicht der polnische Wortlaut von dem deutschen ab, so kann der polnische Wortlaut nur durch Beschluss eines rechtsgelehrten Richters berichtigt werden, der hierzu alljährlich durch den Präsidenten des zuständigen Bezirksgerichts, und für die Urteile des Appellationsgerichts durch den Präsidenten dieses Gerichts bestimmt wird.

§ 12.

Der Justizminister kann anordnen, dass die Bestimmung des § 11 Absatz 1 auch auf andere gerichtliche Entscheidungen entsprechend anzuwenden sei, welche vollstreckbar sind oder vollstreckbar werden können.

§ 13.

Die in den vorstehenden Paragraphen enthaltenen Bestimmungen finden auch auf gerichtliche und notarielle Urkunden der freiwilligen Gerichtsbarkeit entsprechende Anwendung, sofern nicht in den nachstehenden Vorschriften ein anderes bestimmt wird.

§ 14.

Der Justizminister ist befugt, Vorschriften zu erlassen, betreffend die Anfertigung einer polnischen Übersetzung, falls der Akt in der deutschen Sprache vorgenommen wird, betreffend die nicht ständig vereideten Dolmetscher, welche zwecks Anfertigung der vorgeschriebenen Übersetzungen in die polnische oder in die deutsche Sprache auch zugezogen werden dürfen, betreffend die Vereidigung und Beaufsichtigung solcher Dolmetscher, sowie betreffend Ordnungsstrafen gegen die Notare wegen Nichtbefolgung der Vorschriften der betreffenden Verordnung.

§ 15.

Will ein Beteiligter bei der Vornahme eines Aktes der freiwilligen Gerichtsbarkeit seine Erklärung in der deutschen Sprache abgeben, so bedarf es weder seiner Erklärung, dass er der polnischen Sprache nicht mächtig sei oder dass er seine Erklärung in der deutschen Sprache abgeben wolle, noch einer dahin gehenden Feststellung im Protokoll.

§ 16.

Czynności, wymienione w § 183 niemieckiej ustawy o czynnościach dobrej woli i w art. 56—59 takiejże ustawy pruskiej, należy przedsięwziąć tylko w języku polskim; postanowienie to nie obowiązuje sędziów, urzędników wymiaru sprawiedliwości i notariuszów, nie posiadających znajomości języka polskiego, na czas do dnia 1 stycznia 1923 r.

§ 17.

Sędzia lub notariusz, który spisał akt w języku polskim lub w języku niemieckim, ma prawo protokołów ze swej czynności przełożyć w całości lub w wyciągu na język niemiecki względnie na język polski, albo takie tłumaczenie poświadczyć z tym samym skutkiem prawnym, jak tłumacz zaprzysiężony, o ile wedle przedłożonego przezeń prezesowi sądu okręgowego oświadczenia pisemnego obydwojema językami poprawnie włada.

§ 18.

Posługiwanie się językiem niemieckim wbrew przepisom, w powyższych paragrafach zawartym, nie pociąga za sobą ujemnych skutków prawnych dla stron, z wyjątkiem naruszenia przepisu § 6 i ustępu pierwszego § 11.

§ 19.

Wszelkie według dotychczasowych ustaw konieczne oznaczenia firmowe i inne, jakoto: „Offene Handelsgesellschaft”, „Aktiengesellschaft”, „Kommanditgesellschaft auf Aktien”, „Gesellschaft mit beschränkter Haftung”, „eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht, mit beschränkter Haftpflicht, mit unbeschränkter Nachschusspflicht” i t. p. należy zastąpić odpowiednimi oznaczeniami polskimi, jakoto: „Spółka jawna”, „Spółka akcyjna”, „Spółka akcyjno-komandytowa”, „Spółka z ograniczoną poręką”, „Spółdzielnia zapisana z nieograniczoną odpowiedzialnością, z ograniczoną odpowiedzialnością, z nieograniczonym obowiązkiem dopłaty” i t. p.

§ 16.

Die im § 183 des deutschen Gesetzes über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit und in den Art. 56—59 des gleichen preussischen Gesetzes angeführten Amtshandlungen sind nur in der polnischen Sprache vorzunehmen; diese Vorschrift gilt bis zum 1. Januar 1923 nicht für Richter, Justizbeamte und Notare, die die Kenntnis der polnischen Sprache nicht besitzen.

§ 17.

Ein Richter oder ein Notar, der den Akt in der polnischen oder in der deutschen Sprache aufgenommen hat, ist berechtigt, das Protokoll über seine Amtshandlung im Ganzen oder auszugsweise in die deutsche beziehungsweise in die polnische Sprache zu übersetzen oder eine solche Übersetzung mit gleichen Rechtsfolgen, wie ein vereidigter Dolmetscher, zu beglaubigen, — sofern er gemäss seiner dem Bezirksgerichtspräsidenten vorgelegten schriftlichen Erklärung diese beiden Sprachen vollkommen beherrscht.

§ 18.

Der Gebrauch der deutschen Sprache entgegen den in den vorstehenden Paragraphen enthaltenen Vorschriften hat mit Ausnahme eines Verstosses gegen die Vorschriften des § 6 und des § 11 Absatz 1 keine Rechtsnachteile für die Parteien zur Folge.

§ 19.

Alle nach den bisherigen Gesetzen erforderlichen Firmen und sonstigen Bezeichnungen, wie: „Offene Handelsgesellschaft“, „Aktiengesellschaft“, „Kommanditgesellschaft auf Aktien“, „Gesellschaft mit beschränkter Haftung“, „eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht, mit beschränkter Haftpflicht, mit unbeschränkter Nachschusspflicht“ u. dgl. sind durch entsprechende polnische Bezeichnungen zu ersetzen, wie: „Spółka jawna“, „Spółka akcyjna“, „Spółka akcyjno-komandytowa“, „Spółka z ograniczoną poręką“, „Spółdzielnia zapisana z nieograniczoną odpowiedzialnością, z ograniczoną odpowiedzialnością, z nieograniczonym obowiązkiem dopłaty“ u dgl.

Zastępcy prawni firm i osób prawniczych są obowiązani wnioski w myśl powyższego przepisu przedłożyć sądowi do sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia pod rygorem kar porządkowych z § 14 kodeksu handlowego i § 160 prawa spółkowego.

Wniosku takiego nie uważa się za zmianę statutu.

Na przyszłość wolno firmy i osoby prawnicze zapisywać do rejestrów i do ksiąg gruntowych tylko z oznaczeniami, zmienionemi stosownie do ustępu pierwszego.

§ 20.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

Makowski.

XXVII.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 28 sierpnia 1922 r.

w przedmiocie mianowania oraz wynagrodzenia sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. Ust. Nr. 71 poz. 645.)

Na mocy ustępu drugiego art. 6 rozporządzenia z dnia 16 czerwca 1922 r., zaprowadzającego zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (D. U. R. P. Nr. 46 poz. 390), zarządzam w porozumieniu z Ministrem Skarbu co następuje:

§ 1.

Sędziów komisoryjnych i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych mianuje Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, względnie prokuratora przy sądzie apelacyjnym.

Die gesetzlichen Vertreter von Firmen und juristischen Personen sind verpflichtet, ihre der vorstehenden Vorschrift entsprechenden Anträge binnen sechs Monaten nach dem Inkrafttreten dieser Verordnung bei Vermeidung der im § 14 des Handelsgesetzbuchs und im § 160 des Genossenschaftsgesetzes angedrohten Ordnungsstrafen beim Gericht anzubringen.

Der Antrag gilt nicht als eine Satzungsänderung.

Von nun an dürfen Firmen und juristische Personen nur mit den gemäss der Vorschrift des ersten Absatzes geänderten Bezeichnungen in die Register und Grundbücher eingetragen werden.

§ 20.

Diese Verordnung tritt im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister

Makowski.

XXVII.

VERORDNUNG DES JUSTIZMINISTERS

vom 28. August 1922

betreffend Ernennung sowie Entlohnung der kommissarischen Richter und kommissarischen Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien.

(Dz. Ust. Nr. 71 Pos. 645.)

Auf Grund des Art. 6 Absatz 2 der Verordnung vom 16. Juni 1922, betreffend Änderung der Gerichtsverfassung im oberschlesischen Teile der Wojewodschaft Schlesien (Dz. U. R. P. Nr. 46 Pos. 390) verordne ich im Einvernehmen mit dem Finanzminister folgendes:

§ 1.

Kommissarische Richter und kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten werden auf Antrag des Präsidenten des Appellationsgerichts bzw. des Staatsanwalts bei dem Appellationsgerichte durch den Justizminister ernannt.

§ 2.

Mianowanie sędziów i podprokuratorów komisoryjnych dokonywane może być tylko na rachunek wolnych posad sędziowskich względnie prokuratorskich.

§ 3.

Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych, którzy obok czynności sędziowskich względnie prokuratorskich nie będą sprawowali żadnego innego urzędu ani zawodu otrzymują za swe czynności stosowne wynagrodzenie, równające się jednak co najwyżej uposażeniu sędziego zawodowego, pełniącego takie same funkcje, względnie uposażeniu podprokuratora przy sądzie okręgowym.

§ 4.

Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych, którzy obok czynności sędziowskich względnie prokuratorskich chcą sprawować inny urząd lub wykonywać inny zawód, otrzymują za swe czynności w sądzie względnie w prokuraturze stosowne wynagrodzenie, oznaczone odpowiednio do rozmiarów i liczby czynności, dosięgające jednak co najwyżej do $\frac{2}{3}$ części uposażenia sędziego zawodowego samotnego w XI grupie i 5 stopniu płacy.

§ 5.

Umowy, określone w art. 4 rozporządzenia z dnia 16-go czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 394), wymagają za twierdzenia ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości wówczas, gdy objęte niemi wynagrodzenie przewyższać ma połowę uposażenia sędziego samotnego w XI grupie i 5 stopniu płacy.

§ 6.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości

W. Makowski.

Minister Skarbu

Jastrzębski.

§ 2.

Ernennungen von kommissarischen Richtern und kommissarischen Unterstaatsanwälten dürfen nur für Rechnung freier richterlicher bzw. staatsanwaltschaftlicher Stellen erfolgen.

§ 3.

Kommissarische Richter und kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten, welche neben den richterlichen beziehungsweise staatsanwaltschaftlichen Geschäften kein anderes Amt oder keinen anderen Beruf ausüben, erhalten für ihre Tätigkeit eine angemessene Entlohnung, welche jedoch höchstens dem Betrage der Bezüge eines Berufsrichters mit gleichartigem Wirkungskreise bzw. der Bezüge eines Unterstaatsanwalts bei dem Bezirksgerichte gleichkommen darf.

§ 4.

Kommissarische Richter und kommissarische Unterstaatsanwälte bei den Bezirksgerichten, welche neben den richterlichen beziehungsweise staatsanwaltschaftlichen Geschäften ein anderes Amt oder einen anderen Beruf ausüben wollen, erhalten für ihre richterliche bzw. staatsanwaltschaftliche Tätigkeit eine angemessene, nach Massgabe des Umfangs und der Zahl der Geschäfte zu bestimmende Entlohnung, welche jedoch höchstens $\frac{2}{3}$ der Bezüge eines einsamen Berufsrichters der XI. Gruppe und 5. Gehaltstufe erreichen darf.

§ 5.

Die im Art. 4 der Verordnung vom 16. Juni 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 46 Pos. 394) bezeichneten Verträge bedürfen der Genehmigung des Justizministeriums, falls die vereinbarte Entlohnung die Hälfte der Bezüge eines einsamen Richters der XI. Gruppe und 5. Gehaltstufe übersteigen soll.

§ 6.

Diese Verordnung tritt mit dem Tage ihrer Bekanntmachung in Kraft.

Der Justizminister
W. Makowski.

Der Finanzminister
Jastrzębski.

XXVIII.

U S T A W A

z dnia 19 maja 1922 r.

o ratyfikacji układu polsko-niemieckiego w przedmiocie
przejęcia wymiaru sprawiedliwości na górnośląskim
obszarze plebiscytowym, podpisanego w Katowicach dnia
12 kwietnia 1922 roku.

(Dz. Ust. Nr. 51 poz. 447.)

Artykuł 1.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza układ polsko-niemiecki w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości na górnośląskim obszarze plebiscytowym, podpisany w Katowicach dnia 12 kwietnia 1922 r. wraz z załącznikiem do § 3 art. III układu i protokołem końcowym z tegoż 12 kwietnia 1922 r.

Artykuł 2.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia Naczelnika Państwa do podpisania ratyfikacji powyższego układu.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Zagranicznych, wykonanie zaś postanowień układu — Ministrowi Sprawiedliwości.

Artykuł 4.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Marszałek
Trąpczyński.

Prezydent Ministrów
Antoni Ponikowski.

Minister Spraw Zagranicznych
Skirmunt.

Minister Sprawiedliwości
Sobolewski.

XXVIII.

GESETZ

vom 19. Mai 1922

über die Ratifikation des am 12. April 1922 in Katowice unterzeichneten polnisch-deutschen Abkommens, betreffend die Ueberleitung der Rechtspflege im oberschlesischen Abstimmungsgebiet.

(Dz. Ust. Nr. 51 Pos. 447.)

Artikel 1.

Der Sejm der Republik Polen stimmt dem am 12. April 1922 in Katowice unterzeichneten polnisch-deutschen Abkommen, betreffend die Überleitung der Rechtspflege im oberschlesischen Abstimmungsgebiet, samt der Beilage zum § 3 Art. III des Abkommens und dem Schlussprotokolle vom 12. April 1922 zu.

Artikel 2.

Der Sejm der Republik Polen ermächtigt das Staatsoberhaupt, die Ratifikation des obigen Abkommens zu unterzeichnen.

Artikel 3.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes wird der Minister des Auswärtigen und mit der Ausführung der Bestimmungen des Abkommens der Justizminister beauftragt.

Artikel 4.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage der Bekanntmachung in Kraft.

Der Marschall
Trąpczyński.

Der Ministerpräsident
Antoni Ponikowski.

Der Minister des Auswärtigen
Skirmunt.

Der Justizminister
Sobolewski.

XXIX.

UKŁAD POLSKO-NIEMIECKI

w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości na
górnosłaskim obszarze plebiscytowym,
podpisany w Katowicach dnia 12 kwietnia 1922 r.

(Dz. Ust. Nr. 51 poz. 448.)

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NACZELNIK PAŃSTWA POLSKIEGO
JÓZEF PIŁSUDSKI

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć
należy, wiadomem czynimy:

W dniu dwunastego kwietnia tysiąc dziewięćset dwudziestego
drugiego roku w Katowicach podpisany został między Rządem
Rzeczypospolitej z jednej strony a Rządem Rzeszy Niemieckiej
z drugiej Układ w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości
na górnosłaskim obszarze plebiscytowym o następującem
brzmieniu dosłownem:

UKŁAD POLSKO-NIEMIECKI

w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedli-
wości na górnosłaskim obszarze plebiscytowym.

Rządy Polski i Niemiecki, powodowane życzeniem, aby ile
możności ułatwić zgodnie z interesami obu ludności dalsze
prowadzenie spraw sądowych, na które miał wpływ podział
Górnego Śląska, zgodziły się na zawarcie w tym przedmiocie
umowy i mianowały w tym celu swymi pełnomocnikami:

Rząd Polski:

Wiceministra P. Dr. Zygmunta Seydę,

Rząd Niemiecki:

Tajnego Nadradcę Sprawiedliwości, Radcę Ministerjalnego
P. Dr. Georg Crusen.

Pełnomocnicy, po wzajemnem przedłożeniu sobie pełno-
mocnictw i po uznaniu ich za wystarczające i należyte co do
formy, ugodzili się co do następujących postanowień:

XXIX.

POLNISCH-DEUTSCHES ABKOMMEN

betreffend die Überleitung der Rechtspflege im ober-schlesischen Abstimmungsgebiete, unterzeichnet am
12. April 1922 in Katowice.

(Dz. Ust. Nr. 51 Pos. 448.)

IM NAMEN DER REPUBLIK POLEN

DAS STAATSOBERHAUPT DER REPUBLIK POLEN

JÓZEF PIŁSUDSKI

Allen und jedem Einzelnen, der es wissen soll, machen wir bekannt:

Am zwölften April des Jahres eintausend neunhundert zwei und zwanzig ist in Katowice zwischen der Regierung der Republik Polen einerseits und der Regierung des Deutschen Reichs andererseits ein Abkommen unterzeichnet worden, betreffend die Überleitung der Rechtspflege im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet, mit nachstehendem Wortlaut:

POLNISCH-DEUTSCHES ABKOMMEN

betreffend die Überleitung der Rechtspflege
im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet.

Die Polnische Regierung und die Deutsche Regierung, von dem Wunsche geleitet, die Fortführung der durch die Teilung Oberschlesiens beeinflussten Rechtsangelegenheiten im Interesse der beiderseitigen Bevölkerung tunlichst zu erleichtern, sind übereingekommen, darüber Vereinbarungen zu treffen, und haben zu diesem Zwecke zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

die Polnische Regierung:

den Vizeminister Herrn Dr. Zygmunt Seyda,

die Deutsche Regierung:

den Geheimen Oberjustizrat Ministerialrat Herrn Dr. Georg Crusen

Die Bevollmächtigten haben sich, nachdem sie einander ihre Vollmachten mitgeteilt und diese in guter und gehöriger Form befunden haben, über folgende Bestimmungen geeinigt:

Artykuł 1.

Cywilne sprawy sporne.

§ 1.

O ile z postanowień §§ 2 do 5 nie wynika co innego, cywilne sprawy sporne, zawisłe w chwili przejścia wymiaru sprawiedliwości w okręgach Sądów Krajowych w Bytomiu, Gliwicach, Opolu i Raciborzu, a nie załatwione prawomocnie w chwili wejścia w życie niniejszego układu, prowadzić będzie dalej sąd, w którym sprawa zawisła, albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinięciu, równorzędny polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowa sądu procesowego.

§ 2.

Jeżeli skarga została wniesiona przed sąd, który był wyłącznie właściwy do jej rozpoznania, a byłby właściwy w razie wniesienia skargi dopiero w chwili wejścia w życie niniejszego układu sąd równorzędny drugiego państwa, natenczas winno się przekazać spór temuż sądowi.

§ 3.

1. Jeżeli dla skargi nie jest uzasadniona wyłączna właściwość sądu, natenczas obowiązywać będą następujące postanowienia.

2. Na zgodny wniosek obu stron należy przekazać spór wskazanemu we wniosku sądowi drugiego państwa.

3. Gdyby dla skargi, w razie jej wniesienia dopiero w chwili wejścia w życie niniejszego układu, był właściwy równorzędny sąd drugiego państwa, wówczas na wniosek nawet jednej ze stron należy spór przekazać temuż sądowi, o ile w chwili wejścia w życie niniejszego układu nie przysługiwałaby właściwość sądowi wymienionemu w § 1. Wybór z pośród kilku właściwych sądów drugiego państwa przysługuje wnioskodawcy, a, gdy obie strony żądają przekazania, stronie pozwanej.

Artikel 1.

Bürgerliche Rechtsstreitigkeiten.

§ 1.

Bürgerliche Rechtsstreitigkeiten, die zur Zeit des Uebergangs der Rechtspflege in den Landgerichtsbezirken Beuthen, Gleiwitz, Oppeln und Ratibor anhängig waren und zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages noch nicht rechtskräftig erledigt sind, werden, soweit sich nicht aus den Bestimmungen der §§ 2 bis 5 etwas anderes ergibt, von dem Gerichte, bei dem der Rechtsstreit anhängig ist, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen polnischen oder deutschen Gerichte gleicher Ordnung fortgeführt, zu dessen Bezirk der Amtssitz des bisherigen Prozessgerichtes gehört.

§ 2.

Ist die Klage bei einem Gericht erhoben, bei dem ein ausschliesslicher Gerichtsstand für sie begründet war, und würde, wenn die Klage zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages erhoben worden wäre, ein Gericht gleicher Ordnung des anderen Staates ausschliesslich zuständig sein, so ist der Rechtsstreit an dieses Gericht abzugeben.

§ 3.

1. Ist für die Klage kein ausschliesslicher Gerichtsstand begründet, so gelten folgende Bestimmungen:

2. Auf übereinstimmenden Antrag beider Parteien ist der Rechtsstreit an das im Antrage bezeichnete Gericht des anderen Staates abzugeben.

3. Würde ein Gericht gleicher Ordnung des anderen Staates zuständig sein, wenn die Klage zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages erhoben worden wäre, so ist der Rechtsstreit auf Antrag auch nur einer der Parteien an dieses Gericht abzugeben, sofern zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages das im § 1 bezeichnete Gericht nicht zuständig wäre. Unter mehreren zuständigen Gerichten des anderen Staates hat der Antragsteller und, wenn beide Parteien die Abgabe beantragen, der Beklagte die Wahl.

§ 4.

1. Jeżeli stroną jest Państwo Niemieckie albo Prusy, to sprawę przejmą władze Państwa Polskiego, o ile według zawartych lub przyszłych umów, Polska wstąpi odnośnie do spornego roszczenia w miejsce Państwa Niemieckiego lub Prus.

2. Jeżeli Państwo Polskie albo Państwo Niemieckie lub Prusy jest stroną pozwaną, a nie jest uzasadnioną właściwość wynikająca z przepisu § 24 niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych, natenczas należy spór przekazać sądowi, w którego okręgu państwo, dla którego sprawa dalej prowadzoną będzie, ma powszechną właściwość; przepisów ustępu 3 § 3 nie należy stosować.

§ 5.

1. O przekazaniu sprawy można orzec bez rozprawy ustnej. Przed wydaniem rozstrzygnięcia należy wysłuchać strony.

2. W wypadkach w § 3 wymienionych winna strona, a przy uczestnikach sporu winni oni wspólnie, podać wniosek najpóźniej na pierwszym terminie, na którym po wejściu w życie niniejszego układu odbędzie się rozprawa merytoryczna. W instancji odwoławczej można aż do chwili zakończenia ustnej rozprawy, na której zapada wyrok, podać taki wniosek ewentualnie na wypadek zwrócenia sprawy do ponownego rozpoznania w poprzedniej instancji.

3. Uchwała zarządzająca przekazanie sprawy nie ulega zażaleniu. Z chwilą ogłoszenia lub doręczenia tej uchwały sprawa będzie zawisła w sądzie w uchwale wskazanym. Uchwała jest dla tego sądu obowiązującą.

4. Koszty wynikłe w postępowaniu przed sądem przekazującym należy uważać za część kosztów powstałych przed sądem wskazanym w uchwale. Do rozprawy i orzeczenia w przedmiocie przekazania stosować należy przepisy ustępów 1 i 3 § 47 niemieckiej ustawy o kosztach sądowych.

§ 4.

1. Ist das Deutsche Reich oder der Preussische Staat Partei, so treten die Behörden des Polnischen Staates in den Rechtsstreit ein, sofern nach den getroffenen oder noch zu treffenden Vereinbarungen in Ansehung des in Streit befangenen Anspruchs Polen an die Stelle des Reichs oder Preussens tritt.

2. Ist der Polnische Staat oder das Deutsche Reich oder der Preussische Staat Beklagter und ist nicht der Gerichtsstand des § 24 der deutschen Zivilprozessordnung begründet, so ist der Rechtsstreit an das Gericht abzugeben, in dessen Bezirk der Staat, für den der Rechtsstreit fortgesetzt wird, seinen allgemeinen Gerichtsstand hat; die Bestimmungen des § 3 Abs. 3 finden keine Anwendung.

§ 5.

1. Ueber die Abgabe eines Rechtsstreits kann ohne mündliche Verhandlung entschieden werden. Die Parteien sind vor der Entscheidung zu hören.

2. In den Fällen des § 3 ist der Antrag, und zwar von Streitgenossen gemeinschaftlich, spätestens im ersten Termin, in welchem nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages zur Sache verhandelt wird, zu stellen. Er kann in der Berufungsinstanz bis zum Schluss der mündlichen Verhandlung, auf welche das Urteil ergeht, vorsorglich für den Fall der Zurückverweisung an die Vorinstanz gestellt werden.

3. Eine Anfechtung des die Abgabe anordnenden Beschlusses findet nicht statt. Mit der Verkündung oder Zustellung dieses Beschlusses wird der Rechtsstreit bei dem im Beschluss bezeichneten Gericht anhängig. Der Beschluss ist für dieses Gericht bindend.

4. Die in dem Verfahren vor dem abgebenden Gericht erwachsenen Kosten werden als Teil der Kosten behandelt, welche bei dem im Beschluss bezeichneten Gericht erwachsen. Auf die Verhandlung und Entscheidung über die Abgabe finden die Vorschriften des § 47 Abs. 1 und 3 des Deutschen Gerichtskostengesetzes Anwendung.

§ 6.

1. O ile sprawy sporne z okręgów Sądów Krajowych, wymienionych w § 1, są zawisłe w Sądzie Apelacyjnym — Wyższym Sądzie Krajowym — lub w Sądzie Najwyższym — Sądzie Rzeszy, — należy stosować odpowiednio postanowienia §§ 1 do 5.

2. Sprawy zwraca się do ponownego rozpoznania sądom, które są miarodajne przy zastosowaniu postanowień §§ 1 do 5. Do wniosków ewentualnych należy stosować przepis zdania 2 ustępu 2, § 5.

§ 7.

1. W razie zaskarżenia za pomocą środków prawnych wyroków wydanych przed wejściem w życie niniejszego układu w sprawach spornych, wymienionych w § 1, właściwym będzie do rozprawy i rozstrzygnięcia o środku prawnym sąd, w którego okręgu w chwili wejścia w życie niniejszego układu leży siedziba sądu, którego wyrok jest zaskarżony. Postanowienia §§ 2 do 6 należy w odpowiedni sposób stosować.

2. Jeżeli wyrok prawomocny w chwili wejścia w życie niniejszego układu, a zapadły w sprawie spornej, zawistej w okręgach jednego ze Sądów Krajowych w Bytomiu, Gliwicach, Opolu lub Raciborzu, zostanie zaskarżony w drodze wznowienia postępowania po wejściu w życie niniejszego układu, to do rozprawy i rozstrzygnięcia w obrębie swego państwa jest właściwym sąd, w którego okręgu w chwili wejścia w życie niniejszego układu leży siedziba sądu, którego wyrok jest zaskarżony. W obrębie państwa drugiego jest właściwym sąd, w okręgu którego pozwany w postępowaniu o wznowienie ma swoją powszechną właściwość, a w braku teje sąd, przed którym może być przeciwko niemu wniesiona skarga stosownie do postanowień § 23 niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych.

§ 8.

W postępowaniu o przekazaniu sporu oraz przy wnoszeniu środka prawnego strony mogą udzielić pełnomocnictwa do swego zastępstwa adwokatom, dopuszczonym do występowania przed

§ 6.

1. Soweit die Rechtsstreitigkeiten aus den im § 1 bezeichneten Landgerichtsbezirken bei einem Appellationsgericht — Oberlandesgericht — oder dem Obersten Gericht — Reichsgericht, — anhängig sind, finden die Bestimmungen der §§ 1 bis 5 entsprechende Anwendung.

2. Zurückverweisungen erfolgen an die sich aus der Anwendung der §§ 1 bis 5 ergebenden Gerichte. Für die vorsorglich zu stellenden Anträge gilt das im § 5 Abs. 2 Satz 2 Gesagte.

§ 7.

1. Werden in Rechtsstreitigkeiten der im § 1 bezeichneten Art vor dem Inkrafttreten dieses Vertrages ergangene Urteile nach diesem Zeitpunkt durch Rechtsmittel angefochten, so ist zur Verhandlung und Entscheidung über das Rechtsmittel dasjenige Gericht zuständig, zu dessen Bezirk zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages der Sitz des Gerichtes gehört, dessen Urteil angefochten wird. Die Bestimmungen der §§ 2 bis 6 finden entsprechende Anwendung.

2. Wird ein Urteil, das bei Inkrafttreten dieses Vertrages bereits rechtskräftig und in einem Rechtsstreit ergangen ist, der in einem der Landgerichtsbezirke Beuthen, Gleiwitz, Oppeln oder Ratibor anhängig war, nach Inkrafttreten dieses Vertrages im Wege der Wiederaufnahme angefochten, so ist zur Verhandlung und Entscheidung für den Bereich seines Staates dasjenige Gericht zuständig, zu dessen Bezirke zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages der Sitz des Gerichtes gehört, dessen Urteil angefochten wird. Für den Bereich des anderen Staates ist das Gericht zuständig, bei dem der Beklagte des Wiederaufnahmeverfahrens seinen allgemeinen Gerichtsstand hat, in Ermangelung eines solchen das Gericht, bei dem in Gemässheit des § 23 der deutschen Zivilprozessordnung gegen ihn Klage erhoben werden kann.

§ 8.

In dem Verfahren über die Abgabe eines Rechtsstreits sowie bei Einlegung eines Rechtsmittels können die Parteien sich durch jeden bei einem polnischen Gericht des oberschlesischen Ab-

sądami polskimi lub przed sądami niemieckimi, położonemi na odstąpionym górnśląskim obszarze plebiscytowym.

§ 9.

Jeżeli dla sporu wymienionego w § 1, a zawisłego w chwili przejścia wymiaru sprawiedliwości w wyższej instancji, dotychczasowy sąd procesowy pierwszej instancji uległ zwinięciu, natomiast sąd wyższej instancji, w miejsce dotychczasowego sądu procesowego pierwszej instancji, wyznacza dla dalszego postępowania równorzędny sąd krajowy, o ile nie nastąpi przekazanie postępowania lub zwrócenie sprawy do ponownego rozpoznania.

§ 10.

Sprawy upominawcze, do których odnoszą się warunki § 1, prowadzi dalej sąd, w którym wniesiono o wydanie nakazu zapłaty. W razie wniesienia opozycji lub sprzeciwu należy stosować przepisy o zawisłych sprawach spornych. Jeżeli roszczenie należy do właściwości Sądów Okręgowych — Sądów Krajowych — należy stosować w odpowiedni sposób przepisy §§ 7 i 8 wówczas, gdy spór zawiśnie w Sądzie Okręgowym — Sądzie Krajowym, — po wejściu w życie niniejszego układu.

§ 11.

1. Do spraw wywoławczych, do których odnoszą się warunki § 1, należy odpowiednio stosować przepisy o zawisłych sprawach spornych. Do skarg zaczepiających czynności prawne, zawisłych po wejściu w życie niniejszego układu, należy stosować w odpowiedni sposób przepisy §§ 7 i 8.

2. Dalsze postępowanie wywoławcze celem uznania osoby za zmarłą, która, gdyby jeszcze żyła, posiadałaby w chwili wejścia w życie niniejszego układu obywatelstwo niemieckie, prowadzi Sąd Powiatowy w Bytomiu, jeżeli sąd, w którym postępowanie zawisło, ma swą siedzibę na przypadłej Polsce części górnśląskiego obszaru plebiscytowego. Jeżeliby osoba ta posiadała obywatelstwo polskie, dalsze postępowanie prowadzi Sąd Powiatowy w Katowicach, jeżeli sąd, w którym postępowanie zawisło, ma swą siedzibę na pozostałej przy Państwie Niemieckiem części górnśląskiego obszaru plebiscytowego.

tretungsgebietes oder bei einem deutschen Gericht zugelassenen Rechtsanwalt als Bevollmächtigten vertreten lassen.

§ 9.

Ist bei einem Rechtsstreit der im § 1 bezeichneten Art, der in höherer Instanz zur Zeit des Übergangs der Rechtspflege anhängig ist, das bisherige Prozessgericht erster Instanz fortgefallen, so bestimmt das höhere Gericht, sofern weder die Abgabe des Verfahrens noch eine Zurückverweisung erfolgt, für das weitere Verfahren an Stelle des bisherigen Prozessgerichtes erster Instanz ein inländisches Gericht gleicher Ordnung.

§ 10.

Mahnsachen, auf welche die im § 1 bezeichneten Voraussetzungen zutreffen, werden von dem Gerichte fortgeführt, bei welchem der Zahlungsbefehl beantragt ist. Wird Widerspruch oder Einspruch erhoben, so gelten die Bestimmungen über anhängige Rechtsstreitigkeiten. Gehört der Anspruch zur Zuständigkeit der Bezirksgerichte — Landgerichte — so gelten die Bestimmungen der §§ 7 und 8 entsprechend für den Fall, dass der Rechtsstreit nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages bei dem Bezirksgerichte — Landgerichte — anhängig wird.

§ 11.

1. Für Aufgebotssachen, auf welche die im § 1 bezeichneten Voraussetzungen zutreffen, gelten die Bestimmungen über anhängige Rechtsstreitigkeiten entsprechend. Für die nach Inkrafttreten dieses Vertrages anhängig werdenden Anfechtungsklagen gelten die Bestimmungen der §§ 7 und 8 entsprechend.

2. In einem Aufgebotsverfahren zum Zwecke der Todesklärung einer Person, die, wenn sie noch lebte, zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages die deutsche Reichsangehörigkeit besitzen würde, wird das Verfahren von dem Amtsgericht Beuthen fortgeführt, falls das Gericht, bei dem es anhängig ist, seinen Sitz in dem an Polen fallenden Teil des oberschlesischen Abstimmungsgebietes hat. Würde diese Person die polnische Staatsangehörigkeit besitzen, so wird das Verfahren von dem Kreisgericht Kattowitz fortgeführt, falls das Gericht, bei dem es anhängig ist, seinen Sitz in dem bei dem Deutschen Reiche verbleibenden Teile des oberschlesischen Abstimmungsgebietes hat,

3. W sprawach wywoławczych celem uznania osoby za zmarłą tak Sąd Powiatowy w Katowicach, jak również wszystkie polskie sądy są uprawnione do bezpośredniego zasięgania od Centralnego Biura Wywiadowczego dla strat osób wojskowych i grobów poległych (Ogólne zarządzenie pruskiego Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 1920 r., Dz. Urzęd. pruskiego Ministerstwa Sprawiedliwości str. 80) wywiadu, przewidzianego w § 22 niemieckiego rozporządzenia z dnia 9 sierpnia 1917 (Dziennik Ustaw Rzeszy str. 704).

4. Polskie sądy są obowiązane wiadomości określone pod liczbą 4 Ogólnego zarządzenia pruskiego Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 sierpnia 1917 r. (Dz. Urzęd. pruskiego Ministerstwa Sprawiedliwości str. 291) przysyłać bezpośrednio do Centralnego Biura Wywiadowczego dla strat osób wojskowych i grobów poległych przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Rzeszy.

§ 12.

Postępowania upadłościowe, do których odpowiednio odnoszą się warunki § 1, prowadzi dalej sąd, w którym one zawisły, albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinieniu, ten polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży dotychczasowa siedziba sądu upadłościowego. O ile jedynie sąd drugiego państwa byłby właściwy, gdyby w chwili wejścia w życie niniejszego układu podano wniosek o otwarcie postępowania upadłościowego, natenczas należy przekazać postępowanie owemu sądowi.

§ 13.

1. Przymusowe wykonania, do których odpowiednio odnoszą się warunki wymienione w § 1, prowadzi dalej sąd, w którego okręgu postępowanie się toczy, albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinieniu, ten równorzędny polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu wykonawczego. Jeżeliby dla przymusowego wykonywania rozpoczętego w chwili wejścia w życie niniejszego układu, był właściwy sąd drugiego państwa, wówczas należy przekazać postępowanie owemu sądowi.

2. Do postępowania w razie wniosków, zażaleń i przypomnień na podstawie § 766 niemieckiej ustawy o postępowaniu

3. Das Kreisgericht Kattowitz sowie alle polnischen Gerichte sind befugt, in Aufgebotssachen zum Zwecke der Todesklärung die im § 22 der deutschen Verordnung vom 9. August 1917 — Reichsgesetzblatt Seite 704 — vorgesehene Auskunft von dem Zentralnachweiseamt für Kriegerverluste und Kriegergräber (Allgemeine Verfügung des Preussischen Justizministeriums vom 23. Februar 1920 — Preussisches Justizministerialblatt Seite 80) unmittelbar einzuholen.

4. Die polnischen Gerichte sind verpflichtet, die nach Ziffer 4 der Allgemeinen Verfügung des Preussischen Justizministers vom 20. August 1917 (Preussisches Justizministerialblatt Seite 291) erforderlichen Mitteilungen dem Zentralnachweiseamt für Kriegerverluste und Kriegergräber beim Reichsministerium des Innern unmittelbar zu übersenden.

§ 12.

Konkursverfahren, auf welche die im § 1 bezeichneten Voraussetzungen sinngemäss zutreffen, werden von dem Gerichte, bei dem sie anhängig sind, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen polnischen oder deutschen Gerichte fortgeführt, zu dessen Bezirk der Amtssitz des bisherigen Konkursgerichtes gehört. Würde, falls der Eröffnungsantrag zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages gestellt worden wäre, nur ein Gericht des anderen Staates zuständig sein, so ist das Verfahren an dieses Gericht abzugeben.

§ 13.

1. Zwangsvollstreckungen, auf welche die im § 1 bezeichneten Voraussetzungen sinngemäss zutreffen, werden von dem Gerichte, in dessen Bezirke das Verfahren betrieben wird, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen polnischen oder deutschen Gerichte gleicher Ordnung fortgeführt, zu dessen Bezirk der Amtssitz des bisherigen Vollstreckungsgerichtes gehört. Würde, falls die Zwangsvollstreckung zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages begonnen hätte, ein Gericht des anderen Staates zuständig sein, so ist das Verfahren an dieses Gericht abzugeben.

2. Auf das Verfahren bei Anträgen, Einwendungen und Erinnerungen gemäss § 766 der deutschen Zivilprozessordnung

w cywilnych sprawach spornych, mają odpowiednie zastosowanie postanowienia ust. 1 jak i też ustępów 1, 3, 4 § 5 oraz § 8.

3. Jeżeli po wejściu w życie niniejszego układu będą wykonane w przymusowym wykonaniu czynności procesowe, które należy wykonać w sądzie procesowym, natenczas jest dla nich właściwym ten sąd, do którego okręgu należy dotychczasowy sąd procesowy w chwili wejścia w życie niniejszego układu. Postanowienia §§ 2 do 6 i 8 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 14.

1. Postępowania w sprawach aresztowych, do których odpowiednio odnoszą się warunki wymienione w § 1, prowadzi dalej sąd, w którym zawisły, albo w razie gdy sąd ten uległ zwinieciu, ten polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu aresztowego. Jeżeli nie żądano aresztu w sądzie sprawy głównej, a w razie podania wniosku o areszt w chwili wejścia w życie niniejszego układu, równie właściwym byłby tylko sąd drugiego państwa, natenczas należy przekazać postępowanie owemu sądowi.

2. Jeżeli postępowanie w sprawie aresztowej zawisło przed sądem sprawy głównej, a wedle zasad niniejszego układu, przekazano sprawę główną sądowi drugiego państwa, należy także przekazać postępowanie w sprawie aresztowej odpowiedniemu sądowi drugiego państwa.

3. Postanowienia ustępów 1, 3 i 4 § 5 oraz § 6 i § 8 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 15.

Do postępowania w razie tymczasowych zarządzeń, mają postanowienia § 14 odpowiednie zastosowanie.

§ 16.

Przy załatwianiu zażaleń mają postanowienia §§ 1 do 9 odpowiednie zastosowanie, o ile w niniejszym układzie odmiennie nie postanowiono.

§ 17.

1. Wyroki, które w sprawie objętej § 1 albo § 6 tego artykułu wydano lub też wyda się przed lub po wejściu w życie niniej-

finden die Bestimmungen des Abs. 1 sowie des § 5 Abs. 1, 3, 4 und des § 8 sinngemäss Anwendung.

3. Werden nach Inkrafttreten dieses Vertrages Prozesshandlungen in der Zwangsvollstreckung vorgenommen, die bei dem Prozessgericht vorzunehmen sind, so ist für sie dasjenige Gericht zuständig, zu dessen Bezirk zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages der Sitz des bisherigen Prozessgerichtes gehört. Die Bestimmungen der §§ 2 bis 6 und 8 finden sinngemäss Anwendung.

§ 14.

1. Arrestverfahren, auf welche die im § 1 bezeichneten Voraussetzungen sinngemäss zutreffen, werden von dem Gerichte, bei dem sie anhängig sind, oder falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen polnischen oder deutschen Gerichte fortgeführt, zu dessen Bezirk der Amtssitz des bisherigen Arrestgerichtes gehört. Ist der Arrest nicht bei dem Gerichte der Hauptsache beantragt und würde, falls der Arrestantrag zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages gestellt worden wäre, die gleiche Zuständigkeit nur bei einem Gericht des anderen Staates gegeben sein, so ist das Verfahren an dieses Gericht abzugeben.

2. Ist das Arrestverfahren bei dem Gericht der Hauptsache anhängig gemacht worden und wird nach den Grundsätzen dieses Vertrages die Hauptsache an ein Gericht des anderen Staates abgegeben, so ist auch das Arrestverfahren an das entsprechende Gericht des anderen Staates abzugeben.

3. Die Bestimmungen des § 5 Abs. 1, 3 und 4, des § 6 und des § 8 finden sinngemäss Anwendung.

§ 15.

Auf das Verfahren bei einstweiligen Verfügungen finden die Bestimmungen des § 14 entsprechende Anwendung.

§ 16.

Auf die Erledigung von Beschwerden finden, soweit in diesem Vertrage nichts Abweichendes bestimmt ist, die §§ 1 bis 9 entsprechende Anwendung.

§ 17.

1. Urteile, die in einer unter § 1 oder § 6 dieses Artikels fallenden Sache vor oder nach Inkrafttreten dieses Vertrages

szege układu, i które uzyskają prawomocność po tym czasie, uznaje się za prawomocne w Polsce i Państwie Niemieckiem i wykonuje się w ten sam sposób jak wyroki krajowe, nie stosując szczególnych przepisów o uznaniu i wykonaniu wyroków zagranicznych, z wyjątkiem, gdy je wydano na podstawie właściwości według miejsca majątku (§ 23 niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych). Klauzuli wykonalności udziela sekretarz tego sądu, do którego należy przechowanie pierwopisu tytułu dłużnego. Postanowienie to odnosi się odpowiednio do notariusza. Klauzula wykonalności brzmi: „Powyższy wypis udziela się i t. d. (wymienienie strony) celem przymusowego wykonania w Państwie Polskiem i w Państwie Niemieckiem”. Jeżeli już udzielono klauzuli wykonalności, otrzymuje ona dodatek: „Poświadcza się, że wykonanie przymusowe dozwolone jest także w Państwie Polskiem (w Państwie Niemieckiem)”. Nie wolno udzielić klauzuli wykonalności wedle tej szczególnej formy wyrokom, wydanym na podstawie właściwości według miejsca majątku. W razie twierdzenia, że wedle postanowień niniejszego układu nie było wolno udzielić takiej klauzuli wykonalności lub takiego dodatku uzupełniającego, może dłużnik, gdy wykonanie odbywa się w drugim państwie, podnieść zarzuty przeciwko dopuszczalności klauzuli wykonalności lub dodatku uzupełniającego także przed sądem egzekucyjnym.

2. Postanowienia ustępu 1 mają odpowiednie zastosowanie do innych nie tylko tymczasowo wykonalnych tytułów, które powstały, lub które powstają przed lub po wejściu w życie niniejszego układu w sprawach, należących do rodzaju spraw określonych w §§ 1, 6 oraz 10 do 16 tego artykułu i w § 2 artykułu 3 niniejszego układu.

3. Postanowienia ustępu 1 i ustępu 2 nie mają zastosowania do tytułów wykonalnych, skierowanych przeciwko Państwu Polskiemu, Państwu lub Krajowi Niemieckiemu, oraz przeciwko polskiej lub niemieckiej osobie prawnej prawa publicznego.

ergangen sind oder ergehen und nach diesem Zeitpunkt Rechtskraft erlangen, werden in Polen und im Deutschen Reiche als rechtskräftig anerkannt und in der gleichen Weise wie inländische Urteile vollstreckt, ohne dass die besonderen Vorschriften über die Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Urteile zur Anwendung kommen, es sei denn, dass sie im Gerichtsstande der Vermögens (§ 23 der deutschen Zivilprozessordnung) ergangen sind. Die Vollstreckungsklausel erteilt der Gerichtsschreiber desjenigen Gerichts, das die Urschrift des Schuldtitels zu verwahren hat. Entsprechendes gilt für den Notar. Die Vollstreckungsklausel lautet: „Vorstehende Ausfertigung wird dem u. s. w. (Bezeichnung der Partei) zum Zwecke der Zwangsvollstreckung im Polnischen Staate und im Deutschen Reiche erteilt“. War die Vollstreckungsklausel bereits erteilt, so erhält sie den Zusatz: „Es wird bescheinigt, dass die Zwangsvollstreckung auch im Deutschen Reiche (Polnischen Staate) zulässig ist“. Für Urteile, welche im Gerichtsstande des Vermögens ergangen sind, darf die Vollstreckungsklausel in dieser besonderen Form nicht erteilt werden. Wird behauptet, dass eine solche Vollstreckungsklausel oder ein solcher Ergänzungsvermerk nach den Bestimmungen dieses Abkommens nicht hätte erteilt werden dürfen, so kann der Schuldner, falls die Vollstreckung in dem anderen Staate stattfindet, Einwendungen gegen die Zulässigkeit der Vollstreckungsklausel oder des Ergänzungsvermerks auch bei dem Vollstreckungsgericht erheben.

2. Die Bestimmungen des Abs. 1 finden auf andere nicht nur vorläufig vollstreckbare Titel, die in Angelegenheiten der in den §§ 1, 6 und 10 bis 16 dieses Artikels und in dem Art. 3 § 2 dieses Vertrages bezeichneten Art vor oder nach Inkrafttreten dieses Vertrages entstanden sind oder entstehen, entsprechende Anwendung.

3. Die Bestimmungen des Abs. 1 und des Abs. 2 finden auf vollstreckbare Titel keine Anwendung, die sich gegen den Polnischen Staat, das Deutsche Reich, ein deutsches Land oder eine polnische oder deutsche juristische Person des öffentlichen Rechtes richten.

§ 18.

1. O ile wedle § 17 niniejszego artykułu uznaje się w Państwie Polskiem niemiecki tytuł wykonalny, na obszarze Państwa Polskiego sąd polski właściwym jest do rozstrzygnięcia zarzutów, dotyczących samego roszczenia, będącego przedmiotem wykonania; zarządzeniem polskiego zarządu wymiaru sprawiedliwości oznaczy się właściwy sąd oraz sposób postępowania.

2. O ile wedle § 17 niniejszego artykułu uznaje się w Państwie Niemieckiem polski tytuł wykonalny, na obszarze Państwa Niemieckiego właściwym jest do rozstrzygnięcia zarzutów, dotyczących samego roszczenia, będącego przedmiotem wykonania, sąd niemiecki, przed którym w myśl przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych dłużnik posiada swoją powszechną właściwość, a w braku tejże, sąd, przed którym może być przeciwko niemu wniesioną skarga wedle § 23 niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych.

§ 19.

We wszystkich sprawach wynikających z §§ 1 do 18 sądy polskie i niemieckie mają sobie nawzajem udzielać bezpośredniej pomocy prawnej w jaknajszerszym zakresie. Co do prawa ubogich, dania zabezpieczenia dla kosztów procesowych i obowiązku składania zaliczek, będą sądy polskie obywateli niemieckich, a sądy niemieckie obywateli polskich traktowały narówni z własnymi obywatelami.

Artykuł 2.

Sprawy karne.

§ 1.

Postępowanie karne, zawisłe w chwili przejścia wymiaru sprawiedliwości w okręgach Sądów Krajowych w Bytomiu, Gliwicach, Opolu i Raciborzu, a przed wejściem w życie niniejszego układu prawomocnie jeszcze niezakończone, prowadzi dalej sąd, w którym postępowanie zawisło, albo w razie gdy sąd ten uległ zwinięciu, przejmie je ten równorzędny polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa sądu, prowadzącego dotychczas postępowanie.

§ 18.

1. Soweit gemäss § 17 dieses Artikels ein deutscher Vollstreckungstitel in Polen anerkannt wird, ist für die Entscheidung über Einwendungen, die den zu vollstreckenden Anspruch selbst betreffen, für den Bereich des polnischen Staates ein polnisches Gericht zuständig; das zuständige Gericht und das Verfahren werden durch Anordnung der polnischen Justizverwaltung bestimmt.

2. Soweit gemäss § 17 dieses Artikels ein polnischer Vollstreckungstitel im Deutschen Reich anerkannt wird, ist für die Entscheidung über Einwendungen, die den zu vollstreckenden Anspruch selbst betreffen, für den Bereich des Deutschen Reiches das deutsche Gericht zuständig, bei dem der Schuldner seinen allgemeinen Gerichtsstand im Sinne der deutschen Zivilprozessordnung hat, in Ermangelung eines solchen das Gericht, bei dem in Gemässheit der deutschen Zivilprozessordnung gegen ihn Klage erhoben werden kann.

§ 19.

In allen aus den §§ 1 bis 18 sich ergebenden Angelegenheiten haben die polnischen und die deutschen Gerichte einander unmittelbare Rechtshilfe in weitestem Umfange zu leisten. In Ansehung des Armenrechts, der Sicherheitsleistung wegen der Prozesskosten und der Vorschusspflicht werden Polen von deutschen Gerichten, Deutsche von polnischen Gerichten ebenso wie Inländer behandelt.

Artikel 2.

Strafsachen.

§ 1.

Strafverfahren, die zur Zeit des Übergangs der Rechtspflege in den Landgerichtsbezirken Beuthen, Gleiwitz, Oppeln und Ratibor gerichtlich anhängig waren und zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages noch nicht rechtskräftig erledigt sind, werden von dem Gerichte, bei dem das Verfahren anhängig ist, fortgeführt oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen polnischen oder deutschen Gericht gleicher Ordnung übernommen, zu dessen Bezirk der Amtssitz des bisher mit dem Verfahren befassten Gerichts gehört.

§ 2.

1. Gdyby w myśl § 1 sąd polski miał przejąć postępowanie karne przeciw obywatelowi niemieckiemu, który w chwili wejścia w życie niniejszego układu w obrębie Państwa Niemieckiego ma swe zamieszkanie, albo w braku tegoż swe zwykłe miejsce pobytu, wówczas na żądanie oskarżonego postępowanie przechodzi na sąd niemiecki, o ile czyn będący przedmiotem oskarżenia może być ścigany wedle niemieckich ustaw karnych.

2. Gdyby w myśl § 1, sąd niemiecki miał prowadzić dalej postępowanie karne przeciw obywatelowi polskiemu, który w chwili wejścia w życie niniejszego układu ma w obrębie Państwa Polskiego swe zamieszkanie, albo w braku tegoż, swe zwykłe miejsce pobytu, wówczas na żądanie oskarżonego postępowanie przechodzi na sąd polski, o ile czyn będący przedmiotem oskarżenia może być ścigany wedle polskich ustaw karnych.

3. Jeżeli postępowanie karne skierowane jest tak przeciwko obywatelom polskim jak i obywatelom niemieckim, należy je pod powyższymi warunkami w odpowiedni sposób rozdzielić.

4. Oskarżony winien jest podnieść powyższe żądanie przed rozpoczęciem pierwszej rozprawy głównej, o czym należy go jaknajwcześniej pouczyć. Polski lub pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości oznaczy sąd, na który postępowanie przechodzi.

§ 3.

1. O ile postępowania karne z okręgów Sądów Krajowych, wymienionych w § 1, w chwili przejścia wymiaru sprawiedliwości z powodu wniesienia rewizji zawisły w Sądzie Apelacyjnym — Wyższym Sądzie Krajowym — lub w Sądzie Najwyższym — Sądzie Rzeszy i w chwili wejścia w życie niniejszego układu nie były jeszcze prawomocnie załatwione, należy stosować odpowiednie postanowienia § 1. To samo odnosi się do załatwienia zażaleń.

2. Do ponownego rozpoznania należy przekazać sprawy karne sądowi, którego właściwość wynika z postanowień §§ 1 i 2. W wypadku § 2 żądanie przekazania postępowania winno być wniesione przed rozpoczęciem pierwszej rozprawy głównej w są-

§ 2.

1. Würde nach § 1 ein Strafverfahren gegen einen Deutschen, der zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages seinen Wohnsitz oder in Ermangelung eines solchen seinen gewöhnlichen Aufenthalt im Deutschen Reiche hat, von einem polnischen Gericht zu übernehmen sein, so geht auf Verlangen des Angeklagten das Verfahren auf ein deutsches Gericht über, sofern die unter Anklage stehende Tat nach den deutschen Strafgesetzen verfolgt werden kann.

2. Würde nach § 1 ein Strafverfahren gegen einen Polen, der zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages seinen Wohnsitz oder in Ermangelung eines solchen seinen gewöhnlichen Aufenthalt in Polen hat, von einem deutschen Gericht fortzuführen sein, so geht auf Verlangen des Angeklagten das Verfahren auf ein polnisches Gericht über, sofern die unter Anklage stehende Tat nach den polnischen Strafgesetzen verfolgt werden kann.

3. Richtet sich ein Strafverfahren sowohl gegen Polen wie gegen Deutsche, so ist unter den obigen Voraussetzungen das Verfahren entsprechend zu teilen.

4. Der Angeklagte muss das Verlangen bis zum Beginn der ersten Hauptverhandlung stellen; er ist möglichst frühzeitig hierauf hinzuweisen. Das Gericht, auf welches das Verfahren übergeht, wird von der polnischen oder preussischen Justizverwaltung bestimmt.

§ 3.

1. Soweit Strafverfahren aus den im § 1 bezeichneten Landgerichtsbezirken zur Zeit des Übergangs der Rechtspflege infolge Einlegung der Revision bei einem Appellationsgericht — Oberlandesgericht — oder dem Obersten Gericht — Reichsgericht — anhängig waren und zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages noch nicht rechtskräftig erledigt sind, findet die Bestimmung des § 1 entsprechende Anwendung. Das Gleiche gilt für die Erledigung von Beschwerden.

2. Zurückverweisungen von Strafverfahren erfolgen an die sich aus der Anwendung der §§ 1 und 2 ergebenden Gerichte. Im Falle des § 2 muss der Übergang des Verfahrens verlangt werden bis zum Beginn der ersten Hauptverhandlung vor dem

dzie, któremu sprawę do ponownego rozpoznania przekazano; pouczenia w tym kierunku powinien udzielić już sąd rewizyjny, aby w danym razie można sprawę przekazać bezpośrednio sądowi drugiego państwa.

§ 4.

1. Jeżeli w postępowaniach karnych, określonych w § 1, wyroki, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego układu, dopiero po tym dniu zaskarżono za pomocą środków prawnych, natenczas rozstrzyga ten sąd, który po wejściu w życie niniejszego układu jest instancją wyższą dla sądu, którego wyrok uległ zaskarżeniu, albo dla sądu, który wstąpił w jego miejsce w myśl § 1. Postanowienia § 2 należy stosować w odpowiedni sposób.

2. Jeżeli po wejściu w życie niniejszego układu żąda się wznowienia postępowania, w którym ostatni wyrok zapadł przed wejściem w życie niniejszego układu, natenczas należy stosować odpowiednio postanowienia §§ 1 i 2.

§ 5.

Dochodzenia, które w chwili przejścia wymiaru sprawiedliwości w okręgach Sądów Krajowych, wymienionych w § 1, były w toku i toczą się jeszcze w chwili wejścia w życie niniejszego układu, przekaże prokuratura, która je prowadzi, prokuraturze drugiego państwa, skoro się okaże, iż do osądzenia są właściwe jedynie sądy drugiego państwa. To samo odnosi się do sądowych śledztw wstępnych tego samego rodzaju, skoro się okaże, że do osądzenia byłyby właściwe jedynie sądy drugiego państwa, gdyby skargę publiczną wniesiono dopiero po wejściu w życie niniejszego układu.

§ 6.

Jeżeli postępowania karnego, podpadającego pod niniejszy układ, władze właściwego państwa nie mogą przeprowadzić dlatego, ponieważ posadzony przebywa na obszarze drugiego państwa i jest jego obywatelem, natenczas na żądanie właściwego państwa, państwo miejsca pobytu winno przejąć ściganie karne, o ile przestępstwo także według jego ustawodawstwa karnego

Gericht, an das die Sache zurückverwiesen ist; der Hinweis soll bereits von dem Revisionsgericht gegeben werden, damit die Sache gegebenenfalls unmittelbar an das Gericht des anderen Staates zurückverwiesen werden kann.

§ 4.

1. Werden in Strafverfahren der im § 1 bezeichneten Art Urteile, die vor dem Inkrafttreten dieses Vertrages ergangen sind, erst nach diesem Zeitpunkt durch Rechtsmittel angefochten, so entscheidet dasjenige Gericht, das nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages dem Gericht, dessen Urteil angefochten ist, oder dem gemäss § 1 an seine Stelle getretenen Gericht im Rechtszuge übergeordnet ist. Die Bestimmungen des § 2 finden entsprechende Anwendung.

2. Wird nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages die Wiederaufnahme eines Verfahrens beantragt, in dem das letzte Urteil vor dem Inkrafttreten dieses Vertrages ergangen ist, so finden die Vorschriften der §§ 1 und 2 entsprechende Anwendung.

§ 5.

Ermittlungsverfahren, die in den im § 1 bezeichneten Landgerichtsbezirken zur Zeit des Übergangs der Rechtspflege schwebten und bei Inkrafttreten dieses Vertrages noch schweben, werden, sobald sich herausstellt, dass zur Aburteilung nur Gerichte des anderen Staates zuständig sein werden, von der Staatsanwaltschaft, bei der sie anhängig sind, der Staatsanwaltschaft des anderen Staates übergeben. Das Gleiche gilt für gerichtliche Voruntersuchungen dieser Art, sobald sich herausstellt, dass zur Aburteilung nur Gerichte des anderen Staates zuständig sein würden, wenn die öffentliche Klage erst nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages erhoben worden wäre.

§ 6.

Kann ein unter diesen Vertrag fallendes Strafverfahren von den Behörden des hiernach zuständigen Staates deshalb nicht durchgeführt werden, weil der Beschuldigte sich in dem anderen Staate aufhält und Angehöriger dieses Staates ist, so hat auf Verlangen des zuständigen Staates der Aufenthaltsstaat die Strafverfolgung zu übernehmen, sofern die Straftat auch nach seinem

może być ścigane. Polski lub pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości oznaczy prokuraturę lub sąd.

§ 7.

O ile wyroki karne (mandaty karne) wydane w okręgach Sądów Krajowych, wymienionych w § 1, w chwili przejęcia wymiaru sprawiedliwości były już wykonalne, albo, o ile wyroki karne w przypadkach ustępu 1 § 3 po przejściu wymiaru sprawiedliwości uzyskały wykonalność z powodu odrzucenia rewizji, natenczas władza wykonawcza sądu, którego wyrok ma być wykonany, wdroży wykonanie kary lub je dalej przeprowadzi, albo też w razie, gdy sąd ten uległ zwinieniu, przejmie je władza wykonawcza tego polskiego lub niemieckiego sądu, w którego obwodzie leży siedziba urzędowa sądu, którego wyrok ma być wykonany.

§ 8.

1. Skazani, przeciw którym w chwili przejęcia wymiaru sprawiedliwości rozpoczęto wykonywanie kary na wolności na podstawie przed tym czasem prawomocnie ukończonego postępowania karnego, mogą żądać przejęcia wykonania kary na władze wykonawcze państwa, którego są obywatelami, jeżeli chodzi o kary na wolności, których wykonanie w chwili postawienia żądania ma jeszcze trwać przez okres co najmniej sześciotygodniowy, a pozatem przestępstwo, za które nastąpiło skazanie, wolno ścigać także według ustawy karnej państwa przejmującego wykonanie kary.

2. Przejęcia wykonania musi się żądać w przeciągu dwóch tygodni po pouczeniu skazanego, iż przysługuje mu to prawo; pouczenie powinno nastąpić jaknajwcześniej.

3. Co do skazanych, oznaczonych w ustępie 1, także państwo właściwe według § 7 do wykonania kary może żądać przejęcia jej wykonania, jeżeli chodzi o kary na wolności, których wykonanie w chwili postawienia żądania ma jeszcze trwać przez okres co najmniej sześciu miesięcy i gdy przestępstwo odpowiada warunkom oznaczonym w ustępie 1. Żądanie należy w tych wypadkach postawić przed upływem 4 miesięcy po wejściu w życie niniejszego układu.

Strafgesetz verfolgt werden kann. Die Staatsanwaltschaft oder das Gericht wird von der polnischen oder preussischen Justizverwaltung bestimmt.

§ 7.

Soweit Strafurteile (Strafbefehle) aus den im § 1 bezeichneten Landgerichtsbezirken zur Zeit des Übergangs der Rechtspflege bereits vollstreckbar waren, oder soweit Strafurteile in den Fällen des § 3 Abs. 1 nach dem Übergang infolge der Verwerfung der Revision vollstreckbar geworden sind, wird die Strafvollstreckung von der Vollstreckungsbehörde des Gerichts, dessen Urteil zu vollstrecken ist, eingeleitet oder fortgeführt, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von der Vollstreckungsbehörde desjenigen polnischen oder deutschen Gerichts übernommen, zu dessen Bezirk der Amtssitz des Gerichts gehört, dessen Urteil zu vollstrecken ist.

§ 8.

Verurteilte, gegen welche zur Zeit der Überleitung der Rechtspflege mit der Vollstreckung einer Freiheitsstrafe aus einem vor dieser Zeit rechtskräftig beendeten Strafverfahren begonnen ist, können den Übergang der Strafvollstreckung auf Vollstreckungsbehörden des Staates, dessen Angehörige sie sind, verlangen, wenn es sich um Freiheitsstrafen handelt, die zur Zeit des Verlangens noch in einer Dauer von mindestens sechs Wochen zu vollstrecken sind, und ferner die Straftat, wegen der die Vollstreckung erfolgt, auch nach dem Strafgesetz des die Vollstreckung übernehmenden Staates verfolgt werden kann.

2. Der Übergang der Vollstreckung muss binnen zwei Wochen nach dem Hinweis des Verurteilten auf diese Befugnis verlangt werden; der Hinweis soll möglichst frühzeitig erfolgen.

3. Bezüglich Verurteilter der im Abs. 1 bezeichneten Art kann auch der nach § 7 zur Vollstreckung zuständige Staat den Übergang der Vollstreckung verlangen, wenn es sich um Freiheitsstrafen handelt, die zur Zeit des Verlangens noch in einer Dauer von mindestens 6 Monaten zu vollstrecken sind, und wenn auf die Straftat die im Abs. 1 bezeichnete Voraussetzung zutrifft. Das Verlangen soll in diesen Fällen bis zum Ablauf von 4 Monaten nach Inkrafttreten dieses Vertrages gestellt werden.

4. Polski lub pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości oznaczy władzę, która będzie właściwą dla wykonania oraz dla rozstrzygnięć sądowych potrzebnych w postępowaniu po przyjęciu wykonania.

§ 9.

Kary łączne, których kary pierwiastkowe wyznaczyły sądy położone na obszarze odstąpionym, oraz sądy pozostałe przy Państwie Niemieckiem, wykonywuje z pomiędzy obu państw to, które po zliczeniu kar pierwiastkowych wyznaczonych przez jego sądy najbardziej się przyczyniło do wysokości kary łącznej, albo też, które przy równej wysokości kar pierwiastkowych, pierwsze przystąpi lub już przystąpiło do wykonania kary. Postanowienia § 8 należy odpowiednio stosować.

§ 10.

1. Jeżeli wyrok, podpadający pod niniejszy układ, w państwie właściwym dla wykonania nie może być wykonany z powodu, iż skazany przebywa na obszarze drugiego państwa i jest jego obywatelem, albo ponieważ majątek skazanego na grzywnę znajduje się w drugim państwie, natenczas na żądanie właściwego państwa, państwo drugie winno przejąć wykonanie kary, o ile przestępstwo, za które nastąpiło skazanie, może być ścigane także według ustawy karnej tegoż państwa. Polski lub pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości oznaczy władzę, która będzie właściwą dla wykonania oraz dla rozstrzygnięć sądowych potrzebnych dla wykonania kar.

2. Grzywna pobrana przypada państwu, które je pobrało.

§ 11.

1. We wszystkich wypadkach przechodzi wraz z wykonaniem kary prawo ułaskawienia na państwo wykonywające.

2. W żadnym wypadku nie zwraca się kosztów wykonania kary.

3. Przy transporcie więźniów śledczych i skazańców ponosi strona wydająca koszty, aż do chwili wydania, łącznie z kosztami

4. Die Behörde, welche für die Vollstreckung und die im Vollstreckungsverfahren notwendig werdenden gerichtlichen Entscheidungen nach der Uebernahme der Vollstreckung zuständig ist, wird von der polnischen oder preussischen Justizverwaltung bestimmt.

§ 9.

Gesamtstrafen, deren Einzelstrafen von Gerichten des Abtretungsgebiets und von beim Deutschen Reich verbliebenen Gerichten festgesetzt sind, werden von demjenigen der beiden Staaten vollstreckt, der nach dem Gesamtbetrage der von seinen Gerichten erkannten Einzelstrafen an der Gesamtstrafe am höchsten beteiligt ist, oder der bei gleich hohen Beträgen mit der Vollstreckung zuerst beginnt oder bereits begonnen hat. § 8 findet entsprechende Anwendung.

§ 10.

1. Kann ein unter diesen Vertrag fallendes Urteil in dem für die Vollstreckung zuständigen Staate deshalb nicht vollstreckt werden, weil der Verurteilte sich in dem anderen Staate aufhält und Angehöriger dieses Staates ist, oder weil das Vermögen des zu einer Geldstrafe Verurteilten sich in dem anderen Staate befindet, so hat auf Verlangen des zuständigen Staates der andere Staat die Strafvollstreckung zu übernehmen, sofern die Straftat, wegen deren die Verurteilung erfolgt ist, auch nach seinem Strafgesetze verfolgt werden kann. Die Behörde, welche für die Vollstreckung und die im Vollstreckungsverfahren notwendig werdenden gerichtlichen Entscheidungen zuständig ist, wird von der polnischen oder preussischen Justizverwaltung bestimmt.

2. Die beigetriebene Geldstrafe verbleibt dem beitreibenden Staate.

§ 11.

1. In allen Fällen geht mit der Strafvollstreckung auch das Gnadenrecht auf den vollstreckenden Staat über.

2. Eine Erstattung von Kosten der Strafvollstreckung findet in keinem Falle statt.

3. Bei Ueberführung von Untersuchungs- oder Strafgefangenen trägt der übergabende Teil die Kosten bis zur Ueber-

podróży powrotnej urzędnika oddającego, zaś strona odbierająca koszty podróży urzędnika odbierającego do miejsca odbioru i dalszego transportu odebranych więźniów.

§ 12.

1. Polskie i niemieckie prokuratury oraz sądy winny sobie udzielać wzajemnie pomocy prawnej w sprawach, z niniejszego układu wynikających.

2. Obywatele jednego państwa nie będą atoli wydawani drugiemu państwu w celu ich ścigania i karania. Również nie będzie miało miejsca przymusowe sprowadzanie świadków oraz znawców przed władze obcego państwa.

§ 13.

1. Rejestry kar, prowadzone w okręgach Sądów Krajowych, wymienionych w § 1, będą prowadzić nadal aż do dalszego zarządzenia dotychczasowe władze rejestrowe, albo w razie gdyby uległy zwinięciu, przejmą je te polskie lub niemieckie władze rejestrowe, w których okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowej władzy rejestrowej.

2. Sądom oraz innym publicznym władzom obu państw należy na ich żądanie udzielać bezpłatnie wyjaśnień o treści rejestrów.

3. Zawiadomienia o skazaniu, których dalszego zachowywania w rejestracji nie wymaga interes danego państwa, będą na mocy bliższego porozumienia między zarządami wymiaru sprawiedliwości Polski i Państwa Niemieckiego stopniowo z rejestrów wyłączone i oddane do rozporządzenia drugiemu państwu.

Artykuł 3.

Sprawy niesporne.

§ 1.

Do spraw niespornych w okręgach Sądów Krajowych w Bytomiu, Gliwicach, Opolu i Raciborzu odnoszą się przepisy §§ 2 do 8.

§ 2.

1. Jeżeli postępowanie w sprawie niespornej nie zostanie jeszcze ostatecznie ukończone, natenczas zakończy je sąd, w któ-

gabe einschliesslich der Kosten der Rückreise der übergebenden Beamten, der übernehmende Teil die Kosten der Hinreise der übernehmenden Beamten und des Weitertransports der übergebenen Gefangenen nach der Übergabe.

§ 12.

1. Die polnischen und die deutschen Staatsanwaltschaften und Gerichte haben in den aus diesem Vertrage sich ergebenden Angelegenheiten einander Rechtshilfe zu leisten.

2. Die Angehörigen des einen Staates werden jedoch dem anderen Staate nicht zur Verfolgung oder Bestrafung überliefert. Auch findet eine Zwangsgestellung von Zeugen und Sachverständigen vor die Behörden des fremden Staates nicht statt.

§ 13.

1. Die Strafregister, die in den im § 1 bezeichneten Landgerichtsbezirken geführt sind, werden bis auf weiteres von den bisherigen Registerbehörden fortgeführt oder, falls diese Registerbehörden fortgefallen sind, von denjenigen polnischen oder deutschen Registerbehörden übernommen, zu deren Bezirk der Amtssitz der bisherigen Registerbehörde gehört.

2. Gerichtlichen und anderen öffentlichen Behörden beider Staaten ist auf ihr Ersuchen über den Inhalt der Register kostenfrei Auskunft zu erteilen.

3. Strafnachrichten, an deren weiterer Aufbewahrung in seinen Registern der eine Staat kein Interesse hat, werden nach näherer Vereinbarung zwischen den Justizverwaltungen Polens und des Deutschen Reiches allmählich ausgesondert und dem anderen Staate zur Verfügung gestellt.

Artikel 3.

Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit.

§ 1.

Für die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit in den Landgerichtsbezirken Beuthen, Gleiwitz, Oppeln und Ratibor gelten die Vorschriften der §§ 2 bis 8.

§ 2.

1. Ist ein Verfahren der freiwilligen Gerichtsbarkeit noch nicht endgültig erledigt, so erfolgt die Erledigung durch das

rym sprawa zawisła, albo w razie gdy sąd ten uległ zwinieniu, ten równorzędny polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba tego sądu.

2. Sąd ten winien jednakże przekazać sprawę równorzędnemu sądowi drugiego państwa wówczas, gdyby ten był właściwy dla sprawy, jeżeliby ona zawisła dopiero w chwili wejścia w życie niniejszego układu. Gdyby w tej chwili był właściwy zarówno polski jak niemiecki sąd, wówczas przekazanie sprawy może nastąpić jedynie w tym wypadku, gdy osoba, według której oznacza się właściwość sądową, posiada w tym czasie obywatelstwo drugiego państwa, albo gdy jeden z interesowanych podał wniosek o przekazanie sprawy, a wszyscy na to się zgodzą.

3. Za zgodą wszystkich dziedziców uważa się w stosunkach prawno-spadkowych spadkodawcę, który zmarł przed upływem czasokresu opcyjnego nie wykonawszy prawa opcji, w wypadku ustępu 4 artykułu 91 Traktatu Wersalskiego za obywatela polskiego, a w wypadku ustępu 3 artykułu 91 za obywatela niemieckiego.

4. Przepisy ustępów 1, 3 i 4 § 5 artykułu 1 należy stosować w odpowiedni sposób.

§ 3.

1. O ile urząd hipoteczny posiada księgę wieczystą, odnoszącą się do nieruchomości położonych w okręgu drugiego państwa, winien on księgę wieczystą przekazać właściwemu urzędowi hipotecznemu drugiego państwa. Chwilę przekazania należy podać do publicznej wiadomości.

2. Czynności urzędowe dokonane przed wejściem w życie niniejszego układu przez urząd hipoteczny, podpadający pod przepis ustępu 1, nie podlegają zaskarżeniu z powodu miejscowej niewłaściwości.

3. Załącznik do niniejszego układu określa sposób, w jaki należy postępować, jeżeli tylko część poszczególnego tomu księgi wieczystej przekazuje się urzędowi hipotecznemu drugiego państwa, lub jeżeli karta księgi wieczystej nie dotyczy wyłącznie nieruchomości, położonych tylko w obrębie jednego z dwu tych państw.

Gericht, bei dem die Angelegenheit anhängig ist oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, durch dasjenige polnische oder deutsche Gericht gleicher Ordnung, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört.

2. Das Gericht hat jedoch die Sache an ein Gericht gleicher Ordnung des anderen Staates abzugeben, falls dieses für die Angelegenheit zuständig wäre, wenn sie erst zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages anhängig geworden wäre. Ist zu diesem Zeitpunkte sowohl ein polnisches als auch ein deutsches Gericht zuständig, so findet eine Abgabe nur dann statt, wenn diejenige Person, die für den Gerichtsstand massgebend ist, dem anderen Staate zu dieser Zeit angehört, oder wenn einer der Beteiligten die Abgabe beantragt und sämtliche übrigen Beteiligten ihr zustimmen.

3. Wenn alle Erben zustimmen, so gilt für die erbrechtlichen Verhältnisse ein Erblasser, der ohne Ausübung des Optionsrechts vor Ablauf der Optionsfrist verstorben ist, im Falle des Art. 91 Abs. 4 des Vertrages von Versailles als Pole, im Falle des Art. 91 Abs. 3 des Vertrages von Versailles als Deutscher.

§ 3.

1. Soweit ein Grundbuchamt ein Grundbuch in Besitz hat, das sich auf Grundstücke bezieht, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, hat es das Grundbuch an das zuständige Grundbuchamt des anderen Staates abzugeben. Der Zeitpunkt der Abgabe ist öffentlich bekannt zu machen.

2. Amtshandlungen, die ein unter Abs. 1 fallendes Grundbuchamt vor dem Inkrafttreten dieses Vertrages vorgenommen hat, können wegen örtlicher Unzuständigkeit nicht angefochten werden.

3. In welcher Weise zu verfahren ist, wenn nur ein Teil eines Grundbuchbandes an das Grundbuchamt des anderen Staates abzugeben ist, oder wenn ein Grundbuchblatt nicht ausschliesslich über Grundstücke geführt ist, die nur im Bezirke eines der beiden Staaten belegen sind, ergibt sich aus der Anlage.

4. Odpowiednie przepisy stosują się do ksiąg wieczystych kolejowych i górniczych.

§ 4.

1. Rejestry sądowe prowadzić będzie nadal sąd, który je dotychczas prowadził, albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinieniu, ten polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu.

2. Gdyby jednak według stosunków, miarodajnych w chwili wejścia w życie niniejszego układu, do prowadzenia rejestru właściwym był sąd drugiego państwa, natenczas należy temu sądowi wręczyć uwierzytelnione wyciągi z rejestru. Późniejsze porozumienie między polskim a pruskim zarządem wymiaru sprawiedliwości ustali, o ile w poszczególnych wypadkach zamiast przesyłania wyciągu ma być przekazany sam rejestr z zastrzymaniem na miejscu uwierzytelnionych wyciągów.

3. Chwilę przekazania należy podać do publicznej wiadomości.

4. Przepisy ustępu 2 § 3 należy odpowiednio stosować.

§ 5.

1. Testamenty oraz układy spadkowe przechowuje sąd, który je wziął w urzędowe przechowanie albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinieniu, ten polski lub niemiecki sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu. Spadkodawca, będący obywatelem polskim, może jednak do dnia 31 grudnia 1923 r. żądać przekazania wymienionych dokumentów sądowi polskiemu, a spadkodawca, będący obywatelem niemieckim, przekazania sądowi niemieckiemu. Jeżeli spadkodawca miał swoje ostatnie zamieszkanie w drugim państwie umawiającem się, a zmarł przed upływem tego czasokresu, nie żądając wydania testamentu, natenczas aż do otwarcia testamentu może każdy ustawowy dziedzic w powyższym czasokresie żądać przekazania, o ile inny dziedzic temu się nie sprzeciwi.

§ 6.

1. Dokumenty sądowe przechowuje sąd, w którym się znajdują, albo w razie gdy ten sąd uległ zwinieniu, ten polski lub niemiecki sąd, w którego obwodzie leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu.

4. Entsprechendes gilt für Bahn- und Bergwerksgrundbücher.

§ 4.

1. Gerichtliche Register werden von dem Gerichte fortgeführt, das bisher das Register geführt hat, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen polnischen oder deutschen Gericht, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört.

2. Soweit jedoch nach den zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages massgebenden Verhältnissen ein Gericht des anderen Staates zur Führung des Registers zuständig sein würde, sind diesem Gerichte beglaubigte Auszüge aus dem Register zu übergeben. Inwieweit statt dessen in einzelnen Fällen das Register selbst unter Zurückbehaltung beglaubigter Auszüge abzugeben ist, bleibt der Vereinbarung durch die polnische und die preussische Justizverwaltung vorbehalten.

3. Der Zeitpunkt der Abgabe ist öffentlich bekanntzumachen.

4. Die Vorschrift des § 3 Abs. 2 findet entsprechende Anwendung.

§ 5.

Testamente und Erbverträge bleiben bei dem Gerichte verwahrt, bei dem sie in amtliche Verwahrung genommen sind, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, bei demjenigen polnischen oder deutschen Gerichte, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört. Bis zum 31. Dezember 1923 kann jedoch der polnische Erblasser die Abgabe an ein polnisches Gericht, der deutsche Erblasser die Abgabe an ein deutsches Gericht verlangen. Hat der Erblasser seinen letzten Wohnsitz in dem anderen Vertragsstaat gehabt und ist er vor Ablauf dieser Frist gestorben, ohne die Abgabe des Testamentes verlangt zu haben, so kann bis zur Eröffnung des Testamentes jeder gesetzliche Erbe innerhalb der Frist die Abgabe beantragen, es sei denn, dass ein anderer Erbe widerspricht.

§ 6.

1. Gerichtliche Urkunden bleiben bei dem Gerichte verwahrt, bei dem sie sich befinden, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, bei demjenigen polnischen oder deutschen Gerichte, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört.

2. To samo odnosi się do aktów notarialnych, będących w przechowaniu sądu (pierwopisów, rejestrów i t. d.). Jeżeli wszakże poprzednia siedziba urzędowa notariusza leży w obrębie drugiego państwa, wówczas akta należy oddać temu sądowi drugiego państwa, w którego obwodzie leży poprzednia siedziba urzędowa notariusza.

§ 7.

Udzielenia wypisów, uwierzytelnionych odpisów oraz uwierzytelnionych wyciągów z dokumentów sądowych i notarialnych, włącznie z świadectwami spadkowemi tudzież rozporządzeniami ostatniej woli, można przy zastosowaniu dotychczas obowiązującego prawa żądać od władzy lub notariusza, u którego znajduje się pierwopis. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wystawiania świadectw wszelkiego rodzaju.

§ 8.

1. Celem ułatwienia przejścia wymiaru sprawiedliwości sądy winny sobie udzielać wzajemnie bezpośredniej pomocy prawnej w jaknajszerszym zakresie. Dotyczy to zwłaszcza udzielenia uwierzytelnionych odpisów z ksiąg wieczystych, rejestrów, aktów gruntowych i spadkowych.

2. Pod względem prawa ubogich oraz obowiązku składania zaliczek na koszty, uważa się w przejętych sprawach obywateli polskich w sądach niemieckich a obywateli niemieckich w sądach polskich narówni z własnymi obywatelami.

§ 9.

1. Jeżeli majątek fideikomisowy znajduje się całkowicie na obszarze jednego z państw, wówczas fideikomis podlega władzy tego państwa.

2. Jeżeli majątek fideikomisowy znajduje się częściowo na obszarze jednego, częściowo na obszarze drugiego państwa, natenczas polski i pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości ustala w drodze umowy zmiany w nadzorze państwowym nad fideikomisem konieczne wskutek przejścia wymiaru sprawiedliwości. Przytem fideikomisy, obejmujące oprócz nieruchomości także inny majątek, powinny być przy uwzględnieniu stosunku wartości oraz przeznaczenia poszczególnych części składowych,

2. Das gleiche gilt für die von dem Gerichte verwahrten Notariatspapiere (Urschriften, Register usw.). Ist jedoch der frühere Amtssitz des Notars im Bezirke des anderen Staates gelegen, so sind die Papiere an dasjenige Gericht des anderen Staates abzugeben, zu dessen Bezirk der frühere Amtssitz des Notars gehört.

§ 7.

Ausfertigungen, beglaubigte Abschriften und beglaubigte Auszüge von gerichtlichen und notariellen Urkunden einschliesslich der Erbscheine sowie von letztwilligen Verfügungen können unter Anwendung des bisher geltenden Rechts von der Behörde oder dem Notar verlangt werden, welche die Urschrift innehaben. Entsprechendes gilt von der Ausstellung von Zeugnissen jeder Art.

§ 8.

1. Die Gerichte haben zwecks Erleichterung der Überleitung einander unmittelbare Rechtshilfe in weitestem Umfange zu leisten. Dies gilt insbesondere für die Erteilung von beglaubigten Abschriften aus Grundbüchern, Registern, Grundakten und Nachlassakten.

2. In den übergeleiteten Angelegenheiten werden in Ansehung des Armenrechts und der Vorschusspflicht Polen von deutschen Gerichten, Deutsche von polnischen Gerichten ebenso wie Inländer behandelt.

§ 9.

1. Befindet sich das Vermögen eines Familienfideikommisses ganz in einem der beiden Staaten, so untersteht das Fideikommiss diesem Staate.

2. Befindet sich das Fideikommissvermögen teils in dem einen, teils in dem anderen Staate, so werden die polnische und die preussische Justizverwaltung die infolge der Ueberleitung der Rechtspflege erforderlich werdenden Änderungen in der Staatsaufsicht über das Fideikommiss durch Vereinbarung regeln. Hierbei sollen Fideikomnisse, zu denen ausser Grundbesitz auch anderes Vermögen gehört, unter Berücksichtigung der Wertverhältnisse und Zweckbestimmungen der einzelnen

z reguły podporządkowane państwu, na którego obszarze znajduje się nieruchomość należąca do fideikomisu. Jeżeli w przeciągu 2 lat po wejściu w życie niniejszej umowy nie dojdzie do porozumienia, oba Rządy, o ile czasokres ten w drodze umowy nie zostanie przedłużony, zastrzegają sobie wszelkie prawa.

3. Postanowienia Traktatu Pokojowego pozostają nienaruszone. Kwestji wydania własności, znajdującej się w Państwie Niemieckiem, nie przesądza się.

Artykuł 4.

Pomoc prawna i uwierzytelnienia dokumentów.

§ 1.

1. W stosunkach między polską a niemiecką częścią obszaru plebiscytowego mają zastosowanie, bez ujmy dla szczególnych postanowień § 19 artykułu 1 i § 8 artykułu 3 niniejszej umowy, postanowienia Układu Haskiego z dnia 17 lipca 1905 r. w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, z tem, że dozwolone jest bezpośrednie znoszenie się z sobą polskich i niemieckich władz sądowych górnośląskiego obszaru plebiscytowego we wszystkich wypadkach, w których wspomniany układ unormował wzajemny stosunek pomocy prawnej w udzielaniu sądowych i pozasądowych dokumentów oraz w załatwianiu wezwań.

2. Pisma obopólnych władz w celu bezpośredniego znoszenia się między sobą będą układane w ich języku urzędowym.

3. Stosownie do zastrzeżeń w ustępie 2 artykułu 3 oraz w L. 3 ustępu 2 i w ustępie 3 artykułu 19 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych wymagane powyższemi artykułami tłumaczenia wymienionych tam pism, mogą być również uwierzytelniane przez zaprzysiężonego tłumacza państwa wzywającego.

§ 2.

1. Artykuł 17 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych stosuje się jedynie z tem dalszem

Bestandteile in der Regel dem Staate unterstellt werden, in dessen Gebiet sich der zum Fideikomisse gehörige Grundbesitz befindet. Kommt binnen 2 Jahren nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages eine Einigung nicht zustande, so behalten, falls nicht die Frist durch Vereinbarung verlängert wird, die beiderseitigen Regierungen sich alle Rechte vor.

3. Die Bestimmungen des Friedensvertrages bleiben unberührt. Der Frage der Herausgabe von Eigentum, das sich in Deutschland befindet, soll nicht vorgegriffen werden.

Artikel 4.

Rechtshilfe und Legalisation von Urkunden.

§ 1.

1. Im Verhältnis zwischen dem polnischen und dem deutschen Anteil an dem oberschlesischen Abstimmungsgebiet finden unbeschadet der besonderen Bestimmungen in Artikel 1 § 19 und Artikel 3 § 8 dieses Vertrages die Bestimmungen des Haager Abkommens über den Zivilprozess vom 17. Juli 1905 mit der Massgabe Anwendung, dass für alle Fälle, in denen durch dies letztgenannte Abkommen der Rechtshilfeverkehr für die Mitteilung gerichtlicher und aussergerichtlicher Urkunden sowie für die Erledigung von Ersuchungsschreiben geregelt ist, den polnischen und den deutschen gerichtlichen Behörden des oberschlesischen Abstimmungsgebietes der unmittelbare Geschäftsverkehr miteinander gestattet wird.

2. In dem unmittelbaren Geschäftsverkehr werden die Schreiben der beiderseitigen Behörden in deren Amtssprache abgefasst.

3. Gemäss den Vorbehalten im Artikel 3 Absatz 3 des Haager Abkommens über den Zivilprozess können die in diesen Artikeln vorgeschriebenen Uebersetzungen der dort bezeichneten Schriftstücke auch von einem beeidigten Dolmetscher des ersuchenden Staates beglaubigt werden.

§ 2.

1. Der Artikel 17 des Haager Abkommens über den Zivilprozess findet nur mit der weiteren Massgabe Anwendung, dass

postanowieniem, że powód lub interwenient muszą posiadać swoje miejsce zamieszkania albo w państwie, w którego sądzie występują, albo w części górnośląskiego obszaru plebiscytowego przypadłej drugiemu państwu.

2. Oświadczenie wykonalności, przewidziane w artykułach 18 i 19 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, wydane zostaje jedynie na obszar części górnośląskiego terenu plebiscytowego przypadłej państwu o nie wezwanemu.

3. Stosownie do zastrzeżenia w ustępie 3 artykułu 19 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, nie będzie się żądać przewidzianego tamże potwierdzenia najwyższego urzędnika wymiaru sprawiedliwości, o właściwości władzy, udzielającej zaświadczenia prawomocności rozstrzygnięć o kosztach.

4. Postanowienia art. 20 i 25 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych mają zastosowanie do obywateli obu umawiających się państw, bez względu na miejsce zamieszkania.

§ 3.

1. Stosownie do zastrzeżenia w ustępie 2 artykułu 7 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, nie będzie się żądać zwrotu wydatków powstałych w wypadkach artykułu 3 powołanego układu przez działalność urzędnika wykonawczego.

2. Również nie będzie się żądać stosownie do zastrzeżenia w ustępie 2 artykułu 16 układu zwrotu wydatków poniesionych z powodu wynagrodzenia świadków i z powodu działalności urzędnika wykonawczego, koniecznej wskutek niestawienia się świadka. To samo odnosi się w wypadku ustępu 2 artykułu 23 układu do wydatków spowodowanych wynagrodzeniami świadków.

3. Koszty, które można zarachować w myśl Układu Haskiego o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych oraz ustępów 1 i 2 niniejszego paragrafu, należy obliczać, wedle przepisów, obowiązujących w państwie wezwanem dla równorzędnych czynności w postępowaniu krajowym.

der Kläger oder Intervenient seinen Wohnsitz entweder in dem Staate, vor dessen Gericht er auftritt, oder in dem Anteil des anderen Staates an dem oberschlesischen Abstimmungsgebiet haben muss.

2. Die in den Artikeln 18 und 19 des Haager Abkommens über den Zivilprozess vorgesehene Vollstreckbarkeitserklärung erfolgt lediglich für den Bereich des Anteils des um sie ersuchten Staates an dem oberschlesischen Abstimmungsgebiet.

3. Gemäss dem Vorbehalt im Artikel 19 Abs. 3 des Haager Abkommens über den Zivilprozess wird die dort vorgesehene Bescheinigung des höchsten Justizverwaltungsbeamten über die Zuständigkeit der Behörde, welche die Erklärung über die Rechtskraft der Kostenentscheidung abgibt, nicht verlangt werden.

4. Die Bestimmungen der Artikel 20 bis 23 des Haager Abkommens über den Zivilprozess finden auf die Angehörigen der beiden Vertragsstaaten ohne Rücksicht auf den Wohnsitz Anwendung.

§ 3.

1. Gemäss dem Vorbehalt im Artikel 7 Abs. 2 des Haager Abkommens über den Zivilprozess wird die Erstattung der durch die Mitwirkung eines Vollziehungsbeamten in den Fällen des Artikel 3 des Abkommens entstandenen Auslagen nicht verlangt werden.

2. Ebenso wird gemäss dem Vorbehalt im Artikel 16 Abs. 2 des Abkommens die Erstattung der Auslagen für Zeugenentschädigungen und für die wegen Nichterscheins eines Zeugen erforderlich gewordene Mitwirkung eines Vollziehungsbeamten nicht verlangt werden. Das gleiche gilt in Ansehung der im Artikel 23 Abs. 2 des Abkommens erwähnten Auslagen für Zeugenentschädigungen.

3. Soweit nach dem Haager Abkommen über den Zivilprozess in Verbindung mit den Absätzen 1 und 2 dieses Paragraphen Kosten in Rechnung gestellt werden können, werden sie nach den Vorschriften berechnet, die in dem ersuchten Staate für gleiche Handlungen in einem inländischen Verfahren gelten.

§ 4.

1. Dokumenty sporządzone, wystawione lub uwierzytelnione przez sąd położony na górnośląskim obszarze plebiscytowym, albo przez jedną z najwyższych lub wyższych polskich lub niemieckich władz administracyjnych, oraz zaopatrzone w pieczęć lub stempel sądu lub władzy, nie potrzebują dla używania ich w górnośląskim obszarze plebiscytowym żadnego uwierzytelnienia (legalizacji).

2. Dokumenty podpisane przez sekretarza sądowego sądu górnośląskiego obszaru plebiscytowego albo przez notariusza, mającego siedzibę urzędową na górnośląskim obszarze plebiscytowym, oraz zaopatrzone w pieczęć urzędową, uważa się za równorzędne z dokumentami sądowymi, o ile podpis ten wystarcza wedle ustaw państwa, do którego należy sąd względnie notariusz.

3. Polski i pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości podadzą sobie do wiadomości władze administracyjne, podpadające pod ustęp 1 jakoteż ich zmiany.

§ 5.

W sprawach, które ze sądów obszaru plebiscytowego w toku instancji wpłynęły do sądów położonych poza górnośląskim obszarem plebiscytowym, mają także zastosowanie przepisy §§ 1 do 4 niniejszego artykułu.

§ 6.

Jako górnośląski obszar plebiscytowy w rozumieniu niniejszego artykułu uważa się jedynie okręgi tych sądów powiatowych, które w całości należały do obszaru plebiscytowego.

Artykuł 5.

Postanowienia końcowe.

§ 1.

1. Akta sądowe należy przekazać tej władzy sądowej, która według powyższych postanowień o przejęciu wymiaru sprawiedliwości ma odnośną sprawę w dalszym ciągu prowadzić.

2. Akta odłożone pozostają u władzy sądowej, u której się znajdują w chwili wejścia w życie niniejszego układu, albo

§ 4.

1. Urkunden, die von einem im oberschlesischen Abstimmungsgebiet belegenen Gerichte oder von einer der obersten oder höheren polnischen oder deutschen Verwaltungsbehörden aufgenommen, ausgestellt oder beglaubigt und mit dem Siegel oder Stempel des Gerichts oder der Behörde versehen sind, bedürfen zum Gebrauch im oberschlesischen Abstimmungsgebiet keiner Beglaubigung (Legalisation).

2. Den gerichtlichen Urkunden werden die von einem Gerichtsschreiber eines im oberschlesischen Abstimmungsgebiet belegenen Gerichtes oder von einem Notar, dessen Amtssitz im oberschlesischen Abstimmungsgebiet liegt, unterschriebenen und mit dem Dienstsiegel versehenen Urkunden gleichgestellt, sofern diese Unterschrift nach den Gesetzen des Teiles genügt, dem das Gericht oder der Notar angehört.

3. Die polnische und die preussische Justizverwaltung werden sich die unter Absatz 1 fallenden Verwaltungsbehörden sowie deren Änderungen bekannt geben.

§ 5.

Die Bestimmungen der §§ 1—4 dieses Artikels finden auch vor den Gerichten ausserhalb des oberschlesischen Abstimmungsgebietes in solchen Angelegenheiten Anwendung, die an sie im Wege des Rechtszuges von Gerichten des Abstimmungsgebietes gelangen.

§ 6.

Als oberschlesisches Abstimmungsgebiet im Sinne dieses Artikels gelten lediglich diejenigen Amtsgerichtsbezirke, die ihrem ganzen Umfange nach zum Abstimmungsgebiet gehört haben.

Artikel 5.

Schlussbestimmungen.

§ 1.

1. Gerichtliche Akten sind derjenigen Justizbehörde zu überlassen, welche die betreffende Angelegenheit nach den obigen Überleitungsbestimmungen fortzuführen hat.

2. Zurückgelegte Akten bleiben bei der Justizbehörde, bei der sie sich zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages befinden,

w razie gdy uległa zwinięciu, u tej polskiej lub niemieckiej władzy, w której okręgu leży siedziba urzędowa tejże władzy sądowej. Jeżeli się okaże, że pewną sprawę, której akta prowadzono, należy wznowić, i że według powyższych postanowień o przejęciu wymiaru sprawiedliwości ma ją prowadzić dalej władza drugiego państwa, natenczas akta takiej sprawy winny być owej władzy przekazane.

§ 2.

1. O ile według postanowień układu zawisłe postanowienie przejęte będzie przez sąd drugiego państwa, ten ostatni ściągnie wszystkie nieopbrane jeszcze koszty postępowania; koszty wynikłe do chwili przejścia nie będą zwracane państwu, przekazującemu sprawę.

2. Podobnie nie będą zwracane koszty pomocy prawnej, przewidzianej w niniejszym układzie.

§ 3.

Za chwilę przejścia wymiaru sprawiedliwości w znaczeniu niniejszego układu uważa się odnośnie do oddanych Polsce sądów dzień podpisania protokołu o przejęciu sądu, pozatem dzień podpisania protokołu o przejęciu przez Polskę sądu oddanego jako pierwszy.

§ 4.

Jeżeli strona, która celem zachowania czasokresu miała złożyć oświadczenie poza nową linią graniczną, czasokresu tego bez własnego zawinienia uchybiła, należy jej na wniosek przyznać przywrócenie do poprzedniego stanu. Czasokres do podania wniosku upływa w tym wypadku najwcześniej w miesiąc po wejściu w życie niniejszego układu.

§ 5.

O ile w sprawach, które na podstawie niniejszego układu przejmą władze niemieckie, będzie właściwa zamiast pruskiej władza innego, do Państwa Niemieckiego należącego kraju, natenczas w miejsce pruskiego zarządu wymiaru sprawiedliwości wstępuje zarząd wymiaru sprawiedliwości tegoż kraju.

oder, falls diese Behörde fortgefallen ist, bei derjenigen polnischen oder deutschen Behörde, zu deren Bezirk der Amtssitz dieser Justizbehörde gehört. Ergibt sich, dass eine Angelegenheit, über welche die Akten geführt sind, wieder aufzunehmen und nach den obigen Überleitungsbestimmungen von einer Behörde des anderen Staates fortzuführen ist, so sind sie dieser Behörde zu überlassen.

§ 2.

1. Soweit nach den Bestimmungen dieses Vertrages ein anhängiges Verfahren auf ein Gericht des anderen Staates übergeht, werden von diesem die noch ausstehenden Gesamtkosten des Verfahrens eingezogen; eine Erstattung der bis zum Übergang erwachsenen Kosten an den abgebenden Staat findet nicht statt.

2. Ebenso werden Kosten der in diesem Vertrage vorgesehenen Rechtshilfe nicht erstattet.

§ 3.

Als Zeitpunkt des Übergangs der Rechtspflege im Sinne dieses Vertrages gilt für die an Polen übergebenen Gerichte der Tag der Vollziehung des Protokolls über die Übergabe des Gerichtes, im übrigen der Tag der Vollziehung des Protokolls über die Übergabe des zuerst an Polen übergebenen Gerichtes.

§ 4.

Hat ein Beteiligter, welcher zur Wahrung einer Frist jenseits der neuen Grenzlinie eine Erklärung abzugeben hatte, diese Frist ohne sein Verschulden nicht eingehalten, so ist ihm auf Antrag die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand zu erteilen. Die Frist für den Antrag endet in diesem Falle frühestens mit dem Ablauf von einem Monat nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages.

§ 5.

Soweit die Zuständigkeit für eine nach diesem Vertrage auf eine deutsche Behörde überzuleitende Angelegenheit nicht in Preussen, sondern in einem anderen zum Deutschen Reich gehörenden Lande begründet ist, tritt die Justizverwaltung dieses Landes an die Stelle der preussischen Justizverwaltung.

§ 6.

Polski zarząd wymiaru sprawiedliwości oraz pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości, działający w imieniu Państwa Niemieckiego, zastrzegają sobie możność ułożenia się w przedmiocie dalszych postanowień, dotyczących przejęcia wymiaru sprawiedliwości, mających na celu uzupełnienie wykonania niniejszego układu, zwłaszcza także co do spraw depozytowych.

§ 7.

1. Z upływem następnego dnia po notyfikacji Rządom polskiemu i niemieckiemu w myśl § 6 aneksu do artykułu 88 Traktatu Wersalskiego przez Komisję Międzysojuszniczą rozstrzygnięcia w sprawie Górnego Śląska, uważa się wszystkie objęte niniejszym układem cywilne sprawy sporne, aż do wejścia w życie niniejszego układu, za przerwane, z wyjątkiem tych, gdzie przekazanie jest wykluczone lub jedynie dozwolone na zgodny wniosek obu stron.

2. W czasokresie oznaczonym w ustępie 1 wstrzymuje się w postępowaniach karnych, objętych niniejszym układem, bieg czasokresów, przepisanych do założenia środków prawnych.

Artykuł 6.

1. Układ niniejszy ma być ratyfikowany, a dokumenty ratyfikacyjne jaknajrychlej wymienione w Warszawie.

2. Postanowienia artykułu 4 niniejszego układu mogą być wypowiedziane z zachowaniem jednomiesięcznego czasokresu.

3. Układ niniejszy wchodzi w życie z upływem jednego miesiąca po wymienionej w § 7 artykułu 5 notyfikacji, z wyjątkiem postanowień tego § 7, które wchodzi w życie bezwzględnie z upływem dnia następnego po notyfikacji.

W dowód powyższego pełnomocnicy podpisali niniejszy układ i zaopatrzyli go swemi pieczęciami.

Wygotowano w dwóch egzemplarzach w Katowicach, dnia 12 kwietnia 1922 r.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Georg Crusen.

§ 6.

Der polnischen Justizverwaltung und der preussischen Justizverwaltung, handelnd im Namen des Reichs, bleibt es vorbehalten, weitere Überleitungsbestimmungen zur Ergänzung der Ausführung dieses Vertrages, insbesondere auch hinsichtlich der Hinterlegungssachen zu vereinbaren.

§ 7.

1. Mit dem Ablaufe des Tages, welcher auf die im § 6 des Annexes zu Artikel 88 des Friedensvertrages von Versailles vorgesehene Notifikation der Entscheidung über Oberschlesien durch die Interalliierte Kommission an die polnische und an die deutsche Regierung folgt, gelten bis zu dem Zeitpunkte des Inkrafttretens dieses Abkommens alle von diesem Abkommen betroffenen bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten mit Ausnahme derjenigen, in welchen die Abgabe nicht oder nur auf übereinstimmenden Antrag beider Parteien zulässig wäre, als unterbrochen.

2. Während der im Abs. 1 bezeichneten Frist gilt in den von diesem Abkommen betroffenen Strafverfahren der Lauf der für die Einlegung von Rechtsmitteln gegebenen Fristen als gehemmt.

Artikel 6.

1. Dieser Vertrag soll ratifiziert und die Ratifikationsurkunden sollen sobald als möglich in Warschau ausgetauscht werden.

2. Die Bestimmungen des Artikels 4 dieses Abkommens können mit Monatsfrist gekündigt werden.

3. Der Vertrag tritt mit dem Ablauf eines Monats nach der in § 7 seines Artikels 5 erwähnten Notifikation in Kraft mit Ausnahme der Bestimmung dieses § 7, welche bereits mit dem Ablaufe des auf die Notifikation folgenden Tages in Kraft tritt.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten diesen Vertrag unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift.

Kattowitz, den 12. April 1912.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Georg Crusen.

Z A Ł A C Z N I K

do artykułu 3 § 3 ustępu 3 polsko-niemieckiej umowy
w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości na
górnśląskim obszarze plebiscytowym.

§ 1.

O ile księgi wieczyste, znajdujące się w urzędzie hipotecznym, odnoszą się do gruntów położonych w obrębie drugiego państwa, należy stosować następujące postanowienia:

§ 2.

Jeżeli wszystkie karty księgi wieczystej dotyczą nieruchomości, położonych w obrębie drugiego państwa, nie należy kart zamykać, lecz trzymać je w pogotowiu celem przekazania drugiemu państwu. Termin, w którym przekazanie ma nastąpić, ustawi się w drodze porozumienia między obustronnemi rządami wymiaru sprawiedliwości.

Razem z księgą wieczystą należy przygotować przekazanie aktów gruntowych, jak również osobno przechowywanych dokumentów (ordynacja dla sekretarjatów sądowych przy sądach powiatowych § 46), a w razie, gdy cały obszar objęty księgą wieczystą, leży w obrębie drugiego państwa, także przekazanie odnoszących się do tego obszaru dokumentów katastralnych i pism, jak również spisu właścicieli (ordynacja dla sekretarjatów sądowych przy sądach powiatowych ustęp 6 § 45, § 47). To samo odnosi się do wszelkich pism, dotyczących nieruchomości, nie mających karty gruntowej.

Akta gruntowe winny być przejrzane, celem stwierdzenia, czy nie zawierają jakich zezwoleń na wpis. zarządzeń, lub innych dokumentów, odnoszących się do nieruchomości, położonych w obrębie własnego państwa. W tym ostatnim wypadku należy sporządzić uwierzytelnione odpisy dla aktów gruntowych, dotyczących tych nieruchomości.

§ 3.

Jeżeli poszczególne karty tomu odnoszą się do nieruchomości, położonych w obrębie drugiego państwa, natenczas winno się karty te wydzielić i złączyć w jedną „księgę zdawczą”, zao-

A N L A G E

zum Artikel 3 § 3 Absatz 3 des polnisch-deutschen Abkommens, betreffend die Überleitung der Rechtspflege im oberschlesischen Abstimmungsgebiet.

§ 1.

Soweit die bei einem Grundbuchamt befindlichen Grundbücher sich auf Grundstücke beziehen, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, gelten die folgenden Bestimmungen:

§ 2.

Beziehen sich alle Blätter eines Grundbuchbandes auf Grundstücke, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die Blätter nicht zu schliessen, sondern zur Abgabe an den anderen Staat bereit zu halten. Darüber, wann die Abgabe zu erfolgen hat, wird durch Übereinkommen der beiderseitigen Justizverwaltungen Bestimmung getroffen werden.

Mit dem Grundbuchband sind die Grundakten, sowie besonders verwahrte Urkunden (Geschäftsordnung für die Gerichtsschreibereien der Amtsgerichte, § 46), falls ein ganzer Grundbuchbezirk im Bezirke des anderen Staates belegen ist, auch die sich auf den Grundbuchbezirk beziehenden Katasterurkunden und Schriften und das Eigentümerverzeichnis (Geschäftsordnung § 45 Abs. 6, § 47) zur Abgabe bereit zu halten. Das gleiche gilt bei Grundstücken, die kein Grundbuchblatt haben, für die sich auf sie beziehenden Schriften.

Die Grundakten sind daraufhin durchzusehen, ob sie Eintragungsbewilligungen, Verfügungen oder sonstige Urkunden enthalten, die sich auf Grundstücke beziehen, welche im Bezirk des eigenen Staates belegen sind. Bejahendenfalls sind beglaubigte Abschriften zu den Grundakten dieser Grundstücke zu nehmen.

§ 3.

Beziehen sich einzelne Blätter eines Bandes auf Grundstücke, die im Bezirk des anderen Staates belegen sind, so sind diese Blätter auszutrennen und zu einem mit einem einfachen Umschlag

patrzoną w zwykłą okładkę, w której otrzymują one nowe liczby porządkowe.

W księdze zdawczej można zamieścić karty rozmaitych obwodów hipotecznych. O ile liczba kart tego wymaga, winno się założyć więcej ksiąg zdawczych, z bieżącymi nieprzerwanie liczbami kart.

Jeżeli zachodzi obawa, że przez wydzielenie tom księgi gruntowej zbyt ucierpi, albo jeżeli wydzielenie z innych przyczyn jest niewskazane, w szczególności dlatego, że tylko kilka kart należy wydzielić, lub, że wpisów dotyczących tej samej karty z powodu braku miejsca dokonano w innych miejscach tego samego lub innego tomu księgi, natenczas można karty, które miały być wydzielone, także zamknąć. Treść ich winno się wówczas przenieść na nową kartę księgi zdawczej.

Do ksiąg zdawczych należy stosować odpowiednio przepisy § 2.

Jeżeli wydanie całego tomu księgi okaże się bardziej celowym, ponieważ przeważna część jej kart odnosi się do nieruchomości, położonych w obrębie drugiego państwa, natenczas winno się zamknąć karty odnoszące się do nieruchomości własnego państwa. Treść ich winno się następnie przenieść na nową kartę jednego z tomów, pozostających w urzędzie hipotecznym. Jeżeli zachodzą powyższe warunki, natenczas polski zarząd wymiaru sprawiedliwości może zażądać zwrotu zabranych ksiąg wieczystych.

§ 4.

Jeżeli w skład karty gruntowej wchodzi więcej nieruchomości, z których jedne są położone we własnym, a inne w drugim państwie, natenczas winno się te ostatnie z urzędu odpisać na nową kartę księgi zdawczej.

Jeżeli tylko część nieruchomości leży w obrębie drugiego państwa, winno się z urzędu tę część odpisać na nową kartę księgi zdawczej. Odpis może nastąpić także wówczas, gdy tylko co do położonej we własnym państwie części nieruchomości znajduje się uwierzytelniony wyciąg z księgi podatkowej i wyciąg uwierzytelniony przez urzędnika katastralnego.

zu versehenden „Abgabeband“ zu vereinigen, in welchem sie neue fortlaufende Nummern erhalten.

In den Abgabeband können auch Blätter verschiedener Grundbuchbezirke aufgenommen werden. Soweit es die Zahl der Blätter erforderlich macht, sind mehrere Abgabebände mit durchlaufenden Blattnummern zu bilden.

Ist zu befürchten, dass durch die Austrennung der Grundbuchband zu sehr leidet, oder erscheint sonst die Austrennung unzweckmässig, insbesondere, weil nur wenige Blätter auszutrennen sind, oder weil die Eintragungen eines Blattes wegen Mangel an Raum an anderen Stellen desselben oder eines anderen Bandes fortgeführt sind, so können die Blätter, deren Austrennung in Frage kommt, auch geschlossen werden. Ihr Inhalt ist dann auf ein neues Blatt des Abgabebandes zu übertragen.

Auf den Abgabeband finden die Bestimmungen des § 2 entsprechende Anwendung.

Erscheint es zweckmässiger, den ganzen Band abzugeben, weil sich die überwiegende Mehrzahl der Blätter auf Grundstücke bezieht, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die Blätter, die sich auf Grundstücke beziehen, welche im Bezirke des eigenen Staates belegen sind, zu schliessen. Ihr Inhalt ist dann auf ein neues Blatt eines beim Grundbuchamte verbleibenden Bandes zu übertragen. Die Abgabe mitgenommener Grundbuchbände kann bei Vorliegen obiger Voraussetzungen von der Polnischen Justizverwaltung verlangt werden.

§ 4.

Wird ein Grundbuchblatt über mehrere Grundstücke geführt, von denen die einen im Bezirke des eigenen Staates, die anderen im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die letzteren von Amtswegen auf ein neues Blatt des Abgabebandes abzuschreiben.

Befindet sich nur ein Teil eines Grundstückes im Bezirke des anderen Staates, so ist der Teil von Amts wegen auf ein neues Blatt des Abgabebandes abzuschreiben. Die Abschreibung kann erfolgen, auch wenn nur bezüglich des im eigenen Staate belegenen Grundstücksteils ein beglaubigter Auszug aus dem Steuerbuch und eine von dem Fortschreibungsbeamten beglaubigte Karte vorliegt.

W wypadkach przewidzianych w ustępach 1 i 2 należy przy przenoszeniu wpisów w drugim i trzecim oddziale uwidocznąć odpowiedzialność łączną zarówno w nowej jak i starej karcie. O odpisaniu należy powiadomić wszystkie osoby widoczne z księgi wieczystej, na rzecz których wpis nastąpił. Zawiadomienia tego można się zrzec. Dla nowej karty winno się założyć nowe akta gruntowe. Pierwotne akta gruntowe pozostają w urzędzie hipotecznym. Postanowienia ustępu 3 § 2 należy stosować odpowiednio.

Jeżeli okazuje się bardziej celowym przekazać całą kartę, gdyż wpisy dotyczą przeważnie nieruchomości lub części nieruchomości, położonych w obrębie drugiego państwa, natenczas winno się nieruchomości lub części nieruchomości, położone we własnem państwie, odpisać na nową kartę księgi wieczystej, pozostającej w urzędzie hipotecznym. Postanowienia zdania 2 ustępu 2, jak i ustępu 3, stosuje się odpowiednio.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Georg Crusen.

Katowice, dnia 12 kwietnia 1922 r.

PROTOKÓŁ KOŃCOWY.

Przy podpisaniu powyższego układu w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości na górnośląskim obszarze plebiscytowym oświadczają pełnomocnicy w imieniu swych Rządów, że Rządy Polski i Niemiecki uzgodniły swe zapatrywania co do następujących spraw:

1. Postanowień §§ 13 i 17 artykułu 1 układu nie stosuje się do rozstrzygnięć sądowych w sprawach o roszczenia odszkodowaniowe za niedozwolone czynności, popełnione z powodu walk narodowych na górnośląskim obszarze plebiscytowym w czasie od 1 maja do 31 lipca 1921 r. Sprawy sporne o wymienione roszczenia, łącznie ewentualnych spraw upominawczych, do których stosują się postanowienia § 1 artykułu 1 układu, należy odmiennie od postanowień ustępu 3 § 3 tegoż artykułu na wniosek

In den Fällen der Absätze 1 und 2 ist bei Übertragung der Eintragungen in der zweiten und dritten Abteilung eine Gesamthaft sowohl auf dem alten, als auch auf dem neuen Blatte erkennbar zu machen. Die Abschreibung ist sämtlichen aus dem Grundbuch ersichtlichen Personen, zu deren Gunsten eine Eintragung erfolgt war, bekannt zu machen. Auf die Bekanntmachung kann verzichtet werden. Für das neue Blatt sind neue Grundakten anzulegen. Die bisherigen Grundakten haben bei dem Grundbuchamt zu verbleiben. Die Bestimmungen des § 2 Absatz 3 finden entsprechende Anwendung.

Erscheint es zweckmässiger, das ganze Blatt abzugeben, weil die Eintragungen überwiegend Grundstücke oder Grundstücksteile betreffen, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die im Bezirke des eigenen Staates belegenen Grundstücke oder Grundstücksteile auf ein neues Blatt eines beim Grundbuchamt verbleibenden Bandes abzuschreiben. Die Bestimmungen des Absatzes 2 Satz 2 sowie des Absatzes 3 finden entsprechende Anwendung.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Georg Crusen.

Kattowitz, den 12. April 1922.

SCHLUSS-PROTOKOLL.

Bei Unterzeichnung des vorstehenden Abkommens betreffend die Überleitung der Rechtspflege im oberschlesischen Abstimmungsgebiete, erklären die Bevollmächtigten im Namen ihrer Regierungen, dass zwischen der Polnischen Regierung und der Deutschen Regierung Einverständnis über das Folgende besteht:

1. Die §§ 13 und 17 des Artikels 1 des Vertrages finden keine Anwendung bei gerichtlichen Entscheidungen, die einen Anspruch auf Schadensersatz wegen einer unerlaubten Handlung zum Gegenstande haben, die im oberschlesischen Abstimmungsgebiet in der Zeit vom 1. Mai bis zum 31. Juli 1921 aus Anlass des Nationalitätenkampfes begangen ist. Rechtsstreitigkeiten, einschliesslich etwaiger Mahnsachen über Ansprüche der vorerwähnten Art, die unter die Bestimmung des § 1 des Artikels 1

choćby tylko jednej strony przekazać sądowi drugiego państwa, który byłby właściwy, jeżeliby skarga była wniesiona w chwili wejścia w życie układu, a to nawet w tym wypadku, gdyby w chwili wejścia w życie układu był także właściwy sąd określony w § 1 wymienionego artykułu; odpowiednie postanowienia stosować należy w wypadkach przewidzianych w §§ 6 i 7 wspomnianego artykułu.

2. W wypadkach § 17 artykułu 1 układu będą na obszarze Państwa Polskiego niemieckie tytuły wykonawcze, opiewające na zapłatę sumy pieniężnej w markach niemieckich, w równej mierze wykonywane jak równorzędne polskie tytuły wykonawcze, opiewające na zapłatę sumy pieniężnej w obcej walucie; w klauzuli wykonalności należy zaznaczyć, że kwota, mająca być ściągniętą, jest wyrażona w markach niemieckich. Odpowiednie postanowienia stosuje się do polskich tytułów wykonawczych, mających być wykonywanymi na obszarze Państwa Niemieckiego i opiewających na zapłatę sumy pieniężnej w markach polskich.
3. Postanowienia § 17 artykułu 1 układu oraz liczby 1 niniejszego protokołu końcowego mają odpowiednie zastosowanie do tych tytułów wykonalnych, powstałych w Państwie Niemieckiem, które stały się prawomocnymi albo niezaskarżalnymi po dniu 31 grudnia 1921 r. aż do dnia przejścia wymiaru sprawiedliwości — z tem atoli ograniczeniem, iż tytuły te wykonuje się wyłącznie w polskiej części Górnego Śląska i w Państwie Niemieckiem.
4. Ze zmianą nadzoru państwowego nad fideikomisem, przewidzianą w ustępie 2 § 9 artykułu 3 układu, połączone jest także przejście uprawnienia do przeprowadzenia materialnych zmian prawnych odnośnie do fideikomisów tego rodzaju, z zastrzeżeniem prawa dla Rządów zawierających umowę, aby przed zawarciem lub przy zawieraniu umowy o zmianie nadzoru państwowego wydały

des Vertrages fallen, sind, in Abweichung von der Bestimmung in § 3 Abs. 3 dieses Artikels, auf Antrag auch nur einer der Parteien, an das Gericht des anderen Staates, das zuständig wäre, wenn die Klage zur Zeit des Inkrafttretens des Vertrages erhoben wäre, auch dann abzugeben, wenn zur Zeit des Inkrafttretens des Vertrages auch das im § 1 des genannten Artikels bezeichnete Gericht zuständig wäre; das Entsprechende gilt in den Fällen der §§ 6 und 7 des genannten Artikels.

2. Im Falle des § 17 des Artikels 1 des Vertrages wird ein deutscher auf Zahlung einer Geldsumme in deutscher Mark lautender Vollstreckungstitel im Gebiet des polnischen Staates in gleicher Weise vollstreckt wie ein gleichartiger polnischer auf Zahlung einer Geldsumme in fremder Währung lautender Vollstreckungstitel; in der Vollstreckungsklausel ist zum Ausdruck zu bringen, dass der beizutreibende Betrag in deutscher Mark ausgedrückt ist. Das Entsprechende gilt für polnische auf Zahlung einer Geldsumme in polnischer Mark lautende Vollstreckungstitel, die im Gebiet des Deutschen Reiches vollstreckt werden sollen.
3. Die Bestimmungen des § 17 des Artikels 1 des Vertrages und der Ziffer 1 dieses Schluss-Protokolls finden entsprechende Anwendung auf diejenigen im Deutschen Reiche entstandenen Vollstreckungstitel, die nach dem 31. Dezember 1921 bis zum Übergang der Rechtspflege rechtskräftig oder unanfechtbar geworden sind, mit der Massgabe jedoch, dass diese Titel nur in Polnisch-Oberschlesien und im Deutschen Reiche vollstreckt werden.
4. Mit der in § 9 Abs. 2 des Artikels 3 des Vertrages vorgesehenen Änderung der Staatsaufsicht über ein Fideikommiss ist auch der Übergang der Befugnis verbunden, hinsichtlich derartiger Fideikomnisse materielle Rechtsänderungen vorzunehmen, vorbehaltlich des Rechtes der vertragschliessenden Regierungen, vor oder bei Abschluss eines Abkommens über die Änderung der Staatsaufsicht

osobne przepisy co do podziału majątku albo ugodziły
się co do takowych.

Wygotowano w dwóch egzemplarzach.

Dr. Zygmunt Seyda

Dr. Georg Crusen.

Zaznajomiwszy się z powyższym Układem, uznaliśmy go
i uznajemy za słuszny, zarówno w całości, jak i każde z zawartych
w nim postanowień, oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany
i zatwierdzony, i przyrzekamy, że będzie ściśle stosowany.

Na dowód czego wydaliśmy akt niniejszy, opatrzone pieczęcią
Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 1 czerwca 1922 r.

Przez Naczelnika Państwa

J. Piłsudski.

Minister Spraw Zagranicznych

Skirmunt.

XXX.

USTAWA

z dnia 27 lipca 1922 r.

w przedmiocie ratyfikacji polsko - niemieckiego układu
o amnestji na górnośląskim obszarze plebiscytowym wraz
z protokołem końcowym, podpisanego w Opolu dnia
21 czerwca 1922 r.

(Dz. Ust. Nr. 65 poz. 581.)

Artykuł 1.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza polsko-niemiecki
układ o amnestji na górnośląskim obszarze plebiscytowym wraz
z protokołem końcowym, podpisany w Opolu dnia 21 czerwca
1922 r.

wegen der Auseinandersetzung der Vermögen besondere Bestimmungen zu treffen oder zu vereinbaren.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Georg Crusen.

Nachdem wir von dem vorstehenden Abkommen Kenntnis genommen haben, haben wir dasselbe sowohl im Ganzen als auch hinsichtlich jeder der darin enthaltenen Bestimmungen für richtig befunden und erklären wir es als angenommen, ratifiziert und genehmigt, wobei wir seine genaue Ausführung versprechen.

Zu Urkund dessen haben wir diesen mit dem Siegel der Republik Polen versehenen Akt erlassen.

Warszawa, den 1. Juni 1922.

Das Staatsoberhaupt

J. Pilsudski.

Der Minister des Auswärtigen

Skirmunt.

XXX.

GESETZ

vom 27. Juli 1922

betreffend die Ratifikation des am 21. Juni 1922 in Oppeln unterzeichneten polnisch-deutschen Abkommens über die Gewährung von Straffreiheit im oberschlesischen Abstimmungsgebiete samt dem Schlussprotokolle.

(Dz. Ust. Nr. 65 Pos. 581.)

Artikel 1.

Der Sejm der Republik Polen stimmt dem am 21. Juni 1922 in Oppeln unterzeichneten polnisch-deutschen Abkommen über die Gewährung von Straffreiheit im oberschlesischen Abstimmungsgebiete samt dem Schlussprotokolle zu.

Artykuł 2.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia Naczelnika Państwa do podpisania ratyfikacji powyższego układu.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Zagranicznych, wykonanie zaś postanowień układu Ministrom: Spraw Zagranicznych, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

Artykuł 4.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Marszałek
Trampczyński.

Prezydent Ministrów
Artur Śliwiński.

Minister Spraw Zagranicznych
G. Narutowicz.

Minister Sprawiedliwości
W. Makowski.

Minister Spraw Wewnętrznych
A. Kamiński.

XXXI.

POLSKO-NIEMIECKI UKŁAD

w przedmiocie amnestji na górnośląskim obszarze
plebiscytowym.

Rząd Polski i Rząd Niemiecki, powodowane życzeniem dania wyrazu przez równobrzmiące akty łaski, iż chcą się przyczynić do przyszłego powodzenia ludności górnośląskiego obszaru plebiscytowego,

zgodziły się na zawarcie następującego układu i mianowały w tym celu swymi pełnomocnikami:

Artikel 2.

Der Sejm der Republik Polen ermächtigt das Staatsoberhaupt, die Ratifikation des obigen Abkommens zu unterzeichnen.

Artikel 3.

Mit der Ausführung dieses Gesetzes wird der Minister des Auswärtigen und mit der Ausführung der Bestimmungen des Abkommens werden die Minister: des Auswärtigen, der Justiz und des Innern beauftragt.

Artikel 4.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage der Bekanntmachung in Kraft.

Der Marschall
Trampczyński.

Der Ministerpräsident
Artur Śliwiński.

Der Minister des Auswärtigen
G. Narutowicz.

Der Justizminister
W. Makowski.

Der Minister des Innern
A. Kamiński.

XXXI.

POLNISCH-DEUTSCHES ABKOMMEN

über die Gewährung von Straffreiheit im oberschlesischen
Abstimmungsgebiete.

Die Polnische Regierung und die Deutsche Regierung, von dem Wunsche geleitet,
ihre Anteilnahme an dem künftigen Wohlergehen der Bevölkerung des oberschlesischen Abstimmungsgebiets durch gleichlautende Akte der Gnade zu bekunden,
sind übereingekommen, die folgenden Vereinbarungen zu treffen und haben zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

Rząd Polski:

Wiceministra Dr. Zygmunta Seydę,

Rząd Niemiecki:

Posła Dr. Paula Eckardta.

Pełnomocnicy po wzajemnem okazaniu sobie pełnomocnictw i po uznaniu ich za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na postanowienia następujące:

Artykuł 1.

§ 1.

1. Zgodnie z postanowieniami ustępu 3 artykułu 88 Traktatu Pokojowego, podpisanego w Wersalu w dniu 28 czerwca 1919 r., udziela się amnestji za wszelkie przestępstwa, popełnione na górnośląskim obszarze plebiscytowym podczas okupacji przez Mocarstwa Międzysojusznicze, o ile je popełniono wyłącznie lub przeważnie z pobudek politycznych.

2. W znaczeniu ustępu 1 okupacja kończy się z dniem ukończenia oddania przez Mocarstwa Międzysojusznicze jednej lub drugiej umawiającej się stronie strefy, w której czyn popełniono.

§ 2.

1. Jeżeli władze jednej umawiającej się strony odmówiły rozstrzygnięciem nie dającem się już zmienić udzielenia amnestji po myśli § 1 tego artykułu, może druga umawiająca się strona żądać rozstrzygnięcia sądu rozjemczego. W tym celu tworzy się stały Sąd Rozjemczy.

2. Sąd ten składa się z dwóch członków; każda umawiająca się strona zamianuje jednego z nich i poda nazwisko jego drugiej stronie w przeciągu dwóch tygodni po ratyfikacji układu.

3. W braku zgody między obydwojema członkami co do zapaść mającego rozstrzygnięcia należy przybrać neutralnego sędziego rozjemczego, o którego mianowanie należy uprosić przewodniczącego górnośląskiej Komisji Mieszanej. W tym wypadku sąd rozstrzyga większością głosów.

die Polnische Regierung:

den Vizeminister Dr. Zygmunt Seyda,

die Deutsche Regierung:

den Gesandten Dr. Paul Eckardt.

Die Bevollmächtigten haben sich, nachdem sie einander ihre Vollmachten mitgeteilt und diese in guter und gehöriger Form befunden haben, über folgende Bestimmungen geeinigt:

Artikel 1.

§ 1.

1. Gemäss Artikel 88 Absatz 3 des Versailler Vertrags vom 28. Juni 1919 wird für alle im oberschlesischen Abstimmungsgebiete während der Dauer der Besetzung durch die interalliierten Mächte begangenen Straftaten Straffreiheit gewährt, soweit sie ausschliesslich oder überwiegend aus politischen Beweggründen begangen sind.

2. Die Besetzung im Sinne des Abs. 1 endet mit dem Tage, an dem die Übergabe der Zone, innerhalb deren die Tat begangen worden ist, von den interalliierten Mächten an den einen oder anderen der vertragschliessenden Teile beendet ist.

§ 2.

1. Falls die Behörden des einen vertragschliessenden Teiles die Gewährung der Straffreiheit nach § 1 dieses Artikels durch eine nicht mehr abzuändernde Entscheidung abgelehnt haben, bleibt es dem andern vertragschliessenden Teile überlassen, auf schiedsgerichtliche Entscheidung anzutragen. Zu diesem Zwecke wird ein ständiger Schiedsgerichtshof eingerichtet.

2. Der Gerichtshof besteht aus zwei Mitgliedern, von denen jeder vertragschliessende Teil eines ernennt und dem andern Teile binnen zwei Wochen nach der Ratifikation des Abkommens namhaft macht.

3. Einigen sich die beiden Mitglieder über eine zu treffende Entscheidung nicht, so ist ein neutraler Schiedsrichter zuzuziehen, um dessen Ernennung der Vorsitzende der Gemischten Kommission für Oberschlesien gebeten werden soll. Der Gerichtshof entscheidet in diesem Falle nach Stimmenmehrheit.

4. Sąd władny jest przeprowadzić każdy dowód, jaki uzna za konieczny dla wyjaśnienia sprawy. Dowód przeprowadza członek sądu mianowany przez tę umawiającą się stronę, na obszarze której należy przeprowadzić dowód. Pozatem sąd sam ustala postępowanie, którego należy przestrzegać.

5. Rozstrzygnięcia sądu obowiązują obustronne władze wykonujące karę.

Artykuł 2.

§ 1.

Udziela się amnestji za przestępstwa popełnione na górnośląskim obszarze plebiscytowym do chwili oznaczonej w ustępie drugim § 1 artykułu 1 przez prasę lub z §§ 113 do 131 niemieckiego kodeksu karnego, tudzież za przestępstwa popełnione do tej samej chwili na wymienionym obszarze przez posiadanie, handel albo przemycanie broni i amunicji.

§ 2.

Udziela się amnestji za wszystkie przestępstwa, popełnione na górnośląskim obszarze plebiscytowym do chwili, oznaczonej w ustępie drugim § 1 artykułu 1, o ile nie orzeczono lub też nie należy oczekiwać orzeczenia za nie kary wyższej niż kara więzienia lub osadzenia w twierdzy ponad jeden rok albo kara aresztu lub grzywna. Amnestja dotyczy także kar policyjnych i porządkowych.

§ 3.

Nie udziela się amnestji, przewidzianej w § 2:

1. za zbrodnie i występki lichwy, podbijania cen, handlu pokątnego i przekupstwa;
2. za naruszenie ustaw cłowych i podatkowych, chyba że rozchodzi się o wykroczenia.

Artykuł 3.

O ile amnestji udzieli się po myśli artykułów 1 i 2, kar orzeczonych nie wykona się, postępowania zawisłe umarza się i nie wdroży się nowych.

4. Der Gerichtshof kann jeden Beweis erheben, den er zur Aufklärung des Falles für notwendig erachtet. Die Beweis-erhebung erfolgt durch das Mitglied des vertragschliessenden Teiles, in dessen Gebiet sie vorzunehmen ist. Im übrigen regelt der Gerichtshof das zu beobachtende Verfahren selbst.

5. Die Entscheidungen des Gerichtshofes sind für die beiderseitigen Strafvollstreckungsbehörden bindend.

Artikel 2.

§ 1.

Straffreiheit wird gewährt für Straftaten, die im ober-schlesischen Abstimmungsgebiete bis zu dem im Artikel 1 § 1 Abs. 2 bezeichneten Zeitpunkt durch die Presse oder gegen die §§ 113 bis 131 des deutschen Strafgesetzbuchs begangen worden sind, sowie wegen solcher Straftaten, die in dem genannten Gebiete bis zu dem gleichen Zeitpunkt durch den Besitz von Waffen und Munition oder durch Handel mit solchen oder Schmuggel von solchen begangen worden sind.

§ 2.

Straffreiheit wird gewährt für alle im ober-schlesischen Abstimmungsgebiete bis zu dem im Artikel 1 § 1 Abs. 2 bezeichneten Zeitpunkt begangenen Straftaten, sofern keine höhere Strafe erkannt oder zu erwarten ist als Gefängnis oder Festungshaft von nicht mehr als einem Jahre, als Haft oder als Geldstrafe. Die Straffreiheit bezieht sich auch auf Polizeistrafen und auf Ordnungsstrafen.

§ 3.

Die in dem § 2 vorgesehene Straffreiheit wird nicht gewährt:

1. bei Verbrechen und Vergehen des Wuchers, der Preistreiberei, des Schleichhandels und der Bestechung;
2. bei Verfehlungen gegen die Zoll- und Steuergesetze, es sei denn, dass es sich um Übertretungen handelt.

Artikel 3.

Soweit nach den Artikeln 1 und 2 Straffreiheit gewährt wird, werden die verhängten Strafen nicht vollstreckt, die anhängigen Verfahren eingestellt und neue nicht eröffnet.

Artykuł 4.

Jeśli za zbrodnię, popełnioną na górnośląskim obszarze plebiscytowym do chwili oznaczonej w ustępie drugim § 1 artykułu 1 orzeczono karę śmierci lub dożywotniego ciężkiego więzienia, wówczas zamienia się — o ile przestępstwa nie popełniono z chęci zysku — karę śmierci na karę ciężkiego więzienia przez lat 15, a karę dożywotniego ciężkiego więzienia na taką samą karę przez lat 10.

Artykuł 5.

§ 1.

1. Amnestja przewidziana w artykułach 1 i 2 w połączeniu z artykułem 3 obejmuje także kary dodatkowe.

2. Jeśli po myśli powołanych artykułów umorzono postępowanie, albo jeśli wdrożenie postępowania przeciw pewnej oznaczonej osobie nie jest już dopuszczalne, natenczas można samoistnie orzec konfiskatę lub przepadek, na który ewentualnie zasłużył. Prawomocnie orzeczona konfiskata lub prawomocne orzeczenie przepadku przedmiotu nie doznaje zmiany.

§ 2.

Jeśli utworzono łączną karę, amnestji udziela się dla kar składowych zawartych w karze łącznej, do których odnoszą się postanowienia artykułów 1 i 2. Orzeczona kara łączna odpada; ewentualnie należy utworzyć nową karę łączną.

§ 3.

W rejestrach kar (w policyjnych listach karnych) należy wykreślić (wymazać) zapiski o karach, darowanych wedle przepisów artykułów 1 i 2 w całości, chyba że orzeczono karę za przestępstwo zagrożone w razie ponowienia szczególną karą, lub jeżeli skazany był już wedle rejestru kar uprzednio karany za takie same przestępstwo.

Artikel 4.

Ist wegen eines im oberschlesischen Abstimmungsgebiete bis zu dem im Artikel 1 § 1 Abs. 2 bezeichneten Zeitpunkt begangenen Verbrechens auf Todesstrafe oder auf lebenslängliches Zuchthaus erkannt worden, so tritt — falls nicht die Straftat aus Gewinnsucht begangen worden ist, — an Stelle der Todesstrafe Zuchthausstrafe von 15 Jahren, an Stelle der lebenslänglichen Zuchthausstrafe eine solche von 10 Jahren ein.

Artikel 5.

§ 1.

1. Der Straferlass nach den Artikeln 1 und 2 in Verbindung mit Artikel 3 umfasst auch die Nebenstrafen.

2. Ist nach den bezeichneten Artikeln ein Verfahren niedergeschlagen oder die Eröffnung eines Verfahrens gegen eine bestimmte Person nicht mehr zulässig, so kann auf eine etwa verwirkte Einziehung oder Verfallerklärung selbständig erkannt werden. Ist auf Einziehung rechtskräftig erkannt oder ein Gegenstand rechtskräftig für verfallen erklärt worden, so behält es dabei sein Bewenden.

§ 2.

Ist eine Gesamtstrafe gebildet worden, so wird die Straffreiheit für diejenigen in der Gesamtstrafe enthaltenen Einzelstrafen gewährt, auf welche die Bestimmungen der Artikel 1 und 2 zutreffen. Die erkannte Gesamtstrafe fällt weg; gegebenenfalls ist eine neue Gesamtstrafe zu bilden.

§ 3.

Vermerke über die nach den Artikeln 1 und 2 in vollem Umfang erlassenen Strafen sind im Strafregister (polizeilichen Straflisten) zu tilgen (löschen), es sei denn, dass die Strafe wegen einer Straftat erkannt worden ist, die im Rückfall mit besonderer Strafe bedroht wird oder dass der Verurteilte nach dem Strafregister wegen einer Straftat gleicher Art bereits vorbestraft ist.

§ 4.

Zawisłe postępowanie, podpadające pod postanowienia artykułu 2, będzie się dalej prowadzić, jeżeli osoba, przeciw której toczyło się postępowanie, zażąda tego w ciągu jednego miesiąca po doręczeniu rozstrzygnięcia o zaniechaniu ścigania lub o zastanowieniu postępowania. O ile oskarżony zostanie uznany winnym, wówczas stosuje się postanowienia niniejszego układu w przedmiocie amnestji.

§ 5.

Jeżeli skazany za przestępstwo, za które udziela się amnestji w myśl niniejszego układu, korzystał już poprzednio z ogólnego lub szczególnego aktu łaski, wówczas postanowienia niniejszego układu stosuje się doń tylko o tyle, o ile przekraczają rozmiar doznanego aktu łaski.

§ 6.

W każdym stadium postępowania musi się badać z urzędu, czy dochodzenia mają być umorzone po myśli postanowień artykułów 1 i 2. Jeśli sąd odmówi umorzenia postępowania lub zaniechania ścigania posądzonego, przysługuje natychmiastowe zażalenie.

Artykuł 6.

Układ niniejszy ma być ratyfikowany, a dokumenta ratyfikacyjne mają być wymienione jaknajrychlej w Berlinie.

Układ wchodzi w życie z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Spisano w Opolu, dnia 21 czerwca 1922 r. w dwóch egzemplarzach.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Paul Eckardt.

§ 4.

Ein schwebendes Verfahren, das unter die Bestimmungen des Artikels 2 fällt, wird fortgeführt, wenn die Person, gegen welche es sich richtete, binnen einem Monat nach Zustellung der Entscheidung, durch die sie ausser Verfolgung gesetzt oder durch die das Verfahren gegen sie eingestellt worden ist, diß beantragt. Wird der Angeklagte für schuldig befunden, so bleiben die Bestimmungen dieses Vertrags über die Gewährung von Straffreiheit anwendbar.

§ 5.

Ist einem Verurteilten wegen einer Straftat, für die nach diesem Vertrage Straffreiheit zu gewähren ist, bereits ein allgemeiner oder besonderer Gnadenerweis zuteil geworden, so finden die Bestimmungen dieses Vertrags nur insoweit Anwendung, als sie über den ihm zuteil gewordenen Gnadenerweis hinausgehen.

§ 6.

Ob auf Grund der Artikel 1 und 2 eine Untersuchung niederzuschlagen ist, muss in jeder Lage des Verfahrens von Amts wegen geprüft werden. Lehnt das Gericht es ab, das Verfahren einzustellen oder den Angeschuldigten ausser Verfolgung zu setzen, so findet sofortige Beschwerde statt.

Artikel 6.

Dieses Abkommen soll ratifiziert werden, und die Ratifikationsurkunden sollen möglichst bald in Berlin ausgetauscht werden. Das Abkommen tritt mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Geschehen zu Oppeln am 21. Juni neunzehnhundertzwei- undzwanzig in doppelter Urschrift.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Paul Eckardt.

PROTOKÓŁ KOŃCOWY.

Przy podpisaniu powyższego układu oświadczają obustronni pełnomocnicy, że przy ułożeniu układu wyszli z założenia, iż:

1. postępowania karne zawiste przed sądami górnośląskiego obszaru plebiscytowego, do których odnosiły się amnestje Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej z 26 lutego i 12 listopada 1920 r., oraz z 30 czerwca 1921 r. — Journal Officiel de Haute-Silésie Nr. 1 strona 14, Nr. 9 strona 93, Nr. 22, 23 strona 188 — pozostają umorzone i że to samo odnosi się do postępowań karnych, których miałyby dotyczyć amnestja, którą ewentualnie jeszcze wyda ta sama Komisja;
2. przepisów tego układu nie stosuje się do postępowań karnych, co do których udzielenie aktu łaski jakiegokolwiek rodzaju unormowały odrębnie postanowienia w rozdziale III, 2 pod IV „Zarządzeń z dnia 15 czerwca 1922 r. w przedmiocie oddania przez Międzysojuszniczą Komisję Rządzącą i Plebiscytową na Górnym Śląsku obszarów przyznanych Polsce i Niemcom na podstawie Traktatu Pokojowego, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r.“

Opole, dnia 21 czerwca 1922 r.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Paul Eckardt.

SCHLUSS-PROTOKOLL.

Im Begriffe, das vorstehende Abkommen zu zeichnen, erklären die beiderseitigen Bevollmächtigten, bei Abfassung des Abkommens davon ausgegangen zu sein, dass

1. die bei den Gerichten des oberschlesischen Abstimmungsgebietes schwebenden Strafverfahren niedergeschlagen bleiben, auf die sich die Amnestien der Interalliierten Regierungs- und Plebiszitkommission vom 26. Februar und 12. November 1920 und vom 30. Juni 1921 — Journal Officiel de Haute-Silésie Nr. 1 S. 14, Nr. 9 S. 93, Nr. 22, 23 S. 188 — bezogen haben, und dass das gleiche für diejenigen Strafverfahren gilt, auf die sich eine von dieser Kommission etwa noch zu erlassende Amnestie beziehen sollte;
  2. die Bestimmungen dieses Abkommens keine Anwendung auf Strafverfahren finden, für welche die Gewährung eines Gnadenerweises jeder Art durch die Vereinbarungen in Kapitel III 2 unter IV der „Bestimmungen vom 15. Juni 1922, betreffend die Übergabe der Deutschland und Polen zuerkannten Gebietsteile durch die Interalliierte Regierungs- und Plebiszitkommission von Oberschlesien auf Grund des in Versailles unterzeichneten Friedensvertrags vom 28. Juni 1919“, besonders geregelt worden ist.
- Oppeln, den 21. Juni 1922.

Dr. Zygmunt Seyda.

Dr. Paul Eckardt.

WYKAZ OKRĘGÓW SĄDOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIEM.

(Verzeichnis der Gerichtsbezirke
in der Wojewodschaft Schlesien.)

Do Sądu Apelacyjnego w Katowicach należą następujące
Sądy Okręgowe:

(Zum Bezirk des Appellationsgerichts Katowice gehören die
nachstehenden Bezirksgerichte):

1. Cieszyn.

2. Katowice.

Do Sądu Okręgowego w Cieszynie należą:

(Zum Bezirk des Bezirksgerichts C i e s z y n gehören):

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Poinische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)

1. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Cieszyn.

Bažanowiec	Koniaków
Błogocicie	Kończyce Małe
Bobrek	Kończyce Wielkie
Boguszowice	Krasna
do Pastwisk	Leszna Górna
Brzezówka	Marklowice Górne
Cieszyn	Mnisztwo
Cisownica	Ogrodzona
Dziengielów	Otrębów
Goleszów	do Kaczyce
Gudowy do Gumien	Pastwiska
Gumna	Pogwizdów
Hażlach	Puńców
Istebna	Zamarski
Jaworzynka	Zebrzydowice
Kaczyce	
Kalembice	
do Pastwisk	

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)

2. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Skoczów.

Bładnice Dolne	Kozakowice
Bładnice Górne	Górne
Brenna	Lipowiec
Dębowiec	Łączka
Godziszów	Międzywieś
Górki Małe	Nierodzim
Górki Wielkie	Pierściec
Harbutowice	Pogórz
Hermanice	Samlowiec
Iskrzyczyn	Simoradz
Kiezyce	Skoczów
Kisielów	Ustroń
Kostkowice	Wielamowice
Kowale	Wisła
Kozakowice Dolne	Wiślica

3. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Bielsko.

Aleksandrowice	Łazy
Bielowicko	Ligota
Bielsko	Mazańcowice
Bielsko Stare	Międzyrzecze
Bronów	Dolne
Bystra Śląska	Międzyrzecze
Czechowice	Górne
Dziedzice	Mikuszowice
Grodziec	Śląskie
Jasienica	Roztropice
Jaworze	Świętoszówka
Kamienica	Wapienica
Komorowice	Wieszczęta
Śląskie	Zabrzeg

4. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Strumiń.

Baków Rychuld	Frelichow
Burgrecht	Hownica
Chybie	Landek
Drogomyśl-Knaj	Laryszówka

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Mnich		Uchylany	
Ochaby Małe		Zabłocie	
Ochaby Wielkie		Zaborze	
Pruchna		Zarzecze	
Rudzica		Zbytków	
Strumień			

Do Sądu Okręgowego w Katowicach należą:
(Zum Bezirk des Bezirksgerichts Katowice gehören):

I. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Katowice (Kattowitz).

Amanda	Agnes Amanda-hütte	Huta Glaubens-hütte	Glaubenshütte
Amajsenberg	Ameisenberg	Huta Jerzy	Georgshütte
Bańgów	Baingow	Huta Jerzy dom	Georgshütte
Bederowieś	Bedersdorf		Gutsbezirk
Bienenhof Park	Bienenhof Park	Huta Kunigundy	Kunigunden-hütte
Bogucice	Boguschütz Nord		
Bogucice	Boguschütz Süd	Huta Laury	Laurahütte
Brynów	Brynów	Huta Liebeshof-nung	Liebeshoff-nunghütte
Bykowina	Friedrichsdorf	Huta Marty	Martahütte
Bytków	Bittkow	Huta Norma	Normahütte
Czekaj	Czekai	Józefowiec	Josephsdorf
Dąb	Domb	Karbowa	Karbowa
Dąbrowa	Dombrowa	Katowice(miasto)	Katowitz
Ficinus Kolonja	Fizinuskolonie	Katowice Zamek	Kattowitz
Flachvorwerkkol	Flachvorwerkkol.		Schloss
Friedenstein	Ziegelei Frieden-stein	Katowicka Halda	Kattowitzer
Fryderyka Kol.	Frederike Kol.		Halde
Grünfelda	Grünfeldziegelei	Kłodnica	Klodnitz
cegielnia		Kochłowice	Kochlowitz
Halemba	Halemba	Kochłowice	Kochlowitz
Huta Agnieszka	Agneschütte	cegielnia	Ziegelei
Huta Beldon	Baldonhütte	Kopalnia Alfred	Alfredgrube
Huta Fanny Franz	Fanny-Franz-hütte	Kopalnia Christ-nachtschacht	Christnacht-schacht
Huta Franciszek	Franzhütte	KopalniaEminenc	Eminenzgrube

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Kopalnia Fanny	Fannygrube	Lory Walcownia	Lory Walzwerk
Kopalnia Ferdynand	Ferdinandgrube	Marjanów	Marienhof
Kopalnia Franciszka	Franziskagrube	Michałkowice	Michalkowitz Gem.
Kopalnia Fürstin Paulinen-schacht	Fürstin Paulinen-schacht	Michałkowice dom.	Michalkowitz Gutsbez.
Kopalnia Gottes-segen	Gottessegen-grube	Muchowice	Muchowitz
Kopalnia Hugo Kol.	Colonie Hugo-grube	Niedźwiedziniec	Bärenhof
Kopalnia Karoliny	Karolinengrube	Nowawieś	Neudorf
Kopalnia Kleofas	Cleofasgrube	Nowy Czekaj	Neu-Czekai
Kopalnia Maks	Maxgrube	Obroki	Obroki
Kopalnia Oheim	Oheimgrube	Pniaki	Pniaki
Kopalnia Otilja	Ottiliengrube	Przelajka	Przelajka
Kopalnia Waterloo	Waterloogrube	Radoszowy	Radaŝchau
Kopalnia Zuflucht	Zufluchts-grube	Richterschacht	Richter-schacht
Kopalnia Zukunft	Zukunftsgrobe	Sadzakwa	Sadzakwa
Kopalnia Zuzanny	Susannagrube	Siemianowice	Siemianowitz
Koszutka (Bogucice)	Koschuttk Anteil Boguschütz	Siemianowice dom.	Siemianowitz Gut
Koszutka (Dąb)	Koschuttk Anteil Dąb	Sosina	Sosine
Kreiskolonie	Kreiskolonie	Srokowiec	Srokowitz
Kunigunden-weiche	Kunigunden-weiche	Tost	Tost Familienhaus
		Turzo Kolonja	Thurzokolonie
		Wilhelmstal	Wilhelmstal
		Wirek	Antonienhütte
		Wołnowieś	Hohenloehütte
		Załęska Hałda	Zalenzerhalde
		Załęże	Zalenze

2. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Królewska Huta (Königshütte).

Antoniów	Antonienhof	Brzozowice dwór	Brzezowitz Hof
Brzezina	Birkenhain	Chorzów	Chorzow
Brzozowice wieś	Brzezowitz Dorf	Chropaczów	Schlesiengrube

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Czarnylas	Schwarzwald	Maciejkowice	Maczeikowitz
Frydenshuta	Friedenshütte	Nowa Kopanina	Neu-Kopanina
Hajduki Wielkie	Bismarckhütte	Nowe Hajduki	Neu-Heidak
Huta Eintracht	Eintrachtshütte	Świętochłowice	Schwientochlo- witz
Kamień	Kamin	Szarlocinów	Charlottenhof
Królewska Huta (miasto)	Königshütte	Wielka Dąbrówka	Gross- Dombrowka
Łagiewniki	Hohenlinde		
Lipiny	Lipine		

3. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Lubliniec (Lublinitz).

Andreastal	Andreastal	Dubiellen	Dubiellen
Babinice	Babinitz	Dyrdy	Dyrden
Babinice dom.	Babinitz Gut	Dziewczagóra	Dziewczagora
Bagno	Bagno	Friedrichshof	Friedrichshof
Biadacz	Biadatz	Glinica	Glinitz
Bór Łany	Bohr Lana	Glinice dom.	Glinitz Gut
Boronów	Boronow	Głaby	Glomben
Boronów dom.	Boronow Gut	Gorolen	Gorollen
Braszowe	Braschowe	Grojec	Grojetz
Brusiek	Bruschiek	Gustavsheim	Gustavsheim
Bukowiec	Bukowitz	Hadra	Hadra
Chwostek	Chwostek	Herby St.	Preuss.-Herby
Cieszowa	Cieschowa	Huty Stare	Althütten
Cieszowa dom.	Cieschowa Gut	Irki	Irken
Czarnylas	Helenental	Jawornica	Jawornitz
Czarnylas dom.	Helenental Gut	Jawornica dom.	Jawornitz Gut
Dąbrowa Mała	Dombrowa Klein	Kalety	Stahlhammer
Dąbrowa Wielka	Dombrowa Gross	Kalety dom.	Stahlhammer Gut
Dębowa Góra	Dombowagóra	Kalina	Kalina
Draliny	Dralin	Kamienica	Kaminitz
Draliny dom.	Draliny Gut	Kamienieckie	Kaminitzmühle
Drapacz	Drapatz	Młyny	
Droniowice Małe	Droniowitz Klein	Karbultowice	Karbultowitz
Droniowice Małe dom.	Droniowitz Klein Gut	Karbultowice dom.	Karbultowitz Gut
Droniowice Wielkie	Droniowitz Gross	Kierzki	Kierski
Drutarnia	Drahthammer		

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Kochanowice	Kochanowitz	Ostrowo	Ostrowo
Kochanowice dom.	Kochanowitz Gut	Pakuly	Pakullen
Kocheice	Kochtschütz	Pawonków	Pawonkau
Kocheice dom.	Kochtschütz Gut	Pawonków dom.	Pawonkau Gut
Kokotek	Kokottek	Piasek	Ludwigstahl
Kokotek dom.	Kokotek Gut	Pietraszowice	Pietraschowitz
Kosięcin	Koschentin	Polski Las dom.	Polnischer Wald Gut
Kosięcin dom.	Koschentin Gut	Psary	Psaar
Kośmidry	Koschmieder	Rusinowice	Ruschinowitz
Kośmidry dom.	Koschmieder Gut	Schönbrunn	Schönbrunn
Krupa	Kruppenmühle	Skrzyżówka	Skrzizowka
Kuczów	Kutschau	Sodów	Sodow
Kuźnica pusta	Wästenhammer	Sodów dom.	Sodow Gut
Łagiewniki	Lagiewnik	Solarnia	Sollarnia
Wielkie	Gross		(Lohna)
Łagiewniki	Lagiewnik	Solarnia dom.	Solarnia Gut
Wielkie dom.	Gross Gut	Sompy	Sempen
Łasy	Laasem	Sośnica	Sosnitz
Leśnica	Leschnitz	Stebłów	Stebblau
Ligota Woźnicka	Ellguth	Stebłów dom.	Stebblau Gut
	Woischnik	Strzebiń	Strzebin
Lipie dom.	Lipie Gut	Strzebińska	Erdmannsheim
Lis dom.	Lis Gut	Kolonja	
Lisów	Lissau	Tanina	Tanina
Lisowice	Lissowitz	Turze	Thurze
Lisowska	Lipsdorf	Waldhof dom.	Waldhof Gut
Kolonja		Wesoła	Wesolla
Łony	Lohnau	Wierzbie	Wierzbie
Lubeza	Lubschau	Wierzbie dom.	Wierzbie Gut
Lubeza dom.	Lubschau Gut	Woźniki dom.	Woischnik Gut
Lubecko	Lubetzko	Woźniki	Woischnik
Lubliniec	Lublinitz	(miasto)	
(miasto)		Wymysławcz	Wymislatz
Luboczki	Lubotzken	Wymysławcz dom.	Wymislatz Gut
Oleckschicken	Olekschicken	Zielona	Zielonna
Olszyny	Olschin	Zielona dom.	Zielonna Gut
		Zogłówek	Zoglowek

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)

4. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Mikołów (Nicolai).

Bujaków	Bujakow	Orzesze dom.	Orzesche Gut
Chudów	Chudow	Panewniki	Panewnik
Czułów	Czulow	Paniowy	Gross Paniow
Gardowice	Gardowitz	Paniówki	Klein Paniow
Gardowice dom.	Gardowitz Gut	Piotrowice	Petrowitz (mit
Gostyń	Gostin	(i Kostuchna)	Kostuchna)
Gostyń dom.	Gostin Gut	Piotrowice	Petrowitz Gut
Jaskowice	Jaschkowitz	dom.	
Kamionka	Kamionka	Podlesie	Podlesie
Kostuchna	Kostuchna	Podlesie dom.	Podlesie Gut
Łaziska Dolne	Nieder-Lazisk	Śmiłowice	Cmilowitz
Łaziska Dolne	Nieder-Lazisk	Śmiłowice dom.	Smilowitz Gut
dom.	Gut	Stara Kuźnica	Althammer
Łaziska Górne	Ober-Lazisk	Stara Kuźnica	Althammer
Łaziska Górne	Ober-Lazisk	dom.	Gut
dom.	Gut	Tychy	Tichau (mit
Łaziska Średnie	Mittel-Lazisk	(z osadami)	Anteilen)
Łaziska Średnie	Mittel-Lazisk	Tychy dom.	Tichau Gut
dom.	Gut	Wartogłowieś	Wartogowietz
Ligota	Ellguth	Wilkowice	Wilkow
Mąkołowieś	Monkalowietz	Wilkowy dom.	Wilkow Gut
Mikołów (miasto)	Nicolai	Wyrów	Wirow
Mokre	Mokrau	Wyrów dom.	Wirow Gut
Mokre dom.	Mokrau Gut	Zarzyce	Zarzytsche
Murcki dom.	Emanuelssen	(Zarzeeze)	
	Gut	Zarzyce dom.	Zarzytsche
Nowawieś	Neudorf		Gut
Ornontowice	Ornontowitz	Zawada	Zawada
Ornontowice dom.	Ornontowitz Gut	Zawada dom.	Zawada Gut
Orzesze (i Jasko- wice)	Orzesche (mit Jaskowitz)	Zawiść	Zawise
		Zawiść dom.	Zawise Gut

5. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Mysłówice (Myslowitz).

Bagno	Bagno	Brusowa	Brussowa
Białybrzeg	Białybrzeg	Brzezinka	Birkental
Bieruń Nowy	Neu-Berun	Brzęczkowice	Brzenskowitz
Blendów	Blendow	Chelm	Gr. Chelm
Borki	Borken	Chelmek	Klein Chelm

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Cielęcinek	Cielencinietz	Kopalnia	Morgenroth-
Cisowice	Cissowitz	Morgenroth	grube
Ćmok	Czmok	Kopalnia	Neu-Przemsza-
Czarnuchowice	Czarnuchowitz	Przemsza Nowa	grube
Czekaj	Czekai	Kopalnia Wanda	Wandagrube
Dąbrówka Mała	Eichenau	Kopalnia Wilden-	Wildenstein-
Dziedzkowice	Dziedzkowitz	steinsegen	segengrube
Dziedzkowice dom.	Dziedzkowitz Gut	Kopciowice	Kopciowitz
Dziedzkowice	Dziedzkowitz	Kopciowice dom.	Kopciowitz
nadleśniczówka	O. F.		Gut
Gać	Gacz	Kosztowy	Kostow
Gać	Neu-Gacz	Krasów	Krassow
Gamrot	Gamroth	Krasów dom.	Krassow Gut
Giszowice	Gieschewald	Ławki	Lawek
Gleszczyński	Gleschczyński	Morgi	Morgi
młyn	Mühle	Mysłowice (m.)	Mysłowitz
Golawieś	Gollawietz	Nikiszowiec	Nikischschacht
Golawieś dom.	Gollawietz Gut	Norma	Norma
Granica	Granitza	Pasieczka	Pasietzka
Granica	Granietz	Pniaki	Pniaki
Hajdrowizna	Haidrowizna	Podhelnica	Podhelnica
Huta Paweł	Paulshütte	Podłęże	Podlinze
Huta Walter-	Walter Croneck-	Porebska Kolonja	Beersdorf
Croneck	hütte	Reckenhütte	Reckenhütte
Huta Wilhelmina	Wilhelminen-	Rosalienhütte	Rosalienhütte
	hütte	Rozdzień	Rosdzin
Jamnica	Jamnitz	Rytwin	Rytwin
Jamnicki Młyn	Jamnitzer-	Sciernia	Sciern
	Wasser	Ślupna	Ślupna
Janów	Janow	Stawiska	Stawiska
Janów Miejski	Staedt. Janow	Szabelnica	Schabelnica
Jast	Jast	Szopienice	Schoppinitz
Jast	Jast	Szopienice	Stadt
Kamionka	Kamionka	Miejskie	Schoppinitz
Karlssegen Kol.	Karlssegen	Tobola	Tobolla
Kopalnia Agata	Agathegrube	Wesoła	Wesolla
Kopalnia	Carmerschacht	Wioska	Wioska
Carmerschacht		Zabrzeg	Zabrzeg
Kopalnia Jakób	Jakobgrube	Zarzyną	Zarzyną

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)

6. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Pszczyna (Pless).

Bieruń	Berun	Jankowice	Jankowitz
Bieruń Stary (miasto)	Alt Berun	Jankowice dom.	Jankowitz Gut
Bijasowice	Biassowitz	Jaroszwice	Jaroschowitz
Bijasowice dom.	Biassowitz Gut	Jaroszwice dom.	Jaroschowitz Gut
Bojszowy	Boischow	Jedlin	Jedlin
Bojszowy dom.	Oberboischow Gut	Jedlin dom.	Jedlin Gut
Bojszowy Nowe	Neuboischow	Kobielice	Kobielitz
Brzeście dom.	Brzest Gut	Kobielica dom.	Kobielitz Gut
Brzezie	Brzestz	Kobier	Kobier
Cielnica	Cielnitz	Kobier dom.	Kobier Gut
Cielmica dom.	Cielnitz Gut	Krzyży	Krier
Cwiklica	Cwiklitz	Krzyży dom.	Krier Gut
Cwiklica Dolna dom.	Nieder-Cwiklitz Gut	Łąka	Lonkau
Cwiklica Górna dom.	Ober-Cwiklitz Gut	Łąka-Luisendorf dom.	Lonkau Gut
Czarków	Czarkow	Łędzin	Lendzin
Czarków dom.	Czarkow Gut	Łędzin dom.	Lendzin Gut
Frydek	Siegfriedsdorf	Miedzna	Miedzna
Frydek dom.	Siegfriedsdorf Gut	Miedzna dom.	Miedzna Gut
Gilowice	Gillowitz	Międzyrzecz	Mezerzitz
Goczałkowice Dolne	Nieder-Gotschal-kowitz	Międzyrzecz dom.	Mezerzitz Gut
Goczałkowice Dolne dom.	Nieder-Gotschal-kowitz Gut	Mizerów	Miserau
Goczałkowice Górne	Ober-Gotschal-kowitz	Mizerów dom.	Miserau Gut
Goczałkowice Górne dom.	Ober-Gotschal-kowitz Gut	Paprociany	Paprotzau
Góra	Guhrau	Paprociany dom.	Paprocian Gut
Góra dom.	Guhrau Gut	Paszkowina dom.	Lonkau-Paschek
Górka	Guhrkau	Piasek	Sandau
Grzawa	Grzawa	Piasek dom.	Sandau Gut
Grzawa dom.	Grzawa Gut	Poreba	Poremba
Hołodunów	Anhalt	Poreba dom.	Poremba Gut
		Pszczyna (miasto)	Pless
		Pszczyński Zamek dom.	Pless-Schloss Gut
		Radostowice	Radostowitz
		Radostowice dom.	Radostowitz Gut

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Rudołtowice	Rudoltowitz	Urbanowice	Urbanowitz
Rudołtowice dom.	Rudoltowitz Gut	Urbanowice dom.	Urbanowitz Gut
Siedlice dom.	Schedlitz Gut	Wisła Mała	Deutsch-Weichsel
Smardowice	Smardowitz	Wisła Mała dom.	Deutsch-Weichsel Gut
Starawieś	Altdorf	Wisła Wielka	Gross Weichsel
Starawieś dom.	Altdorf Gut	Wisła	Gross
Starawieś	Altdorf Ludwigs-	Wielka dom.	Weichsel Gut
Książęca dom.	wunsch Gut	Wola	Wohlau
Studziniec	Studzienitz	Wola dom.	Wohlau Gut
Studziniec dom.	Studzienitz Gut	Zawadka	Zawadka
Studzionka	Staude	Zawadka dom.	Zawadka Gut
Studzionka I dom	Staude I Vorwerk	Zgoń	Zgoin
Studzionka II dom.	Staude II (Adel- heitshof)	Zgoń dom.	Zgoin Gut
Swierczyniec	Tannendorf		
Swierczyniec dom.	Tannendorf Gut		

7. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Ruda (Ruda).

Bielszowice	Bielschowitz	Makoszowy	Makoschau
Chebbie	Morgenroth	Orzegów	Orzegow
Godula	Godulahütte	Pawłów	Paulshof
Kończyce	Kunzendorf	Ruda	Ruda

8. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Rybnik (Rybnik)

Adamowice	Adamowitz	Golejów	Golleow
Belk	Belk	Gotartowice	Gotartowitz
Bogunice	Bogunitz	Jankowice	Kgl. Jankowitz
Boguszowice	Boguschowitz	Rybnickie	
Brzezie	Hohenbirken	Jejkowice	Jeykowitz
Chwałęcice	Chwalentzitz	Kamień	Stein
Chwałowice	Chwallowitz	Kłokocin	Klokotschin
Czernica	Czernitz	Kobyła	Wilhelmsthal
Czerwionka	Czerwionka	Konатовieś Kol.	Waldheim
Czuchów	Czuchow	Knurów	Knuraw
Dąbieńsko Stare	Alt Dubensko	Kornowacz	Kornowatz
Dąbieńsko Wielkie	Gross Dubensko	Korusmühle Kol.	Korusmühle
Dzimierz	Dreilinden	Kol.	Kol.
Gaszowice	Gassowitz	Krywald	Kriewald
Gieraltowice	Gieraltowitz	Krzyszkowice	Krzischkowitz

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Książenice	Knizenitz	Radoszewy	Kgl. Radoschau
Leszczyny	Leschczin	Wielkie	
Ligota	Ellguth	Raszczyce	Raschütz
Łońce	Lohnitz	Rybnik (miasto)	Rybnik
Łuków	Lukow	Rydułtowy Dolne	Nieder-Rydułtau
Łyski	Lissek	Rydułtowy Górne	Charlotte- grube
Nacyna	Nacyna		
Nieborowska	Nieborowitzer	Rzuchów	Schönberg
Kuźnia	Hammer	Stanowice	Stanowitz
Niedobczyce	Njedobschütz	Sumina	Summin
Niewiadom	Lentzberg	Szczerbica	Sezyrbitz
Niewiadom Dolny	Nieder Birkenau	Szczygłowice	Schygłowitz
Nowawieś	Neudorf	Wielopole	Wielopole-
Ochojec	Ochojetz	Pilchowskie	Pilchowitz
Orzupowice	Orzupowitz	Wielopole	Königl.
Paruszowiec	Paruschowitz	Rybnickie	Wielopole
Piece	Pietze	Wilecza Dolna	Nieder-Wilecza
Pietrzkowice	Peterkowitz	Wilecza Górna	Ober-Wilecza
Popielów	Poppelau	Zamysłów	Kgl. Zamisław
Przegędza	Przegendza	Zebrzydowice	Seibersdorf
Przyszowice	Preisswitz	Zwonowice	Zwonnowitz
Pstrążna	Fischgrund	Żytna	Zyttna
Radoszewy Górne	Ober-Radoschau		

9. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Tarnowskie Góry (Tarnowitz)

Bibiela	Bibiella	Kozłowagóra	Kozłowagora
Bioia	Bisia	Łasowice	Lassowitz
Blachówka	Blachowka	Łazarzówka	Lazarowka
Bobrowniki	Bobrownik	Miasteczko	Georgenberg
Boruszowiec	Boruschowitz	Mikoleska	Mikoleska
Brynica	Brynitz	Nakło	Nakło
Buchacz	Buchatz	Opatowice	Oppatowitz
Carlshof	Carlshof	Orzech	Orzech
Chechły Nowe	Neu-Chechlau	Pasieki	Pasiekken
Chechły Stare	Alt-Chechlau	Piasieczna	Piassetzna
Friedrichsgrube	Friedrichsgrube	Piekary Rudne	Rudy Piekar
Huta Hugo	Hugohütte	Pniowiec	Pniowitz
Jędrysek	Jendryssek	Puwerki	Gruschkamühle

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Radzionków	Radzionkau	Świerklaniec	Neudek
Repty Nowe	Neu-Repten	Szarlej	Scharlei
Repty Stare	Alt-Repten	Tarnowice Stare	Alt-Tarnowitz
Rybna	Rybna	Tarnowskie Góry	Tarnowitz
Rzepecko	Repetzko	(m.)	
Segiet	Segeth	Źluczykąt	Źluczykont
Słomianka	Strohkretscham	Truszczyca	Truschütz
Sowice	Sowitz	Wielkie Piekary	Deutsch Piekar
Strzebnica	Friedrichshütte	Zyglin Mały	Kl. Zyglin
Suchagóra	Trockenberg	Zyglin Wielki	Gr. Zyglin

10. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Wodzisław (Loslau).

Belsznica	Belschnitz	Markłowice	Nieder
Biertułtowy	Biertultau	Dolne*	Marklowitz *
Bluszczów	Bluschau	Markłowice	Ober
Brulów	Brulau	Górne	Marklowitz
Buków	Bukau	Marusz	Dyhrngrund
Cisówka*	Cissowka	Moszczenica*	Moschczenitz
Czyżowice*	Cziszowitz	Mszana*	Mshanna
Godowa*	Godow	Niebośzowy	Nieboschau
Gogołowo*	Gogolau	Obszary	Romanshof
Gólkowice*	Golkowitz	Odra	Odrau
Gorzyce Małe	Klein Gorschütz	Olza	Olsau
Gorzyce Małe folw.	„ Gorschütz Hof	Podbucze	Friedrichstal
Gorzyce Wielkie	Gross-Gorschütz	Pogrzebień	Pogrzebin
Gorzyce Wielkie	Gross Gorschütz	Połomia	Pohlom
folw.	Hof	Pszów*	Pschow
Jastrzęb Dolny*	Jastrzemb	Pszowskie Doły	Annagrube
	Königsdorf	Radlin*	Radlin
Jastrzęb Górny*	Ober Jastrzemb.	Rogów	Rogau
Jedłownik*	Jedlownik	Ruptawa*	Ruptau
Kamień	Kamin	Ruptawiec	Ruptawietz
Kokoszyce*	Kokoschütz	Skrbeńsko	Skrbenski
Krostoszewice*	Krostoschowitz	Skrzysów*	Skrzischow
Kucharzówka	Altstein	Świerklany Dolne	Nieder
(Stary kamień)			Schwirklau
Łaziska*	Lazisk	Świerklany Górne	Ober Schwirklau
Ligota Tworkowska	Ellguth Tworkau	Syrينيا	Syrin
Lubomia	Lubom	Turze	Gross-Turze

Miejscowości (Ortschaften)		Miejscowości (Ortschaften)	
Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)	Nazwy polskie (Polnische Namen)	Nazwy niemieckie (Deutsche Namen)
Turzyczka	Klein-Turze	Wodzisław (m.)	Loslau
Uhylsko	Uhilsko	Zawada	Zawada
Wilchwa*	Wilchwa	Zofjówka	Sophiental

Przy gminach oznaczonych * znajdują się także obszary dworskie tej samej nazwy.

II. Sąd Powiatowy (Kreisgericht) Żory (Sohrau O/S.).

Baranowice	Baranowitz	Pałowice	Pallowitz
Baranowice dom.	Baranowitz Gut	Pałowice dom.	Pallowitz Gut
Boryń	Borin	Pawłowice	Paulsdorf
Boryń Dolny dom.	Nieder Borin Gut	Pawłowice	Pawlowitz
Boryń Górny dom.	Ober Borin Gut	Pawłowice dom.	Pawlowitz Gut
Bródek dom.	Brodek Gut	Pielgrzymowice	Pilgramsdorf
Bzie Dolne	Nieder-Goldmannsdorf	Pielgrzymowice dom.	Pilgramsdorf Gut
Bzie Górne	Ober-Goldmannsdorf	Pniówek	Pniówek
Bzie Górne dom.	Ober-Goldmanns Gut	Rogoźna	Rogoisna
Bzie Zameckie	Goldmannsdorf Schloss	Rogoźna dom.	Rogoisna Gut
Bzie Zameckie dom.	Schloss Goldmannsdorf	Rój	Roj
Folwarki	Vorbriegen	Rowień	Rowin
Folwarki dom.	Vorbriegen Gut	Rudolfsort	Rudolfsort
Golasowice	Golassowitz	Rudzisko	Riegersdorf
Golasowice dom.	Golassowitz Gut	Rudzisko dom.	Riegersdorf Gut
Golasowska	Charlottendorf	Strzeczkowice	Eichendorf
Kolonja		Suszec	Sussetz
Jarząbkowice	Jarzombkowitz	Suszec dom.	Sussetz Gut
Jarząbkowice dom.	Gut	Szczekowice	Szczekowicz
Kleszczów	Klyschew	Szeroka	Timmendorf
Kralówka	Kralowka	Szeroka dom.	Timmendorf Gut
Krzyżowieś	Kreuzdorf	Warszowice	Warschowitz
Krzyżowieś dom.	Kreuzdorf Gut	Warszowice dom.	Warschowitz Gut
Osiny	Oschin	Woszczyce	Woschczytz
Osiny dom.	Oschin Gut	Woszczyce dom.	Woschczytz Gut
		Wygoda	Henriettendorf
		Zazdrość	Zazdroscz
		Zory (miasto)	Sohrau O/S.

SKOROWIDZ.

Liczba arabska oznacza stronę, głoska *K* ustawę konstytucyjną, głoska *S* statut organiczny Województwa Śląskiego a podana przy nich liczba oznacza artykuł.

A

Administracyjne sądownictwo 40 K70,
106 S39, ustawodawstwo o władzach
80 S4, władze a. śląskie 98 S24
Adwokatura 250
Amnestja 410
Apelacyjny Sąd 104 S36, 112, 118, 140, 246
Aplikacja sądowa 118, 158
Aspiranci 186

B

Barwy R. P. 274
Budowlana policja 80 S4
Budżet państwa 8 K4, województwa
82 S4
Bydła chów 80 S4

C

Celna taryfa, statystyka, ulgi 284
Chów bydła 80 S4
Cła 8 K6
Cudzoziemcy 54 K95
Czasokresy zawite 244

D

Djety 20, 96, 296
Doraźne sądy ustawa 322 nast., rozp.
wykonawcze 334
Drogi 80 S4
Dyscyplinarne post. przeciw sędziom
246
Dziennik Ustaw 4, 274

E

Elektryczność 80 S4

F

Fosfor 280
Funkcjonariuszy wymiaru sprawiedli-
wości uposażenie 288, djety i koszty
podróży 296, patrz sądy

G

Gdańsk 280
Gminy 38 K65, wykaz 422
Godła R. P. ustawa 274

I

Inicjatywa ustawodawcza 10 K10
Inwalidzi wojenni 86 S7
Izba gospodarcza naczelna 40 K68, naj-
wyższa kontroli 10 K9, karna 132, 136,
146, 308, dla spraw handlowych 138,
cywilna 132, rolnicza, handlowa, prze-
mysłowa, rzemieślnicza 40

J

Język urzędowy 78 S4, 224, 340

K

Kancelaryjna służba sądowa 200
Karne postępowanie zmiana ustawy 210
Koalicji prawo 62 K108, 124
Kobiet praca nocna 280
Kolejowa administracja 90 S11, komu-
nikacja 80 S4
Komisja tymczasowa 106 S40
**Komisoryjni podprokuratorowie i sę-
dziowie** 144, 170, 248, 350
Kompetencyjny trybunał 46 K86
Komunikacja 80 S4

Kontrola długów 10 K₈

Kościół mniejszości rel. 66 K₁₁₅

L

Ławnicy sądy 120, 122 nast., 222 nast.

L

Leśnictwo 80 S₄

Lichwa ustawodawstwo przeciw 82 S₄

Listów tajemnica 62 K₁₀₆

Literackie utwory 278

M

Mandat karny 228 nast.

Międzynarodowy trybunał sprawiedliwości 278

Miejscowości wykaz 422

Mieszany trybunał rozjemczy 278

Ministrowie 34 K₅₆—63

Mniejszości narodowe 62 K₁₁₀

Monopole 8 K₆

N

Najwyższy sąd 46 K₈₄, 104 S₃₆, 142, 234, 248

Nauka 66 K₁₁₇—120

Nietykalność posłów 66, 94

Niezawodowi sędziowie 136

Notarjat dalsze urzędowanie 272, język urzędowy 340, zmiana przepisów 312, rota przysięgi 154

O

Obywatelskie prawa 46 K₈₈, ustawa o nabyciu 46, 276

Odznaki 304

Oddziały sądowe 112

Ogniowa policja 80 S₄

Okręgowy sąd 132, terytorjalna organizacja 152

Organizacja sądowa 44, 144, 282

P

Panujących domów członkowie 276

Petycje 62 K₁₀₇

Pisarze sądowi 174

Podatki i opłaty 8 K₆, 82, 110

Podróży koszt 296

Prokuratorowie komisoryjni 144, 170, 350, pomocniczy 144, 160, przy sądach powiatowych 142

Podsekretarze sądowi 176, 186

Pokoju sędziowie 42 K₇₆, 120, 170 172, 212 nast., 310

Policji i żandarmerji organizacja 80 S₄

Polowanie 80 S₄

Pornograficzne wydawnictwa 282

Posłowie do sejmu 14 K₂₀—24, 94 S₁₇

Postępowanie karne zmiana 210

Powiatowy sąd 120, terytorjalne zmiany 148

Powiaty 38 K₆₅

Powództwo cywilne w sądach doraźnych 330

Pożyczka państwowa 8 K₆

Pracy ochrona 60 K₁₀₂, 103

Praktykanci sądowi 186

Prasy wolność 60 K₁₀₅

Praw przywrócenie 276, obywatelskich zawieszenie 70 K₁₂₄

Przemysłowa własność 280

Prezydent R. P. 26 K₃₉—54

Przechodnia ustawa do Konstytucji 79

Przygotowawcza służba aplikantów 158, średnich urzędników sądowych 180

Przysięgi rota 34, 102, 154

Przysięgłych sądy 136, 146, 218

Przywileje rodowe 56 K₉₆

R

Rachunki państwowe 8 K₇

Rada Ministrów 34 K₅₅, wojewódzka 98 S₂₅—32

Ratyfikacja układu polsko-niem. 354, 408

Rejestratorzy sądowi 176, 178

Renty i świadczenia 86, 276 i obligacji sprzedaż 82 S₄

Rolnictwo, meljoracje 80 S₄

Rumunja 278

Rybołówstwo 80 S₄

S

Sądownictwo — sądy 42 K₇₄—86, 104 S₃₅—39, aplikacja 118, 158, czasokresy zawite 244, izby karne 132, 136, 146, 308, handlowe 138, cywilne 132

język urzędowy 340, kancelaryjna służba 200, karne postępowanie 210, komisoryjni sędziowie i podprokuratorowie 144, 170, 248, 350, ławnicze 122, najwyższy 46 K₈₄, 104 S₃₆, 142, 234, 248, powiatowe 120, 148, przygotowawcza służba 158, 180, przysięga 154, przysięgli 136, 146, 218, pokoju 42 K₇₆, 120, 170, 310, zmiany w ustroju 112, terytorjalna org. 148, pisarze 174, dyscyplinarne 246, uposażenie i dniowe 288, 296, 350, odznaki 304, uzdolnienie do zawodu 118, powiatowe s. 120, 148, doraźne 316—334, wykaz gmin 422, układ polsko - niemiecki 354, o amnestji 408, śledczy 134, 144, 160

Samorząd terytorjalny 8 K₃

Sanitarne ustawodawstwo 80 S₄

Sejm R. P. 20 K₂₅—34, śląski 92 S₁₃

Sekretarze sądowi 174, 192

Senat 24 K₃₅—37

Sędziowie śledczy, pomocniczy 144, 160, patrz sądownictwo

Skarbowe prawa państwowe 276

Skargi przeciw państwu 68 K₁₂₁

Służba kancelaryjna sądowa 200, przygotowawcza 158, 180

Spekulacja 82 S₄

Spółek statuta 4, nazwy 348

Średni urzędnicy sądowi 180

Stan wyjątkowy 70 K₁₂₄

Statystyka 278

Szkolnictwo 80 S₄

T

Taryfa celna 282, 284

Terytorjalna organizacja sądów 148

Traktat pokoju 276

Trybunał stanu 38 K₆₄, 65, administracyjny najwyższy 42 K₇₃, sprawiedliwości międzynarodowy 278, rozjemczy mieszany 278

Trzeci maj 274

Tymczasowa rada wojewódzka 106 S₃₉—40

U

Ubezpieczeniowe renty i świadczenia 86, 88

Ubodzy 80 S₄

Układ polsko-niemiecki 354 i nast., patrz wymiaru sprawiedliwości przejęcie, o amnestji 410

Uposażenie f. sądowych 288, komisaryjnych 350

Urzędników prawa wyborcze 12 K₁₅, u. na Śląsku 102 S₃₃, 34, 41

Ustawodawcza władza 4 K₃

Użyteczności publicznej zakłady 82 S₄

W

Waluta polska 90 S₉, 10

Własność prywatna 56 K₉₉

Włóczęgostwo 80 S₄

Wodne ustawodawstwo 80 S₄

Wojewoda śląski 98 S₂₅—26

Województwa 38 K₆₅

Wojsko 8 K₅, obowiązek służby 54 K₉₁

Wolność osobista 56 K₉₇

Wybory do sejmiku 10 K₁₁—19, 92 S₁₃ nast.

Wydziały cywilne w sądach okręgowych 112, 132, 134, 136

Wymiaru sprawiedliwości przejęcie 354 i nast., ratyfikacja 354, cywilne sprawy sporne 358, karne 372, nie-sporne 382

Wyznania religijne 64, 80

Z

Zawite czasokresy 244

Zmiana konstytucji 70 K₁₂₅, ustaw na G. Ś. 90a, ustroju sądownictwa 112, terytorjalnej organizacji 148, postępowania karnego 210, dyscyplinarnego 246

Związek komunalny śląski 92 S₁₂

Żebractwo 80 S₄

SACHREGISTER.

Die Zahlen bezeichnen die Seiten, Buchstabe *K* bedeutet Verfassungsgesetz, Buchstabe *S* Statut der Wojewodschaft Schlesien und die diesen Buchstaben zugefügte Zahl den Artikel des Gesetzes.

A

Abgeordneten 15 K_{20—24}, 95 S₁₇
Abkommen poln. deutsch. 355
 s. Überleitung der Rechtspflege, 411
Abteilungen der B. Gerichte 113, 133, 135, 137
Abzeichen der Justizang. 305
Amtssprache 79 S₄, 225, 341
Änderung des Verfassungsgesetzes 71
 K₁₂₅, der Gesetze in Schlesien 918a, der Gerichtsverfassung 113, terit. Org. der Gerichte 149, der Strafprozessord. 211, des Disziplinarverfahrens 247
Anleihe Staats 9 K₆
Appellations Gericht 105 S₃₆, 113, 119, 141, 247
Applikanten 119, 159
Arbeit deren Schutz 61 K₁₀₂, 103
Arbeiterinnen 281
Armenpflege 81 S₄
Aspiranten 187
Aufhebung der Rechte 71 K₁₂₄
Ausländer 55 K₉₅
Ausnahmezustand 71 K₁₂₄

B

Baupolizei 81 S₄
Beamten deren Wahlrecht 15 K₁₅, in Schlesien 103 S₃₃, 34, 41
Bettelei 81 S₄
Bezirks Gerichte 133, 153
Bittschriften 63 K₁₀₇
Briefgeheimnis 63 K₁₀₆
Budget S 83 S 4, des Staates 9 K₄

D

Danzig 281
Dritter Mai 275
Diensteinkommen der Justizang. 289, kommissorischen 351
Disziplinar Verf. g. Richter 247
Dziennik Ustaw 5, 275

E

Eidesformel 35, 103, 155
Eigentum privates 57 K₉₉, Gewerbe 281
Eisenbahnen 81 S₄, 91 S₄
Elektrizität 81 S₄

F

Farben 275
Feuerpolizei 81 S₄
Fischerei 81 S₄
Forstwirtschaft 81 S₄
Freiheit persönliche 57 K₉₇
Friedensrichter 43 K₇₆, 121, 171, 173, 213, 311
Funktionäre der Justizbeh. Dienst-einkommen 289, Tagegelder 297, s. Gerichte

G

Gemeinden 39 K₆₅
Gemischter Schiedsgerichtshof 279
Gerichte — **Gerichtsbarkeit** 43 K_{74—86}
 105 S_{35—39}, Applikation 119, 159, Not-fristen 245, Strafkammer 133, 137, 147, 309, Handelsk. 139, Civilk. 133, Sprache 341, Kanzleidienst 201, Strafverfahren 211, Kommissarische

145, 171, 249, 351, Schöffen 123, Strafreiheit 411, Oberstes 47 K₈₄, 105 S₃₆, 143, 235, Vorbereitungs d. 159, 181, Eid 155, Schwurg. 137, 147, 219, Friedensr. 43 K₇₆, 121, 171, 311, Verfassung geändert 113, territoriale Änderung 149, Schreiber 175, Disziplin 247, Einkommen 289, 297, 351, Abzeichen 305, Befähigung z. Amte 119, Standg. 317-335, Abkommen 355, 409, Untersuchungs r. 135, 145, Registratoren 177, 179, Kreisgerichte 121, 149, Aspiranten und Praktikanten 187, Laienr. 137

Gesellschaftssatzungen 5, Bezeichnungen. 349

Gesetzgebende Gewalt 5 K₃

Gesundheitswesen 81

Gewerbliches Eigentum 281

Glaubensfreiheit 65 K₁₁₁₋₁₁₄, 81 S₄

H

Heer 9 K₅, Dienstpflicht 55 K₉₁

I

Internationaler Justizgerichtshof 279

Invaliden 87

J

Jagd 81

Justizgerichtshof internationaler 279

K

Kammer Oberste Wirtschafts- 41, Kontroll- 11, Straf- 133, 137, 147, 309, für Handelssachen 135, 139, Zivil- 133

Kanzleidienst der Gerichte 201

Kirchen der Minoritäten 67

Klagen gegen Staat 69

Koalitionsrecht 63

Kommissarischen Richter und Staatsanwälte 145, 171, 249, 351

Kommission Vorläufige 107

Kommunalverbände 93 S₁₂

Kompetenzgerichtshof 47

Konfessionsang. 65, 81 S₄

Kontrolle der Staatsschulden 11 K₈, Kammer Oberste 11

Kreise 39 K₆₅

Kreisgerichte 121, territoriale Änderungen 149

L

Laienrichter 137

Landstreicherei 81 S₄

Landwirtschaft 81 S₄

Litteratur und Kunst Übereinkunft 279

M

Minister 35 K₅₆₋₆₃, Rat 35 K₅₅

Minoritäten 63 K₁₁₀

Mittleren Gerichtsbeamten 181

Monopole 9 K₆

Motorverkehr 81 S₄

N

Notariat, weiteres Amtieren 273, Sprache 341, Änderung der Vorschriften 313, Eidesformel 155

Notfristen 245

O

Oberstes Gericht 47 K₈₄, 105 S₃₆, 143, 235, 249

Organisation der Gerichte 145, Zeitraum für 283

Ortschaften S. 422

P

Phosphor 281

Polizei, Organisation 81 S₄

Praktikanten Gerichts- 187

Präsident der R. P. 27 K₃₉₋₅₄

Pressfreiheit 61 K₁₀₅

R

Ratifikation des pol.-deutschen Abkommens 355, 409

Rechtsanwälte 251

Regierender Häuser Mitglieder 277

Reisekosten 297

Renten- und Versicherungsleistungen 277 und Obligationen 83

Richter s. Gerichte

Rumänien 279

S

Schiedsgerichtshof Gemischter 279

Schöffengerichte 121, 123 ff., 223 ff.

Schreiber Gerichts- 175

Schulwesen 81 S₄

Schwurgerichte 137, 147

Sejm R. P. 21 K₂₅₋₃₄, 93 S₁₃
Sekretäre der Gerichte 175, 193
Selbstverwaltung territ. 9 K₃
Senat 25 K₃₅₋₃₇
Spekulation 83 S₄
Sprache Amts- 79 S₄, 225, 341
Staatsangehörigkeit 47, 277, Pflichten und Rechte 47 K₈₉
Staatsgerichtshof 39 K₆₄₋₆₅
Staatshaushaltsplan 9, der Wojewodschaft 83
Standgerichte 323, 335
Statistik 279
Steuer und Abgaben 9 K₆, 83, 111 S₄, 5
Straffreiheit 411
Strafprozess-Änderung 211
Strassen 81 S₄

T

Tagegelder 21, 97, 297
Territoriale Organisation der G. 149

U

Übergangsgesetz zum Verfassungsgesetze 77
Überleitung der Rechtspflege 355 ff., Ratifikation 355, Bürg. Rechtsstreitigkeiten 359, Strafsachen 373, Ang. der freiwilligen Gerichtsbarkeit 383

U

Untergerichtssekretäre 177, 187
Unterstaatsanwälte komm. 145, 171, 351, Hilfs- 145, 161, bei den Bezirksgerichten 143
Unverletzlichkeit der Abgeordneten 17, 95

Unzüchtige Veröffentlichungen 283
Unterricht 67 K₁₁₇₋₁₂₀

V

Vermögensrechte der deutschen Staaten 277
Versicherungsrenten und Leistungen 87, 89
Verwaltungsgerichtsbarkeit 41 K₇₀, 107 S₃₉, Gesetz über Behörden 81 S₄, in Schlesien 99 S₂₄
Viehzucht 81 S₄
Vorbereitungsdienst d. Applikanten 159, mittleren Gerichtsbeamte 181
Versailles-Vertrag 277
Vorläufige Kommission 107 S₄₀, Wojewodschaftsrat 107 S₃₉, 40
Vorrechte 57 K₉₆

W

Wahlen 11 K₁₁₋₁₉, 92 S₁₃ ff.
Währung polnische 91 S₉, 16
Wappengesetz 275
Wassergesetzgebung 81
Wiederherstellung der Rechte 277
Wirtschaftskammer 41 K₆₈
Wohlfahrtseinrichtungen 83 S₄
Wojewodschaft 39 K₆₅, schlesische 99 S₂₅₋₂₆
Wojewodschaftsrat 99 K₂₄₋₃₂
Wucher Gesetzgebung 83 S₄

Z

Zivilklage vor Standgerichten 331
Zoll 9 K₆, Tarif, Statistik, Erleichterungen 283, 285.

ERRATA.

- Strona 4 wiersz 13 z dołu ma być *powszechnie* a nie „powszechné“
 Seite 5 Zeile 12 von unten soll sein *Erklärungen* nicht „Erklärung“
 Seite 9 Art. 4. Die Worte *des Staates* sind zu streichen
 Strona 10 Art. 9 wiersz drugi z dołu ma być *sprawowanie*, a nie „sprawozdanie“
 Seite 33 Art. 47 letzte Zeile soll sein *Gesetzgebung* statt „Gesetzung“
 Seite 51 Art. 6 letzte Zeile soll sein *anerkennt* statt „anerkannt“
 Seite 61 Art. 103 letzte Zeile nach dem Worte „Alter“ kommen die Worte
mit Erwerbsarbeit
 Seite 67 Art. 105 Zeile 4 von oben soll sein *enthalten*, nicht „erhalten“
 Seite 77 Art. 3 vorletzte Zeile soll sein *den Sejm*, nicht „den Landtag“
 Seite 127 erste Zeile von oben soll sein *Hauptverhandlung*, nicht „Haupt-
 versammlung“
 Seite 127 Zeile 12 von oben soll sein *Kreisrichter* nicht „Amtsrichter“
 Strona 136 wiersz 4 z góry opiewa: 2) dla zbrodni, *nie* należących do właści-
 wości sądów przysięgłych
 Seite 145 Art. 3 Zeile 6 von oben soll sein *4 oder 5*, nicht „4 und 5“
 Seite 147 Art. 5 letzte Zeile soll sein *Berufsrichtern*, nicht „Berufungs-
 richtern“
 Seite 149 Zeile 3 von unten soll sein *bisher zum deutschen*, nicht „bisher
 deutschen“
 Seite 149 das letzte Wort soll sein *Chropaczów*, nicht „Chopaczów“
 Strona 192 wiersz 5 z góry ma być *zadań* a nie „zdań“
 Seite 195 Zeile 4 des Art. 18 lautet: „preussischen Landesteilen Polens oder
in Deutschland oder in den Kanzleien der“
 Seite 199 Art. 25 vorletzte Zeile soll sein *Etatsstellen*, nicht „Staatsstellen“
 Seite 215 Punkt 13 soll sein *Im § 125 Absatz 1 und 2*, nicht „Absatz
 2 und 3“
 Seite 271 Art. 9 soll sein *15. Juli*, nicht „14. Juli“
 Strona 272 wiersz 12 z góry ma być *30 lipca* a nie „20 lipca“
 Seite 275 am Ende des Art. 1 fehlt das Wort *ausgedehnt*
 Seite 281 Punkt 22 vorletzte Zeile soll sein *Notenaustausch*, nicht „Notaus-
 tausch“
 Strona 310 wiersz 8 z góry ma być *zaprowadzającego* a nie „zatwierdza-
 jącego“
 Seite 321 Zeile 5 von unten soll sein *welche in den ehem.* nicht „welche
 dem ehem.“
 Seite 331 Art. 18 Zeile 2 und 3 von oben soll sein *§ 266 und 267 Abs. 1*,
 nicht „§ 266 Abs. 1 und 267“.

MEMORANDUM

1. The purpose of this memorandum is to provide a summary of the information received from the various sources regarding the activities of the group during the past year.

2. The information was obtained from the following sources:

- a. Interviews with the members of the group.
- b. Review of the group's records and documents.
- c. Information received from the press and other public sources.

3. The activities of the group during the past year can be summarized as follows:

- a. The group has been active in the field of social reform.
- b. It has been successful in obtaining the support of the public.
- c. It has been successful in obtaining the support of the government.

4. The group has also been successful in obtaining the support of the press and other public sources.

5. The group has been successful in obtaining the support of the public and the government.

6. The group has been successful in obtaining the support of the press and other public sources.

7. The group has been successful in obtaining the support of the public and the government.

8. The group has been successful in obtaining the support of the press and other public sources.

9. The group has been successful in obtaining the support of the public and the government.

10. The group has been successful in obtaining the support of the press and other public sources.